DAF | VOLVO

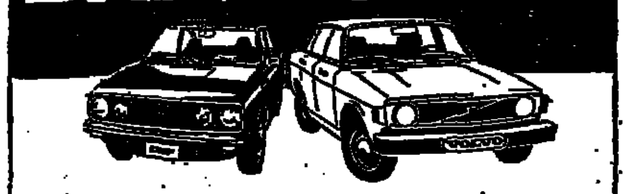

יוגאריז-חברה למכוניות ומשאיות בע"מ

הארץ

2.5 ל"י, שנה נ"ו, יום ו', י"ג טבת תשל"ה, 27 דצמבר 1974 V. 56/16,961/DECEMBER 27 1974

כל טיסות אל-על הופסקו מאמש בחצות

ביקשה מחברות-תעופה זרות להגדיל היקף טיסותיהן, נוכח שביתת האטה בתחזוקה

מאת אריה קיזבי
...

המצב האמור, אין באפשרותה לקיים את לוח הטיסות הסדיר של מטוסיה ותחדש טיסותיה רק לאחר שיובטחו התנאים הנאותים לפעילות תקינה.

חברות-התעופה זרות הודיעו אמש להנהלת אל-על, כי הן נכונות לפניה ויפעלו להסעת כל נוסעיה, במגמה למנוע סבל מציבור הנוסעים. אל-על דואגת להודיע לכל נוסעיה על הסידורים הנעשים להסעתם. הבוקר ימריא מפרנקפורט מטוס מיוחד של חברת לופטהנזה, שיטיס לישראל כ-150 נוסעים של אל-על. בשבת יטיס המטוס נוסעים אחרים של אל-על, מישראל לחו"ל.

פגישות שקיימו אמש בין נציגי ההסתדרות לבין ועד עובדי התחזוקה נשארו ללא תוצאות. מנכ"ל אל-על, מרדכי בן-ארי, נפגש אמש עם שר-התחבורה, גד יעקבי, שחזר ואישר את החלטתו לגבי הצעד האמור. גם מועצת המנהלים של החברה החליטה אמש לתמוך בצעד זה.

הודעת משרד התחבורה

אחר חצות פירסם דובר משרד התחבורה את ההודעה להלן: "שר-התחבורה הסמיך הלילה את מנהל אל-על להגשים ולבצע את ההחלטה שהתקבלה על ידו אמש על הפסקת טיסות אל-על מחצות הלילה, בשל השיבושים הנגרמים ע"י עובדי התחזוקה.

ההחלטה נפלה לאחר שמנכ"ל אל-על הודיע הלילה בחצות לשר-התחבורה על המשכת השיבושים ע"י עובדי התחזוקה ולאחר שמועצת המנהלים של אל-על שהתכנסה אמש לישיבת חירום אימצה צעד זה. שר-התחבורה הודיע, כי טיסות החברה יחודשו אם וכאשר ייווצרו התנאים להפעלה תקינה וסדירה של שירותי החברה.

בידיעות קודמות נמסר:

אל-על פנתה אתמול לחברות-תעופה זרות בבקשה להגדיל את היקף טיסותיהן, נוכח שביתת האטה של עובדי התחזוקה, כדי למנוע סבל מהנוסעים — מסר אמש דובר החברה, ארנולד שרכן, לסופר „הארץ".

(הסוף בעמוד 2, טור 1)

גמאסי ימונה היום לתפקיד שר-ההגנה

קהיר, 26 (יופ"יע). הנשיא אנואר סאדאת החליט למנות את לויטננט-גנראל מוחמד גמאסי לתפקיד שר-ההגנה ומפקד עליון של הכוחות המזויינים, במקום פילדמרשל אחמד איסמעיל עלי, שמת — זאת אמרו היום מקורות ממשלתיים.

המקורות ציינו, שגמאסי, אשר כיהן כרמטכ"ל צבא מצרים, יושבע ע"י סאדאת בארמון גיזה בקהיר ביום ו' (היום) מיד לאחר הלוויית איסמעיל.

גמאסי (53) עמד בראש המשלחת המצרית לשיחות הפרדת הכוחות עם ישראל בקי"מ ה-101 שבכביש קהיר-סואץ לאחר יום הכיפורים.

המקורות אמרו, כי מותו של איסמעיל לא יגרום שינוי באיסטרטגיה הצבאית הבסיסית של מצרים.

„אל אהראם" מסר היום, כי איסמעיל מת מסרטן הריאות. גופתו הוטסה אמש מלונדון לקהיר.

דו"ח חשאי לפורד בפרשת הריגול הפנימי

וואשינגטון, 26 (אי. פי.). דו"ח חשאי על האשמות כי סוכנות הביון המרכזית ניהלה פעולות ריגול פנימי, נמסר היום לנשיא פורד במקום הנופש שלו בקולוראדו.

בקיר בוואשינגטון נמסר, כי הדו"ח כולל אינפורמציה שהיתה חדשה גם לד"ר קיסינג'ר. היא נמסרה לו ע"י מנהל הסי. איי. איי. ויליאם קולבי.

פאהמי יוצא למוסקבה

קהיר, 26 (יופ"יע). שר-החוץ ... איסמעיל פאהמי, עומד ל... למוסקבה בשבת, לשיחות עם ... בריה"מ — כך מסרו היום מקורות ממשלתיים.

מקורות סירבו לגלות דבר על ... הביקור. כניחים שפאהמי ... יומיים-שלושה במוסקבה וכי ... למצרים בעוד מועד, כדי ש... להשתתף בוועידה לתיאום עמ... בהשתתפות נציגי מצרים, סוריה, ירדן ואש"ף. ועידה זו תיפתח ... ב-1 בינואר.

... דיפלומטיים אמרו, כי אפ... בביקור פאהמי בעד ה... בסיגרת ההכנות לבואו של ... לקהיר. (ראה גם ידיעה ... 2).

... סגירת הגליון נמסר: „אל אהראם" מוסר בגליונו מיום ו' (היום), ... גנראל גמאסי, שר-המלחמה ה... של מצרים, יוצא יחד עם פאהמי למוסקבה.

... מגלה, כי באיגרת ששלח ... לסאדאת נכללה הזמנה ל... ולשר-המלחמה לבקר ב...

שופט אסר פירסום פרטי החקירה על רצח החיילת

מאת סופר „הארץ"

... פי הוראת שופט בית-משפט ... בחיפה, כב' אליעזר גוימן, ... איסור פרסום על חקירת ה... בפרשת הרצח של החיילת ... הלר (19).

...

תקציב הביטחון ל-1975—6 יהיה 22 מיליארד לירות

זו החלטת הוועדה בהרכב: רבין, רבינוביץ ופרס

מאת אבי אנג'ל
סופר „הארץ" לענייני כלכלה

תקציב הביטחון לשנת 1975—6 יהיה 22 מיליארד ל"י, על כך החליטה ועדה בראשות ראש הממשלה, יצחק רבין. בה היו חברים שר-האוצר, יהושע רבינוביץ, ושר-הביטחון, שמעון פרס.

ההחלטה על הקמת ועדה השלושה התקבלה בישיבת הממשלה ביום א'. עד הוחלט לסכם הצעה מחיר... בה לאחר הפער בין הצעת משרד הביטחון, שהגיעה ל-25 מיליארד ל"י, בפער הצעת האוצר המסכמה ב-20 מיליארד ל"י בלבד.

כן הוגשה הסכמה ע"י רבין, לבר רבינוביץ ופרס, על הסכום שיספוג משרד-הביטחון בין ההתחייבויות ... בשנת התקציב 1974—5.

בכך קיבלה הצעת האוצר שהוגשה ביום א' בפני הממשלה להגדיל את התקציב הכללי ב-5 מיליארד ל"י — תוקף של ההחלטה. תקציב הביטחון לשנה השוטפת ... ב-42.5 מיליארד ל"י. התקציב בתחילת השנה היה 36.6 מיליארד.

ביום א' הדיון הממשלה בהצעת התקציב לשנת 1975—6.

בכל הנראה, למרות שהתקציב הביטחון עליו הוחלט גבוה ב-2 מיליארד ל"י מהצעת האוצר, תישמר מסגרת התקציב בהיקף המוצע של 54.5 מיליארד ל"י. הגדלת הוצאות הביטחון תבוא מסעיף הרזרבות בתקציב, שהיה ע"פ ההצעה 4.7 מיליארד ל"י.

„כופים עלינו רכישת ציוד לא מתאים" טוענים נציגי איגוד מפקדי הכבאים

... הורה לחבריו לא להתחייב לרכוש ציוד ב-13 ... ל"י באמצעות חברה של מרכז השלטון המקומי

סופר „הארץ"

מפקדי הכבאים ... לחבריו לסרב ... במשרד הפנים להתחייב ... ציוד כיבוי ב-13 מיליון ... באמצעות החברה הכלכלית של מרכז השלטון המקומי. ... אינו תואם את ה... המקצועיים לשרותי כי... שלום ובוהן הרוס". ... לרכישה מרוכזת ... הלוואה בסיוע משרד הפנים.

...

האיגודים ידעו מה יקבלו ואם הציוד יתאים לצורכיהם.

אזהרת המפקח הארצי

כך א. יפה, המפקח הארצי ל-נציגי כבאות במשרד-הפנים, הודיע ליו"ר איגוד מפקדי הכבאים כי „כל רשות כבאות שאינה חותמת על ה... החברה שבשלת ע"י החברה הכלכלית, תפסיד הזדמנות בלתי חוזרת לקבל רכב טוב ומתאים למטרותיה ולהנות ממילווה פיתוח בתנאים נוחים ביותר. משרד הפנים ומרכז ה...

(הסוף בעמ' 3, טור 8)

דארווין נראית כמו לאחר הטלת הפצצה על העיר הירושימה

אחד הרחובות הראשיים של העיר דארווין באוסטרליה, שנהרסה שלשום בלילה בסופת ציקלון. (צילום ראדיו של אי. פי.)

חשש שמספר הקרבנות יגיע ל-200

דארווין (אוסטרליה), (יופיע ר-ע"ר). העיר דארווין בת 41,000 תושבים, נהרסה כליל בחג-המולד, לאחר שסערת ציקלון הרסה או גרמה נזק ניכר לכמעט כל בניין בעיר.

ממשלת אוסטרליה הכריזה, שדארווין אינה מקום מתאים למגורי אנוש והורתה על פינוי העיר.

ראש הממשלה בפועל, ד"ר ג'ים קיירנס, יצא היום לדארווין, כדי לנהל באורח אישי, את מבצע הצלת התושבים.

פקידי ממשלה אמרו, כי הסערה היתה החמורה ביותר שפקדה אי-פעם את אוסטרליה. כ-90 אחוז מן המיבנים של דארווין נהרסו. העיר היא בירת האזור הצפוני של אוסטרליה ומראה עתה — כמראה של הירושימה היפאנית לאחר שהוטלה עליה פצצת-האטום בימי מלחמת העולם השניה.

עד כה נמסר רשמית על 49 הרוגים, אך חוששים, כי מספר הקרבנות עלול להגיע עד 200. מאות נפצעו, כאשר בנייני העיר התמוטטו.

שר-ההגנה האוסטרלי, לאנס בארנארד, הודיע היום בקאנברה, כי עשרות אלפים מבין תושבי העיר יפונו לערים אחרות. (בשעה מאוחרת יותר נמסר, כי השילטונות החליטו על פינוי 25,000 תושבים).

מטוסי-תובלה צבאיים ומטוסי-נוסעים החלו כבר במיבצע הענק של פינוי התושבים.

בינתיים הודיע ראש ממשלת אוסטרליה בפועל, כי ממשלת אוסטרליה תיבנה דארווין חדשה.

ישראל קיבלה מילווה גדול מהבנק שבבעלות משפחת רוקפלר

מאת שליח „הארץ" בארה"ב

וואשינגטון, 26 (מיוחד ל„הארץ"). ישראל קיבלה באחרונה מילווה גדול, של מאות מיליוני דולרים, מבנק צ'ייס מנהטן, שבבעלות משפחת רוקפלר. עתה מתנהל מו"מ לקבלת מילווה נוסף. מו"מ זה החל לפני חודשים אחדים.

סבורים, כי ישראל תקבל את ההלוואה הנוספת בתחילת 1975. עוד נודע, כי בנק הפועלים קיבל אשראי ניכר מצ'ייס מנהטן.

בנושא אחר נמסר, כי בהודעה שפירסם הבנק על השקעות במזה"ת לא הוזכרה ישראל. נראה, כי הבנק מעודד השקעות בכמה מדינות באזור, אולם ללא הוזכרה שמה של ישראל.

הצעת פשרה של קיסינג'ר לגבי תקופת ההסכם עם קהיר:

מחצית התקופה תיקבע בהסכם ויתרה — בהתחייבות מצרית-אמריקאית

מאת מתי גולן
כותב המדיני של „הארץ"

על רקע הפער בעמדות ישראל ומצרים לגבי התקופה שתחול על ההסדר החלקי, הציע ד"ר הנרי קיסינג'ר בימים האחרונים הצעת-פשרה, לפיה ייקבע חלק מן התקופה בהסכם עצמו. בעוד שלגבי יתרה תיתן מצרים התחייבות לארה"ב, שתעביר מקבילה התחייבות זהה לממשלת ישראל.

סופר „הארץ" מעיר, כי בששתו נפתרה בדרך זו בעיית פתיחת התעלה סואץ ושיקום צריה הסרת המצור במיצרי באב אל-מנדב. הדבר נעשה באמצעות התחייבות מצרית לארה"ב, וארה"ב מסרה אז התחייבות לישראל, לפיה היא לא תתבקש לפתוח בשלב השני של המגע עם המצרים כל עוד לא תפעל מצרים לפתיחת התעלה ולשיקום הערים

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

מוסקבה ביקשה מוואשינגטון שלא לחבל בביקור ברז'נייב בקהיר

„הרוסים אינם מעוניינים עתה בהצעות ישראליות חדשות העלולות להיות פיתוי לסאדאת לפני ביקור ברז'נייב"

מאת דן מרגלית
שליח „הארץ" בארה"ב

וואשינגטון, 26 (מיוחד ל„הארץ"). שר החוץ האמריקאי, ד"ר הנרי קיסינג'ר, סבור, כי במסגרת השלב הבא של המו"מ, הצפוי כרך ישראל לחתור על מעברי המיתלה והגידי, או על שדה-הנפט באבו-רודס, ועליה להתכונן לקראת אפשרות זו.

ד"ר קיסינג'ר מבין, כי הסדר באבו-רודס יחייב הבטחות אמריקאיות לספק לישראל את תצרוכת הדלק שלה. הוא בדעה, כי ישראל צריכה להתרגל לרעיון של נסיגת המעברים או שדה-הנפט, אך טען, כי דעותיו הן הצעות ולא לחץ.

נראה, כי ארה"ב קיבלה מן הסובייטים בקשה לא לחבל בביקור ליאוניד ברז'נייב בקהיר. הרוסים — סבורים האמריקאים — אינם מעוניינים עתה בהצעות ישראליות חדשות העלולות להיות פיתוי לסאדאת ולהביך את המצרים בעת ביקור ברז'נייב.

במצב זה שוב הועמד בספק ביקורו בוואשינגטון של שר-החוץ, יגאל אלון. מקורות אמריקאיים מאמינים, כי אלון לא יביא עמו הצעות למפה חדשה. מלבד העקרונות לנסיגה של 50 קי"מ. לדעתם יוכל רק להרחיב את הדיבור בכל מה שנאמר כבר.

עם זאת סבורים כאן, שביטול ביקורו של אלון עלול להתפרש כנסיגה ישראלית מן הנכונות למו"מ — בעיקר לאחר שקיסינג'ר החדיר לפני שבועיים להודיע על בואו של אלון לארה"ב בינואר. משום כך רואים גורמים פוליטיים בוואשינגטון קושי דיפלומאטי בביטול הביקור.

גורמים אמריקאיים הגיבו על הידיעות שישראל מוכנה לסגת לקו נחליים — אבו-זניבה, באמרם, כי הדבר בלתי אפשרי מבחינה מצרית. כאשר הובאו רעיונות אלון לסאדאת, הוא זעם ואמר שכבר קרא עליהם בהצהרות, ולדעתו אינם רציניים.

אם ישראל תהיה קיצונית — טען סאדאת בפני השגריר האמריקאי — יתבעו המצרים שכבר בשלב זה תיסוג ישראל לקו אל-עריש — ראס-מוחמד.

בנושא אחר אמר היום דובר הסטייט-דיפרטמנט, כי אין לו ידיעות שאיראן מוכרת ציוד צבאי אמריקאי, או מאמנת טייסים מצריים בהטסת מטוסי פאנטום.

ועדת הביקורת תדון בהיבטים של מעורבות רכטר בפרשת רוזנבאום

פורסם דו"ח השלמה על ביקור מנהל הביקורת בז'נבה

מאת סופר „הארץ"

מבקר ההסתדרות, שלמה שטנגר, העביר לוועדת הביקורת המרכזית של ההסתדרות את נושא המעורבות של סו"ב בעסקי ד"ר רוזנבאום בג'נבה, לבחינת ההיבטים האישיים בפעולות מנכ"ל החברה, מר צבי רכטר, בנידון — זאת נאמר בדו"ח השלמה לדו"ח הביניים של מבקר ההסתדרות בנושא, שפורסם אתמול.

דו"ח ההשלמה כולל את מימצאי מנהל הביקורת במשרד מבקר ההסתדרות, שביקר בהנהלת הבנק של ד"ר רוזנבאום בג'נבה. מתוך המימצאים מתברר, כי מנהל הביקורת לא העלה כל חומר נוסף בפרשה, הוא חוזר למסקנה על מה שהיה ידוע ונכלל בדו"ח הביניים שפורסם ב-21 בנובמבר. מנהל הביקורת מציין, כי בספרי הבנק רשומים 2 מיליון דולר לזכות סו"ב ובידי הבנק נמצא גם מכתב של סו"ב המאשר חוב זה. כן מצויים בתיק הבנק 10 שטרות בחתימת סו"ב בסך 100,000 דולר כ"א, ובס"ה 1 מיליון דולר, שלפי דברי מר רכטר הם שטרות ביטחון. הוא קיבל מיסמך המאשר את רישומי הבנק בקשר לכך והדבר הובא גם לידיעת הנהלת סו"ב.

מנהל הביקורת מוסיף, כי על אף זאת הצהיר בפניו אחד ממנהלי הבנק, שיהיה מוכן, אם יהיה צורך בכך, להעיד שלא סו"ב ולא מר רכטר קיבלו כל תמורה כספית בקשר לשתי ההתחייבויות אלו.

אשר לסיכון שעלול לנבוע מהתחייבויות אלו, ממשיך מבקר ההסתדרות, סבורים משפטנים שהביקורת נועצה בהם כי בשלב זה אין לדון בצד האזרחי של העניין, אלא צריך להמתין להתפתחויות. הביקורת העבירה את הממצאים האלה לידי הנהלת סו"ב המליצה שתופעל בהתאם.

נודע, כי ועדת מבקר ההסתדרות דנה בתזכיר השלמת דו"ח הביניים, אך שלא כמקובל, לא פירסמה את מסקנותיה, אלא העבירה אותן ישירות לוועדת הביקורת המרכזית. זו תתכנס בשבוע הבא, כדי לדון ולבחון את „ההיבטים האישיים בפעולות מר רכטר בנידון".

מנכ"ל סו"ב אמר אמש, בתשובה לשאלה, כי הוא משוכנע שאין כל סיכון בהתחייבויות של סו"ב המצוי בבנק בג'נבה. לדבריו עצם העובדה שהשטרות הם בידי הבנק, וישנה עדות, כי לא ניתנה שום תמורה להתחייבויות, מוכיחה שלא צפוי כל סיכון שסו"ב יידרש לפרוע אותן. עוד אמר, כי עתה הדרוש סו"ב ביתר תוקף את החזרת ההתחייבות השטרות המצויים בידי הבנק בג'נבה.

בגליון 20 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 40 עמ'

לצעירים של אירופה חם גם כשקר

אריאלי

מרכז חירות תובע בחירות חדשות לכנסת

„ממשלת רבין מוסיפה להטעות את הציבור"

מאת סופר „הארץ" לענייני מפלגות

מרכז חירות החליט אמש לתבוע קיום בחירות חדשות לכנסת, כדי לאפשר לציבור להכריע באיזו מדיניות הנהגה הוא בוחר.

בהחלטת המרכז נאמר, כי „ממשלת רבין מוסיפה להטעות את הציבור ע"י הסיסמה המסולפת שלפיה נסיגות בלי שלום הן התקדמות אל שלום". ההחלטה מציגה מדיניות אלטרנטיבית, שהיא: קיום זכות לאיי, שמירה על הביטחון הלאומי ושאיפה לשלום המתבטאת בחוזי שלום. שלילת נסיגות ללא שלום. „המסכנות את ביטחון ישראל ומקרבות את האויב לבתינו".

במישאל דעת-קהל שהוזמן ע"י הארץ

1975 תהיה שנת קשיים כלכליים — 86% סבורים

רק 50% מצפים שתהיה זו שנת מלחמה

מאת סופר „הארץ"

הישראלי הממוצע משוכנע, כי 1975 תהיה שנת קשיים כלכליים — כך טענו 86% מבין המרואיינים במישאל סוף השנה של מכון גאלופ הבין-לאומי, שהוזמן ע"י „הארץ".

81% הם בדעה, כי השנה תהיה שנת עלייה במחירים; שנה של עליית מסים (72%), שנת אבטלה עולה (67%) ושנת שביתות ותוסר שקט תעשייתי (57%).

בבה שקשור לתחזיותיו הפוליטיות של הישראלי הממוצע, נראה, כי הוא אופטימי ביחס למצב הפוליטי ב-1975 מעט יותר כאשר ביחס למצבו הכלכלי. לדוגמא: רק 50% מצפים שתהיה זו שנת מלחמה בוודאי. אחוז המצפים לשנת היעוד שלום בין-לאומי בעולם (66%) היה גבוה מאחוז הטוענים, כי תהיה מלחמה במזה"ת (50%).

את פרטי המישאל קרא בעמוד 13.

צדוק: אין מו"מ על שיחרור קאפוצ'י

(צ). שר המשפטים, חיים צדוק, אמר אמש שאין שום מו"מ על שיחרור או גירוש הארכיהגמון קאפוצ'י, והעניין כלל אינו עומד על הפרק.

השר, שהופיע בערב שאלות ותשובות מטעם מרכז ההסברה בבית סוקולוב בת"א, הגיב בתמיהה על ההודעה שנתפרסמה מטעם לשכת העתונות של הוואתיקן בקשר לגזר הדין של קאפוצ'י.

„הוואתיקן נוקט בכוונתו עמדה השוללת אלימות, אבל בהודעתו אין אפילו מלה אחת של גינוי מעשי קאפוצ'י או הסתייגות מהם. לא גזר הדין החמיר את המתיחות הקיימת באזורנו, כפי שנאמר בהודעה, אלא מעשי החבלה, שקאפוצ'י הרים להם תרומה גבוהה — הטעים השר.

מזג האוויר

מעונן חלקית. מידת החום היום: ירושלים 5 עד 12 מעלות, ת"א 7 עד 18, חיפה 8 עד 18. רמת הגולן 3 עד 9, טבריה 5 עד 17, באר-שבע 4 עד 17, אילת 8 עד 20, מפרץ שלמה 14 עד 21 מעלות.

هكذا من الأصل

صكنا من الامل

התובע דורש 9 שנות מאסר לד"ר שטרן

— במחנה עבודה בעל משטר חמור

מוסקבה, 26 (צ'יר). התובע במשפט הרופא היהודי מיכאל שטרן, העומד לדין בעיר האוקראינית וויניצה, דרש היום לדונו ל־9 שנות מאסר במחנה־עבודה בעל משטר חמור — אמרו מקורות יהודיים.

ד"ר שטרן (56), הואשם ב„קבלת שוחד והונאה".

בשיחות טלפון מוויניצה, מסר אלכסנדר גולדפרב לעתונאים, כי התביעה הודיעה לבית־המשפט, שהמשפט נגד ד"ר שטרן „אינו יוצא־דופן כל עיקר". אולם, הוא עורר את התעניינותם של אלה המבקשים להשמיץ את בריה"מ — טען התובע.

פעילי עלייה מסרו, כי המשפט נגד שטרן, החבוש בכלא כאן מאז, קשור בבקשות העלייה שהגישו שני בניו.

(יופ"ע). אלכסנדר גלאזר, צייר אבסטרקטי ואספן אמנות יהודי, נידון השבוע ל־10 ימי מעצר בלנינגרד, בשל התנהגותו ליד האולם שבו נערכה תערוכת אמנות מהדרגה. גלאזר ראיין בבקרים שעמדו להיכנס לתערוכה באירגון התרבות ואז דרשו שוטרים את מיסמכיו. הוא סירב להציגם ונעצר. בעיקבות כך נידון למעצר על „התנגדות למיליציה".

גלאזר היה אחד המארגנים של תערוכת האמנות הלא־קונפורמיסטית שנערכה בספטמבר במוסקבה, פוזרה ע"י פעילי המפלגה הקומוניסטית, בעזרת דחפורים, ואח"כ נערכה בכל זאת, ברשות השלטונות.

הרג 6 סטודנטים בריצת אמוק

סופיה, 26 (יופ"ע). צעיר בן 17 הרג בבירות 6 סטודנטים ופצע 10 אחרים, כאשר פתח בריצת אמוק באולם השינה של קולג', בתע־הבולה. הצעיר היה שרוי במצב של חוסר איזון נפשי, כאשר נכנס לחדר־השינה בדארמביציה, בקרבת הבירה הבולגרית. הוא פתח באש ללא הבחנה לעבר הסטודנטים הנמים במיטותיהם.

כמה מבין הסטודנטים הצליחו לצאת, שעה שניסה לשוב ולטעון את אקדחו.

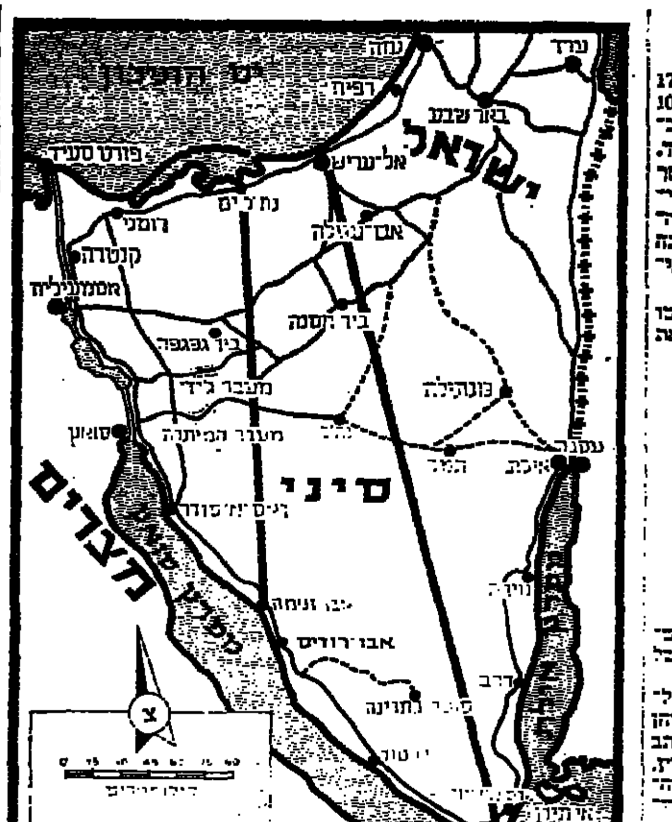

המפה מתארת את קו הבקעה המוצעת של מצרים (אל־עריש — ראס־מוחמד) ואת קו הבקעה שהציעה ישראל (אבו־זניימה). ההבדל בין הקו שהציע שר־החוץ יגאל אלון בוואשינגטון כאשר דיבר על נסיגה לעומק 50—30 ק"מ, לבין קו הפרדת הכוחות הקיים, הוא כ־40 ק"מ.

נכונות ישראל לבצע הצעה זו תלויה, כמובן, בתמורה שתתן מצרים מבחינת אי־לוחמה. בעיקר מדובר על תקופת הזמן שמצרים תסכים להתחייב עליה ואין ספק שישראל לא תסתפק בתקופה של 6 חודשים הקבועה בהסכם ההפרדה.

„אישור עקיף למחלת ברז'נייב"

מוסקבה פנתה לוילסון שידחה ביקורו בבריה"מ

מאת ארתור כהן
סופר „הארץ" בשווייץ

באזל, 26 (מיוחד ל„הארץ"). אישור נוסף אך עקיף על מחלת המנהיג הסובייטי ליאוניד ברז'נייב, נתקבל היום ממקורות בשווייץ, המגלים, כי בריה"מ פנתה לראש ממשלת בריטניה, הרולד וילסון, בבקשה לדחות את תכניותיו לביקור בבריה"מ.

ע"פ ידיעות בשווייץ, שנתקבלו מ־מוסקבה, פנו הסובייטים לוילסון תוך ציון העובדה שדחיית הביקור היא בגלל מחלת ברז'נייב.

כתבים בשווייץ היו הראשונים כי דיווחו על מצב בריאותו הלקוי של ברז'נייב.

(יופ"ע). לא נתקבל כל אישור לידיעות שפורסמו בישראל, לפיהן חלה ליאוניד ברז'נייב — מוסר כתב ב"ט בבירה הסובייטית. הכתב מציין, כי ברז'נייב נעדר מן [illegible] של הסובייטים העליון של המפלגה הקומוניסטית.

חוגים דיפלומטיים במוסקבה אמרו, כי לא ידוע להם על שינוי בתכנית ביקורו של ברז'נייב בקהיר.

עם זאת יצויין, כי לא נתקבלה תשובה לשאלה שהוגשה לדובר משרד־החוץ הסובייטי, בעניין בריאותו של ברז'נייב.

(עו). שגרירה החדש של מכסיקו בישראל, ד"ר בניטו ברלין, הגיע אמש בנמל אל־על מניו־יורק, עם משפחתו.

כל טיסות אל־על

(סוף מעמוד 1)

מר שרמן הוסיף, כי רוב המכריע של הטיסות יצאו גם אתמול באיחורים ניכרים — אפילו לגבי לוח הזמנים החדש שהותקן ע"י ההנהלה תוך הבאתם בחשבון של האיחורים הצפויים.

שני המטוסים, אחד מהם ג'מבו, שהיו אמורים לצאת אתמול בבוקר, לא המריאו עד הערב. אל־על חברה כאשר [illegible] הדבר מסר עוד שאין עדיין אומדן לגבי הנזק שנגרם לחברה, אך ברור שהוא כבד ביותר. מר מרדכי בראלי, מנכ"ל אל־על, פנה לכל עובדי החברה [illegible] על חומרת המצב ועל הנזק הנגרם לאל־על.

טענת ועד עובדי התחזוקה שאין הם מקיימים שביתת האטה, טען מר שרמן, מופרכת ביסודה. הראייה: לפני שבוע קיימנו טיסות בתדירות הרבה יותר גבוהה ולא היו איחורים. אם מטרת ועד עובדי התחזוקה, אם כי אינו מצהיר על כך, היא תוספת שכר. תביעתו להוספת כוח אדם אינה מוצדקת. ב־1973, הוסיף הדובר, הם עשו לנו אותו תרגיל: לכתחילה טענו, כי הם עובדים בתקן חסר, אך אח"כ אמרו שאין צורך בעובדים נוספים, אלא יש להעלות את שכר עובדי התחזוקה. אין בדעתנו לחזור לכוד בסוסים זרים, אמר מר שרמן. אם המצב לא ישתנה עד הערב (אמש) — לא נהיה מסוגלים לקיים את הטיסות.

עמדת ועד עובדי התחזוקה

מר עמיקם אריאלי, חבר ועד עובדי התחזוקה, אמר אתמול לסופר „הארץ", כי לוועד אין כל תביעות כלפי ההנהלה, משום „שאנו באמצע כו"ח". טענת ההנהלה על שביתת האטה, אמר, היא עלילה. אנו עובדים כרגיל. אם רבו האיחורים, הרי זה משום שהטיסות תדירות יותר. זו הנהלה לא קיבלה מאתנו כל הבטחה שעבודתנו תתנהל כסדרה, כשם שהיא מתנהלת כל הזמן כסדרה — אמר מר אריאלי.

אזהרת יעקובי

(עו). מר יעקובי הזהיר אתמול את עובדי התחזוקה „שלא ישחקו באש" והוסיף לעבודה תקינה עד הצוות. פן יכרתו את הענף עליו הם יושבים.

בפגישה במועדון לשכת המסחר ישראל־אמריקה, אמר מר יעקובי, בתשובה לשאלה: „אני מקווה, כי עובדי התחזוקה יעשו חשבון נפש אישי ולאומי ויחזרו לעבודה סדירה עד לגורם [illegible].

השר הדגיש, כי ההחלטה שקיבלה בלילה הקודם הממשלה, לא היתה איום סרק. היא נתקבלה כהכרעה חד־משמעית, אשר פירושה סגירת אל על עד שיוחזרו הנאים לידי פעילותה.

יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי בהסתדרות, אריאל אברהמוביץ, [illegible] קיימו אתמול אחרי־הצהריים דיון נוסף עם ועד עובדי התחזוקה.

נודע, כי ראשי ההסתדרות אמרו לחברי הוועד [illegible] בבלים חריפים כדי להצמידם על גודל הסכנה הנשקפת כעת לאל על.

הפופולריות של פורד — לשפל

ניו־יורק, 26 (צ"צ רע"ר). פופולריות הנשיא פורד בעיני האמריקאים ירדה לשפל הנמוך ביותר מאז כניסתו לתפקיד לפני פחות מ־5 חודשים — כמתברר בסקר מכון גאלופ שפורסם היום בניו־יורק.

סקר זה, שנערך בין ה־6 בדצמבר וה־9 בו, ופורסם היום ב„נ.י. טיימס", מצביע על ירידה של 6 נקודות לעומת הסקר הקודם בתחילת נובמבר.

רק 42 אחוז מבין 1,500 הנסקרים מביעים אמון בפעילותו; ואילו 41 אחוז לא מרוצים ממנה. במחצית נובמבר אישרו 48 אחוז את ניהול ענייניו ורק 32 אחוז לא היו מרוצים. המומחים מייחסים את ירידת הפופולריות של פורד לבורות התגובה של האזרחים ביחס למשבר הכלכלי.

חלקי תחמושת נמצאו בירושלים

(עו). סייר של משטרת ירושלים מצא אתמול בבית נטוש ברחוב פרי הדר, חלקי תחמושת שונים. הסייר הוזעק למקום ע"י ילד [illegible] גילה בבית ה־14 רימונים בלי נפצים, כדורי רובה, תרמילי פגזים, צנצנת עם חומרים כימיים וחלקי רכב. משטרת ירושלים פתחה בחקירה.

יום ו', י"ג בטבת תשל"ה
27 לדצמבר 1974

תור הליכוד

מומן ע"י הליכוד ועל אחריותו מען המערכת: הליכוד, ת.ד 4061, ת"א

יגאל אלון, הישאר בבית

אם לשר החוץ יגאל אלון אין מה לחדש לד"ר קיסינג'ר, אין סיבה שיסע לוואשינגטון. ואם מטרת קיסינג'ר היא ללחוץ על שר החוץ להסכים לדרישות המצריות — נסיגה ללא תנאי — וודאי שאין סיבה שמר אלון יסע לוושינגטון. האם צריך מר אלון להסכים לכהן כשר החוץ הישראלי, כדי להוציא לפועל את חיסול בטחוננו בסיני?

התרגיל הקיסינג'רי, כאילו עלינו להציל את סאדאת מידי ברז'נייב, הינו שקוף מכדי להיות רציני. כל ויתור ישראלי הבא בגלל ביקורו של ברז'נייב ייזקף דווקא לזכות ברז'נייב. אפילו קיסינג'ר לא יוכל להתפאר בו. הדבר רק יעודד את השיטה המצרית שמטרתה יצירת קשר מחודש עם הרוסים, כדי להשיג ויתורים ישראליים באמצעות האמריקאים. יוצא, איפוא, שיגאל אלון יידרש לבצע, על פי הוראות וושינגטון, נסיגה שעליה מוחלט בקהיר. אין זו מדיניות־חוץ.

ראש הממשלה מר רבין הודיע, שאם דחיית המלחמה תחייב ויתור על רמת־הגולן — הוא לא יסכים לכך. הגענו איפוא לשלב חדש, מחוזה שלום, עליו ויתרנו, דרך הסכם אי־לוחמות, אותו שכחנו, הגענו אל „דחיית המלחמה". מר רבין ער לכך, שהתביעה הסורית היא דווקא על רמת־הגולן, ואין הוא מוכן לקנות את „דחיית" המלחמה במחיר זה. במלחמה זו, אם תפרוץ, לא תעמוד מצרים מנגד. אם כך, „להתכונן" לקראת מלחמה זו על־ידי נסיגה נוספת בסיני — משמעותה: פגיעה בבטחוננו.

ערב מלחמת יום הכיפורים היה המחדל בכך שלא קרבנו את כלי המלחמה שלנו לקראת האויב. אל נשתטה עכשיו בכך שנסכים לקרב את כלי האויב אלינו. בכך איננו דוחים את המלחמה, אלא מקרבים את החזית, מאריכים את קווי ההגנה שלנו, ומחלישים את בטחוננו בסיני.

בעת חתימת הסכם הפרדת־הכוחות, שיבח מר אלון דווקא את הקו הנוכחי בסיני. האם ייפרד מר אלון, יחד עם פרידתו מקו הביצורים שלנו, גם מהערכותיו דאז? אם זו מטרת ביקורו בוושינגטון, יש לנו עצה למר יגאל אלון: אל תהיה שותף לעוד מחדל; מר אלון, הישאר בבית!

סגן נשיא ההתאחדות הבין־לאומית לכדורסל:

פיב"א עשויה להעניש את צ.ס.ק.א מוסקבה על פרישתה מהבית של מכבי תל־אביב

היתה אמורה להתמודד עם אלופת ישראל בתל־אביב ובמוסקבה במיסגרת גביע אירופה

מאת רמי יצהר
סופר „ספורט הארץ"

הועה"פ של ההתאחדות הבין־לאומית לכדורסל (פיב"א) יחליט אם ובאיזו צורה תוענש קבוצת הכדורסל הרוסית צ.ס.ק.א. מוסקבה, על פרישתה ממשחקי גביע אירופה לאלופות — מסר אמש סגן נשיא פיב"א, היוגוסלבי בוריס סטנקוביץ'. באחרונה הרצו בתי קבוצות סובייטיות אחרות, על הסתלקותן ממפעל אירופי אחר.

ההודעה על פרישת הרוסים מן המשחקים נתקבלה במשרדי פיב"א איד ליום אתמול. הוד הפתעה מוחלטת. סוכנות י.ו.פי מסרה ממוסקבה, כי התאחדות הכדורסל הסובייטית הודיעה באורח רשמי שקבוצת הצבא האדום — צ.ס.ק.א. מוסקבה פורשת ממשחקי גביע אירופה לאלופות. צ.ס.ק.א. עמדה להתמודד במסגרת זו נגד אלופת ישראל, מכבי ת"א בפברואר, בת"א ובמוסקבה.

דובר רשמי נימק את הפרישה בשלוש סיבות: הקבוצה חייבת להתכונן לאליפות בריה"מ 1975; לוח הזמנים של משחקי גביע אירופה עמוס מדי; מצבה הפיזי של צ.ס.ק.א. קשה.

עם פרישת הרוסים נותרו בבית הישראלי 5 קבוצות: מכבי ת"א, ריאל מדריד, בארק מצרפת, אלחיק משוודיה ואנאגסול מהולנד. בעקבות ההתפתחות החדשה יתכן שינוי סדר המשחקים.

יו"ר מחלקת הכדורסל של מכבי ת"א, שמעון מזרחי, הגיב בהפתעה על הצעד הרוסי אך עם זאת אמר, כי הוא רואה בפרישת הרוסים פתח לאפשרות שמכבי ת"א תעפיל לשלב הגמר. המאמן הלאומי, אברהם הכר, אמר, כי מבחינת הקבוצה, פרישת הרוסים היא טובה. אבל מבחינה לאומית חבל שקבוצה המייצגת את ישראל לא תופיע בבריה"מ. בגלל עיכוב סכבי עדיין לא הוו באו למכירה כרטיסי הכבוי למשחקיה הביתיים של מכבי ת"א. אחרי לם, לברות פרישת הרוסים, החליטה הנהלת הקבוצה לדבוק ברעיון של מכירת כרטיסי מנוי בלבד ולא במכירה בודדת לכל משחק.

בדגע האחרון

פורד מתנגד להעלאת המס על בנזין

וייל, 26 (קולראדו). (צ"ר). הנשיא פורד דחה היום בצורה נמרצת כל רעיון בדבר העלאת המס הפדרלי המוטל על בנזין כאמצעי לחסכון בדלק.

אלון: יש אפשרות למו"מ על הסדר־ביניים עם קהיר

„צריך להעז וליטול הסיכונים בהתקדמות בדרך המדינית"

(ע). סגן ראש הממשלה, יגאל אלון, אמר אמש, כי בבחינה אובייקטיבית קיימת אפשרות למו"מ על הסדר ביניים בין ישראל ומצרים. האינטרס ההדדי לכך קיים, התנאים הפיסיים מאפשרים זאת. נכונות ישראל מובטחת מרצונה התוכפי וגם ממצרים נשמעות באחרונה התבטאויות בזכות הסדר ביניים.

עם זאת הוסיף השר, יש מקום רציני להסס, כי הפער בין הדרישות המצריות לבין אלה הישראליות, יתגלה כפער רחב ועמוק כאחד, או אולי אפילו עמוק מדי. אולם, הדגיש, יש להשאיר את שאלת הסיכויים לבדיקה מוחשית באמצעות המו"מ. מה שצריך להדריך את שני הצדדים הוא הנכונות להעז וליטול את הסיכונים בהתקדמות בדרך המדינית, כיוון שהאלטרנטיבה, לגבי שני הצדדים, היא אכזרית ונטולת סיכויים הרבה יותר.

שר־החוץ הירצה אמש במכון צייל. הוא ציין, כי מדיניות־החוץ הישראלית נתונה כיום באחת מן השעות הקשות המבורכות בתולדותיה.

מה, אמר מר אלון, הכהילה ישראלית לשקם את [illegible] הלקחים ממלחמה זו. כיום היא חזקה יותר [illegible]. „אינני אוהב להשביע הכרזות מהגרות, ואין לי כל עניין בכך — אמר מר אלון — אולם בדיונות־מרב היינו בות לדעת, שאם יכפו עלינו מלחמה נוספת, סופן מפלה [illegible] האחרונה — לבריה כפא הנבטק שהצכיידי בה".

ב־14 החודשים שחלפו מאז המלח־ [illegible]

הסינאטור פרסי מאשים:

איש המאפיה התגורר בדירת גג בבתי המחסה של פרידמן

מאת שלוה „הארץ"
בארה"ב

וואשינגטון, 26 (מיוחד ל„הארץ"). רשת בתי המחסה של הרב ברגמן היתה קשורה למאפיה וכי אחד מעוזריו של איש המאפיה, קרלוכבו, התגורר בדירת־גג של בית מחסה כזה — הודיע שלשום הסינאטור פרסי, אשר שלח מכתב בעניין זה לועדה הניו־יורקית החוקרת בדבר.

יו"ר הוועדה, שטיין, מסר מפי בת עתונאים, כי צפויים גילויים חשובים על דמויות פוליטיות אשר היו קשורות במעשי ההונאה שברגמן חשוד בהם ואשר טרם נתגלו. „יש לנו הוכחות על קשר בין ברגמן והפשע המאורגן" — אמר שטיין. השמועות מייחסות לברגמן קשר עם המאפיה משך 35 שנה.

ע"פ „נ.י. טיימס", התעורר חשש, שברגמן היה קשור בעסקיו לאנשים אשר הועמדו לדין באשמת הונאה בבורסה.

חוגים הקרובים לברגמן אמרו היום לסופר „הארץ", כי הוא מתכוון לבוא לארה"ב בתחילת ינואר 1975. בנו של ברגמן נמצא בניו־יורק במשרדי אביו, אך מסרב לשוחח עם עתונאים.

העתונות היהודית כאן יצאה להגנת ברגמן, בטענה שהאשמות נגדו הן חלק ממסכת אנטישמיות, אולם כתב „נ. י. טיימס", פירסם מכתב בעתונות היהודית, בו דחה טענות אלה.

איגוד בתי המחסה של ניו־יורק פנה אתמול למושל מדינת ניו־יורק בבקשה להקים ועדה חדשה שתאפשר לברגמן להשמיע את סברתו. איגוד זה מקורב כנראה לברגמן.

יוהנסבורג, 26 (יופ"ע). יותר מ־400 אפריקאים נדקרו בתקריות שאירעו בתע־הכולה במחוז אחד בדרום־אפריקה הכונה יותר ממליון כושים. אחד מבין הפצועים מת בבית־החולים.

אתונה, 26 (יופ"ע). התאחדות סוחרי־היין של אתונה החליטה להרחיק משורותיה את כל סוחרי־היין אשר שיתפו פעולה עם הכת הצבאית שמשלה 7 שנים ביוון, עד יולי השנה.

בריה"מ — יצרנית הנפט הגדולה בעולם

מוסקבה, 26 (יופ"ע). בריה"מ היא יצרנית הנפט הגדולה בעולם. ב־1974 הגיעה תפוקתה ל־458 מיליון טונות נפט וגז מעובה.

שר־הנפט הסובייטי, ולנטין שאשין, אמר היום, כי בריה"מ צופה לגילויים חדשים בעתיד. הוא גילה, כי התפוקה ל־1975 היא 490 מיליון טונות.

לדברי שאשין קיימים ברחבי בריה"מ אזורי־נפט בכמויות גדולות, כגון אזור צפון סיביר, מזרח סיביר, המדף הכספי, אזור ארכנגלסק והרפובליקה קומי.

מחצית התקופה תיקבע בהסכם

(סוף מעמוד 1)

ריים, וכל עוד יהיו מצרי באב אל־מנדב סגורים לשיט חפשי.

עמדות הצדדים כיום ביחס לתקופת ההסדר, הן אלה: מצרים רוצה באורח לא־רשמי, כי הסכם לתקופה של שנה אחת. ישראל דורשת, רשמית, תקופה של 12 שנה, אולם באורח רשמי דובר על 5 שנים. נראה, כי הצעת־הפשרה של ד"ר קיסינג'ר מבוססת על־כך שתקופת 12 החודשים עליה מסכימה מצרים, תיקבע בפירוש בהסכם, בעוד שהשנים הנוספות ייקבעו בהתחייבות האמורה.

הצעת קיסינג'ר אינה רשמית ואין לדעת אם היא מובאת על דעת יה"ד. ההצעה הועלתה במיסגרת המגעים בין קיסינג'ר ושגריר ישראל בוואשינגטון, שמחה דיניץ.

בכל מקום, ההצעה עדיין אינה מחייבת החלטה ישראלית ונראה שהתקופה הסופית וצורת ההתחייבות לגביה תיקבע לאחר סיכומם על קו הנסיגה.

ד"ר קיסינג'ר הביע בכל מיפגשיו האחרונים עם אישים ישראליים אופטימיות לגבי הסיכויים של הסדר חלקי. נראה, כי אופטימיות זו מבוססת על ידיעתו בדבר נכונות ישראלית לחזור על מעברי המיתלה והג'ידי, מתוך תקווה שבסופו של־דבר תתרצה ישראל ותוותר גם על אבו־רודס תמורת ערובה אמריקאית לאספקת תצרוכת הנפט שלה. תקוות קיסינג'ר לגבי נכונות ישראל מבוססת כנראה על אבחנתו, שגם מצרים תרכך את עמדתה ביחס לתקופת הזמן של ההסכם ותתקרב בעניין זה לעמדה הישראלית — אם גם לא תהיה זהה לה.

חוב הממשלה לבנק ישראל קטן ב־200 מיליון ל"י

מאת אבי אנג'ל
סופר „הארץ" לעניני כלכלה

רכישה מוגברת של אגרות־חוב במשק ניטרלה את ההזרמה שהיתה צפויה בעיקבות המרות מטבע־חוץ ללירות.

תוצאה נוספת היא, שחוב הממשלה לבנק ישראל קטן ב־200 מיליון ל"י ועמד במחצית דצמבר על 6.6 מיליארד ל"י, לעומת 6.8 מיליארד במחצית נובמבר.

במחצית נובמבר. לראשונה מזה שנה, נוצרו בבנקים יתרות פנויות (עודף נזילות) של 150 מיליון ל"י. פירושו של דבר שלבנקים אין עוד בעיה להגדיל את האשראי לעסקים ולפרטים במשק.

נתונים אלה מגלים את המגמה החיובית המסתמנת לאחר הפיחות. בכל הנראה חלק מן הרכישות של אגרות־החוב ע"י פרטים הוא מעבר מצורת חיסכון בפיקדונות פז"ק ותמ"מ, לחיסכון במניות. לולא האפשרות להשקיע באגרות־ערך אלה, היתה צפויה הפניית הכספים לקרקעות, הדירות, שהיו גורמים לעליית מחירים ספקולטיבית.

בכך שונה מגמת רכישת האגרות במידה ניכרת מן המצב בתחילת 1974, כאשר למעשה רכישת אגרות־החוב הצמודות, המסחר הער בהן בבורסה, היו מיפלט של הקונים מן האינפלציה ולא רצון לחסוך.

כל אזרח סובייטי יקבל „דרכון פנימי"

מוסקבה, 26 (יופ"ע). בריה"מ הודיעה היום שכל האזרחים מעל גיל 16 יקבלו דרכונים פנימיים.

עד כה לא הורשו התושבים של איזורי כפר ופועלים בחוות קולקטיביות לקבל דרכונים והדבר ריתק אותם לעבודתם החקלאית.

הנפקת הדרכונים החדשים תחל ב־1 בינואר 1976, ותימשך עד סוף 1981.

כידוע, אזרחים סובייטיים אינם רשאים לנסוע בתחומי בריה"מ בלי דרכון פנימי. דרכונים אלה הוצאו עד כה רק לתושבי ערים.

הצו החדש פירושו כי־46 מיליון אנשי קולחוזים יקבלו לראשונה דרכונים. מקור דיפלומטי במערב העיר על כך: „בעבר הם היו אזרחים מדרגה שנייה. זהו צעד ברור של ליברליזציה".

פולברייט התפטר

ואשינגטון, 26 (ע"צ). וויליאם פולברייט, יו"ר ועדת החוץ של הסינאט, הודיע היום על התפטרותו, שתקבל תוקף ב־31 בדצמבר — 3 ימים לפני שהקונגרס החדש יתחיל בפעולתו.

פולברייט לא נבחר מחדש לסינאט.

הנהלת ל"ע נגד קול בעניין השבתת הרכב בשבת

„זו כניעה לכפייה הדתית והתערבות בחופש הפרט"

מאת סופר „הארץ"
לעניני מפלגות

כל חברי הנהלת ל"ע התייצבו אתמול נגד מנהיג המפלגה, השר משה קול, בעניין החלטת ועדתו להנהיג שבתון רכב בשבתות אחת לשבועיים. הדוברים שהשתתפו בדיון סוער בהנהלה ראו בהחלטת ועדת קול כניעה לכפייה הדתית והתערבות בחופש הפרט.

ההנהלה היתה צריכה לדון במצב המדיני, אך נציג הצעירים, עו"ד ראובן בילס, העלה לסדר־היום את עניין ועדת קול. נערך דיון סוער האם לשנות את סדר־היום ולבסוף הוחלט ברוב קולות שיש אמנם לדון בהמלצה ועדת קול.

ח"כ הלל זיידל טען בדיון שקול פעל בניגוד לעמדת המפלגה. באותו שבוע בו החליטה ועדת קול להמליץ על השבתת הרכב בשבתות אחת לשבועיים, החליטה סיעת ל"ע שיש להנהיג שבתון רכב לפי בחירה חופשית. ח"כ נסים אליעד הביע את פליאתו על כך שהשר קול לא נועץ בעניין זה עם מוסדות המפלגה. מר זאב אסטרייכר טען, כי המלצת ועדת קול היא נגד עקרונות ל"ע ומגבילה את חופש הפרט. מזכ"ל המפלגה, יצחק ברקאי, אמר, כי „בהמלצה יש רמז לשיקולים דתיים".

בתשובה לטענות אלה אמר השר קול, כי הוא לא ציפה לתגובה כה חריפה להמלצת הוועדה וכי הוא פעל בעניין זה לפי מצפונו.

אתמול החליט גם חוג צעירי ע"ם לגנות את המלצת ועדת קול. „החלטה זו מהווה התערבות גסה בזכויות הפרט והיענות מובהקת לתביעות אינטרסנטיות של הכפיה הדתית" — נאמר בהחלטה.

צעירי ע"ם פנו לממשלה בקריאה לדחות את ההמלצה ולהנהיג במקומה יום שבתון אחד לשבוע, לפי בחירה חופשית.

ועד ציבורי יפעל

ועד ציבורי למאבק נגד החלטת ועדת השרים לחיסכון בדלק ובחשמל, להטיל הגבלות על תנועת רכב פרטי בשבת, אחת לשבועיים, הוקם אתמול בת"א ביוזמת עתונאים, אנשי יחסי ציבור וחברי כנסת.

הוועד צפוי להתכנס כדי להחליט על דרכי פעולתו. נמסר, כי הכוונה היא לפתוח במאבק ציבורי בכל הדרכים האפשריות, כולל נקיטת אמצעים משפטיים, עריכת הפגנות כלליות ואישיות, נגד כל שר שהצביע בעד ההחלטה, נסיעה הפגנתית של בעלי רכב בשבת לירושלים, ואף אירגון נסיעה בשבתות בתקופת האיסור — אם תאושר ההחלטה ביום א' בממשלה.

היוזמים טוענים, כי ההחלטה היא בעיקרה פוליטית ובמטרה של כפייה דתית, תוך ניצול נטיית הציבור הרחב לוויתורים, ובתירוץ מפוקפק של חיסכון בדלק. ההוכחה לכך היא העובדה ששר־התחבורה מתנגד להגבלה זו וטוען, שאין לה כל משמעות תחבורתית או לחיסכון בדלק.

יוזמי הוועד הציבורי הם צבי רדכון וצבי עמית (כתבי ידיעות אחרונות), אהוד קריב (איש יחסי ציבור) חברי הכנסת עקיבא נוף (ליכוד) ומיכה חריש (עבודה).

סטודנטים נגד „שבת דתית ושבת חילונית"

(ע). הסטודנטים באוניברסיטת בר־אילן רואים בחיוב את יוזמת ועדת השרים לחסכון בדלק וחשמל להנהגת שבתון של רכב בישראל.

עם זאת הם רואים בחומרה את תוכן ההחלטה, הממליצה על השבתת כלי הרכב במדינה כל שבת שנייה. לדבריהם, יוצרת החלטה זו מצב של „שבת חילונית ושבת דתית", שיפגע קשה בתודעתה של השבת.

מת פריד אל־אטראש

ביירות, 26 (צ"צ). פריד אל־אטראש, מלחין וזמר של מנגינות עממיות ערביות, מת הערב בביירות ממחלת לב.

בלגרד, 26 (יופ"ע). שר־החוץ הפורטוגזי, מאריו סוארז, יבקר ביוגוסלביה ב־6 בינואר.

יבי'

מי שחופש הביטוי בפיסגת גאוותו כאזרח יגנה המעשה בבר־אילן נגד משה דיין.

לא אין חביבי
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
הספר קו תקוה.

הזאבים הבודדים בזירה הפוליטית והאמנותית בהיותם בזים לחדרי הקבלה הממסדיים יהיו הראשונים אותם תפגוש ברחוב. (מ)

חידון סמלים

בכל יום ה' במוסף השבועי של הארץ

שולחן ו־4 כסאות מאלומיניום

מתנת פרימה

בוא ובלה במרכז לונדון ושהה במלון חדש

עם אמבטיה פרטית, רדיו, טלוויזיה צבעונית בכל חדר.

מסעדה, בר (אוכל כשר לפי הזמנה)
מחירים נוחים ליחידים וקבוצות

CRAVEN GARDENS HOTEL
Leinster Terrace, Hyde Park
London W2 3ES Tel. 01-2623167

דרושים

2 מחסנים

לתקופה של 4 עד 5 שנים בשכירות

מיקום: מצפון ת"א עד פתח־תקוה

גודל: 1) 600—800 מ"ר 2) 1600—2000 מ"ר

נא לפנות לת.ד. 2314 רמת־גן

סופר מרים בע"מ - תעשיה הידראולית

אזור התעשיה יהוד
טלפון 755464, 752547

מבצע

1. מרימים הידראוליים וארגזים למשאיות
2. פלטות, חלונות, צנרת וכל אביזרי מסגרות למקלטים לפי פרטי הגא ולפי היתר של מכון התקנים הישראלי
3. קונסטרוקציות ברזל
4. מסגרות מבנים
5. עיבוד שבבי

סופר מרים בע"מ מודיעה בזה ברבים כי קבלנו היתר ממכון התקנים הישראלי מס. 197448 לייצר ולסמן את כל פרטי מסגרות למקלטים וחלקיהם מתוצרתנו בסימן השגחה המעידה על התאמתם של מוצרים אלה לדרישות מפרט שאושר ע"י המכון ועל כן נשמח לשרת את כל המעוניינים במוצרים הנ"ל.

שירותינו בכל שטח מדינת ישראל, הספקה מיידית.

הודעה על מכירת מגרש בירושלים
גוש 30080 חלקה 154

מוזמנות בזה הצעות מקבלני בנין לרכישת מגרש בירושלים בתמורה שתנתן בדירות בבנין שייבנה על המגרש הנ"ל. ואלה פרטי המגרש:

הלקה: 154 בגוש 30080 בירושלים
שטח: 567 מ"ר.
פרטי הבעלים: שלמה לוי ע"י עו"ד יחזקאל ביניש ברחוב הלל 22 בירושלים.

בדבר פרטים נוספים יש לפנות אל עו"ד־דין יחזקאל ביניש ברחוב הלל 22 ירושלים טלפון 222477/8.

את ההצעות יש לשלוח בדואר רשום לפי הכתובת הנ"ל עד לתאריך 15.1.1975.

אין הבעלים מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרה.

יחזקאל ביניש

שר־האוצר בוועדה הכלכלית של המערך:

יש לעקר את תוסה"י הבאה ביולי 1975

„אם לא תעמוד הממשלה בלחצים, יתחדש שוב המסע אל הדולר האחרון ברזרבות האוצר"

(ע). שר־האוצר הזהיר, כי אם הממשלה לא תוכל לעמוד בלחצים המופעלים עליה מצדדים שונים, יתחדש שוב המסע אל הדולר האחרון ברזרבות האוצר. מר רבינוביץ אמר את דבריו אתמול בישיבת הוועדה הכלכלית של המערך, שהתכנסה בת"א.

שר־האוצר ציין לחיוב, כי הציבור בישראל כבר מודע למצב הכלכלי. יחד עם זאת יש הכרח להוסיף ולנקוט במדיניות שכר מאופקת, כדי לעבור בשלום המשבר הכלכלי. הוא הזהיר, שאם לא תעוקר תוספת־היוקר ביולי 1975, יפול על הכלכלה נטל נוסף של 7 מיליארד לירות כתוספת שכר. אין הממשלה רוצה לפגוע בתוספת־היוקר שהיא מכשיר חשוב בהגנת השכר. אולם, יש להיזהר בו וגם על העובדים להבין את המצב לאשורו. מר רבינוביץ שיבח את ההסתדרות על שגילתה הבנה רבה לתביעות הממשלה.

סטונהאוז רוצה להישאר באוסטרליה

מלבורן, 26 (יופ"ע). חבר־הפרלמנט הבריטי, ג'ון סטונהאוס, שנעצר במלבורן לאחר שנעלם באורח מסתורי מבית־מלון במיאמי, נידון למאסר של 7 ימים, בעניין כניסה לא־חוקית לאוסטרליה.

נציג המשטרה אמר בבית־המשפט, כי סטונהאוס נכנס למדינה בדרכון של אדם אחר.

בינתיים [illegible] שר־הפנים האוסטרלי, קלייד קאמרון, [illegible] להישאר באוסטרליה.

סטונהאוס נפגש הערב עם רעייתו ברברה — זו לראשונה מאז נעלם בבית־מלון במיאמי.

מוסקבה, 26 (צ"ר). בית־המשפט האוקראיני דן למוות בירייה את פ. קאפיטולה, באשמת [illegible] סובייטים תוך שיתוף פעולה עם הנאצים בתקופת הכיבוש.

זכו בפיס

בסך 500,000.— ל"י זכה המספר: [illegible]599.

בסך 250,000.— ל"י זכה המספר: 040413.

בסך 100,000.— ל"י זכה המספר: 313209.

בסך 50,000.— ל"י זכו המספרים: 333957; 336690.

בסך 12,500.— ל"י זכו המספרים: 501276; 616449.

בסך 6,250.— ל"י זכו המספרים: 014081; 355440; 404811; 721450.

בסך 5,000.— ל"י זכו המספרים הבאים: 000877; 024304; 026472; 038116; 052313; 066568; 092052; 138333; 139952; 147054; 177122; 188556; 217965; 270671; 282143; 324922; 356971; 367971; 386400; 393877; 419124; 422308; 474957; 476881; 495652; 513159; 544716; 545239; 566032; 574296; 574662; 583751; 653956; 655143; 664722; 683529; 746669; 798313; 056841; 404713.

בסך 1,000.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0699; 3753; 4301; 6067; 8224.

בסך 600.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־02585; 33793; 38974; 40558; 79070; 81580; 83786; 91704; 93119; 98730.

בסך 250.— ל"י לכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־01194; 08724; 13576; 18213; 25863; 26218; 27251; 29957; 30604; 33134; 42614; 50741; 58183; 58298; 62239; 65803; 66602; 67230; 67557; 70627; 72544; 76490; 82723; 89473; 91257.

בסך 100.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0194; 0465; 4023; 4066; 4480; 5318; 9479.

בסך 50.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0151; 0225; 0598; 0700; 0779; 0788; 0983; 0992; 1473; 1512; 1802; 1881; 2372; 2950; 3171; 3271; 3429; 3819; 4292; 4253; 4575; 4613; 4688; 4780; 5070; 5679; 5839; 6336; 6351; 6540; 6697; 6781; 6994; 7069; 7421; 7435; 7462; 8624; 8749; 8787; 9679; 9727.

בסך 6.— ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרות: 4 ו־9.

שאילתא בוועדת הכספים של ההסתדרות הציונית:

האם שימש מנהל המגבית בארה"ב כמנהל עסקי רוזנבאום בעת־ובעונה־אחת

מאת יהודה ליבנר
סופר „הארץ"

האם נכונה הידיעה שמר גוטליב הכר, אשר שימש עד לפני כמה חודשים כמנהל המגבית הישראלית המאוחדת בארה"ב, שימש בעת־ובעונה־אחת כמנהל עסקיו של טיבור רוזנבאום בארה"ב? שאילה זו הוגשה אתמול ע"י חבר ועדת הכספים של ההסתדרות הציונית, ד"ר א. תבין, לגזבר הסוכנות, אריה דולצ'ין. [illegible]

מר דולצ'ין השיב לד"ר תבין, כי אין זה נכון שמר הכר שימש בעת־ובעונה־אחת בשני התפקידים. [illegible]

המגבית בארה"ב היא המגייס העיקרי של הסוכנות את הכספים לצרכיה בישראל. [illegible]

הצרפתים מפיצים שמועה:

„גורמים ישראליים ואמריקאים נפגשו עם נציגי מחבלים"

מאת שלוה „הארץ"
בארה"ב

וואשינגטון, 26 (מיוחד ל„הארץ"). גורמים דיפלומטיים צרפתיים, הלוחצים להזמנת אש"ף לדיונים האירופיים־ערביים, הפיצו באחרונה ידיעה כאילו גורמים אמריקאים וישראליים נפגשו עם נציגי המחבלים.

הצרפתים מוסרים כך כדי להתגבר על התנגדות אירופה לכלול את אש"ף במסגרת הדיאלוג בין האירופים והערבים, המתנהל זה למעלה משנה ואשר לא חלה בו באחרונה כל התקדמות.

פקידים אמריקאים טוענים באחרונה, כי לא חל כל שינוי במדיניות האמריקאית. פקידים אמריקאים בדרג נמוך נפגשו מדי פעם, לא ביזמתם, עם גורמים פלסטיניים בדמשק ובביירות.

[illegible]

מוסקבה, 26 (צ"ר). [illegible]

גנבו תכשיטים אצל זמרת ישראלית־ביפאן

טוקיו, 26 (אי.פי.). [illegible] 3,300 דולר [illegible]

משרד רבן ושות'

[illegible]

חזר לפעולה עקב מחלה

יצוג וייעוץ בעניני מס הכנסה

[illegible]

ביאליק 63, רמת־גן
טל. 725292, 785733

פנחס אילון:

הרשויות זקוקות ל־600 מיליון ל״י לאיזון תקציביהן

„הרשויות המקומיות זקוקות בדחיפות לסכום של 600 מיליון ל״י לשם איזון תקציביהן לשנת התקציב הנוכחית שהסתיים ב־31 למרץ 1975 — כך אתמול יו״ר מרכז השלטון המקומי מר פנחס אילון, בוועדת הכספים של הכנסת.

מר אילון קבל באוזני חברי הוועדה, שעד עצם יום זה פועלות הרשויות המקומיות לפי תוקף פקודת העיריות שנחקקה לפני 40 שנה, ובתוצאה מכך פועל השלטון המקומי בצורה מיושנת [illegible] בחוקה כנדסורית זו.

הגורם העיקרי שלגביו לא חל כל שינוי כאן ועד עתה היא ברחוב הרווחה הכספי, וראיה לכך המס הרעוע, הארנונה הכללית שהוא המס היחיד של הרשויות המקומיות שהוא מס סטטי ואינו משתנה.

להלן הדגיש, שהמטרה הכרוכה של הרשויות המקומיות היא לתת שרותים לאזרח, בלי להפריד בין שרותים ממלכתיים או מקומיים. מר אילון כפר באפשרות של הפרדה בין שרותים אלה.

מר יהונתן גבאי, מדריך ראשי של מדור המחול בעיריית חיפה, יצא אתמול להולנד להוראת ריקודי עם ישראליים, לפי הזמנת האיגוד ההולנדי לפולקלור.

מעצר ל־8 חשודים בפרשת רצח בעת חטיפה רומנטית

(ע). שופט השלום בעכו, מר פארים פלח, הפסיק אתמול את חופשת חג הקורבן, הורה לעצור שמונה אנשים, לרבות שני חיילי צה״ל מיחידת המיעוטים, החשודים כי חברו יחד לרצח, לנסיון לרצח ולחטיפה.

המפקד במשטרת שפרעם, פקד יוסף פארס אשר הגיש את בקשת המעצר, ביקש לעצור את החשודים ל־15 יום להשלמת החקירה.

לדבריו, אחד החשודים, מחמוד פואז בן 22, מוואדי סלאמה שבגליל התחתון, הכיר את הנערה סבאת פאהל חטיב, בת 17, מהכפר דבוריה שליד הר תבור ורצה לשאתה לאשה. משפחתה התנגדה והצעירה אורסה לגבר אחר מכפר קאבול ועברה לגור בכפר זה.

הגבר המאוהב המאוכזב, מחמוד פואז, ביקש משבעת חבריו לעזור לו לחטוף את אהובתו מן הכפר קאבול, נגד רצונה, כדי לשאתה בכוח. כל החשודים הסכימו.

ב־24 בדצמבר בשעה 2.30 לפנות בוקר התאספו החשודים במקומות מגוריהם, ואדי סלאמה, עלבון, ערב אלשבלי, [illegible] אותה, כפר כנא [illegible]. הם נסעו לכפר קאבול. שלושה מהם, מחמוד פואז וכן שני חיילי צה״ל, [illegible] קלצ׳ניקוב [illegible] פרצו לבית בו התגוררה סבאת פאהל חטיב [illegible] אותה בכוח, והכניסוה למכונית שלהם. בדירה היו אחיה פאיק בן 20, אחותה פחריה בת 15 ואחמד בן 8. [illegible] לרגל בקור בדבוריה.

הנחטפת הסכימה צעקות [illegible] אחיה הגדול [illegible] את חטיפתה [illegible] ירה אחד החשודים [illegible] בן 21, חייל בצה״ל [illegible] רובה קלצ׳ניקוב על האח [illegible] אחות ולאחר מכן [illegible] הנחטפה.

[illegible] האחות הפצועים הועברו על־ידי שכנים לבית־החולים הממשלתי בנהריה, שם נקבע מותה של האחות פחריה בת ה־15, ואחת נחתה ונשאר לטיפול בבית החולים.

החשודים סיפרו כל אחד את גירסתו על החטיפה. אחדים טענו שלא ידעו מה מתוכנן כיון שנאמר להם כי הם יוצאים לציד. החייל שירה טען, שירה ירייה באויר, לאחר שאדם התנפל עליו ונסכן בידו.

לטענת זה טען החייל השני, בעל הנשק, חאלד קיבלי בן 19, שלא ירה כלל.

השופט נענה לבקשת של המשטרה והוציא צו מעצר ל־15 יום נגד שבעת החשודים.

ראש לשכת החקירות של משטרת מרחב הגליל, רב־פקד פסח פרלמן, אמר שתוך 24 שעות מבצוע הידיעה על הרצח החקירה איתרה המשטרה את כל החשודים בכמה מקומות בגליל — הנחטפת הוחזרה לביתה בריאה ושלמה.

שופט התיר פירסום פרשת הברחת סמים ישראל – ירדן

מאת אבי דלמין
כתב „הארץ" לענייני משטרה

כתב אישום ראשון, כתוצאה מפעולתו של צוות־החקירה המיוחד של המשטרה, החוקר פרשת הברחת סמים בין ישראל לירדן ומשם לשימוש פנימי ולייצוא, הוגש אתמול לבית המשפט המחוזי בתל־אביב.

אחרי מאבק משפטי ממושך, [illegible] נעצרו החשודים הראשונים בפרשה זו, ועל אף בקשתה של המשטרה לאסור פירסום הענין, נתן אתמול השופט דב לוין צו המאפשר פירסום כתב האישום וקיום הדיון בהליכים פתוחים.

המשטרה הצליחה לעצור מבריחי סמים בעת שניסו לעבור דרך פירצה בגדר הבטחון. במקום היו מארבים בעקבות ידיעות שהיו למשטרה כנראה בהקשר ל־345 ק״ג חשיש שנמצאו בתל־אביב במכונית שהושכרה על־ידי [illegible] שהועמדו לדין עם בנו יהודה לביא.

כתב האישום שהוגש אתמול הוא נגד יוסף בירם ושלמה אופיר, דייגים תושבי טבריה, שנעצרו בתל־אביב ובמכוניתם נמצאו ארבעה גרמים חשיש וכמות דומה של אופיום. כן נמצאו 210 דינרים ירדניים ושקה דולרים. השופט דב לוין נעתר לבקשת פרקליטות מחוז תל־אביב שיוצגה על־ידי עו״ד עוזי שראמר והחליט לעצור את החשודים עד תום ההליכים בתנאי שיתחייבו עד ה־15 בפברואר.

עו״ד שראמר ומפקח יגאל אנקורי מהמשטרה דרשו איסור פירסום הפרשה. השופט לוין קיבל את טענותיו של עו״ד זאב ברעם, שהתנגד לאי־פירסום כתב האישום.

„כופים עלינו רכישת ציוד"

(סוף מעמוד 1)

שלטון המקומי עשו מאמצים כבירים כדי להשיג מילווה זה במשרד האוצר ותהיה זו אך איוולת ומעשה בלתי אחראי לא לנצל את אשר [illegible] או לעכב את פעולת הרכש, שכולנו ציפינו לה כה הרבה זמן.

„לכל הנהגות אופי משלה"

מפקדי תחנות הכיבוי טוענים, כי יש פגמים בהליכי קבלת ההחלטות לרכישת הציוד בוועדות השונות המטפלות בכך. בצד משרד הפנים ומרכז השלטון המקומי גורסים כי יש צורך להנהיג אחידות בבסיס ציוד הכיבוי בארץ [illegible] מפקדי הכבאים כי לכל הנהגת כיבוי צרכים משלה, בהתאם לגודל הישוב, צורת ההתפתחות ואופי החיים בתחומה.

[illegible]

א. רמז: ירידה ניכרת במטעני יבוא בנמלים

(ל.ע.ב.). מאז הפעלת המדיניות הכלכלית החדשה, חלה ירידה ניכרת בקצב הגעת מטעני היבוא לנמלי הים [illegible] על עבודת הנמלים" — בכך אמש מר א. רמז מנכ״ל רשות הנמלים בישיבת מליאת הרשות.

[illegible]

בבית הכנסת לתלמידים „בילו"

[illegible]

מדו״ח כספי שלא פורסם עד היום מסתבר:

חברת החשמל חייבת 1.2 מיליארד ל״י על חשבון הפרשי הצמדה ופנסיה

מאת אלעזר לוין
כתב „הארץ" לענייני כלכלה

חברת החשמל חייבת כ־1.2 מיליארד לירות על חשבון הפרשי הצמדה ופנסיה, בלי שיהיה כיסוי לכיסוי התחייבויות אלו — נגלה הדו״ח הכספי של החברה לשנת 1973/74, שלא פורסם עד היום. ההתחייבויות על חשבון הפרשי הצמדה היו ב־31 [illegible] 301 מיליון ל״י, [illegible] ההתחייבויות על חשבון פנסיה הן בסדר גודל של [illegible] מיליון לירות.

[illegible]

ההוצאות לפנסיונרים

[illegible] ב־1.1.73 היתה הערכה שלפיה מגיעות ההתחייבויות אז ל־925 מיליון ל״י, כולל עומדת הפרשה של 176 מיליון ל״י בשנתיים האחרונות לצורך זה. אולם מצד שני ברור כי ההתחייבויות לפנסיונרים — הגדלת במקביל להעלאות השכר בחברה, שהגיעו בשנתיים האחרונות לעשרות אחוזים, כולל תוספת יוקר — הכפילו אף הן לגדול. הערכה הזהירה ביותר היא שההתחייבויות הן כ־900 מיליון ל״י, אך נוכח עליית השכר [illegible], סביר שההתחייבויות עברו את גבול מיליארד הלירות.

דו״ח החברה מוסר, כי שר־האוצר, מר חיים בר־לב, הודיע לחברה „כי סביר שבמשך 1974 תגיע הממשלה למסקנות סופיות" כיצד לטפל בבעיית הפנסיה. עד היום לא נודע על החלטה של הממשלה בנושא זה.

חברת החשמל סיימה את שנת 1973/74 ברווח של 609 אלף ל״י, על מחזור הכנסות של 561 מיליון ל״י (וכן 30 מיליון ל״י [illegible] הממשלה בגין אי־העלאה מלאה של התעריפים). ההוצאה לדלק היתה 202 מיליון ל״י, לפחות 62 מיליון ל״י. שאר ההוצאות היו רובן ככולן על שכר והפעלת המתקנים.

החברה אינה יכולה לפרסם את המאזן, מאחר שרואי החשבון של החברה, משרד סומך־חייקין־ציטרון, מסתייגים מכך שאין החברה מכחירה בבת אחת את כל הפרשי ההצמדה. מנהל רשות החברות הממשלתיות ביקש באחרונה מלשכת רואי החשבון היתר להציג את המאזן תוך הפחתת הפרשי ההצמדה בשיעורים לאורך 10 שנים — אך נענה בשלילה.

אשה נדרסה למות

(ע). אשה בצפולה, כבת 65, נדרסה למוות אתמול בבוקר, לא הרחק מתחנת המשטרה של העיר. האשה ירדה מאוטובוס אך לא הספיקה להתרחק ממנו והוא פגע בה בגלגליו האחוריים.

שם האשה לא נמסר לפרסום. נהג האוטובוס נעצר לחקירה.

הולך רגל נהרג בתאונה

זקן בן 70, שזהותו לא נודעה, נדרס אתמול בבוקר למוות בעת שחצה את רחוב [illegible] בחיפה. מכונית נהוגה בידי תושב קרית ביאליק פגעה בהולך הרגל בשעות הבוקר המוקדמות. האיש הוחש לבית החולים רמב״ם, שם נקבע מותו.

רשות השידור דורשת העלאת אגרות הטלוויזיה ב־50 אחוז

מאת נתן ריבון
כתב „הארץ" בירושלים

רשות השידור עובדת לדרוש אישור העלאת אגרות הטלוויזיה ב־50 אחוזים. אם תאושר ההעלאה על־ידי ועדת הכספים של הכנסת, כוונת הרשות שהיא תכנס לתוקפה החל בשנת התקציב הקרובה באפריל 1975. באחרונה הועלתה האגרה בינואר 1973 ב־20 אחוזים. אגרת הטלוויזיה כיום היא 150 ל״י.

אם תאושר ההעלאה המבוקשת תהיה האגרה 225 ל״י.

י. שערי: יש להגדיל את הפריון האישי ב־10%

„הפיחות וההגבות הכלכלית הן בלימה, אך לא הבראה. זו לא תבוא על ידי [illegible], אלא על ידי יזמה [illegible] בתחום ניידות כוח האדם, העלאת פריון העבודה, שינוי סדרי [illegible] בין ענפי המשק, יחד עם רפורמה במיסוי, בהבנת השכר, בשיטת התמיכה בשכבות החלשות" — אמר ח״כ י. שערי יו״ר סיעת ל״ע בכנסת, באסיפה שנערכה במושב [illegible].

מר שערי הוסיף דעתו, שאין לחכות עד להופעת האבטלה, כדי לטפל בניידות כוח אדם. „יש סכנה שאז תתפתח ניידות שלילית.

עוד אמר כי „יש להתחיל במבצע של עליית פריון העבודה האישי ב־10% וזה יעניק לנו עוד מיליארד דולר ייצוא."

„החברה לישראל" תקים קונסורציום לרכישת מניות של משקיעים הרוצים למכרן

מאת אלעזר לוין
כתב „הארץ" לענייני כלכלה

הועד הפועל של החברה לישראל קיבל בישיבתו ביום ב׳ בתל־אביב את הצעתו של עו״ד ברוך גרוס (פרקליט החברה לעניין תשקיפים) להקים קונסורציום של בעלי מניות בחברה, שירכוש את מניותיהם של אלה שרכשו מניות על פי התשקיף האחרון של החברה לישראל, ויוצו למכרן.

בינואר השנה הנפיקה החברה לישראל בתשקיף 8 מיליון דולר ב־130 נקודות, [illegible] ב־9.6 מיליון דולר תמורה כספית. כמעט כל הסכום נגבה עד ראשית אוקטובר, [illegible]. רשות ניירות הערך תובעת עתה כי החברה לישראל תפרסם תיקון לתשקיף, [illegible].

נציגי החברה התנגדו

בישיבת רשות ניירות הערך לפני כשלושה שבועות, התנגדו נציגי החברה לישראל לדרישה [illegible]. עו״ד גרוס אמר כי [illegible]

[illegible]

דו״ח מצב

נציגי החברה לישראל הבטיחו להגיש לרשות ניירות ערך, עד סוף ינואר, דו״ח על מצב החברה ליום 30 בספטמבר ש.ז.

את הדו״ח מכינות שתי פירמות של רואי חשבון — [illegible].

מסתייגים מפעולות ההורים השכולים נגד ח״כ משה דיין

חברי המועצה הציבורית להנצחת החייל הביעו הסתייגות מפעולתם של ההורים השכולים, אשר גרמה לביטול הרצאתו של ח״כ משה דיין באחד הסמינרים של בר־אילן.

בגילוי דעת שפירסמו חברי המועצה נאמר בין השאר:

„כאחים לשכול ולינון ובאוהדי ישראל, אנו מסתייגים מדרך התגובה, [illegible]. המלחמה על דעות ואמונות לא תתכן לדעתנו בשום פנים בדרכי אלימות, [illegible].

„אנו פונים אל אחינו השכולים — הורים, אלמנות ויתומים — ומבקשים מהם ריסון עצמי [illegible]. נשמש אנחנו לדוגמה להורים לבגרות ציבורית ולאחריות לאומית."

שר החינוך — במעלות:

תיעוש מעלה אדומים לא על חשבון פיתוח הגליל

מאת יהודה אריאל, סופר „הארץ"

„תיעוש מעלה האדומים לא ייעשה על חשבון פיתוח הגליל. [illegible] להבטיח איחוד ירושלים. לכן יש צורך להקיף את העיר ביישובים יהודיים שמעלה אדומים הוא אחד מהם. יש תכנית חומש לפיתוח הגליל, [illegible]" — אמר אתמול, שר החינוך מר אהרן ידלין, בביקורו במעלות.

הוא השיב בכך על תלונות של תושבי המקום, כאילו מקפחים את הגליל בכלל ואת מעלות בפרט.

מר ידלין אמר שהוא אישית מצדד בהפיכת מעלות לעיר הראשית בגליל [illegible]. הוא גילה שבממשלה יש חילוקי דעות, היכן להקים את העיר בת 100 אלף תושבים.

להלן אמר כי אינו אחראי להיקף התקציב [illegible] — פעם ב־86 מיליון ל״י ופעם ב־33 מיליון ל״י. הוא אחראי לחלוקתו של התקציב. [illegible] 200 כיתות בלי להעביר את התלמידים לבתי־ספר אחרים. [illegible] לאזור הגליל.

ספריה ציבורית ראשונה במיגזר הערבי נחנכה בתרשיחא

(ל.ע.ב.). — ספריה ציבורית ראשונה במיגזר הערבי נחנכה אתמול בתרשיחא שבגליל. הספריה הוקמה על ידי משרד החינוך והתרבות והמועצה המקומית מעלות — תרשיחא והיא מכילה לפי שעה כ־1000 ספרים.

שר החינוך והתרבות, מר א. ידלין, [illegible] את טכס הפתיחה.

[illegible]

כלל ופרט

[illegible]

הגיעו לישראל

[illegible]

בשמדובר בקפה מובחר –

„לנדוֹר" הוא שם דבר

קפה של מסורת
ידע ונסיון
בני 55 שנה

LANDWER'S COFFEE Supreme IN QUALITY

להשיג בחנויות מכולת ו„שקם" בכל רחבי הארץ

משה לנדוֹר בע"מ
יבואנים ויצרני קפה

רחוב היובל 6, איזור־התעשיה, חולון • טלפון 841389 (03)

„אורבינורון"

היה שותף לנו במעשה

תנועת שינוי מאמינה בפעולה כל ימות השנה.

תנועת שינוי דוגלת בשיתוף חברים בהכרעות לא רק ביום הבחירות — פעם בארבע שנים.

תנועת שינוי מקיימת בחירות פנימיות בסניפיה בהצבעה אישית וחשאית.

בחודש האחרון קיימנו 52 חוגי בית וכנסי הסברה ב[illegible], אשקלון, ירושלים, [illegible]

בפעולות אלה נטלו חלק: [illegible]

[illegible]

את כל הפעולות הללו עשו מתנדבים. את כל הפעולות האלה מימנו בתרומות חברים ואוהדים. אספנו בחודש האחרון 12,500 ל״י בתרומות שהגיעו אלינו בדואר בעקבות מודעותינו. כל יום מצטרפים אלינו חברים חדשים. כל זאת ללא מנגנון, ללא ציבור כספי, רק בעזרת מרצם והתנדבותם של חברינו.

[illegible]

הצטרף לשינוי - כי יש סיכוי לשינוי

שינוי
התנועה להתחדשות חברתית ופוליטית

מרכז: בן יהודה 97, ת״א 03—235698
ירושלים: כהן, 02—231829
חיפה: קלטר, 04—245690
באר שבע: בשן, 057—75289

לכבוד
תנועת „שינוי"
רח׳ בן יהודה 97, ת״א

הנני מעונין ☐ להצטרף כחבר התנועה.
☐ לקבל בינתיים חומר הסברה בלבד.

שם ______ כתובת מלאה ______ טל. ______

מצ״ב ______ ל״י כהשתתפות בהוצאות.

هكذا من الأصل

صكنا من الامل

דחף עד חצות גם בירושלים

(ההל מינואר)

קבלת מודעות לכל העתונים במחירי המערכת מ־8 בבוקר ברציפות עד 12 בלילה (כולל מוצאי שבת וחג)

ככר־ציון, יפו 43, טלפונים: 02—233941, 02—226335

מחלוקת בקרב עובדי ים־המלח

חלק מסרב להפסיק הסנקציות כתנאי לפגישה עם בר־לב

מאת מרדכי ארציאלי, סופר "הארץ"

חילוקי דעות חריפים שוררים במועצת עובדי ים המלח, בשא־לה אם להפסיק את הסנקציות ולהיפגש עם שר המסחר וה־תעשיה מר חיים בר־לב — נמסר ממקורות מקורבים למועצת ה־עובדים.

המקורות הנ"ל אמרו, כי לפני יומיים הוחלט במועצת העובדים לח־זור לעבודה תקינה של שעות נו־ספות ולהפסיק גם את הסנקציות האחרות, על פי דרישתו של שר־המסחר והתעשיה, מר חיים בר־לב. נמסר, כי השר העמיד את הפסקת הסנקציות כתנאי לפגישה — שנו־עדה לדון בתביעתם של העובדים להקלות במס הכנסה.

על סמך החלטה זו של מועצת העובדים, המליץ מנכ"ל מפעלי ים המלח, מר אריה שחר, בפני השר לקבל את נציגי העובדים לפגישה והאמנם השר נאות לקבל משלחת של העובדים לפגישה ביום ב' ה־קרוב.

מסתבר עתה, כי כמה מחברי מו־עצת העובדים אינם מסכימים להח־לטה — הם והתומכים בהם ממ־שיכים בסנקציות.

מנכ"ל מפעלי ים המלח, מר אריה שחר, סרב להתייחס לידיעה, אולם הוא אישר כי הסנקציות נמשכות. עוד אמר, כי מאחר שהנושא של הקלות במס שייך למישור הממלכ־תי — ולא להנהלת המפעל — הוא מניח כי שר המסחר והתעשיה יק־בע בימים הקרובים את הדרכים ל־טיפול בדרישות העובדים.

ההרפה — ביום א'

הסנקציות המופעלות ע"י עובדי ים המלח כוללות הפסקת שעות עבודה נוספות, אי ביצוע תורניות, מניעת קבלנים מעבודת שעות נוס־פות. בהתאם להחלטה קודמת יוח־רפו את הסנקציות ביום א', כשה־עובדים יתחילו במניעת הוצאת חו־מרי גלם מהמפעל לצרכי תעשיות כימיות, למפעל פריקלס, למפעלי ה־מלח בעתלית ולמפעלי הברום וה־ברומידים.

עובדי פריקלס נמנעו מהחרפת מאבקם

עובדי מפעל פריקלס בירוחם לא מימשו את איומם ולא חסמו אתמול את הכניסה למכתש הגדול שבו כו־רים חומר גלם — חול קוורץ — ל־מפעלים שונים בארץ. נודע כי ה־עובדים נמנעו מהחרפת מאבקם ב־השפעת נציגי מועצת פועלי ירוחם

התבהרות חלקית בשוק הצמודים

בשוקי ההון והכספים
מאת מרדכי צבי

ערפל השמועות שכיסה ב־שבועות האחרונים על שוק צמו־די המדד התפזר במקצת השבוע וההתבהרות החלקית מאפשרת ראייה ברורה לגבי הצפוי בשוק זה לעתיד הקרוב.

מחזיקי ניירות הערך הצמודים ל־מדד הוטרדו מן הפרסומים הרצו־פים על אפשרות הטלת מס על הפ־רשי הצמדה. השבוע הבהיר האוצר, כי אין כוונה כזאת. האוצר רואה עצמו קשור בהתחייבויות שנטל על עצמו עם הנפקת מילוות המדינה. עוד ניתן היה להבין מדברי ההב־הרה הרשמיים כי בעתיד תישקל אפשרות להוציא תוספת בתנאי ה־מילוות החדשים.

מתח מלאכותי

נוכח מגמה זו בקרב האוצר, ה־תמוהה גישת בנק ישראל, המנהל את מילוות המדינה. במשך יומיים נוצר מתח מלאכותי בבורסה סביב השאלה: האם תונפק סדרה חד־שה עד סוף חודש זה. מכוח מה מצאו אנשי בנק ישראל להפוך הנ־פקת מילווה, שהוא בחזקת הת־חייבות של המדינה כלפי אזרחים שאת כספם מבקשת ללוות, לדרמת־בלשים מפוקפקת. הכעס הנפל הור־גש ביתר שאת, כאשר הגיע סוף סוף לידי הבנקים החוזר מטעם בנק ישראל. נאמר בו כי ביום א' הקרוב תונפק סדרה חדשה, בת 100 מיליון ל"י. אולם בקשה לרישום סידרה זו בבורסה תוגש רק תוך 6 חודשים ולא לפני 4 חודשים מיום ההנפקה. קשה לרדת לחכמת אנשי בנק יש־ראל בגישה זו לנושא כה רציני.

כי מי שרוכש תעודת מילווה, כלומר מסכים להלוות כספו למדי־נה, פועל כך בהנחה שהנייר המוצע לו נחשב לבעל דרגת נזילות גבוהה. כלומר, אפשר לממש אותו כל אימת שרוצים בכך. בצורה זו גם מוצגות המילוות כאשר בנק ישראל מנסה לשכנע את הציבור לרכוש אותן. קשה להבין כיצד מתיישבת מגמה זו עם החלטה במעין מחתרת, ש־אינה מובאת לידיעת הציבור ואשר פירושה המעשי הכנסת שינויים מהו־תיים לגבי המילוות.

בינתיים, זכו השבוע רוב הסד־רות לשיפור בולט בשעריהן — אך אף על פי כן, עדיין עדיפות הסד־רות בבורסה על פני רכישה ב־מקור. בהנחה כי המדד עלה בחודש דצמבר ב־11% נוצרו אתמול ה־תשואות נטו הבאות:

הסדרה	שער	תשואה ב־%
3005	131.4	3.3
צ"ב	189.5	4.5
פ"ס	156.7	4.6
קס"ב	277.5	3.7
ש"ס	167.0	4.2
בס' 68 מ"א	174.9	4.3
בס' 69 מ"א	135.5	3.1
קל 67	342.5	5.3

זאת בהשוואה לתשואה נטו של 3% לגבי רכישות במקור.

המסחר בשוק המניות התנהל ה־שבוע במגמה מעורבת. העליות ב־ראשית השבוע פינו מקום לתנועת מימוש ולאחר מכן למכירות מסור־תיות בסוף כל שנה. אולם למרות מגמה זו נתגלה שוק המניות כחזק באורח מפתיע. השוואת רמת ה־שערים בסוף שבוע זה עם השבוע הקודם מראה כי הירידות בשערים נבלמו בקלות רבה יחסית ותוך מח־זורים גדולים למדי (במיליוני ל"י): יום א' — 3, ב' — 2.45, ג' — 2.5, ד' — 2.8 והאהכול 1.3.

הזהב 42,000 ל"י הק"ג

מחיר הזהב טיפס בסוף השבוע זה לרמת שיא של 42,000 ל"י הק"ג. הדולר השחור נסחר לפי 6.55 ל"י. מרק גרמני — 2.60 ל"י, פראנק שוויצי — 2.50 ל"י, פראנק צרפ־תי — 1.38 ל"י, לי"ש — 15 ל"י.

האוצר לא ירכוש מניות חב' השכל

סופר "הארץ" לעניני כלכלה כו־תב:

מניות חברת השכל לא יקנו קניה מרוכזת על־ידי האוצר — זאת נמסר לסופר "הארץ" מחוגים ממ־שלתיים. באחרונה היה מסחר מוגבר של מניות חברת השכל לאור צי־פיה, משקיעים, כי בעלי המניות הפרטיים יזכו בעתירה שהגישו ל־בית דין גבוה לצדק בה ביקשו ש־המדינה תיפדה את המניות מידם "בערך ריאלי". בית המשפט היה אמור לדון בעתירה בינואר הב־א; העתירה נדחתה לסוף מארס.

חוגים ממשלתיים בטוחים סבו־רים שאין מקום לפצות את בעלי המניות הפרטיים על עלית ערך ה־נכסים של חברת השכל, הנובעת מההשקעות שנעשו מכספי המדינה.

מדד שערי המניות בבורסה התל-אביבית

(נתוני הלשכה לסטטיסטיקה)

100 – 31.3.67

	25.12.74	26.12.74
כל המניות	259.05	258.94
בנקים וביטוח	247.19	247.14
מזה: בנקים מסחריים	285.32	285.24
בנקים למשכ'	234.10	234.51
מוסדות מימון ענפיים	184.14	183.93
חברות להשקעה	202.15	201.08
תעשיה	390.88	391.39
מסחר ושרותים	400.28	398.66
בקרקעין בנוי ופיתוח	183.68	183.64

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

26.12.1974

	שער	שינוי	[illegible]
מניות			
בנקים מסחריים והחברות לאחזקות בנקאיות			
א.ה.ה. (ב)	203	—1	
אי.די.בי. בכ'	294		
אי.די.בי. ר"ב (ר)	186		(186)
אי.די.בי. אופציה (ר)	30	+4.5	29
אי.די.בי. ב' (ר)	198		
אגוד	283		
דיסקונט א' (ר)	420		
מזרחי (ב)	162.5		162.5
פועלים ר"ב (ב)	287		
פועלים (ב)	275		276
בל"ל (ר)	232	—1	232
בנקים למשכנתאות			
אפותיקאי (ב)	261	+0.5	261
כרמל (ב)	147		(150)
משכנת' בנין	273		
פת' משכנת' (ב)	255	—1.5	
שכון ר"ג	172.5	+0.5	173.5
שכון בכ'	165		(165)
טפחות בכ'	220.5		217
מוסדות מימון ענפיים			
שלטון	92.5	—0.5	
אוצר להתעשיה	185		
חקלאות	71.5	+0.5	
פת' תעשיה בכ'	67.5	—0.5	
ביטוח			
אריה	312.5	—2.5	(312)
הסנה	214		(216)
סהר	227.5	—0.5	
צור	195		(196)
מסחר ושרותים			
בית הרכב	71	—0.5	71
דלק (ר)	121.5	—1.5	123.5
דלק (ס)	133	—2	
קרור 1	273.5		
קרור 10	138		(138)
חשמל	133.5	—3.5	134.5
ספנות	136		
מקרקעין, בינוי, פתוח והדרים			
אזורים	116.5	—7.5	
אפריקה 1	270		
אפריקה 10	201	—1	
הכשר הישוב ש'	110	+3	
הכשר הישוב ב'	106		108
סולל בונה ב	133	—2	
גבים	180		182
[illegible]	117		
[illegible]	108		
מהדרין	173.5	+2	(173)
[illegible] הדר	90		90
מקרקעים	178		
נאות אביב	77	—1	
פרי אור	156	+8.5	159
רסקו בכ'	75		(74.5)
רסקו רג'	55	+0.5	(55.5)
תעשיה			
אליאנס	456		
אלקו 1	137	+2	
אלקו 2.5	110	+5	(109)
אלקטרה 1	167	—10	
אלקטרה 5	151	—22	(154)
ארגמן בכ'	221	—10	
ארגמן (ב)	200		
אתא ב'	84	+2.5	
אתא ג'	81.5	—0.5	
דובק	325	—0.5	330
כבלים	145		(143.5)
טבע (ב)	1160	—65	
כימיקלים	108	—2	109
ל. אפשטיין	635		
כולר	182	—7	(182)
פניציה (ב)	70.5		(71)
פניציה 10	74		
נייר חדרה	216.5	—1	216.5
עסיס	166	+0.5	
מתכתן	609	+29	
צליה	194	+1	
[illegible]	78		
פוליתן	123	+2	(124)
[illegible]	110	+3.5	(110)
תעל	112	+2	(117)
חב' להשקעות			
אלגר (ב)	81.5	—0.5	(81)
אלרן (ב)	138		
מרכזית	163	—16.5	
פועלים השק'	247		
פז	87	—3	
פלפסון 1	128		
פלפסון 10 (ב)	68	—1	(68.5)
ירדן	93.5	—0.5	
ירדן — אופציה	20.5		23
אמפא	103	—0.5	
דיסקונט השק. (ב)	155.5		157.5
מזרחי השק.	133		134
בל"ל השק.	186.5		187
פריון	82.5	+0.5	(83)
[illegible]	85	—8	85
יצוא השק.	61	+1.5	
כור	179.5	—1	
כלל השק.	206.5		203
כלל תעשיות	122.5	—7	
ענו	141.5		
[illegible]	51		
נפט			
נפטא	80		
לפידות (ב)	162.5		
לפידות (ב)	249		
אגרות חוב להמרה			
אי.די.בי ש.ה.	89.5		(89.5)
אגוד ש.ה.	87.5	—0.5	(88)
המזרחי ש.ה.	106.5		(106.5)
הפועלים ש.ה.	104		
בל"ל ש.ה.	101.5		(101)
בל"ל ש.ה.	95		95
אפותיקאי	102		
פת. משכ.	114		(113)
פת. משכ.	98	—1	
שכון	98		
טפחות	118	—1	
אוצר לת'	79		
דלק	76.5	—0.5	
הכ. חישוב	78.5	+0.5	(78)
ישפרו	106		
אתא	70.5	—1	
עליה	68	—1.5	(69.5)
הפועלים השק.	101.5		
דיסקונט השק.	93.5	—0.5	
מזרחי השק.	105		
בל"ל השק.	84		
כלל תעש.	100		
עת	83.5	—1	
מניות הנסחרות במטבע חוץ			
אמיקו (ב)	46		
8% אמיקו (ס)	56		
7% מ. התעשיה (ש)	300		
6% מ. התעשיה ב' (ש)	196.5		
6% מ. התעשיה גג (ק)	116.5		
6% מ. תעשיה גג 1 (ק)	116.5		
אגרות חוב			
צמודות לדולר			
5% זוטא ים המלח (ש)	253	—2	
5% אניה ים המלח (ב)	147.5		
6% חשמל חטיבה ב' (ש)	150	—1.7	
הולליס 6	156	—5	
הולליס 7	158.5	+1.4	
הולליס 8	101.7	—0.3	
הולליס 9	96		
הולליס 10	95	—1	
הולליס 11	93.5	—1.5	
הולליס 13	92.2	—0.8	
הולליס 14	92.5	—2.6	
הולליס 15	97.1	—0.1	
הולליס 16	96	—0.5	
הולליס 17	97	—0.5	
הולליס 18	97.5	—0.6	
הולליס 19	94.7	+2.7	
הולליס 20	97	—1	
הולליס 21	95	—3	
מלווה בטחון — 1968			
א'	194		
ב'	192		
ג'	190	—1.5	
ד'	188.5	+3	
ה'	180	—0.5	
ו'	176		
ז'	168	—1.5	
ח'	151.5	—1	
ט'	150.5	+0.5	
י'	149.5	+1.5	
י"א	174.9	—2.1	
י"ב	165	—1	
י"ג	149.5	—2.5	
י"ד	149.5	—1.5	
בטחון 1968 — בנקאי			
י"א	190	—1.5	
י"ב	187	+1	
י"ג	172.5	—2	
י"ד	143	—1	
בטחון 1969			
א'	152	—0.5	
ב'	144.5	—3.5	
ג'	144.5	—3.5	
ד'	143	—0.5	
ה'	143.5	+0.5	
ו'	143.5	+2	
ז'	141.5	+1	
ח'	150	+3	
ט'	139.5	+1.5	
י'	138.5	+0.5	
[illegible]	135.5	+2	
כ"א	140.5	+9	
כ"ב	136	+4	
כ"ג	129.5	+0.5	
[illegible]	135.5	+0.5	
[illegible]	133	—1	
[illegible]	133		
כ"ד	346.5	+5	
כ"ה	343	—2.5	
בטחון 1969 — בנקאי			
י"א	142.7	—2	
י"ב	140.5	—1.5	
י"ג	134.5		
י"ד	132.5	—4	
ט"ו	130.5		
ט"ז	124.5	+1.5	
י"ח	340.5		
י"ט	340	—2	

מפתח: ר"ס — רגילות כמוכרות: א — מניה א'; ב' — מניה ב'; ג — מניה ג'; (ר) — רשומות; (ב) — למוכ"ז; מב"ל: בלתי סחירות — מניות רגילות ● — מוכרים בלבד; ✱ — קונים בלבד; שערים שנקבעו בסלבי המסחרים וסומנו בסוגריים — אינם משקפים שערי פתיחה ביום המחרת ■ כרונה של אגרות החוב ממשלתיות ומילוות פיתוח במחוז וקליטה: הולכי ל"ט קבוצות: שערי כל קבוצה מתפרסמים אחת לשבוע ביום קבוע.

חלה ירידה בצריכת המלט

מאת אליעזר לוין, כתב "הארץ" לעניני כלכלה

באוקטובר 1974 סיפקה חברה נשר 155 אלף טונות, בנובמבר 163 אלף טונות ובדצמבר 170 אלף טו־נות; בתקופה זו כמעט ולא שווק מלט מיובא (היבוא נאסר מיום ה־כיפורים). לעומת זאת, ביוני—יולי היתה צריכת מלט של יותר מ־200 אלף טונות לחודש (ייצור מקומי ויבוא), ובאוגוסט הגיעה הצריכה לשיא של כ־240 אלף טונות.

צמצום צריכת המלט מורה על הקטנה ניכרת בהתחלות בניה. נוסף לכך יש לזכור, כי משרד הבטחון צרך בחודשים האחרונים כמה עש־רות אלפי טונות מלט (בעיקר ל־צרכי הביצורים).

בנובמבר, למשל, צרכו קבלנים פרטיים 40 אלף טונות מלט, סוחרים (שלרוב מוכרים לקבלנים) 18 אלף טונות, התעשיה (למרצפות, בלו־קים וכדומה) 20 אלף טונות — יחד 78 אלף טונות. לפי חישוב 250 קילו למ"ר בניה (כולל מוצרי מלט), משקף הדבר בנייה בכ־310 אלף מ"ר — הרבה פחות מהממוצע החודשי של התחלות בניה ל־1974, שיהיה כנראה בסביבות 500 אלף מ"ר.

סך הביקוש ב־1974 הגיע לכ־2.15 מיליון טונות, מזה כ־1.8 מי־ליון טונות כיצור נשר ו־350 אלף טונות יבוא. מפעלי נשר, המעסי־קים 630 פועלים, שרויים בחוסר־ידיעה לגבי מה שצפוי בענף ה־בניה ב־1975. אם הביקוש יגיע ל־1.8 מיליון טונות, תהיה לשלושת המפעלים תעסוקה מלאה. אם יקטן הביקוש לכ־1.5 מיליון טונות, יהיה צורך לשתק אחד או יותר משמונת הכבשנים, או לייצא. בחוגים אפ־שרות לייצא למדינה אסיינית מסו־ימת, אך קיימת בעייה של דמי ההובלה (בים וביבשה) הגבוהים.

הבנקים יהיו סגורים יומיים בשבוע הבא

בהתאם לנהג המקובל יהיו ה־מוסדות הבנקאיים סגורים לקהל, אחר הצהריים ביום ג' ה־31 בדצמ־בר 1974, וביום ד' ה־1 בינואר 1975 במשך כל היום — כדי להקל על השלמת העבודות הכרוכות ב־הכנת המאזן השנתי.

להקת אמנים עולים מבריה"מ יצאה לארה"ב

(ע). להקה של 107 אמנים מקרב עולי בריה"מ, יצאה אתמול לארה"ב לסידרת הופעות. בראש הלהקה עומד מר משה פיאנקו, היא כוללת מק־הלה גדולה, נגנים, רקדנים ושח־קנים, אשר יופיעו ב־49 הצגות ב־עברית ובאידיש לאורך החוף המז־רחי.

"אין לנו אף שיר או ריקוד ב־רוסית", אמרו האמנים לפני צאתם המפעל אורגן במשותף על־ידי ה־סוכנות ומשרד הקליטה.

קבוצת בנק לאומי

26.12.74

קרנות נאמנות — פיא

	מחיר יחידה	מחיר פדיון
צמיד	203.03	198.05
גביש	180.58	176.15
בדולח	183.7	179.—
שמיר	139.32	136.04
פיא	235.2	229.1
יהל	109.5	106.6

אגרות חוב

	שער	שינוי
מלוות ברירה		
פריון 1975		
אפותיקאי 45 מ.	333	+1
בלל השקעות 63 מ.	301	
פריון 1976		
יעד 42 מ.	291.5	+2.5
פריון 1977/8		
בלל השקעות 82 מ.	246	
מיבונים 2 מ.	235	
אפותיקאי 76 ש.	197.5	—0.5
מיבונים 22 ש.	176	+3
אפותיקאי 83 מ.	186	+0.5
4% צמודי מדד		
אוצ' להעש' 65א'	138	
יעד 75א' מ.	131	
בלל השקי 126ב' מ.	126.5	
אפותיקאי 90 ש.	134.5	
6¼% צמודי מדד		
אפותיקאי 73 מ.	210	+1
אוצ' להעש' 52 מ.	203	—1
בלל השקי 100 א' מ.	200.5	
מיבונים 15ב' ש.	200.5	

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
אלון	194.91	190.13
דקל	474.8	464.1
ברוש	183.1	176.6
אורן	152.58	148.84
אשל	127.94	124.80

המנהל: חברה להשקעות של בנק דיסקונט בע"מ

החברה לניהול קרנות באמנות בע"מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צבר	295.5	281.6
ארז	121.7	116.0
איתן	192.35	187.65
עדיף	110.97	108.12

המנהל: בנק הפועלים בע"מ

ביטוח ונו

שרות אדיב
פרמיות נמוכות

בונשטר סוכנות לביטוח בע"מ
ת. ד. נג, קריית־ים. טלפון: 758801

ליצרני וצרכני כימיקלים

נמצא בישראל מנכ"ל החברה

JONAS CHEMICAL CORPORATION

5 Beekman St. New York N.Y. 10038
Telex — 235528

IMPORT-EXPORT OF CHEMICAL INTERMEDIATES
FOR ESPECIALLY: TDI 80/20, Polyols, LDPE, HDPE p-Cresol, Resorcinol (U.S.P., C.P.) Borax and Pharmaceutical Intermediates.

להתקשר ממוצאי שבת:
J. ISRAEL טלפון: 02-223180 או 02-536459

משרד החינוך והתרבות — המחלקה להשתלמות עובדי הוראה
אוניברסיטת בר אילן — המדור להשתלמות מורים

מתכבדים להביא לידיעת ציבור המורים על עריכתו של יום עיון
בנושא:

"אומות העולם נוכח שואת יהדות אירופה"

אשר ייערך ביום ג', כ"ד בטבת (7.1.75) בשעה 16.00 באודיטוריום ע"ש יהדות ארגנטינה בקמפוס האוניברסיטה.

פתיחה: פרופ' מ"ב קדרי, רקטור האוניברסיטה
מר שלמה צבר, מפקח מרכז על הוראת היסטוריה

מושב א': יו"ר ד"ר דב הנריקסון
"המעצמות הדמוקרטיות נוכח השואה" — ד"ר חיים שמיר, אוניברסיטת ת"א
"הולנד ורומניה — עיון השוואתי" — ד"ר לני יחיל, האוניברסיטה העברית

מושב ב': דיון בקבוצות על הוראת תקופת השואה בביה"ס התיכון.
קבוצה א' — "הוראת תקופת השואה על רקע ההיסטוריה הכללית של עמי אירופה" — מנחה: ד"ר צבי בכרך
קבוצה ב' — "שעור לדוגמא בהוראת תקופת השואה" — מנחה: ד"ר יוסף וולק

— חומר עזר על יום העיון יחולק למורים —

INTERNATIONAL CONCERN

is interested in

INNOVATIVE IDEAS

for the production of items in the fields of: —

MEDICAL DEVICES
MEDICAL PACKAGING
MEDICAL DISPENSING & DISTRIBUTION

A representative of the Company will be visiting Israel in mid-January.
Description of Projects should be submitted to:
("IDEAS") P.O.Box 214 YAVNE
by January 15, 1975 Discretion assured.

כלל (ניהול ונאמנות) (1965) בע"מ
מכרז רכב 11/75

מוצעות למכירה

1. פורד קפרי שנת יצור 1971 ללא רישוי.
2. דודג' קורונט שנת ייצור 1969 רישוי עד מאי 1975.
3. פורד 20 שנת ייצור 1970 ללא רישוי.
4. פורד גרנדה שנת ייצור 1973 רישוי עד אפריל 1975.
5. פלימוט וליאנט שנת ייצור 1969 רישוי עד יולי 1975.

את הרכב ניתן לראות בחניון הככר רח' לוריא 8 תל־אביב החל מיום א' 29.12.74 בשעות 10.00—12.00 לפנה"צ, לקבלת פרטים נא לפנות למנהל החניון; ניתן כל רכב בנפרד.

על המעוניינים ברכישת הרכב להגיש הצעותיהם בכתב לפי הכתובת כלל (ניהול ונאמנות) (1965) בע"מ, רח' יהודה הלוי 62 ת"א, "מכרז רכב 11/75".

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

בנק ישראל

תחרות לעיצוב מטבע חנוכה תשל"ו
תחרות לעיצוב מטבע פדיון הבן תשל"ו

המועד האחרון להגשת ההצעות לשתי התחרויות הנ"ל עד ליום ב' 13.1.1975 שעה 12.00

בצער רב וביגון אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

משה הלוי ז"ל

מראשוני "הבימה"
מייסד ובמאי תיאטרון "אהל"

הארון יוצב באולם אוהל רח' בילינסון 6 ת"א ביום ראשון ט"ז בטבת תשל"ה 29.12.74 בשעה 11.00 לפנה"צ.
ההלויה תצא לבית העלמין בקרית שאול בשעה 12.30 בצהרים.

המתאבלים: אשתו: לאה דגנית
בתו: אהליה הלוי
אחיו: י. גורביץ ומשפחתו
מ. בירון ומשפחתו
נח דגני ומשפחתו

התהלוכה תעמוד לרשות המלוים

במלאות שנה לפטירתו של יקירנו ומנהלנו

יעקב אמיתי ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו

ביום שני כ"ז בטבת תשל"ה 30.12.74 בשעה 4 אחה"צ בבית העלמין שכון ותיקים נתניה.

התחבורה תצא מבית המנות, רח' שש הימים 11, נתניה בשעה 3 אחה"צ

המשפחה ו"אלום נוי"

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתה הפתאומית של אמנו וסבתנו

הגב' **חביבה אלוקיל**
אשת הרב יחזקאל

בפירוי שבאוסטרליה

המתאבלים:
בניה, בנותיה
נכדיה ונכדותיה בארץ ובחו"ל
ומשפחות שמאלי, כדורי, לוי ויצחייק

טקס גילוי מצבה של יקירתנו
אשתי, אמנו וסבתנו

שרה (בת ר' יעקב בר"ר) גרוס ז"ל

יתקיים ביום ראשון, ט"ז טבת תשל"ה 29.12.74 בשעה 11 לפנה"צ בבית העלמין בנהריה.

היציאה בשעה 10.45 ממלון קרלטון נהריה.
קרובינו, ידידינו ומוקירי זכרה מוזמנים.

משפחת גרוס
מלון קרלטון נהריה

למשפחת חרמץ

אנו מבכים על מותו ללא עת של ראש המשפחה האיש החרוץ, המסור, הישר, נעים ההליכות מנהל הייצור

שאול חרמץ ז"ל

מן יתן ולא תוסו לדאבה עוד.

סנוקרסט (ישראל) בע"מ
ההנהלה
משפחות פרנקנטל
משפחת שטיינהרט

ביום השנה הרביעי לפטירת יקירנו

יצחק זילברברג ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, ט"ז בטבת תשל"ה, 29.12.74 בשעה 2.30 אחה"צ בבית העלמין הישן בראשון לציון.

המשפחה

את מותו ללא עת של מנהל הייצור

שאול חרמץ ז"ל

מבכים כל עובדי ומנהלי המפעל

סנוקרסט (ישראל) בע"מ
העובדים והמנהלים

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

דב וינהבר ז"ל

נעלה לקברו בבית העלמין בחולת יצחק, ת"א ביום ראשון ט"ז בטבת תשל"ה 29.12.74 בשעה 3 אחה"צ
אוטובוס מיוחד יצא מבית המכוח רח' ועידת קטוביץ 50 ת"א בשעה 2.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של

רב-חובל **זאב קראוס ז"ל**

תתקיים אזכרה ביום א', ט"ז בטבת תשל"ה — 29.12.74, בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין החדש בכפר סמיר, חיפה
נפגשים בשער בית העלמין

המשפחה

למר אריה פאלוך

מתאחדים באבלך במות אחיך

פישל פאלוך ז"ל

ההנהלה
ועובדי חברת "אל-בן"
ההנהלה
ועובדי מלון "גרנד ביץ'"
ההנהלה
ועובדי מלון "גרנד גרדן" "שרתון"

במלאת חמש שנים לפטירת

ברוניה פפר ז"ל

תערך אזכרה ביום ראשון, ט"ז טבת תשל"ה, 29.12.74 בשעה 15.00, בבית הקברות חוף הכרמל, חיפה

המשפחה

למשפחת רחום

אתכם באבלכם במות

האב ז"ל

"עוגן" ביח"ר לבגדי ילדים

לבנג'י מרקוס

מתאחדים באבלך הכבד במות

אמך ז"ל

דפנה ויסמן את לביא בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

הלוח הכפול
הלוח הנפוץ ביותר במדינה

הארץ · ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל־אביב
טלפונים: מחלקת מודעות 611141.
המודעה: יום חול: 3.75 ל"י לשלה / יום ו': 5 ל"י לשלה

תורניות בתי חולים

תורנות בתי מרקחת

בתי־כנסת

הודעות

דירות

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

דירות להחלפה

דירות בשכר חודשי

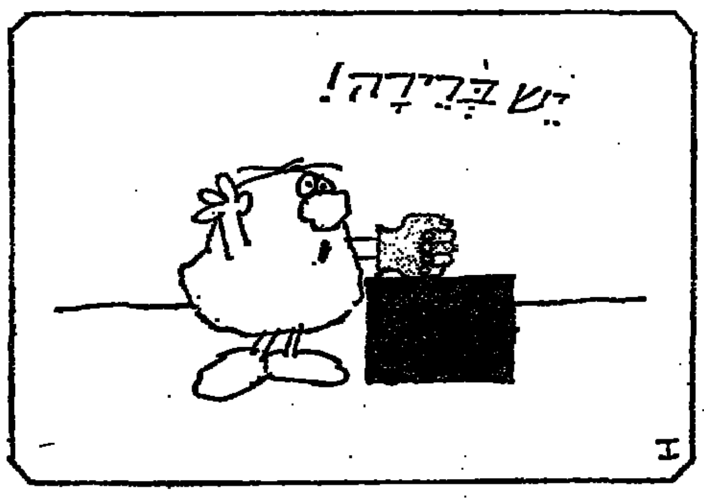

1-1½ חדרים

2-2½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

אולמות

מבני תעשיה

משרדים

מחסנים

בתי מלאכה

חנויות

עסקים

מגרשים

קבלנים

● המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל־אביב.

● דירה 2 חדרים בנוה־שרת ק"ב 477035 רצוי בשבת.

● בהזדמנות 2½ חדרים ב־קרית שלום ציפ 5, טלפון 12.00 מ־

● מעוניין להחליף דירה בראשון לציון 2 חדרים + הול טלפון בנקודה 5.00—.

● דירות לנופש בצפון תל אביב, בנין חדש, 4 חדרים + טלפון.

هكذا من الأصل

صكنا من الاجل

● בעל זכות הלוקח גז ב אזור ת"א מעוניין בשותף רציני. 880410

● להשכרה משרד לתיווך כל מטרה במרכז בתים — 806022

● בעל פורד מרצדס פנוי לעבודה מ־11.00—16.00 — 888859

● בצפון תל־אביב בהזדמנות, משרד יפוציים למכירה בכל"ח.

עבודה

● נגריה אורגיל בקה אל ברביה, מספקות כל מיני מסמכי עץ עם הנהלה. נא להתקשר מ־4.00—7.00 ביום.

הכשרה לעבודה

● קורסים למספרות נשים ב קוסמטיקה בבית דיאנה.

ביקוש עבודה

● מקבלת אוברלוק ותפירה בביתה. 458050

הצעות עבודה

● יהלומים: דרוש פועל ברילנדירן למסה לאבנים קטנות.

● דרושה עוזרת בית פעם בשבוע.

● דרושים אחראים עם המלצות.

מכוניות למכירה

אמריקאיות

● פלימות גרפיורי 1970 במצב מצויין.

● אודי 100, אב.אל. אוטו מטי + רדיו, מודל 1971.

ביקוש רכב

● מעוניין בדיזין למונית בסביבות 70,000.

אוסטין

● אוסטין א 40 1100 63 בהזדמנות בעבודה.

אלפא רומיאו

● אלפא סוד 74 0,500 ק"מ.

● למכירה מכונית אלפא רומיאו ספורט, מודל 1973, 70,000 ק"מ, יד ראשונה במצב מצויין.

● אלפא רומיאו 1973 ג'יד צבע מטורס 1800 טלפון: 902708.

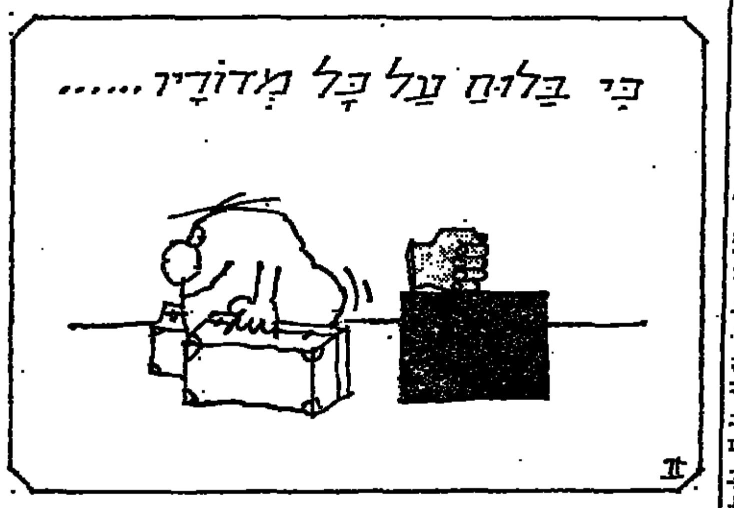

וקסהול

● ווקסהול ויוא 1965 יד ראשונה במצב מצויין.

אופל

● למכירה אופל רקורד 1700, 74 מל'.

ב.מ.וו.

● ב.מ.וו. 1600, 1971, 70,000 ק"מ, במצב מצויין.

פורד

● אנגליה 63 מנוע 57 מסם.

● קורטינה סופר 1968 מצב מצויין.

פולקסווגן

● פולקסוואגן 1300, 70, 70,000 ק"מ, במצב מצויין.

פז'ו

● פג'ו 504 אוטומטי.

סימקה

סאאב

● סאאב 96 1966.

סובארו

לארק

טרנספורטר

מוריס

דופין

דאף

מרצדס

דה'שבו

הילמן

סוסיתא

הליס

מיני מינור

משאיות

וולבו

אודי — N.S.U.

● פרינץ 4 1968 + רדיו.

● אודי 100 LS, אב. אל. אוטומטי, מודל 73.

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

מיאט

שונות

מציעים למכירה

רוצים לקנות

סידות

חוגים

כלי נגינה

טלוויזיה

תריסים

שחות רכב

הצתה אלקטרונית
Strike
יהודה הלוי 95 ת"א

מכונות כביסה

שמלות חופה

חקלאות

חמום והסקה

בולים ומטבעות

הלוואות

ספרים

שטיחים

צילומים

דודי שמש וחשמל

שרותים

מכונות גילוח

הלבשה

תנורי חמום

טפטים

קוסמטיקה

רהיטים

חיות בית

מקררים

השכרת רכב

אופנועים וקטנועים

טרקטורים

קונטסה

יטרואן
CITROËN

היום
התנועות חורף
452244 ·ד0
מיבור
25.22.12 ...

מי מצא?

התעמלות ומסכים

שידוכים

הלוח הכפול ירושלים

תורנות רופאים לפי המקומות

תורנויות בתי חולים

תורנות בתי מרקחת

בתי כנסת

הודעות

דירות

וילות ובתים

קבלנים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

1-1½ חדרים

דירות בשכר חודשי

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

מגרשים

משרדים

חנויות

2-2½ חדרים

דירות בדמי מפתח

מבני תעשיה

מחסנים

בתי מלאכה

ביקוש עבודה

עסקים

הצעות עבודה

(סוף לוח ירושלים בעמוד 8)

هكذا من الأصل

صكنا من الاهل

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

(המשך לוח ירושלים מעמוד 7)

[illegible]

מכוניות

[illegible]

אופנועים וקטנועים

[illegible]

טרקטורים

[illegible]

מציעים למכירה

[illegible]

ריקודים

[illegible]

תריסים

[illegible]

מקררים

[illegible]

בתי-ספר ושיעורים

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

שרותים

[illegible]

רהיטים

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

מספרות

[illegible]

חיות בית

[illegible]

בולים ומטבעות

[illegible]

התעמלות ומסעים

[illegible]

שונות

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

בתי"ס לנהיגה

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

טרקטורים

[illegible]

פרסומים

[illegible]

מקררים

[illegible]

מי מצא?

[illegible]

הלוח הכפול — באר-שבע

ביקוש דירות

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

מכוניות

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

הודעות

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

הלוח הכפול — נתניה

הצעות עבודה

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

מציעים למכירה

[illegible]

קבלנים מציעים

[illegible]

עסקים

[illegible]

הלוח הכפול — חיפה והצפון

תורות רפואיים לפי התמחות

[illegible]

תמצית בתי חולים

[illegible]

תורנות בתי מרקחת

[illegible]

דירות

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

קבלנים

[illegible]

דירות למכירה 3½ חדרים ויותר

[illegible]

חדרים 2-2½

[illegible]

משרדים

[illegible]

דירות בשבר חודשי

[illegible]

מגרשים

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

דירות בדמי מפתח

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

מכוניות

[illegible]

מציעים למכירה

[illegible]

חנויות

[illegible]

מבני תעשיה

[illegible]

בתי מלאכה

[illegible]

עסקים

[illegible]

רהיטים

[illegible]

חיות בית

[illegible]

תנורי חמום

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

בולים ומטבעות

[illegible]

דרושה
למפעל תעשייתי בירושלים
מזכירה
הכישורים: 1) ידיעת השפה העברית על בוריה 2)הדפסה וקצרנות בעברית 3) נסיון של לפחות 5 שנים בעבודה משרדית.
סודיות מובטחת
לפנות עם קורות חיים לת.ד. 2045 ירושלים למשי 951.

להוצאת ספרים דרוש
איש מכירות והפצה
תיאור התפקיד: פיתוח שווקים חדשים להפצת ספרים ● תכנון ובצוע מבצעי מכירה.
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 2316 ת"א.

למפעל תעשייתי גדול
במרכז הארץ
דרושים
1. **סגן מנהל מנגנון**
2. **מהנדס "יצור**
בעל נסיון של שנתיים עד שלש
3. **קצין צה"ל משוחרר**
לתפקיד קצין בטחון
הוצאות נסיעה ותנאים טובים למועמדים המתאימים.
פניות בצירוף פרטים על נסיון קודם נא לשלוח לת.ד. 2122 נתניה (עבור מפעל תעשייתי).

פזכים בע"מ
למפעלנו באשקלון
דרושים
1. הנדסאי (מגמת חשמל)
2. בוגר בית ספר טכני (רצוי מגמת מכניקה עדינה).
3. חשמלאי תעשייתי מוסמך
תנאים טובים לאדם המתאים
בדבר פרטים, נא לפנות לפזכים, אזור התעשיה אשקלון, ת.ד. 100, אשקלון.

אוניברסיטת חיפה
דרוש
אסיסטנט אחראי
למעבדה בביולוגיה של אוכלוסיות
דרגת M.Sc. בכימיה הטבע עם הכשרה בגנטיקה וביוכימיה.
העבודה במעבדה כוללת אלקטרופורזיס, ביוגנטיקה של אוכלוסיות טבעיות של בעלי חיים וצמחים.
נא לפנות לאגף כח־אדם באוניברסיטת חיפה.

דרוש מחסנאי דינמי
לעבודה קבועה.
טל. 253615
שרוני ושותי בע"מ
נחלת יצחק 59 ת"א

ל„אגד" דרושות
1. כתבנית מנוסה בשפה האנגלית
2. כורכת מנוסה לבית הדפוס של „אגד"
בדבר פרטים נא לפנות למחלקת כח־אדם, בית אגד, דרך פ"ת 142, תל־אביב, חדר 329 קומה ג' בין השעות 15—8.

במוסד ציבורי בת"א
דרושה
עובדת
לחלוקת שתיה לעובדים
עבודה קבועה ליום עבודה מלא.
נא להתקשר טלפונית בין השעות 9.00 — 12.00 לטלפון 254351 קו פנימי 39.

למפעל רציני באזור הצפון
דרוש מהנדס מכונות
הכישורים: נסיון של 3—4 שנים באחזקה במפעל כימי או במפעל דומה. ידיעת השפה העברית הכרחית, רצויה ידיעת אנגלית או גרמנית.
המעונינים יפנו בכתב תוך ציון קורות חיים אל ת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 700 (מיקוד 31040).
— סודיות מובטחת —

תדיראן
למפעל הסוללות ברחובות
דרושים
עבור פתוח וייצור מערכות הספק:
1. טכנאי אלקטרוניקה — בעל נסיון בעבודות פתוח.
2. מנהל עבודה — נסיון קודם בתעשיה אלקטרונית.
3. אלקטרונאים — בוגרי בתי ספר: מכבי של היא המים תש"ם.
4. פקיד מחסן אלקטרוניקה — נסיון בעבודה דומה.
5. עובד מקצועי — ביצוע בדיקות ושפולים במצברים ביהודים. לכשרות הנ"ל נא להתקשר לטל. 950055 רחובות.

עבור המנהלה:
1. מזכירה — עבודות מזכירות כללית, ארגון וניהול כפייה של פרסומים והדיעות מגניים. הדפסה עברית ואנגלית (טל. 950056).
2. פקידת כח־אדם — פקידה עצמאית לטיפול בנושאי כח־אדם (טל. 950051 צייבר).
המעוניינים מתאימים יפנו טלפונית לפי המספרים הנ"ל.

תדיראן תדיראן

ביה"ס להנדסאים
דרושים
1. מחסנאי — משוחרר צה"ל, בעל השכלה תיכונית או מקצועית (רצוי במכונות). שליטה בעברית וידיעה אנגלית, הכרה כמחסנאי ונסיון של 3 שנים.
2. עובד טכני — משוחרר צה"ל, בוגר בי"ס מקצועי במגמות מכונאות מכונות או הרכבה כלים או כבירגונה או להליפין בעל נסיון מתאים במקצוע. שליטה בעברית.
3. מזכירת למודים — משוחררת צה"ל, בוגרת תיכון, שליטה בעברית, בעלת נסיון בעבודה משרדית, שליטה בכתבנות עברית, רצויה גם ידיעה כתבנות אנגלית. בעלת נסיון של לפחות 5 שנים בעבודה מזכירות.
4. פקידה במזכירות למודים — (משלל ערב) — לאחר שרות צבאי, שליטה בעברית לרבות כתיבה בכתבנות, ידיעת אנגלית והבנות אנגלית רצויה. כושר מגע עם קהל.
5. מהנדס תעשיה וניהול — לאחר שרות צבאי, להוראה בשעות היום במשרה מלאה או חלקית — רצוי בעל רשיון הוראה.
6. מהנדס מכונות — לאחר שרות צבאי, להוראה בשעות היום במשרה מלאה או חלקית. רצוי בעל רשיון הוראה.
מועמדים מתאימים העונים לדרישות מתבקשים לפנות בכתב בלבד בצרוף קורות חיים להנהלת ביה"ס להנדסאים ת.ד. 4459, מיקוד 31016 עד 10.1.75. רצוי לציין מס' טלפון לצורך קביעת ראיון.

למפעל תעשייתי פרמצבטי גדול בירושלים
דרושים
מנהל עבודה
התפקיד: ניהול בית מלאכה לאחזקה. כישורים: נסיון מעשי של שנתיים לפחות בניהול צוות עובדים, ידיעה בנושאי הנדסת מכונות ומערכות חום וקור.
מחסנאי טכני
כישורים: ידע ונסיון בהזמנת חלקי חילוף בארץ ובחו"ל, ניהול מחסן טכני, ידיעת השפה האנגלית הכרחית, רצוי גם גרמנית.
טכנאי קירור
כישורים: נסיון מעשי של שנתיים לפחות באחזקת מערכות קירור.
מכונאי אחזקה/ מסגרים
בוגרי בי"ס מקצועי עם נסיון של שנתיים באחזקת מכונות/ציוד.
נגר
נסיון מעשי בבנית ארונות וציוד משרדי.
נא לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1142, ירושלים 91000, ולציין את המשרה המבוקשת.

למפעל תעשייתי
דרושה
פקידה
[illegible]
תנאים טובים למתאימה
להתקשר בי"ם 15—8
783707
472554 16—18

דרושה
פקידה כללית
שעות העבודה 16—8
תנאים טובים
למועמדת המתאימה נא לפנות בכתב ת.ד. 518 פ"ת.

דרושות
אוברלוקיות
מעולות
תנאים מצוינים למתאימות.
לפנות: **סריג' צרפתי**
בנין „מרכזים" רח' היכור 3 יפו טל' 820220.

לחברה להנהלת חשבונות
באזור רמת־גן, גבעתיים
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
ל־5 ימי עבודה בשבוע
הצעות בכתב בפרוט נסיון ומשכורת מבוקשת, נא לשלוח לת.ד. 4100 ת"א, למספר 400.

לחברה גדולה בתל־אביב
דרוש
סטטיסטיקאי
בעל השכלה אקדמאית בכלכלה או במנהל עסקים.
לפנות בכתב יד לת.ד. 834 תל־אביב 61000, בציון קורות חיים ונסיון.

למרכז לחינוך והכשרה מקצועית
ע"ש מקס פיין תל־אביב
דרוש אפסנאי
על המעונינים לפנות להנהלת בי"ס
טלפון 254722.

לצוות ר. י. ל.
לבניה והשקעות בע"מ
דרושים
מנהלי עבודה לבנין
ברמה מקצועית גבוהה.
נא לפנות לצוות ר.י.ל. לבניה והשקעות בע"מ, בנוסטפיורי 32 תל־אביב, למנהל כח אדם טלפונים: 615866, 615316

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

למפעל באזור חדרה
דרוש
טכנאי אחזקה
הכישורים הדרושים:
טכנאי/הנדסאי מכונות בעל נסיון של שנתיים לפחות בעבודה במכון תכנון. רצוי ידע בתכנון צורת תעשייתית ומתקנים ונסיון בפקוח על בצוע עבודה.
המעונינים יפנו תוך פירוט ההכשרה ונסיון לת.ד. 339 חדרה.
קיימת אפשרות הסעה לעבודה

בגד עור 1968 בע"מ
למפעלנו במגדל העמק דרושים:
מנהל ייצור
למפעלי החברה
כישורים: רצוי בוגר תעשיה וניהול, נסיון בניהול הייצור.
עובד בכיר
לתכנון הייצור של מפעלי החברה.
השכלה על תיכונית, חריצות, יוזמה ומסירות.
לפנות למנהל כח אדם ת.ד. 16 מגדל העמק טלפון 065—40631

חברת ברום ים המלח בע"מ
לאגף המסחרי — דרושים
סגן מנהל יצוא
עובדי מכירות בכירים
(SALES EXECUTIVES)
* נסיון בסחר בינלאומי (רצוי כמיקליס)
* ידיעה מלאה וכשר בטוי בכתב באנגלית.
* יועדף בעל ידע בכימיה.
סגן מנהל
מחלקת משלוחים
* נסיון בשטת המשלוחים — יצוא או יבוא.
* ידיעת השפות אנגלית ועברית על בוריין.
* התמצאות בתהליכי תיעוד יצוא (בנקים ומועדות ממשלה).
מקום העבודה המוצעים — באר־שבע
עבודה מעניינת, בחברה מתפתחת, בעלת היקף בינלאומי.
נא לפנות בצרוף קורות חיים, ת.ד. 180, באר־שבע 84100.

לצבא הגנה לישראל
דרוש/ה לעבודה בת"א
לתפקיד ארגוני מנהלתי
בוגר י"ב כתות.
שליטה מלאה בשפה העברית
קצין/ה במילואים
נסיון בתפקיד ק. ניהול — עדיף.
המעבדים העונים לדרישות המשרה יפנו בכתב בפרוט קורות חיים ועבר צבאי לד.צ. 2563

מועצה מקומית ערד
עובדי המועצה
מכרז פומבי
התאריך: 20 בדצמבר 1974
לסעיף 10 ל„כללים בדבר מילוי משרות ברשויות המקומיות" נמסרת בזה הודעה על משרה פנויה. היום האחרון להגשת הבקשות 19.1. טפסים להגשת הבקשות אפשר להשיג במועצה. או במשרדי ההסתדרות של מכרז מכרז מס' ע/5/74.
תאור המשרה אחראי על עבודות פיתוח (מנהל מחלקת גינון).
דרגת המשרה: בהתאם לכישורי המועמד
היקף המשרה: 1.0
תאור תפקידים: אחראי על הגינון העירוני, ואחראי לנהל מחלקת הגינון במועצה פעילות כולל אחזקה הגינון ועבודות פיתוח גן.
כישורים אישיים הדרושים למילוי המשרה: השכלה מקצועית מתאימה הנסיון רב בגינון וניהול צוות עובדים.
דרישות מיוחדות למילוי המשרה: מגורים בערד. תנתן עזרה בדיור. בהצעות בכתב יד יש לצרף קורות חיים, תעודות המלצות יש להמציא למזכיר המועצה עד: 19.1.75.

רשות השידור
דרושים
גובים-פקחים
השידור עורכת מבצע ביקורת ארצי ולמבצע זה היא זקוקה לעובדים (למשרה מלאה)
באזורים ירושלים, תל-אביב וחיפה
הדרושה ידיעת השפה העברית
רמת השכלה של 10 שנות לימוד
עדיפות תינתן למי שיודע שפות נוספות ובעלות על כלי רכב וטלפון
בעלי רכב וטלפון יהיו זכאים לתשלום כיסוי, לכיסוי הוצאותיהם
הצעות בכתב יד תוך ציון קורות חיים יש לשלוח למחלקת הגביה, רשות השידור, ת.ד. 2002, ירושלים. יש לציין על גבי המעטפה: „פקח־גובה".

כיתן דימונה בע"מ
עבור חדר הדיגום בתל-אביב
(הדר יוסף)
דרושים/ות
1. תדמן/ית מעולה
2. דוגמנית בית
במידות 88×65×94
לפנות בטלפון 481121, ליהושע

המרכז הקהילתי ע"ש סול בלום, צפת
רח' הרצל 15, צפת
מכריז למשרה פנויה למנהל ספריה
תאור התפקיד:
ניהול הסיפריה
במרכז הקהילתי וסניפים
הכישורים הדרושים: השכלה אקדמאית, בספרנות בארץ או בחו"ל. בעל יכולת מינהלתית וכושר לנהל צוות עובדים.
הדרישה מיוחדת: בעל נסיון קודם בניהול ספריה. העבודה בפיצול.
על המועמדים לפנות בכתב לת.ד. 1286 צפת, בצרוף פרטים אישיים, נסיון בעבודה ואישורי השכלה.

להב - תעשיות הלבשה בע"מ
דרושות
מתפרות
לחולצות, מכנסים, וז'קטים
לפנות לביח"ר להב
רח' וולפסון 57 ת"א טלפון 827102 למר להב

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA
אלביט
מחשבים בע"מ.
דרוש
תמחירן
לעבודה אחראית ומעניינת
במחלקה כספית, הכוללת:
— ניהול ביצוע יצור
— עריכת שיטות דוח תנועות
— עריכת עלויות הקניות.
הכישורים הדרושים:
— נסיון של 3 שנים לפחות בתעשיה קלה.
— השכלה בחשבונאות התמחות בתמחיר,
— התמצאות בשיטות דוח באמצעות מחשב.
— ידיעת אנגלית.
לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

אלטק בע"מ
ייצור, פתוח ושיווק
מעגלים מודפסים
פתח-תקוה
דרושים
1. **מבקר מכני**
2. **מבקרי איכות**
3. **כתבנית -**
למשרה חלקית
נא לפנות בתאור כישורים ותולדות חיים אל ת.ד. 159, פתח־תקוה

דרוש
מהנדס בנין
בעל נסיון בעבודות תאום ופיקוח
לפרויקט בסביבת ירושלים
תנאים טובים לאדם המתאים
לפנות בכתב לת.ד. 4909 ת"א
סודיות מובטחת

למוסד פיננסי ארצי
דרושים
* **עובד לתפקיד בכיר**
בנושאי תכנון פונקציונלי
* **מהנדס תעשיה וניהול**
בנושאי עו"ש
* **שרטט**
בעל ידע בתכנון טפסים
עדיפות לבעלי נסיון
על המעונינים לפנות לת.ד. 7095 ת"א עבור מס' 100.

ירושלים
עירית ירושלים
עירית ירושלים מכריזה בזה
על משרות פנויות של:
1. מנהל אגף שרותי האחזקה במחלקה לשפור פני העיר (מכרז מס' 111/74)
הדרגה: דרגה בדירוג המהנדסים בהתאם לכשירויות המועמד
2. דובר העיריה במינהל הכללי (מכרז מס' 135/74)
הדרגה: 6—7 בדירוג העתונאים
3. כלכלן בכיר במינהל הכללי/האגף לתכנון ונהול מערכות (מכרז מס' 104/74)
הדרגה: 4—5 בדירוג האקדמאים במח"ר
4. אחראי לרישום אינוונטר בגזברות העיריה (מכרז מס' 66/74)
הדרגה: י"ג—ט"ו (יוד גימל — טית וו) בדירוג האחיד
5. מפקח רשת במחלקה לאספקת המים (מכרז מס' 97/74)
הדרגה: י"ג—י"ד (יוד גימל — יוד דלת) בדירוג האחיד
6. אחראי לתביעות במחלקה לתכנון העיר (מכרז מס' 103/74)
הדרגה: 3—5 בדירוג האקדמאים במח"ר או 2—4 בדירוג ההנדסאים והטכנאים
7. שרטט בכיר במחלקה לתכנון העיר (מכרז מס' 182/74)
הדרגה: 1—2 בדירוג ההנדסאים והטכנאים
8. מנהל לשכת צפון במחלקה לשרותי משפחה וקהילה (מכרז מס' 115/74)
הדרגה: 4 בדירוג עו"ס
10. אחראי לתכנון במחלקה לחינוך (מכרז מס' 132/74)
הדרגה: 2—4 בדירוג האקדמאים במח"ר
11. ספרן בביה"ס תיכון עירוני ה' (אוליפה וה והשילר) במחלקה לחינוך (מכרז מס' 123/74)
הדרגה: י"ב—י"ג (יוד בית — יוד גימל) בדירוג האחיד
12. עוזר למנהל המטבח המרכזי במחלקה לחינוך (מכרז מס' 119/74)
הדרגה: י"ב—י"ג (יוד בית — יוד גימל) בדירוג האחיד
13. קצין בטיחות (רכב) במחלקה לתחבורה (מכרז מס' 78/74)
הדרגה: י"ד—ט"ו (יוד דלת — טית וו) בדירוג האחיד
פרטים נוספים אודות המשרה והמכרז טפסים להגשת כעמודות, אפשר לקבל בלשכת נהל שרות העיריה, רחוב יפו 22, חדר 213, קומה שניה. בעלי הכשירויות הדרושות מתבקשים להגיש בקשותיהם עד יום שישי א' בשבט תשל"ה (13.1.1975) לנהל שרות העיריה.
המנהל הכללי
ירושלים, י"ג בטבת תשל"ה
27 בדצמבר 1974

---

* **עובדים**
בלתי מקצועיים!!!
* **בעלי מקצוע**
בעבוד שבבי!!!
אם אתה מעוניין להשתלב במפעל מתכת לעיבוד שבבי!!
בוא ל„רפאל - מצפה רמון" בע"מ
* אצלנו תהנה: מ־45 שעות עבודה בשבוע — אתה בוחר את ימי עבודתך!!
במשך 4 ימים תוכל לסיים את שבוע העבודה!
כל שעה מעל ל־45 השעות, נחשבת כשעה נוספת, עליה תקבל את כל התוספות.
* תשלומי שכר: 5 פעמים בחודש! 4 תשלומי מקדמות במשך החודש ותשלום יתרת השכר כ־15 לחודש.
* נוסף לתשלומי תוספת הערבה, פטור ממסים עד —1,000 ל"י וכל הזכויות הסוציאליות.
* דיור מובטח (בשכר חודשי נמוך).
* אפשרויות קידום מקצועיות בלתי מוגבלות.
* מקום שקט, אויר מצויין וחברה נעימה.
החשוב ביותר! אצלנו כל עובד הוא:
המנהל של עצמו! להתראות!
בעלי משפחות המעונינים מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 7 מצפה רמון

„אופיר", חברה לעבודות חשמל בע"מ
רחובות, רחוב הרצל 193
דרושים
חשמלאים לבנין תעשיה ואחזקה
לפנות 7.00—4.00 בערב פרט ליום ג'

לסניף מכירות של מפעל גדול בירושלים
דרושה פקידה
רצוי נסיון בהנהלת חשבונות
נא להתקשר טלפון 522281—02
לקביעת ראיון

לאלדרם — חברה לשכון
מיסודם של ההסתדרות לישראל ואשמורה
שדרות רוטשילד 133 תל־אביב, טלפון 6—241205
דרושים:
למחלקה הטכנית:
1. מהנדס בנין
לתפקיד ארצי בכיר. מקום העבודה ת"א.
2. מהנדס בנין
להפעלת פרוייקטים, תיאום התיכנון ופיקוח על הביצוע. מקום העבודה: באר־שבע.
3. הנדסאי או טכנאי בנין
לעבודות פיקוח על הבניה. מקום העבודה: איזור המרכז.
4. שרטטת—פקידה טכנית
מקום העבודה: ת"א.
למחלקת המכירות:
עובד בכיר לתפקיד ארצי
בעל כושר בניהול מו"מ ויכולת הבעה בכתב ובעל פה. מקום העבודה: ת"א.
על המעונינים, בעלי רשיון נהיגה, לפנות בכתב בציון פרטים אישיים וכישורים, או להתקשר טלפוני תבשעות העבודה לשם קביעת ראיון.
סודיות מובטחת

אלקו התקנות ושירותים בע"מ
ELCO
הרצליה ב', אזור התעשיה
דרושים
• **מהנדס חשמל**
לניהול פרוייקטים גדולים
הכוללים התקנות חשמליות, במיוחד במתח גבוה
אפשרי משרה חלקית
הכישורים הדרושים:
* נסיון קודם של מספר שנים בעבודה דומה.
* ידיעה בסיסית בשפה האנגלית.
• **מזכירה**
הכישורים הדרושים:
* השכלה תיכונית.
* ידיעת השפה העברית על בוריה.
* נסיון של מספר שנים בניהול משרד.
המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 230 רמת־גן בציון המשרה המבוקשת על המעטפה.
— סודיות מובטחת —

שירות התעסוקה
המרכז לתעסוקת אקדמאים

מוצעים	דרושים
סניף ירושלים **1. מהנדס אלקטרו מכני** 13 שנות נסיון בתכנון הרכבה של ציוד כבד ובצועים. **2. מהנדס מכונות** תואר שלישי, עבד 3 שנים בצה"ל כקצין רכב, שנה וחצי כיועץ בשטח הפלסטיקה, ושנתיים כמנהל פרויקט במפעל למכונות. סניף תל־אביב **1. אדמיניסטרטור בכיר** יזום, תכנון, ארגון וביצוע פרויקטים בקנה מידה רחב. ניהול מיזמות בקשור הציבורי הדקשורים בארץ ובחו"ל; ניהול פעולות יחסי ציבור וניהול מו"מ עם אישים ומוסדות הן בארץ והן באירופה; כתיבה, עריכה והוצאה פרסומים שונים בארץ ובחו"ל. דובר עברית, צרפתית, אנגלית. **2. מהנדס מכונות** 15 שנות נסיון בשיפוץ מכונות וציוד לא סטנדרטי והרכבתו, ידע בתכנון קווים אוטומטיים ובתהליכים טכנולוגיים להרכבת מכונות. ידע בבינוי של הנדלים יצור. סניף חיפה **1. כימאי פיסיקלי** תואר שלישי. התמחה במכשור ובנושאי כימיה פיסיקלית, כימיה אורגנית, הנדסית ופולימרים. נסיון רב במחקר ופתוח תעשייתי ובהדרכה. שולט בעברית ואנגלית. **2. כימאי** בעל תואר שלישי בכימיה אורגנית. עסק במחקר אלקטרוכימי. בקיא בכימיה אורגנית וכן בנושאי בדיקות סמים ותרופות. ריכז מחקר רפואי בנושא תפקוד הלב. עסק בחקר שבבים וחומצות. וניהל מחקרים בתחום חקר סמים נגד סרטן, מחקר בגבעי מקטיל ומחקר ביצור חומרים אורגניים. סניף באר־שבע **1. מהנדס כימיה** 17 שנה נסיון כחוקר בכיר בביוכימיה, הסטוכימיה, בקטריולוגיה, אימונולוגיה, ואנדוקרינולוגיה של בעלי חיים. הוציא פרסומים רבים. דובר אנגלית, צרפתית, עברית, רוסית. **2. מהנדסת כימיה** 4 שנות נסיון בתעשיה אגבית ביוכית, לפיברים ותרופות.	סניף תל־אביב **1. מהנדס בנין** לפקוח על הבניה ואחריות לבצוע פרוייקטים גדולים. ידיעת עברית מושלמת. 3—5 שנות נסיון. **2. מהנדס כימיה** נסיון בתכנון צנרת. **3. כימאי** נסיון רב בתכנון ומחקר בכימיה סקטילית. סניף חיפה **1. מהנדס מכונות** התמחות בתכנון וייצור מכונות בתק-וציוד כבד לבניה. 3—5 שנות נסיון. **2. מהנדס בנין** בעל נסיון 5—7 שנים בניהול ואחזקת מיבנים תעשייתיים, תעלות ניקוז, ובעריכות ביוב ובידוד. **3. מהנדס חשמל** אחראי על אחזקה תקינה של כל המערכות החשמליות והאלקטרוניות ופיתוחן, דואג להפעלתן התקינה. מרכז צוות טכנאים ועובדים במשא. סניף באר־שבע **1. כימאי** לתפקיד כימאי מפעל ומנהל מעבדות כימיה אורגנית או אנליטית. נסיון 5 שנים לפחות בתעשיה כימית. כושר ניהול צוות עובדים. דרושה ידיעה מלאה בשפה העברית. • פרטים נוספים על מעבדים ובמשרות אלה הפסים ניתן לקבל בסניפי המרכז לתעסוקת אקדמאים: הנהלה ירושלים, רח' ב"ג/וריון, בנין משרד העבודה, טל: 63240—02 סניף ירושלים: רח' המלך ג'ורג' 27 טל: 221070—02 סניף ת"א: רח' ההסתדרות 101 טל: 262255—03 סניף חיפה: רח' אחד העם 5 טל: 664936—04 סניף באר־שבע: בנין רסקו טל: 77065—057

MICROELECTRONICS LTD.
מיקרואלקטרוניקס בע"מ
מפעל לרכיבים אלקטרוניים
דרושים
* מסגר כלים Tool-maker
* כרסם
לעבודה מגוונת ומעניינת
שבוע עבודה בן חמישה ימים
לקביעת ראיון נא לפנות למחלקת כח־אדם במפעלנו רח' הפטיש 4, אזור התעשיה חולון (ליד טמפו) טל. 851186/7

למספרת
אלי את אלי
דרושות
ספריות מעולות
לעבודה ברמת גן
ביאליק 77 פסי רמה
טלפון 725863

למפעל תעשייתי באיזור ת"א
דרוש
מנהל חשבונות בכיר
לניהול קופה, גביה, וטיפול בלקוחות
לפנות בכתב יד לת.ד. 1740 חולון.

לחברה מסחרית
דרוש
מנכ"ל
בעל נסיון מסחרי קודם
תנאים טובים לאיש המתאים
הצעות לת.ד. 40020 ת"א, עבור „מנהל כללי"
סודיות מובטחת

לחברה אלקטרונית גדולה
דרוש
מנהל תחום
מערכות ספרתיות
מהנדס אלקטרוניקה עם נסיון של 8 שנים לפחות במעגלים ומערכות ספרתיות.
התפקיד כרוך בניהול צוות גדול של מהנדסים וטכנאים.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 199 חולון בציון קורות חיים ונסיון מקצועי.

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל
המחלקה למנגנון
משרה פנויה 106/74
מהנדס חבלי למבני משק ותשתית
מקום העבודה: 1) צפת, 2) באר-שבע
תיאור העבודה: 1) בדיקת הצעות קבלני בנין; 2) תיאום עם יועצים, מתכננים ואדריכלים; 3) פיקוח על בצוע עבודות בניה ותשתית; 4) מתן הוראות מקצועיות לקבלנים בעת ביצוע הבניה; 5) מתן אשורים לקבלנים על בצוע הבניה; 6) בדיקת ואשור סופי של חשבונות הקבלנים.
הכישורים הדרושים: מהנדס אזרחי — רצוי בעל נסיון של 3 שנים; רצוי בעל רכב.
הדרגה המוצעת: 6—4 מהנדסים
התאריך האחרון להגשת הצעות: 12 בינואר 1975
משרה פנויה 111/74
1) **מדריך חברתי**
2) **מדריכי חוגים**
מקום העבודה: רמת הדסה, קרית טבעון
הכישורים הדרושים: 1) למדריך חברתי — בעל השכלה מתאימה ונכונות לעבודה עם ילדים ונוער, (אפשרות מגורים במקום). 2) למדריכי חוגים — הכשרה מתאימה להדריך במחול, שירה, ספורט, דרמה ומשחק.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 12 בינואר 1975
הצעת מועמדות נא להגיש
למחלקה למנגנון, ת"ד 92 ירושלים 91000
(רצוי בטופס שאפשר לקבל בכל משרדינו בארץ)

אל אופ
התעשיה האלקטרו־אופטית בע"מ
חברה עתירת מדע
בקרית-ויצמן רחובות
דרושים:
• **פיזיקאי — מתמטיקאי**
— למחלקת מחקר ופתוח לעבודה עיונית שמושית באלקטרו־אופטיקה, בעל תואר שני לפחות.
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
• **מרכז רכש**
— לביצוע קניות ומעקב אחר הזמנות.
דרוש ידע בתחום המתכת והאלקטרוניקה, הכרת השוק המקומי ומקורות אספקה. הכרחי בעל רכב פרטי.
• **הנדסאי/טכנאי אלקטרו-אופטיקה או פיזיקה**
— בעל נסיון של שנתיים לפחות לתפקיד אחראי עם אופקים רחבים ואחריות רבה.
• **הנדסאי/טכנאי מכונות**
— בעל רקע במכשירנות אופטית ואלקטרו־אופטית למטרת פיתוח אמצעי בדיקה מתוחכמים.
• **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה**
— בעל נסיון בציוד בדיקה דיגיטלי, וניהול יצור פרוייקטים.
• **מכשירנים**
— בוגרי בי"ס מקצועי ולאחר שרות צבאי להרכבות אלקטרו־אופטיות.
• **הנדסאי אלקטרוניקה**
— למחלקת מחקר ופתוח. רצוי בעל נסיון קודם של שנתיים או יותר בפיתוח אלקטרוני.
• **כרסמים**
— בוגרי בי"ס מקצועי ובעלי נסיון בעבודות מדוייקות.
• **משחיזן**
— בוגר בי"ס מקצועי ובעל נסיון בהשחזה עגלה, שטוחה ו/או כלים.
• **בודק/ת מעגלים מודפסים בהרכבות אלקטרוניות**
— עם נסיון של 4 שנים לפחות בהרכבה של ציוד צבאי.
• **מלחימות**
— בעלות נסיון להרכבות אלקטרוניות.
למועמדות המתאימות — תנאים טובים.
— 5 ימי עבודה בשבוע —
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם למחלקת כח אדם ת. ד. 1165 רחובות מיקוד 76110 או טלפונית 956971.
— סודיות מובטחת —

هكذا من الأصل

صكنا من الاهل

התנצלות
בפני שולמית אלוני

1. ביום 10.10.74 פורסמה כתבה בעתון „הצפה" תחת הכותרת:
„קבוצת שמאלנים בראשות השרה שולמית אלוני פלשו לישיבת מרכז הרב".

2. לאחר בירור נוסף שערכנו בענין זה, הוברר לנו כי
גב' שולמית אלוני לא השתתפה. לא היתה נוכחת ולא נתנה יד לפלישה זו. לא במישרין ולא בעקיפין.

3. אין לנו אלא להביע צערנו הכן על עגמת הנפש המיותרת שנגרמה לשולמית אלוני בעטיו של פרסום זה ולהתנצל על כך בפומבי.

„הצפה", עתון יומי

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב—יפו

ת.א. 2573/74

בענין: שולמית אלוני
נ ג ד
1. שבתאי דון יחיא
2. „הצפה" בע"מ

הסדר פשרה - בקשה לבטול התביעה

1. שני הצדדים מצהירים כי התובעת קיבלה את מלוא סכום הפיצוי המוסכם בין הצדדים ואין לה עוד תביעה כספית כלשהי כלפי הנתבעים בקשר לתביעה שהוגשה בתיק הנ"ל או כל דבר הקשור תובע ממנה.
2. הנתבעים הסכימו לפרסם התנצלות בנוסח ובצורה כמפורט בנספח לפשרה זו.
3. לאור האמור לעיל, אין התובעת רואה טעם להמשיך בתביעה נגד הנתבעים ומוכנה לבטל את התביעה באין צו להוצאות.

אריה מרינסקי, עו"ד
ב"כ שולמית אלוני

אני מצטרף ומסכים
אריה האן, עו"ד
ב"כ הצפה, עתון יומי

עת"א נגד הטלת הגבלת תנועה על תושבי העיר

שיפמן: יש להטיל הגבלות רק על רכב הנכנס לעיר

אין לעירית תל־אביב שום כוונה לתת את ידה לקביעת יום שבתון רכב לתושבי תל־אביב עצמה, וכל תכניותיה מכוונות להגבלת התנועה, ולהגביל את כניסת הרכב הבא מחוץ לעיר — אמר אתמול מר דוד שיפמן, סגן ראש העיריה לענייני תנועה.

מר שיפמן אמר דברים אלה בתגובה על הודעתו של שר־התחבורה, מר גד יעקובי, על הגבלות תנועה שיוטלו על כל כלי הרכב, הן של התושבים הגרים בעיר והן אלה הגרים מחוצה לה, וכי הוסכם על כך בישיבה משותפת של כל הגורמים — כולל ראשי עיריות. „עירית תל־אביב לא נתנה הסכמתה לאסור ולהגביל את התנועה גם על תושבי העיר", — הוסיף מר שיפמן.

הוא ציין, כי מספר כלי הרכב הרשומים בעיר, כלומר השייכים לתושבי תל־אביב, הוא כ־80,000, בעוד שבכל יום נכנסות לתל־אביב כ־120,000 מכוניות מבחוץ. הכוונה היה להגביל כניסתם של כ־15% מהמכוניות הבאות מבחוץ מדי יום, כדי לדלל את התנועה ולאפשר זרימה טובה יותר של התנועה, ובעיקר תנועת האוטובוסים, מבלי לפגוע בנחיות תושבי העיר ובפעילות הכלכלית שלה.

עוד מסר, כי העיריה נערכת לקביעת מספר רחובות בלעדיים לתחבורה הציבורית — כולל ברחוב בית אלנבי, עליה, חלק מרחוב המלך ג'ורג'. תכנית זו הקשורה בשינויים במערכת הרמזורים ושיפורים המסיים, תבוצע רק בעוד ששה חודשים.

„האוצר — דוגמה לאי תשלום מס-אמת"

מאת סופר „הארץ" לעניני כלכלה

„האוצר הוא מוביל־לדוגמה לאי תשלום מס־אמת במדינה. הסכמי השכר שהוא חותם עליהם, שימשו דוגמה ומופת לתשלומים נילווים לשכר, שהם חייבים במס ומהם למד המשק כולו". בהאשמה זו יצא אתמול פרופ' יעקב נאמן, מהאוניברסיטת בר־אילן, בערב דיון מטעם המרכז הישראלי לניהול על רפורמה במערכת המסים, שנערך במלון מגדל שלום בתל־אביב.

„הממשלה משכשת דוגמה רעה ובחקיקה הבלתי נסבלת שלה היא גרמה למצב הנוכחי במדינה בנושא המסים" — טען פרופ' נאמן.

*

בהביאו הצעות לפתרון הבעיה שנוצרה במשק אמר, כי דרושה מערכת של שעורי מס סדיר, שאפשר לעמוד בו ובסיס מס רחב. המערכת הנוכחית היא רגרסיבית וכתוצאה מכך קמה התקוממות בשכבות הביניים הנמוכות, שעליהן הוטל עיקר הנטל. במערכת זו משלם הולש יותר מסים וקבוצות הלחץ גרמו לכך שלא רק הביאו הטבות לעצמן אלא שעל־ידי כך הכבידו על שכבות אחרות.

*

יו"ר ערב העיון, נשיא לשכת רואי חשבון מר ב. פריידקס, הביע תמיהתו מדוע היה צריך להקים ועדה חדשה לרפורמה במסים. לדעתו הבעיה היתה: האם יהיה עוז לבצע את המלצות הועדה ללא פשרות. בשלב הביצוע היו תמיד קבוצות לחץ ואינטרסנטים ובסופו של דבר שום דבר לא בוצע.

*

סגן הממונה על הכנסות המדינה, ד"ר בן עמי צוקרמן, אמר כי האוצר מתכוון להגיש בקרוב את הצעת חוק בענין מס ערך מוסף. הוא טען כי הממשלה ביצעה את המלצות ועדת אשר, אולם האינפלציה במשק מחייבת לבחון מחדש את נושא מס ההכנסה.

מנכ"ל נתיבי איילון יפרוש באפריל

מאת סופר „הארץ" לענייני תחבורה

מועצת המנהלים של חברת נתיבי איילון החליטה אתמול כי מנכ"ל החברה, מר ברוך עמיר, יפרוש לגימלאות ב־1 באפריל 1975, וכן על מינויו כיועץ החברה בשכר לתקופה של שנה אחת מיום פרישתו.

ההחלטה התקבלה לפי הצעת פשרה, שהוגשה על־ידי יו"ר מועצת המנהלים, מר דוד שיפמן. בעקבות שיחות שניהל עם שר האוצר ושר התחבורה. בישיבה היו חברים שהציעו כי מר עמיר יפרוש רק בעוד שנה או חצי שנה.

עוד החליטה מועצת המנהלים לזמן לישיבתה הבאה את המנכ"ל החדש מר ישראל גרנית, המיועד למלא את מקומו של מר עמיר ותקבע את מועד כניסתו לתפקידו לאחר מכן.

בר-לב: תשולם תוספת היוקר לפועלי היהלומים

(ע). „הסכם תוספת היוקר, עליו חתמו הממשלה, ההסתדרות והמעסיקים, מחייב את כל ענפי התעשייה לרבות ענף היהלומים ובעלי מפעלים אלה יעשו את כעות חייהם, אם לא יעמדו בהסכם זה ככל שאר המעסיקים" — אמר שר המסחר והתעשייה, מר חיים בר־לב, ביום ד' בערב, בפגישה עם צירי ועידת פועלי היהלומים בזכרון יעקב.

הוא ציין, כי ענף היהלומים הוא אחד הענפים הרציניים במשק הישראלי, התורם רבות ליצוא. כיום אמנם הענף מצוי בשפל, אך צפויים לו עוד ימים טובים.

בביקור בתעשיה האווירית

רבין: מצבה של ישראל איתן מבחינה מדינית

„המאבק מתנהל מעמדה של כוח"

(ע). מצבה של ישראל איתן מבחינה מדינית והיא לא תוותר על שום דבר חיוני לבטחונה ולהשגת השלום — אמר ראש הממשלה, מר יצחק רבין, בתום ביקור של שעות מספר שערך אתמול במתקני התעשיה האוירית בלוד.

מר רבין הוסיף, כי „אנו מוכנים לעשות מאמצים למען השלום אך לא בכל מחיר ולא בכל תנאי". הוא הטעים כי מאבקה של המדינה מתנהל מעמדה של כוח צבאי, שלא היה לנו כמותו אי פעם.

הוא הוסיף כי „היום חזקים ומוכנים וערוכים מבחינה נפשית ומבחינת העוצמה — אם תכפה עלינו מלחמה. שום איש לא יבהיל אותנו באיומי מלחמה, שכן בעמוד הלחם אם יהיה צורך בכך, וכשנילחם נגיע — אף כי אין בטחון שזו תהיה המלחמה האחרונה".

„בכל מלחמה ניצחנו קצת יותר או קצת פחות, המשיך ראש הממשלה, אך ניצחנו באופן ברור ובכל זאת לא הגענו לשלום. אנו בטוחים שבבניית העוצמה אנו מבטיחים את קיומנו ואת סיכויינו ואולי גם נתקדם לשלום" — אמר.

בעת הסיור שיבח מר רבין את הישגי התעשיה האוירית.

נמשכת שביתת המשפחות ממעברת זייד

מאת סופר „הארץ"

18 משפחות ממעברת אלכסנדר זייד בקרית טבעון המשיכו אתמול, זה היום השני, בשביתת־שבת במשרדי המועצה המקומית, בתביעה להסדר מידי של בעיית שיכון.

השובתים, בהם נשים וילדים, לנו במסדרונות המועצה ושיבשו חלק מהעבודה התקינה.

"אדם נבון מפיק יותר תועלת מאויביו, מאשר שוטה מידידיו"

פרנקלין

חכמת חיים

בטוח ב-

ארדט
חברה לבטוח בע"מ

המעסיקים וההסתדרות פנו לממשלה בעניין הפטור ממס על התשלום המיוחד לדצמ"ר

מאת סופר „הארץ" לענייני כלכלה

לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים וההסתדרות פנו במשותף לממשלה וביקשו להסדיר באופן חוקי את הפטור ממס־הכנסה וביטוח לאומי על התשלום המיוחד של 200 ל"י לשכירים לחודש דצמבר.

מאחר שתשלום זה אינו מוגדר כתוספת יוקר, שנהוג לפטור אותה ממס לפי צוים המוצאים לשם כך, דרוש הסדר מיוחד לגביו.

לפי ההסכם בין המעסיקים לבין ההסתדרות יחול פטור על התשלום, אך ביצוע חלק זה מההסכם הוא בידי הממשלה.

לפי ההסכם התשלום של 200 ל"י (ולא 300 ל"י כפי שנמסר שלשום בטעות ב„הארץ") לחודש דצמבר פטור מכל התנאים הנלווים למיניהם, הוא לא יחשב כשכר עבודה לצורך תשלום תנאים נלווים או ביטוחים סוציאליים. בהתאם לכך לא יצטרכו המעסיקים לשלם על סכום זה גם תשלומים של קרן השוואה ומילווה מעסיקים. התשלום לא יחשב גם כחלק מהשכר לעניין שעות נוספות וימי חגים.

כפי שכבר פורסם, הוסדר עניין הביטוח הלאומי על ידי כך שהאוצר קיבל על עצמו עניין זה. לגבי הפטור ממס על תוספת יוקר, יהיה צורך בתקנה מיוחדת.

„הכל יסתדר" – אמר שר השיכון לקבוצת מפגינים בעיר ימית

„ישובי פתחת רפיח יהיו מוכנים לקלוט 1000 משפחות תוך שנה"

מאת עמוס בן־ורד
סופר „הארץ"

ההפגנה הראשונה בעיר ימית (הנקראת רשמית „המרכז האזורי פיתחת רפיח") נערכה אתמול על־ידי קבוצת מתיישבים־בכוח, לרגל ביקורו של שר־השיכון, מר אברהם עופר, באיזור.

חברי הקבוצה, כולם מארצות הברית, יושבים במרכז קליטה בבאר־שבע וצריכים לעזוב אותו ב־15 בינואר. הם שואלים: אם יהיו הבתים בשבילם מוכנים עד אז, ובמה יעסקו כאשר יבואו לימית. על פנייה ישירה של אחד המפגינים השיב שר השיכון: „הכל יסתדר".

בדבריו לעתונאים אמר מר עופר, כי יישובי פיתחת רפיח יהיו מוכנים לקלוט תוך שנה 1000 משפחות. יש כ־200 פניות ממשפחות ישראליות להתיישב בעיר ימית, וכן יגורו במקום כמה משפחות של אנשי צבא־קבע, הגרעין האמריקאי וגרעין רוסי.

בסך הכל יהיה מספר הישובים עשרה, ובתוכם העיר ימית שבה מצויות 350 יחידות דיור בשלבי בניה שונים. הן יאוכלסו בקיץ 1975.

שתי צורות נפרדות

העיר מתוכננת בשתי צורות נפרדות: בתים רבי־קומות במרחק־מה מן הים, ובתים קטנים יותר בני קומה אחת או שתיים מאחוריהם, ורחוקים עוד יותר מן הים. בשלב הראשון נבנים הבתים הקטנים. האדריכל יהודה דרכסלר, האחראי לתיכנון, סיפר על תכניות שונות לשימור איכות הסביבה, וכן עמד על חשיבותו של המקום כנמל וכמרכז לתיירות ולנופש.

העיר מוקמת באזור של חולות נודדים, ואין סימן שישבו בו אי־פעם. גם אוכלוסיה נודדת לא הורשתה להיכנס בזמן שלטון המצרים, מאחר שהיה איזור צבאי סגור.

אין אפשרות לנצלו לחקלאות, אולם העיר תוכל לתת שירותי נמל ושירותים טכניים ליישובים חקלאיים, הנמצאים במרחק קילומטרים ספורים ממנה על אדמה פוריה שכל הדרוש לה הוא השקייה סדירה. קצהו של קו המים ירקון — נגב מגיע לקירבת מקום.

תנאי האיכלוס

האיכלוס יהיה בתנאים הרגילים הניתנים באזורי פיתוח א', כלומר הלוואה עומדת, משכנתא ועוד. עולים חדשים, זוגות צעירים ובעלי זכויות לתנאים מיוחדים יקבלו אותם, כמובן. מיון הפונים יתחיל בחודש פברואר. ולדברי מר עופר יעדיפו בשלב זה משפחות צעירות עם ילדים, כדי שאפשר יהיה לאכלס את כל השירותים הרגילים של עיר כמו גני־ילדים ובית־ספר.

העתונאים ליוו את מר עופר גם לטכס הנחת בית־הספר במרכז הגושי ידראון.

מת הבמאי משה הלוי

משה הלוי ז"ל

(ע). הבמאי משה הלוי, מראשוני „הבימה" ומייסד „האהל" מת אתמול, בבוקר בגיל 79.

הארון יוצב ביום א' ב־11 לפנה"צ באולם אהל, ברחוב בילינסון 6 בת"א — הלוויה תצא ב־12.30 לבית העלמין בקרית שאול.

היה שנים רבות מנהלו האמנותי של „האהל". ביים עשרות הצגות, מהן יצירות מופת, שהיוו אבן יסוד בדרכו של התיאטרון העברי בישראל. חינך דור של שחקנים שרישומם ניכר על במות כל תיאטרוני הארץ.

אשתו היא השחקנית לאה דגנית ובתו הזמרת אהלה הלוי.

נקטעה רגלה של התיירת הצעירה

(צ). רופאי בית־החולים „הדסה" בירושלים קטעו אתמול את רגלה של הנערה האמריקאית ג'ין דפרוגל, בת 16, שנפגעה בהתפוצצות רימון, אשר הושלך לעבר אוטובוס תיירים בכפר עזריה, ליד ירושלים, בתחילת השבוע.

הנערה הובאה לבית החולים הדסה לאחר התקפת המחבלים כשרגלה הימנית שסועה בצורה קשה, היא נותחה בנסיון לאחות את כלי הדם השרידים. המאמצים לא הצליחו, הרופאים נאלצו לקטוע הרגל.

נמסר, כי ממשלת ישראל מממנת את כל הוצאות אישפוזה וריפוייה של התיירת הצעירה וגם תשלם בעד כרטיסי טיסה לה ולהוריה בחזרה לארה"ב.

מבית החולים נמסר, כי מצבה הכללי של הנפגעת מניח את הדעת.

אשר יגורנו בא לנו

ראה „ידיעות אחרונות" יום ה', י"ד בטבת תשל"ה, (26.12.74) עמ' 2.

מדברי יצחק רבין, ראש הממשלה והרמטכ"ל־לשעבר:
„אם דחיית המלחמה תחייב ויתור על הגולן — לא אסכים".

הידד!

ובאותו עמוד, מדברי חיים בר־לב, שר המסחר והתעשיה והרמטכ"ל־לשעבר
„בר־לב מצדד בוויתורים מרחיקי־לכת בגולן תמורת הסכמים רציניים"
והוא מוסיף: „אין בכוונתי עד הירדן ממש".
והעם הנבוך יניד בראש

„על מה הורגנו?"
כואב הלב, ומי ינחמנו?

עו"ד יעקב סלומון — חיפה

הופיעה מהדורה חדשה
של
רב-המכר העולמי
תיק אודסה
מאת פרדריק פורסית
בספר תיאור עוצר נשימה של מירדף אחרי רב־פושעים נאצי.
לפי ספר זה, שנמכר במיליוני עותקים ברחבי אירופה וארה"ב הופק סרט באותו שם עיוצג ההל ממוצ"ש בארץ קרא את הספר לקראת הסרט.
ספרי שין שין שין

הערב ב־10.00
גליוצה
ידבר חיים פלד
על התנועה למהדורה איטיה האזוריה בישראל.
מפיקה: ליאורה גיר

PLAYGIRL
The Magazine for Women
October 1974 issue
הפצה בלעדית
סטימצקי

אל קוראי „הארץ" בארה"ב ובקנדה
לנוחיותכם קיים משרד של העתון בניו־יורק לקבלת מנויים חדשים, לחידוש מנויים קיימים קבלת מודעות מכל הסוגים ל„הארץ" ול„הארץ שלנו":
Israel Communication Inc.
110 East 59th Street
New York, N. Y. 10022
Tel. 421-5547
מנוים בלעדיים של „הארץ" בארה"ב ובקנדה.

הכל בכל בלוב
בלוח הכפול
ראה עמודים: 5, 6, 7, 8, 9, 14, 18, 19

בית הכנסת הגדול
ההנהלה

מלגזות הרמה
להשכרה
2 טון, מנוע דיזל, הגה הידראולי, גלגלי אויר.
טלפון 03—908171

האורגן הלילה
בגל הקל
לאחר מהדורת החדשות
לרשמי ביקור במוסקבה
מפי אזרח ישראלי
שחזר בשבוע שעבר
מברית המועצות
בתכניתו של
יעקב אגמון
„בירה ומצב רוח"

קבלנים-נגרים!
קבלנו למכירה
עץ לבן
במחיר שלפני הפיחות
באורך 2—3—4 מטר
במדות "1—"1½—"2
50×100; 40×80; 25×50
עצי הבירה בע"מ
איזור התעשיה תלפיות, ירושלים
טלפון: 02—39206, 02—263148

Woman
October 26th 1974 Issue
woman's own
October 26th 1974 Issue
הפצה בלעדית
סטימצקי

לילי נוט
המומחים לניקוי בגדי זמש ועור
חידוש וצביעה
דיזנגוף 263 ת"א פינת רח' ירמיהו, טל. 445629, פתוח 7-7

בשבת
בואו לבקר
ב„גני ראשון"
חידושים בתרבות הדיור ברמה בינלאומית.
ראשון לציון — סוף רח' ירושלים — שמאלה
קלרין
CLARIN
הצוות המנוסה של קלרין לרשותכם בשעות 14—10.

בלייכר-זיכהולץ-קבלני בנין בע"מ
מציעים דירות בחיפה ובקריות

	שטח במ"ר בערך	מספר חדרים	מחיר	משכנתא	הערות
נוה שאנן	116	4	265.000.-	עד- 30.000	בנין רב קומות כולל הסקה מרכזית ושרותים כפולים
נוה שאנן	דירות פנטהאוז 220	5	החל מ- 400.000.-	עד- 30.000	בנין רב קומות כולל הסקה מרכזית ושרותים כפולים
כרמל רח' איינשטיין	140	4½	החל מ- 380.000.-		דירות גג הסקה מרכזית ושפורים שונים, כניסה מידית
קרית מוצקין	105	4	195.000.-	עד- 30.000	בנין 4 קומות כולל חדר ארונות ופינת אוכל
קרית מוצקין	116	4	220.000.-	עד- 30.000	בנין רב קומות כולל חדר ארונות, פינת אוכל ושרותים כפולים

המשכנתא אינה צמודה ובתוקף עד 31.1.75 · כל הדירות בנויות על קרקע פרטית
פרטים והרשמה:
בלייכר-זיכהולץ-קבלני בנין בע"מ · חיפה, רח' הנביאים 20, טל. 667561-641371

הארץ

יום ששי, י"ג בטבת תשל"ה
27 בדצמבר 1974

ירושלים: רח' התבצלת 2 טל' 224245-6, ת. ד. 273
חיפה: רחוב נורדוי 20 טלפון 8—661166, ת.ד. 5259
בתל־אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21, טל' 824261 (30 קוים) ת.ד. 233

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ. רח' זלמן שוקן 21 תל־אביב

העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.

HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel-P.O B. 233, Tel. 824261

ותרגנות מסוכנת

כאשר סר־ההוץ ביקר לאחרונה בוואשינגטון, דיבר באופן כללי על נכונות ישראל להסיג את כוחות צה"ל בכיוון מזרחה מקווי הסכם ההפרדה, למרחק שבין 30 עד 50 קילומטרים. הובן אז כי לא נפנה את שדות הנפט שבאבו־רודס, ולא את המעברים של גידי והמיתלה. המורה נסיגה כזאת תבענו, בין השאר, שמצרים תחדל מלהמוך באירגוני החבלה ותבטיח נייטרליות במקרה של תלקחות מלחמה בחזית הצפון. קהיר הגיבה על הצעות ותנאים לה באופן שלילי: היא עמדה על דרישתה כי ישראל צריכה להסתלק הן מן המעברים והן משדות הנפט, דחתה לחלוטין את תי הדרישות המדיניות המרכזיות שלנו וגם ביקשה לצמצם את תולת ההסכם לזמן קצר ביותר.

נתקבל הרושם, כי בעקבותיה של תגובה מצרית זו השתרר יפאון, ושהממשלה לא היתה מוכנה לפטור את מצרים מן הצורך מן התגובה שזו תציגה למען הפשרתו. אך לאורך של ידיעות אחרונות יותר, מתחיל להתגנב ללבנו הספק אם ירושלים לא עשתה זה שמוטל על קהיר לעשות. אם ישראל מנסה לשמור על הטליסה שדות הנפט כל אבו־רודס באמצעות ויתור על המעברים, הרי א זו בלבד שנוותר על עמדות אשר עד כה נחשבו כהכרחיות ביותר בחינה ביטחונית, אלא קיים גם מקום לפקפק אם נוכל להוסיף להחזיק אף באבו־רודס. ככלות הכל — המרחק מאבו־זנימה לאבו־רדס אינו ניכר; ועל נקלה אפשר לתאר מצב שבו ניתבע שלא התעקש על „כמה קילומטרים".

ההצעות, אשר הממשלה הסמיכה את מר אלון להעלות בוואשינגטון, הן הצעות שממשלת קהיר תוכל לקבלן מבלי שיבולע אינטרסים הביטחוניים שלה — אם עיניה נשואות באמת לידי רגעתה של חזית הדרום. אם דחתה אותן, מתבקשת המסקנה כי אינטרס הדומיננטי שלה מהמקד בדחיקת רגלי ישראל כחצי־האי יני, מבלי שהיא תתחייב לתמורה מדינית נאותה. במצב זה, מן יאוי שירושלים העמוד על עמדתה ותאפשר לממשלת מצרים היכלך בדעתה. הפגנה כזו של כוח עמידה עשויה להשפיע על היד יותר מאשר הצעות נוספות, שהמצרים יוכלו ללמוד מהן ירושלים לא תתמיד אף בהן.

מוטב להמתין עד שממשלת קהיר תחליט על מה ברצונה זכר. אם תהיה מוכנה להסדר הלקי נוסף איתנו, יכול להתנהל שא ומתן; אך סיכוייו לא ישופרו על ידי וותרנות ישראלית עה שכלל אין זה בטוח אם קהיר מוכנה למו"מ. סירובה של קהיר צתוח את התעלה לשיט מסחרי בינלאומי ולמעברם של מטענים נועדים לישראל, אינו מצביע על כוונות טובות ואין זה מוקדם קבוע כבר עכשיו, כי שוב לא נוכל לסמוך על הבטחות שקהיר תתן וואשינגטון. מה שיסוכם במשא ומתן — אם יתנהל — מן הדין יסוכם וייחתם בין קהיר לבין ירושלים. הסעד המדיני שארה"ב מעניקה עתה לקהיר בהפרת הסכם ההפרדה, פוסל את וואשינגטון מלבוא להבא כמען להתחייבויות שצריכות להיות מופקדות במישרין בידי ישראל.

חסינות למופקרים ולצבועים

הדברים הבאים יוחסו אתמול בעתונות לחבר ועד עובדי התה־קה של אל־על מר איתן רוזנמן: „באסיפה שקיימנו עם העובדים הודענו במפורש שאם רוצים הם להכריז על סכסוך עבודה, יאלצו הם לפטר את הוועד, מאחר שאיננו מוצאים לנכון במצב הקיים לפגוע בשירות היוני. העובדים קיבלו עמדה זו ואני יכול להצהיר בבטחון כי עבודת התחזוקה מתנהלת כסידרה".

למיקרא דברים אלה נראה כי מלים מקובלות בשפה העברית איבדו את משמעותן — או שהשפה בה מדבר חבר ועד העובדים אינה כלל השפה העברית אלא שפה חדשה שאינה שגורה בפי רוב תושבי המדינה. אם מה שעושים חבריו של הדובר הנ"ל בלוד היא „עבודה סדירה", ואם מה שניגרם בעטיה של עבודה סדירה זו אינו פגיעה המורה ביותר בשירות היוני, כי אז דרוש פירוש או מתרגם שידייק את אימרי הספר של מר רוזנמן לשפה העברית המדוברת.

למעשה דובר האיש עברית, אלא שרוב הציבור פשוט אינו יודע באיזה היקף פשתה ההפקרות ולאיזה עומק הדרה הצביעות. מידה לא קטנה האשמה מוטלת על שכם כולנו. האיש החזק של עובדי התחזוקה רק המחיש כי תהליך ההידרדרות, אשר החל כבר לפני זמן רב וסימניו ניכרו בעליל זה מכבר, הגיע עתה לשיא, או ליתר דיוק, לנקודת השפל. תהליך זה עומד כולו בסימן כלל ברזל שנקבע וב רבוב ואשר התבצר עוד ועוד: על הפרת משמעת עבודה, על גיעה בנוסר העבודה, על זלזול בחובות התפקיד ועל גרימת נזק במפעל או למוסד, אין נענשין ואף אין מוזהרים באזהרה של ממש. אחד רשאי לעשות כישר וכטוב בעיניו, וחסינותו מעוגנת — מורה ומובטחת. על כן אפשר להיות סמוכים ובטוחים, שבתום הסכסוך הנוכחי באל־על ישובו גם מר רוזנמן וחבריו איש איש למקומו — כפי שהיה לאחר מעלליהם במסגרת השבתות קודמות שבהם יש לנ"ל עבר ידוע לגנאי). שערה לא תיפול מראשם.

השבוע נפתח בקול תרועה מיבצע פידיון העבודה. מיבצע זה זכר כלא־יותר מאשר אירוע של יחסי ציבור אם לא יחולו עתה עויים כהותיים בתחום מוסר והשבצת העבודה. שהם תנאי ראשוני עריין. ביסודם של השינויים הדרושים במוסר ומשמעת העבודה — הנהגת סנקציות כמביות על הפרתם. כל עוד יוכל עובד בישראל להתנע בעבודתו ובמקום עבודתו ככל הנראה לו, ובלא להתבע כי הפרות מסויימות ייתבע לתת את כל הוכר הדין, לא יתוור המשק הישראלי לאיתנו, ואילו החברה הישראלית תוסיף להידרדר. אם הממשלה, ההסתדרות והמעסיקים מתכוונים לכה שהצהירו יגות שלכום עם פתיחה המיבצע ה"ה רבינוביץ, מכל ומובביץ, אז עליהם להסיק מסקנות בהרצות במיבחן הראשון שההדזן להם: זה סיומו של הסכסוך באל־על אשר יהיה — בהנהגתם של עובדי התחזוקה חייבים להם את הדין על ההנהגותם הפרועה והמופקרת.

וייטנאם: המלחמה מתלבה

המלחמה שעל הסדרה סיומה קיבל ד"ר הנרי קיסינג'ר פרס נובל לשלום נבכבת כאן כפעם ללא הפסקה, ובשבועיים האחרונים ייב התלקחו הקרבות לכ־דיב המעוררים החד שצפויה ביתקפה קומוניסטית מקיפה נגד הדרום.

מומחים צבאיים בסייגון עדיין הלוקים בדעתם ביחס לכמרות התקפות הקומוניסטיות המתרבות. האופטימיסטים ביותר סורים שמדובר בהיתקפות הכרדה במסגרת בד־ינות האנוי למגע התקפה גם וייטנאמית גדולה שיכולה ליבבע את תוכניות שיקום צפון טנאם, וכי הגברת ההתקפות נובעת משיום פזנת המונסונים שהיק־ה על פעילות צבאית. מקובלת יותר ההערכה — המבוססת לא גם על העובדה, שההתקפה מתרכזת בעיקר בדלתה של נהר מקונג — כי היתקפות קשורות בעונת קציר האורז: הקומוניסטים כוניסם להפוס את היבולים, הן כדי להעבירם לאגריהם והן כדי לסחול אותם מהדרום ולהגדיל בכך את בעיותיה של ממשלת סייגון.

אך ביסים האחרונים גובר החשש כי המדובר בהרבה יותר מאשר „התקפות הכרדה" או „בלהבת אורז". יתכן שכוונה הצפון היא להתך את נכונות הלחימה של הדרומיים כהכנה למיתקפה כלליה במסורתה להכב לדרומיים מפלות כה הבורות עד שהדבר יביא לנפילת ממשלת תיא ופתיחת הדלת להתחלות פוליטית על דרום וייטנאם.

האנוי בוודאי מיוכנעת שהעדר התגובה אמריקאית נמרצת על הפרעות אלה כעיד גם על הלכת וואשינגטון עם הסלמה ניכרת של המלחמה, בין אם בכרותיה היהיו הן צבאיות־פוליטיות או צבאיות טהורות. התגובות של ארה"ב עד כה לא נתנו להאנוי עוד ברור לחשוב אחרה.

במי נוכל לבטוח

מאת פולס

אנו נמצאים כאן כדי להבטיח את שלומה של ישראל, אך עליה לבטוח בנו — כך מצוטט הנשיא פורד בידיעה שמסרה על פגישתו עם ראשי הקונגרס (דן מרגלית ב„הארץ", 22.12). ועוד, באותה שיחה: הוא רואה בישראל נכס מדיני וצבאי חשוב, אך עליה לבטוח במדיניותו (של נשיא ארה"ב). ואם כי לדבריו, „עמדת הבית הלבן בעד תמיכה מאסיבית בנשק ובכסף", הרי קיים גבול גם לכך. לפי הכתבה, אמר הנשיא לראשי הקונגרס, כי „כבר אמר לישראל שתהיה נקודה בה ארה"ב תצטרך לקבוע מה תהיה עמדתה".

לפי סברה אחת הביעו מנהיגי היהדות האמריקאית המוחה על דברים אלה של בשיאם, ותוך ולא כך הבינו אותו כאשר נפגשו אתו. אך אין לפקפק בנכונות הדיווח על דברי מר פורד בפגישה עם ראשי הקונגרס, ואין יסוד לתמיהה לגופו של העניין. כל עוד הנשק שסיפקה לנו ארה"ב רק הוסיף לעוצמתנו הצבאית, יכולנו להאמין כי אספקה בגבלת כזו לא תגביל את תוחש הכרעותנו המדיניות. אך ככל שגדל חלקה של ארה"ב בהערכת התימוש של צה"ל, כן גדלה השפעתה המדינית של וואשינגטון על ירושלים; וכאשר הגענו לכך כי כנגד ההתעצמות הצבאית של מדינות ערב שבאה להן הודות לקשריהן עם ברית המועצות, אין לנו תקווה לעמוד בהתמודדות מלחמתית ללא תמיכה אמריקאית בקנה מידה גדול ביותר, ברור שראש הממשלה לא אמר אלא את המובן מאליו כשהזכיר לנו כי „אין התעצמות בטחונית בלי הבנה מדינית".

הנשיא פורד, הגם שביקש לחזק על רגישותנו, רמז לנו בלשון שאינה משתמעת לשתי פנים, שהוא מצפה לכך כי ישראל תתאים את עצמה למדיניות האמריקאית, בתמורה לכה שארה"ב עושה כדי לחזק אותנו מבחינה בטחונית וכלכלית.

הנוכל „לבטוח" בארצות הברית? שנים רבות היינו סמוכים ובטוחים כי שום סכנה לא תאורב לנו מיסודי הקירבה הבלעדית אל ארה"ב. אמנם לא נעדרו סימנים, כאז תחרשי סתיו 1967, כי וואשינגטון אינה מזוהה עם כל השקפותינו ביחס לצורה בה ניתן יהיה ליישב את הסכסוך שבינינו לבין הערבים. אך כאשר עלה בידינו להשיג תמיכה אמריקאית בעתונית מוגברת בימי מלחמת ההתשה וכאשר וואשינגטון היתה מוכנה לקנות את הסכמתנו ליוזמת רוג'רס, שתכליתה את הפסקת האש של אוגוסט 1970, במחיר של אספקה נוספת של מטוסי־תקיפה, השתרה אצלנו הגירסה כי מתוך הניגוד שבין דיבורים אמריקאיים לבין מעשיהם, ניתן להסיק כי ארה"ב מוכנה לחיות עם המשך שליטתנו בכל השטחים שנכבשו במלחמת ששת הימים, אף אם איננה רואה זאת בעין יפה.

מכל מקום — „לחוץ" אמריקאי לא הורגש, וממשלת גולדה מאיר־דיין־גלילי הרגישה בכך הן את עצמה והן את רוב הציבור. נראה כי אפשר יהיה להמשיך ולעמוד, בעזרת ארה"ב, בי מירוץ החימוש נגד מדינות ערב ו־הסובייטים.

אך מי שאינו רוצה „לבטוח", נוסח הנשיא פורד, בארה"ב, ודאי שלא יהיה נבון לשים את מבטחו בערובה משותפת של שתי מעצמות־

מלחמת יום הכיפורים טרפה את הקלפים של המדיניות הישראלית האמת, מתוך או לא מתוך — המל־

ישראל משלמת עתה מחיר ההסתמכות על ארה"ב בתקופה שבין 1967 — 1973

הטל לבטחונה של ישראל אחרי ש־תיסוג אל הגבולות שמלפני מלחמת ששת הימים. משמע, כי אין לו ל־מעשה בריה בין וואשינגטון לבין מוסקבה (אם כי הקונצפציה ה־ניאוראליסטית, נוסח ד"ר נחום גולדמן, הינה האלטרנטיבה התיאורטית היחידה). ואם אין לנו כל כושר עבת זולת ארה"ב, יוצא כאין לנו מנוס מלהמשיך להיאבק עם וואשינגטון ולעמוד אתה על המקח כדי לצמצם, בבירות האפשר, את שיעור הודיהים שהוא תובעת מאתנו.

ברור כי הקונסטלאציה הנוכחית מקשה עלינו מאד, אך אנו משלמים עתה את מחיר ההסתמכות על ארה"ב בתקופה שבין 1967 לבין 1973, כאשר רשמנו לפנינו הון שכחת אה היעדר הלחץ האמריקאי: את כוחרו של מהלך הפתיחה קאומלל של מלחמת יום הכיפורים; ואת מחירו של כוח הנפט אשר ההנהגה האמריק־

חמה העמיקה את הגולות שלנו ב־וואשינגטון הננו מוצאים את עצמנו במצב בו הגורם התומך בנו הוא גם הגורם התובע מאתנו ש־נסתגל למדיניותו. (וראה זה פלא: כי שכחן שנים רבות שנוכל לשים את מיבטחנו בארה"ב, מגלה עתה כימנים של חשדנות כלפיה. אורירה של תוסר בטחון מובחק לגבי כוונותיה של וואשינגטון רווחת בארץ, ומי שהיה מאז 1967 וחדיר אמונה כי קיימת זהות אינטרסים בין ארה"ב לישראל, מטיל עתה ספק אם ההנהגה האמריקאית מבינה אל נכון את האינטרסים שלה — כאשר היא שואפת לבטא חידוש המלחמה ב־מזרח התיכון, כשם שהיא חוששת מחידוש של אמבארגו הנפט ומוכנה שתיאלץ להתייצב לצימות עם ברית המועצות, מסכירה בנו ב־נוותר למצרים ולסוריה.

הנו היקע שעליו צמומים עתה הוויכוחים אם לא כדאי לנו לבדוק מחדש את גישתנו אל הסובייטים: שמא נוכל להרחיב את מרחב התימרון שלנו כלפי ארה"ב באמצעות ריכוך העמדה אשר עדיין גורסת כי יש לעשות הכל כדי למנוע את התבססותה של ועידת ז'נבה ל־מושב שני. נבון שנם המדיניות הפרו־אמריקאית שניהלנו עד כה לאו דווקא הצריכה את כל הביטויים של איבה כלפי בריה"מ שנבצאו תכופות בעתוני ישראל. אך גם אם ניזהר לבוא מהגזמות — עובדה שרירה וקיימת היא שלא נוכל לקבל מטוסי פאנטום ממונגוליה החיצונית, או טנקים כבדים מגרמניה המזרחית. ראש ממשלה טורקיה יכול היה להבטיח את צודפו, כאשר התמכנן לפלישה לתוך קפריסין, על־ידי הבטחה שלא ירשה לנאט"ו להקים בסיסים באותו חלק של האי שקיווה כי הצבא הטורקי יצליח ל־כבשו — אם כי טורקיה, כמובן, לא הבא מהברית האטלנטית. אין להביחין בוויתור חלקי דומה שישראל תוכל לוותר לבריה"מ; אנו נמצאים כלפי מוסקבה במצב הדומה לזה של המשטר הקודם ביוון.

*

הקרמלין לא יתסתפק במחוות, אלא ידרוש ויתורים של ממש. אולי יהיה מוכן — יש להדגיש „אוליי" — לערוב, יחד עם ארה"ב, לבטחונה של ישראל בגבולות ה־4 ביוני 1967, אם נסכים לנסיגה אליהם; ואולי — כאן יש מקום להטעים את חוסר הוודאות הטעמה יתירה — יהיה או מוכן לדון עם וואשינגטון על הסכם בדבר הגבלת משלוחי הנשק של שתי מעצמות־העל אל כל הארצות שבי אזור (דבר אשר הנשיא ג'ונסון הציע בשעתו למר קוסיגין בפגישה שבגלאסבורו, מיד אחרי מלחמת ששת הימים). אך בפתרון מאשר בפתרון ניסח הוזה שהזהיר לאוסריה את ריבונותה — היינו, נייטראליות בין הגושים — אין להבחין כי הסובייטים יסתפקו ביחס אלינו.

איה אינה מוכנה לנטוש ולחסלו ב־אמצעות של כוח צבאי, אלא מקווה לצמצמו באמצעים אחרים שהפעלתם תצריך זמן.

הו מצב שלא ממשלת רבין אש־מה בו (אם כי ראש הממשלה, ב־עודו שגריר בוואשינגטון, עשה ב־שעתו לא מעט כדי לחזק את הבט־הון בדיבת הקול הישראלית שיש לנו „די כוחי כדי להתמודד עם ה־מימשל האמריקאי" במקרה שאמנם ינסה להפעיל לחץ עלינו). כל ה־ממשלות מאז מלחמת ששת הימים, נושאות באחריות להיווצרותו.

אינני מאמין כי הישועה תבוא לנו מן החוץ, בעקבותיו של שידוד מער־כות פתאומי שיתחולל הרחק מגבו־לות הארץ. המבט שלנו צריך ש־יהיה מרותק גם להבא אל חצי האי סיני, אל רמת הגולן וכל שאר ה־שטחים שהערבים תובעים את פי־נויים. הבעיה שלנו תוסיף להיות כיצד לשמור על התמיכה האמרי־קאית, מבלי לוותר על זכותנו לגבו־לות בטוחים ומוכרים. נעמוד במא־מץ זה זקופי קומה, אך בנסיבות הנתונות קשה להניח כי נוכל לשבת בבטחינו עם וואשינגטון, כדן יחיד.

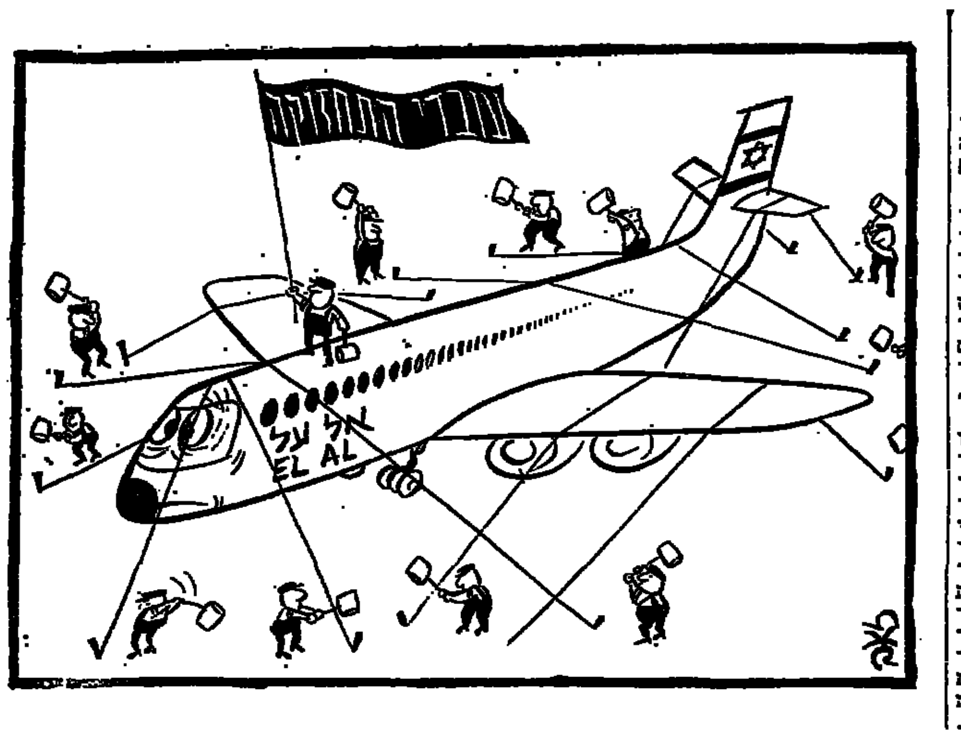

האפורים והמבריקים

מאת יואל מרקוס

יש משהו „שאינו מסתדר" בבי־קורת הקטלנית המוטחת בימים אלה נגד ממשלת רבין: קשה לא להסכים לביקורה — כי כממשלה זו עוד לא עשתה שום דבר טוב. אך גם קשה להסכים לה — משום שעוד לא הוכח שממשלה זו רעה. מיגרעת אחת לפחות איננה יכולה להיות שנויה במחלוקת. זו באמת ממשלה אפורה, בלי כאריזמה, בלי דמות מרכזית להאחז בה.

רבין נואם גרוע, השם את הדגשים הווקאליים בחלקים הלא נכונים של המשפט והמלה. הוא מונוטוני עד כדי כך שכולנו מתגעגעים לשמוע שוב את גולדה שידעה להפעיל את עיניה, זוויות פיה, נשימתה וידיה בתאום מלא עם לשונה. רבין נראה רוח האומלל כמצב הכלכלה שלנו, וקשה להאמין לפי מראהו החיצוני שהוא מסוגל לכבוד, לא כל שכן לעקור את העוותים בכלכלה שלנו. פרס אינו מושמל כמו דיין, גם אם הוא מדבר פי עשרה יותר מקודמו. זו בהחלט ממשלה בלתי מלהיבה. דבר זה אינו בהכרח שלילי. כל מי שרוצה להתריס נגד האפורים הזאת כדאי שיזכור לאן הביאו אותנו אנשים מבריקים, מלהיבים חזקים כגולדה, דיין, ספיר ואבן.

ה„אפורים" של הממשלה הזאת קיבלו מידיהם של ה„מבריקים" ב־ממשלה הקודמת מדינה במצב של חורבה. איך אמרו מתנגדיה של גולדה? „קיבלה מדינה במצב טוב — תראו באיזה מצב החזירה אותה". ממשלת רבין באמת קיבלה לידיה ירושה קשה: צבא שכל אליל נותצו והורש ריאורגניזציה יסודית, בכות נברות; כלכלה העומדת על עברי־פי־פחת; מצב כלכלי גרוע בעולם, שהשלכתו מורגשות והורגש במגבית; בדידות בינלאומית שלא היתה כמותה, עקב סחטנות הנפט; המזוזי הפרוצה ה־

לדרשים המשך מהיר כברישים רע־בים; מימשל אמריקאי שחדל ל־האמין בכוח ההרתעה הצבאי של ישראל, והחותר להתבסס בעולם ה־ערבי.

אינני יודע אם היתה ממשלה ב־ישראל שהתחילה דרכה במצב כה קשה, בתחומים רבים כל־כך וב־תומר אנושי כה בלתי מלהיב. אף אם נניח שהממשלה הראשונה ש־קמה לישראל ב־1948 עמדה בפני קשיים אדירים, עמדו לפחות לצידה שתי המעצמות הגדולות והעולם כו־לו, ובראשה ניצב איש אדירים כבן־גוריון.

סיפור בעיזבון

הנה, למרות הירושה הקשה ש־קיבלה ממשלתו האפורה של רבין ממשלתה המבריקה של גולדה — לא הוכח עדיין שהממשלה הנוכחית פועלת גרוע כל כך. מורגשים בה לפחות נסיונות לעקור מן השורש תופעות כלכליות חברתיות לפי ה־קוים שעתונים רבים תבעו במשך שנים. יש תוכניות פעולה, יש מח־שבה וגם תאריכים מחייבים לביצוע — מצד שר האוצר. יתכן שיעלה חרס בידו, אך בשלב זה לפחות אי־

אפשר לומר שאינו מנסה לעשות כה שהממשלה הקודמת לא העזה. המבוגדים של ממשלת רבין עוד לפניה, וקשה להתייחס ברצינות ל־טענה שבשישה חודשי כהונתה הס־פיקה לקלקל כל כך הרבה. לעת עתה היא מנסה לתקן את מה שהממשלה הקודמת קלקלה: בנק איי בריטניה, התהרה לישראל, הירידות ברזרבות המטבע, העיוותים במיסוי ואפילו צורת המרים עם קיסינג'ר הערבים אינם אלא בגדר טיפול בעזובה.

הביקורת הקשה ביותר שהושמעה נגד ממשלת רבין התמקדה במגמה לרווח זמן. יש משהו אירוני בכך שביקורת זו מושמעת בעיקר מצד אלה שהיו ידידים כחסידים של דיין, אשר היה אבי־אבות תורת רווח ה־זמן. הוא גרס, וממשלת גולדה קיבלה, את ההנחה שאנו צריכים ויכו־לים להשאר בשטחים — עשרים, שלושים וגם מאה שנה. אם יש הבדל מהותי בין ממשלה זו לקוד־מתה, הוא בכך שהממשלה הקודמת לא היתה צריכה להתאמץ יותר על המידה כדי להשיג רווח זמן, כי הוא היה בידיה. היה לה רווח זמן בשפע כדי להציע יוזמות, להגיע להסדרים חלקיים, להשיג שלום, לגבש מנהי־

גות פלשתינאית מתונה בגדה ועוד ועוד. אך רווח זמן זה בוזבז בצורה נפשעת על־סמך התיאוריה של ההר־תעה הצבאית, שלא הוכיחה לה אל־טרנטיבה. כאשר תיאוריה זו לא עמדה במבחן — התבוטט הכל.

לממשלת רבין, לעומת זאת, אין שום נכסים של רווח זמן. היא רוצה להשיג אותו כי היא עומדת בפני הברירה התוה והאיומה להתקפל שלב אחרי שלב בלחץ הנפט, או לעמוד בשטחים ולהסתבן במיני לח־צים ובמלחמה נוספת. בין שתי ה־אלטרנטיבות הללו נותר לממשלה מרחב תימרון צנוע למדי. אם יוד־עים מתוך העובה שמלחמה, אשר אפילו נגצח בה בנקודות, תשיג לנו במקרה הטוב רק רווח זמן — האם אפשר לבוא בטענה על כך שהממש־לה מבקשת להשיג רווח זמן לדחיית המלחמה? אם הימור יש כאן — כלום לא מוטב לבחור בהימור רווח זמן בלי מלחמה, בתקווה שהכבער יטצא בינתיים תשובה לסחטנות ה־נפט, בתקווה שהדינמיקה של הס־דרים חלקיים תרחיק את אופציית המלחמה — מאשר בהימור מוקדם על מלחמה מוקדמת? הביקורת נגד רצונה של הממשלה להשיג מרווח זמן אינה טובה — כי מבחנה ה־אמיתי של הממשלה יהיה לא בהשיג רווח הזמן אלא בצורה שתנצל אותו כאשר תשיגנו.

יש בהחלט מקום לביקורת על ממ־שלת רבין. אך שאלה נכבדות כגון דברת או לא דברת, מיסבה או לא מסבה, מעמדו של אלי מזרחי — אינן אלא הערות שוליות. הטענה העיקרית שאפשר להשמיע נגד זו היא אולי בכך שבתחום המדיני היא יותר מדי ממשלת המשך. בתנאים הנתונים אפשר היה לצפות למחשבה יותר מקורית ולרעיונות יותר נוע־זים ומרחיקי־ראות בקשר לבעיה ה־עיקרית של איזורנו: הפלשתינאים. אפשר שהיה מקום לשינוי סדר ה־מרים שהצטבב לנו — כלומר, לתבוע

תחילה הידברות עם הפלשתינאים ורק אחר כך לגשת לפיתרון סיכסוך הטריטוריה עם סוריה ומצרים.

אם אין תנופה והזון רב, קשה לומר על רבין שהוא בונה לעצמו ארמונות של אשליות. עד כמה ש־הבינותי מאוותה שיחה מפורסמת, כהמצית מדיניותו של רבין בעיקרון מפוכח למדי: גמישות גדולה תהיה תמורת שלום, גמישות פחותה תהיה תמורת ביטחון שלא תהיה מלחמה — אם דברים אלה לא יושגו והמל־חמה תהיה בלתי נמנעת, נעשה לפ־חות הכל כדי שהיא תיערך בתנאים היותר נוחים לישראל מבחינה צב־אית ומדינית.

זו אולי אינה בשורה גדולה לעם ישראל, לא בתוכן ולא בצורה ש־היא מוגשת לציבור. מה לעשות ש־לא עת בשורות היא. מה לעשות שגם האדם הכריזמטי ביותר לא יכול לשנות את המציאות הבינלאו־מית שהיא לרעתנו. מה היתה כוחה הבשורה הגדולה של הממשלה הקודמת, שלא הביאה לנו את ה־שלום וגם לא הכינה אותנו למלי־חמה עד שהמדינה עמדה במצב לרגע — על עברי פי פחת? הממ־שלה הקודמת לא עמדה במבחן ה־עליון של המנהיגות, מכיוון שמתחת לבניין הקלפים של האשליות לא היותה בידיה שום אלטרנטיבה. אינני יודע אם ממשלת רבין תצליח יותר; בינתיים אינני יכול לומר שלא הצליחה. שכן המיבחן עוד לפניה. איני יודע אם תשיג הסדר שלום, אם תמנע מלחמה, אם תקבל את רווח הזמן ואם תוקותיה בקשר לי רווח זמן זה אמנם יצדיקו את עצמן. אך לפחות בדבר אחד אני בטוח: היא אינה בונה מגדלים של הודות רווח הזמן, כפי שעשו המבריקים ועל כן היא מוכנות בקדחתנות לאפשרות של מלחמה. אני רוצה להאמין כי עם ממשלת האפורים, „המשעממים יותר" — לא נהיה בלתי מוכנים. גם זה משהו.

הצד השני של הדטאנט: השפעתו בתוך בריה"מ

מאת הדריק סמית
The New York Times
מיוחד ל„הארץ"

ניו־יורק

לפני שלוש שנים, כשעניין ה־דאטנט עלה לכותרות, חשבו רבים במערב, ואנשים שונים בבריה"מ, כי הסדר חדש בין מזרח למערב יפתח את החברה הסובייטית ויביא לרפורמה ולליברליזציה ברבים מ־אורחות חייה. אולם עתה מתברר שההנהגה הסובייטית, שבטחונה ה־עצמי הפרגמטיסום שלה גדלים ו־הולכים, מצאה נוסחה כיצד להשיג את היתרונות בתחום מדיניות ה־חוץ והכלכלה מהסדר עם המערב, מבלי לשלם על כך את המחיר של ריפוף הפיקוח מבית.

הקבוצה השלטת, בראשות ליאו־ניד ברז'נייב, הוכיחה שהיא נחו־שה בהחלטתה שלא להרשות כי יישנה מה שקרה לפני קצת יותר כ־10 שנים תחת ניקיטה חרושצ'וב המנוח, כשקידום יחסים ידידותיים מחוץ עורר תסיסה מבית. הקרמלין עשה קצת ויתורים טקטיים, כמו בתחום ההגירה היהודית וביחסו אל קומץ סופרים־מן־הקו הידועים ב־עולם. אך אלה תיקונים קלים שלא השפיעו על הסדר הקבוע מבית. לא היו אלה רפורמות הבבשרות מעבר לעידן חדש וליברלי יותר.

בריה"מ יבאה טכנולוגיה מערבית בשווי מיליארדים דולרים, קנתה מיליונים טונות דגנים, ורכשה מוצ־רים ובתי־חרושת שלמים, מבלי להנהיג בכלכלתה דצנטרליזציה או רפורמה משמעותית, או אף לשנות במידה ניכרת את האגנה המסתדרת של יחסיה עם חו"ל.

בריה"מ הפסיקה להפריע לשידו־ריהן של תחנות רדיו מערביות מובחרות, אך שמרה על פיקוח מס־פיק מבית כדי למנוע ש„זיהום" מ־צד רציונות תופסים יעורר מחש־בות חדשות בקרב האינטליגנציה — שרבים מחבריה מעוניינים כ־גראה יותר באופנות המערביות ה־אחרונות מאשר ברעיונותיהם של הפוסים כן הקו הרשמי בבריה"מ.

הכלכלה הסובייטית ממשיכה לס־בול מניהול גרוע, מתוסר־יעילות, מפיגור בפריון, מניצול בלתי־מס־פיק של כושר בתי החרושה, ומתאוסות בבנייה, כפי שבאיבאקוב הודה בעצמו, וגם כתכנון ופיקוח מרו־כזים יתר על המידה — דבר שלא הודה בו.

נודע שברז'נייב, העומד בראש ה־מנגנון של המפלגה הקומוניסטית, ניסה בשנתיים האחרונות, ללחוץ למען קצת שינויים בפיקוח הריכוזי. אולם שאר החברים של צמרת ה־הנהגה, הנשיא ניקולאי פודגורני ו־ראש הממשלה, אלכסיי קוסיגין, כב־ער מכנו לעשות כל שינויים במב־נה. קומוניסטים בפקוחות רבים מת־נבאים שהמדיניות הכלכלית תישאר במידה רבה ללא שינוי, כל זמן שדור המנהיגים הנוכחי נשאר ב־שלטון.

שיעורי הצמיחה של שנות ה־70 לא הגיעו אל מה שהמתכננים או

נים, ששורותיהם גידלדלו עקב ה־החלטה הרשמית להגלות אחדים מן המפורסמים שבהם. לפני שנה היה אלכסנדר סולז'ניצין בהחינת פרשה מפורסמת, מיסרד מתמיד לפקידות הסובייטית, מוקד התלכדות לסר־טים־מן־הקו אחרים. כיום הוא קול רחוק בצירך. ספריו עדיין נקראים בלהיטות ובחשאיות. לא שכחוהו, אך הוא הרבה פחות מסוכן.

בתחום הכלכלי שיפרה הממשלה בהדרגה את רמת החיים, ופייסה את שכבות הצרכנים המשכשגות יותר המכושרות יותר לתת ביטוי לסע־נותיהם — על ידי מכתיות פרטיות, דירות טובות יותר, וסמלים של חיים בורגניים כגון עטיפות של ניילון־כסף, מכנסיים לנשים, מגפי פלטפורמה, חיות־שעשועים וניחור חים פלסטיים לייפוי הפנים. עם זאת בבלמו ציפיות הצרכנים במידה מס־פקת, כדי שלא יפריעו לעדיפויות הניתנות לבטחון ולתעשיה הכבדה.

הבטחה שלא מולאה

בחו"ל נשתנה המצב שינוי דר־מטי מאז התחלת הדטאנט. נוכח המבוכה הכלכלית והפוליטית במע־רב, מפגין הקרמלין בטחון עצמי. העומד בניגוד בולט לחוסר־הבט־חון הדעבטיבי שגילה לאחר שפרצו בדצמבר 1970 מהומות־פועלים ב־פולין, כך שמוסקבה ראתה אז צו־רך להבטיח לעם הסובייטי תכנית חומש שתקבע צמיחה רבה יותר ב־תחום סחורות הצריכה מאשר ב־תעשיה הכבדה.

הבטחה זו נגנשה עתה בגלוי. לאחרונה אמר סגן ראש הממשלה ניקולאי באיבאקוב, שהמטרות שנק־בעו ב־1971 ביחס לגידול הייצור של סחורות הצריכה „נתגברו כי בלתי־ניתנות להשגה", בארבע ה־שנים האחרונות; ומיד אחרי זה הר־ דיע שבשנה הבאה תהפוך התבנית את העדיפויות שנקבעו בה לראשונה, ותדגיש יותר את התעשיה הכבדה מאשר את מיגזר סחורות הצריכה.

הדיכוי מוסיף להרתיע

הצנזורה מוסיפה להיות הדוקה. מחוץ לפגישות מקריות קצרות בי־הן לזרים לבוא במגע רק עם כגזר נבחר — על ידי השלטונות — של החברה. אף בתכנית החלל המשותפת לא הורשו בתיו השנה מומ־חים אמריקאיים לבקר בקוסם השי־גור הסובייטי; בדומה לכך לא גי־תן לטכנאים חקלאיים אמריקאים לבקר בחבישה אזורים של אדמה בתולה שביקשו לראות — תאת דווקא בשנה שמוסקבה התכוננה להו־פיע כמושג כלקוח בשוק הדגנים העולמי.

הדיכוי מוסיף להיות גורם מר־תיע הזכור יפה לכל, מחוץ לסר־טים־מן־הקו מעטים ובלתי־מאורג־

המתכננים רצו, אולם הצמיחה המת־מדת, אם כי צנועה, של ארבע ה־שנים האחרונות נבדלת עתה לטוב מחוסר־היציבות במערב. האינפלציה, האבטלה, תנודות המטבעות ומשב־בר האנרגיה במערב העמידו בצל את הבעיות הכרוניות של בריה"מ וגרמו לרוסים להיות פחות מתר־אגים באשר לעצמם.

מוסקבה נמנעה מלחזור על דברי הלצנ של חרושצ'וב בשעתו, שה־קומוניזם יקבור את הקפיטליזם, ו־עמדה בפני הפיתוי להורות למפ־לגות קומוניסטיות בארצות המערב לגרום לתהרובהו פוליטי באר־צות כמו פורטוגל, יוון, איטליה וצרפת. אולם בנאומים שהשמיעו חברי פוליטביורו בסתיו זה נרמז שיש עדיין אנשים המקוים כי ה־קפיטליזם יקבור את עצמו. אכן, אנשים „מבפנים" מוסרים כי מר־צים מטעם המפלגה, בהופעות לפני ציבור־שומעים מובחר, עוכדים על נושא זה, בהדגישם את כוח ה־לחץ הרב על המערב הטמון ביצוא הנפט והגז היקר. „זכור, לאחר ש־יונתו כל אותם צינורות למערב אי־רופה, יהיו הבנותים בידינו", הצ־היר פקיד מפלגה בפני אמריקאי.

התיסכול הגדול

ברור שכסרה הסובה הרבה יו־תר בשביל ברז'נייב היתה ניצולו של שיפור היחסים כדי להגיע ל־שיוויון עם ארה"ב ולכחות את ה־תדמית של נחשלות סובייטית. התי־רה זו לשוויון היתה בולטת יותר בכל בתחום הנשק האסטרטגי. ב־תחום זה עשה ברז'נייב זה עתה בוולאדיווסטוק הסכם עם נשיא פורד, שלפני עשר שנים אי־אפשר היה ל־העלות כמותו על הדעת. ההסכם נו־תן לבריה"מ להציב אותו מספר של טילים בעלי ראשי־חץ כמפצ־לים — המתוחכם ביותר בין כלי הנשק המתדגיים — כמו ארה"ב, ומקנה לה באופן זה את השוויון המסטרי שאליו חתרה מאז השפלתה ב־1962 במשבר הטילים של קובה.

התיסכול הגדול ביותר בעיני־חוץ למנהיגים הסובייטיים מוסיפים להיות החיכוכים עם סין, שלא הוד־לו. אך נראה כי מנהיגי הקרמלין מתייחסים לכך בשוויון־נפש רב יו־תר מאשר לפני שלוש שנים. עדיין כתרחשות הקריות כדיגיות כמו הפר־סתו של כבוק סובייטי באביב, אך הדיבורים על מלחמה שככו. יתר על כן, נראה שמוסקבה עצבנית הרבה פחות כאשר בעבר בקשר לסכנה שתאגף על ידי ברית בין ארה"ב לסין.

במזרח התיכון, ששם התחרות עם ארה"ב חריפה אולי יותר מאשר ב־כל מקום אחר, דומה שבריה"מ ש־בה זוכה בהשפעה בקרב הערבים, על אף הפגיעות בה על ידי הנרי קיסינג'ר בתיווכו המוצלח בהסכמי ההפרדה בין ישראל למצרים ו־סוריה.

(מאמר ראשון מתוך שניים)

הכזא מן הأصل

صكنا من الاهل

הידרדרות בהסדר החלקי

כל טריקת דלת של סאדאת משגרת את קיסינג'ר בבהלה לישראל כדי לבקש „ריכוכים" נוספים

מאת **מתי גולן**

אם מחברים את הידיעות והדו־חות הזורמים מוואשינגטון וירושלים בעניין המתגבר ככל שקרב ה־15 בינואר, מועד ביקורו של ליאוניד ברז'נייב בקהיר, מגיעים למסקנה כי למעשה, בטרם החל המשא ומתן, כבר קיים הסדר חלקי בין ישראל ומצרים. הדיווחים הרשמיים והבלתי רשמיים וההכרזות שעדיין לא ראו אור, נותנים תמונה של הסכם על בסיס העקרונות הבאים:

קו הנסיגה

הידיעה הראשונה על עומק הנסיגה אותו הציעה ישראל, שהגיעה כשליח „הארץ" בוואשינגטון דן מרגלית, דיברה על 30—50 ק"מ. דווח שמספר זה הוזכר על ידי שר החוץ יגאל אלון בעת ביקורו האחרון בוואשינגטון.

אולם כבר אז היה ברור בירושלים, כי לא יתכן שבנקודה זו נעצרו השיחות הנכבדים בוואשינגטון. אפילו אלה שהאמינו כי ארצות הברית שתכנעה על ידי ישראל, שאין לנהל מגעים ולסחוק בהצעות תחת איום ביקור ברז'נייב המתקרב בת מצרית מחודשת למוסקבה — התקשו לקבל שוואשינגטון — ולא רק לידיעתה האישית — לא ביקשה להבהיר יותר הצעה זו. 30—50 ק"מ — לאיזה כיוון? איפה 30 ק"מ, ואיפא 50 ק"מ? ומה נכלל בתוך מספר הקילומטרים הללו?

כאן ותמיד היה מקובל לחשוב בישראל, כי השטח המדברי של סיני מעניק את האפשרות „לשחק" בקילומטרים. מדבר סיני איננו רמת הגולן וחשיבותו של 10 ק"מ פחות או יותר יכולה להיות שולית בלבד.

דבר זה נכון, אולם עד לגבול מסויים — או יותר נכון, מגבול כסויים — באותו גבול בו האבד לצה"ל הסליקה הארטילרית על התעלה. בעניין זה החישוב הוא פשוט מאוד — הטווח הבליסטי של הארטילריה הישראלית היום הוא כ־32 ק"מ. במלים אחרות: כמצרים תרצה, קודם כל, לראות את צה"ל לפחות במרחק של 32 ק"מ מן התעלה. היא בודאי תרצה עוד כמה עשרות קילומטרים — גם כמקדם ביטחון וגם כדי לזכות בשטחים נוספים — אך מעבר לקו של הטווח הארטילרי פוחתת חשיבותם של הקילומטרים — הן לישראל והן למצרים. כנגוזה של ישראל לסגת פחות או יותר קילומטרים מעבר לתחום זה, ההיה מוכתבת מבנה השטח הטופוגרפי כאשר מספר הקילומטרים.

אפשר לטעון, כמובן, ששליטה על התעלה אין פירושה רק ארטילריה, ועדיין קיימת האופציה של חיל האוויר. אולם הפעלתו של חיל האוויר קשה בהרבה — מבחינת ההשלכות הצבאיות והמדיניות — מהפעלת ארטילריה. מה גם שמצרים כומכת בעניין זה על כלי הנשק למיניהם.

אבו־רודס או המעברים

דרישתה של מצרים לנסיגה ישראלית אל קו אל־עריש — ראס מוחמד נתקלה בוואשינגטון באותה מידה של רצינות, בה נתקל הדיבור הישראלי הכללי על 30—50 ק"מ. הסירוב לסגת מאבו־רודס ומ־מעברי המיתלה והג'ידי. שתי הצעדות הובנו כעבודה ביקוח המהוות בסיס לספירה.

במיוחד אמורים הדברים לגבי ה־מעברים. שר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר הבין היטב שאין לד־בר על שני המקומות הללו במדויק כה אחת. וכי בהסדר העדיפויות של ישראל עומדת אבו־רודס בכמה דרגות מעל המעברים. המסקנה: כאשר אומרת ישראל אבו־רודס והמעברים, היא חותרת להחזיק בידה, בסופו של דבר, את אבו־רודס.

לכן, לא היה זקוק קיסינג'ר לכך שאלון יעביר את מלאכה הסירוטו. אם נוטלים את המפה ו־לוקחים בחשבון נסיגה ל־30—50 ק"מ כולל המעברים, מקבלים קו ישר להפליא: קו נחל ים — אבו זנימה. זהו הקו עליו הוצבה ירדן לים בזה כמה חודשים. („הארץ", 7.10.73).

אולם מצרים איננה מסתפקת בכך. בסדר העדיפויות שלה מחלקים המעברים את הבכורה עם אבו־רודס. ההודעה שהעביר הנשיא סאדאת לקיסינג'ר היתה ברורה וחד משמעית: בלי אבו־רודס והמעברים, אין משא ומתן. לא הסכם, אף לא משא ומתן.

בשיחתו האחרונה עם השגריר שמחה דיניץ, שנערכה השבת, חזר קיסינג'ר על חוסר החשיבות שהוא מייחס, אפילו מבחינתה של ישראל, לאבו־רודס. מבחינה אסטרטגית, אמר, אין לאבו־רודס חשיבות כלשהי. מבחינת מספר הקילומטרים היא נמצאת במרחק קטן מאוד מאבו־זנימה.

הנפט? — לכך, כלומר להצטרכות הנפט של ישראל, על פי מקורות אמריקאיים תעניק ערובה ארצות הברית. מובן שמייד צפה המחשבה על ההלות בארה"ב, שתיווצר בעקבות ערבות כזאת. אולם במהלך השבוע השמיעו ראש הממשלה יצחק רבין ושר הביטחון שמעון פרס שתי התבטאויות המלמדות על המגמה בעניין זה. אמר יצחק רבין: „ישראל איננה מתכוונת לסגת מהמעברים ואבו־רודס — בשלב זה". כשהוא מדגיש את על „שלב זה". והשר פרס, המפליא בהוות הגדרותיו, התבטא כך: „המעברים ואבו־רודס אינם בתוך התמונה, אולם גם אינם מחוץ לתמונה".

וכך, אם תחתור ישראל, היעשה סטייה קלה מאבו־זנימה אל אבו רודס הסמוכה ויווצר קו לא פחות ישר, אם גם פחות סימפטי: קו נחל ים — אבו רודס.

במה תהיה תלויה בכוונתה של ישראל לוותר על אבו רודס? — ככל הנראה, במשך התקופה אותה הסכים מצרים להחיל על ההסכם.

כאן עפים המיספרים כציפורים בלתי מאולפות. הדרישה הישראלית הרשמית היתה ל־12 שנים אבל אפילו אלון, שהגיש אותה, לא ציפה מקיסינג'ר שיעביר אותה כלשונה לקהיר. באורח בלתי רשמי הוא דיבר על 6, 7, 8 שנים, כשראש הממשלה מדבר על 5 שנים. תשובתו של סאדאת לכל ההצעות הללו: „מה פתאום תקופה כל כך ארוכה? — לא בא בחשבון". ששון ששבהה בוואשינגטון: סאדאת לא אמר מיום הקודה כעבר ל־6 חודשים, כפי שנקבע בהסכם ההפרדה. איננה באה בחשבון. תשובתו פירסה כי ההסכמה לתקופה שתעלה על 6 חודשים ותהיה קטנה מ־5 שנים. באורח בלתי רשמי נקבו המצרים בתקופה של שנה אחת.

אם אלה אומרים שנה, והאחרים אומרים חמש שנים, אמר קיסינג'ר לאלון ודיניץ שהוא מאמין שזה יסתיים היכן שהוא בקירבת האמצע. אולם בכל מקרה נראה כמעט כוודאי, שלא כל התקופה תוכר בהסכם. אם יוסכם, למשל, על ארבע שנים — יתמכו הצדדים על תקופה של שנה או שנתיים. לגבי יתרת התקופה, שתהיה במקרה זה שנתיים או שלוש, יחזור על הרגיל התעלה ומיצרי באב־אל־מאנדב: מצרים התחייב כלפי ארצות הברית, שתתחייב כלפינו.

פיחות דוהר בעמדותינו

כל השאר מקובל וכמעט מוסכם. מצרים תקבל את עקרון פירוז השטחים שיפנו על ידי ישראל, היא הסכים לפתוח את תעלת סואץ לשיט ולמעבר מטענים ישראליים — עקרונות אותם קיבלה, למעשה, כבר בהסכם ההפרדה. היא גם תסכים, כפי שהסכימה בהסכם ההפרדה, שיקבע בהסכם שהוא מהווה צעד לקראת הסכם שלום. היא לא תסכים לדרישות האחרות שהעלתה ישראל: מעבר צוותים ישראליים בתעלה, הפסקת הלוחמה הכלכלית התעמולתית, הימנעות מסיוע לפעולות גרילה; פיקוח של כוחות משותפים של ישראל ומצרים; סיום פעולות הלוחמה; התחייבות שלא להצטרף לפעולות מלחמתיות שיפתחו על ידי מדינה אחרת.

כאשר מביטים אחורה, אל העבר הלא־רחוק, מתקבלת תמונה של פיחות דוהר בעמדות הישראליות — עוד בטרם החל המשא ומתן. ההידרדרות מן העמדות של הסדר מדיני המצגת הפסקת לוחמה בלי מסירת אבו רודס המעברים עד לעמדות הנוכחיות, נעשתה מקצב מסחרר.

תרמו לתהליך זה שתי תופעות: האופטימיות המופרזת של ראש הממשלה שהעלה דרישות קיצוניות ובלתי ריאליות שהיה חייב לסגת מהן במהרה; שחיקת המעמד האסטרטגי של וואשינגטון מפני מלחמה נוספת באזור, והערכות שהמפתח להמשך הרגיעה הצבאית מצוי בחיזוק עמדותיה של ישראל.

ביטוי להלך־הרוחות של וואשינגטון ניתן בצורה בה ניהל קיסינג'ר את המגעים עם סאדאת. אלון שיגר שר החוץ האמריקאי מ־ברסיניק באמצעות שגריר ארה"ב בקהיר, שנסע במיוחד הלוך ושוב. תשובת סאדאת היתה חד־משמעית: על בסיס כזה אין מה לדבר. קיסינג'ר נבהל ושיגר את שגרירו פעם נוספת, עם תשובה מרוככת. אלו הן, הסביר קיסינג'ר לסאדאת, רק עמדות מיקוח. קיסינג'ר הביע את אמונתו שהישראלים יתרככו, לכ־ביעות רצונו של שליט מצרים. הפעם קיבל קיסינג'ר תשובה שגרמה לו שמחה. קהיר עדיין דוחה את ההצעות הישראליות, ודרשה נסיגה אל קו אל־עריש — ראס־מוחמד, אולם היא לא סגרה את הדלת בפני משא ומתן.

במלים אחרות: כל טריקת־דלת של סאדאת, משגרת את קיסינג'ר בבהלה אל ישראל כדי לבקש ממנה „ריכוכים" נוספים.

צורת התגובה של קיסינג'ר לת־שובות סאדאת היא עניינו של השר האמריקאי. מידת ההיענות לה זוכה בישראל — תלויה בממשלת ישראל. וכאן דווקא שהגיעה השעה כי יאמר לוואשינגטון כי אין ולא יהיו הצעות חדשות — אלא כאשר יגיעו הצדדים לשולחן הדיונים. התופעה הזאת של משא ומתן בטרם משא־ומתן, עד כדי כמעט הסכם בטרם משא־ומתן, איננה יכולה לפעול ל־טובתה של ישראל — כפי שהוכיחו החודשים האחרונים.

מוטב שיהיה להם נשק רוסי

הסכנות שבנשק אמריקאי בידי הערבים

מאת **אליהו סלפטר**

אחת האמונות לפיתון פועלים, מעצבי מדיניות החוץ והבטחון של ישראל היא כי רצוי לנו יותר שמצרים ומדינות ערב אח־רות, שהתקשרו בעבר עם בריה"מ, יחזרו אל המעגל האמריקאי וכי כוסב לנו שארצות ערב אלה יקבלו נשק מהמערב (בעיקר מארה"ב) מ־אשר יקבלוהו מבריה"מ.

בהמשך לתיאוריה זאת נתבשרנו השבוע כי בירושלים חושבים ש־מוטב כי מצרים תקבל כור גרעיני אמריקאי משתקבל כור סובייטי.

לא קשה לאתר את בית האולפנא בוואשינגטון שם נלמדה התורה ה־זאת אשר, לכאורה, משרתת בעקביות את האינטרס האמריקאי והאינטרס הישראלי. שלושה עיקרי התורה הם: כה שבא מוואשינגטון מבוקר יותר ומוגבל יותר מאשר כה שבא ל־ערבים ממוסקבה; אספקת נשק מ־ארה"ב מבטיחה השפעה אמריקאית מכרעת במדינות ערב שמקבלות או־תו; השפעה שתירכש בדרך זאת תעניק לארה"ב מנוף לפעול למיתון הסיכסוך הישראלי־ערבי ולהשוותו אל כיוון הסדר של שלום.

יש סיבות לפקפק שמדיניות זאת אכן משרתת, בסופו של דבר, את האינטרס האמריקאי המבוקש. אך יש עוד יותר סיבות לפקפק אם היא פועלת לטובתה של ישראל, הן בטווח הקצר והן בטווח הארוך.

סאדאת הרחיק את היועצים הסו־בייטיים דווקא כשהחל לגשת להכ־נה למלחמת יום הכיפורים. כאשר, לכאורה, היה צריך להבטיח לעצמו גיבוי, תיאום ואספקה מכסימאלי מ־צד בריה"מ — ולמרות עילית היוע־צים אכן קיבל את הסיוע הסובייטי. סאדאת צפה את „התפנית הפרו־אמריקאית", כביכול, דווקא לאחר שהסובייטים חשו לעזרתו. ומצד אחר, הרמזים הגלויים מקהיר שמצרים „תחזור אל הסובייטים" אם הלחץ האמריקאי על ישראל לא יפעל די מהר — מצביעים היטב על האספקט הטאקטי של „התפנית".

תמרוני סאדאת

הרצון להתרה כמסימת של התק־שרות קהיר במוסקבה נבע גם מ־רצון סאדאת להשתחרר במקצת מ־גליתה אל מעבר של גרורה סובייטית וגם מהרצון לנסות את מזלו ב־מדיניות של המבוקשת ע"י שני מ־חזרים. מה שסאדאת רוצה זה חופש תימרון מכסימאלי בין שני הגושים. אך גבולות חופש התמרון זה נקבעים ע"י מידת הסכנות של שתי מעצמות העל להתחרות זו בזו על חסדי קהיר.

קבלה סיוע צבאי סובייטי הנשק מערב אירופי במימון ע"י כספי נפט סעודי וכוויתי מצד אחד, וסיוע אמריקאי כלכלי ופוליטי, מצד אחר — זאת התרכובת האידיאלית שרוצה להשיג סאדאת, הן למאבקו נגד ישראל והן כדי שיוכל להפעיל את ה־כורח כול המערב ואת ארה"ב כול מערב אירופה.

נסיון העבר — עם סאדאת ועם קודמו באותו מלבד, איפוא, שהכישה הפעולה באמצעות מצרים להרחקת בריה"מ מהמזה"ת נידונה לכשלון. הן משום שלמצרים יש אינטרס להח־זות מתחרות שתי המעצמות והן מ־כוס שבתחרות על מצרים יש ל־מוסקבה קלפים טובים לבדי. הרחקת בריה"מ — או קביעת גבולות ההש־פעה או מעורבותה — יכולות להי־קבע באופן יעיל לא בקומה התחתית אלא בקומה העליונה — בין וואשינג־טון ומוסקבה במישרין.

וואשינגטון גם יכלה ללמוד מנסיון השנה האחרונה כי שום רמזים הבאים מצד קהיר אינם מסוגלים לצ־גור לארה"ב בבעיותיה המזה"תיכוניות הבוערות ביותר: לכפות יחס בין מחירי הדלק למחירי המוצרים ה־תעשייתיים אשר יבטא את פגיעת הרגל של הכלכלה המערב אירופית. בתחום זה סאדאת היה ונשאר כמדרת של פיצל גם אם הוא מתנדב להיות מליץ היושר של קיסינג'ר.

מיבחני השאלה הציניים לגבי ה־טיעון כי ישראל צריכה לעזור ל־ארה"ב למנוע השפעה סובייטית ב־מצרים כיום שזה גם לטובת ישראל, מתהליים איפוא לגבי נושא היעילות של מאבק אמריקאי בכיוון זה. מיבחני השאלה נבחנים לגבי יעילות השפעת ארה"ב במצרים לקידום הסדר שלום עם ישראל שלא בת־נאים הערביים הקיצוניים. והם כד־בילים לפקפק בהנחה שסיוע צבאי אמריקאי בהכרח יותר מבוקר ויותר מוגבל מסיוע צבאי סובייטי.

מבחינה ישראלית טהורה, הסכנה היא בשני השלבים: ראשית, בתה־ליך הנסיון להזיק את רגלי הסובי־טים במצרים באמצעות הבטחות ל־מצרים, כי הבטחות אלה בהכרח על חשבון ישראל; ושנית בתוצאות ה־מדיניות והצבאיות של מאבק זה.

בתחום המדיני מספיק להזכיר כי המאבק בחיזוק את הציר ריאד־קהיר ובכך בקשה על הצגת גמישות מצד מצרים כלפי ישראל לא פחות מ־מכשיל מאבק זה הצגת גמישות ס־עודית בעניין מחירי הנפט.

אך הסכנה החמורה ביותר היא בעצם קבלת נשק אמריקאי ע"י „מדינות העימות":

✶ אספקת נשק יוצרת קשרים כובים בין הממסד הצבאי של ה־מדינה המקבלת לממסד הצבאי של המדינה המוכרת, קשרים אשר ב־מוקדם או במאוחר מתורגמים ל־השפעה פוליטית בבירת המדינה ה־מספקת.

✶ משלוחי נשק יוצרים אינטר־סים חזקים של תעשיית הנשק והספ־קה בהדוק הקשורים עם המדינה ה־מקבלת וגם דבר זה מתבטא, די ב־מהרה, ביצירת „לובי" חזק לטובה המדינה המקבלת.

✶ הימצאות נשק מערבי בידי „מדינות העימות" מאפשר הורכת נשק דומה הנמצא בידי מדינות ער־ביות מרוחקות יותר, שכן החיילים בארצות הסכנות ידעו להפעיל נשק זה.

✶ חשוב מכל — אספקת ציוד צבאי אמריקאי ל„מדינות העימות" תכניס אותן למעגל הטכנולוגיה ה־אמריקאית.

איכות מול כמות

היתרון האיכותי שנותר בידי יש־ראל מול היתרון הכמותי הערבי נו־בע, במידה רבה, מתוך כך שהטכנו־לוגיה (וביחוד הצבאית) האמריק־אית בקידמה את הטכנולוגיה הסו־בייטית בחמש עד עשר שנים. ה־מדובר הן באיכות ותחכום הנשק — וככל שהתרחקים באוקטובר 1973 מפתיעים מומחים מערבים בחלקה של איכות הנשק הסובייטית בהצל־חות המצרים — הן בהתייחסות ל־מאגר הידע המדעי והטכנולוגי ה־קשור בכך. עליונות זאת בקידמה את צה"ל מול צבאות ערב ובמובן ה־רחב יותר תורמת תרומה חשובה ל־הקדמת המחקר המדעי הישראלי.

ככל שיקבלו גם מדינות העימות ציוד צבאי אמריקאי, יכנסו גם הן למעגל הטכנולוגי האמריקאי ויקטן הפער האיכותי בינינו לצבאות ערב.

מה שנאמר לגבי ציוד צבאי, חל ביתר שאת לגבי טכנולוגיה גרעי־נית.

לפי כל מה שידוע לנו, אין זה נכון שהסובייטים יותר נדיבים ויותר גלויים בהעברת ידע גרעיני וציוד גרעיני כשהוא ללקוחותיהם ולגרורו־תיהם מאשר מדינות המערב. וארה"ב בתוכן. לפי כל הידוע, הסובי־טים עדיין מפגרים בטכנולוגיה גרעי־נית שנים רבות אחרי ארה"ב. (מ־בחינה זאת יש גם הבדל עצום בין ארה"ב לבין מדינות מערב אירופה ולכן כור גרעיני צרפתי בידי מצ־רים צריך להדאיגנו הרבה פחות מ־כור אמריקאי).

קשה להבין איך יכולים מנהיגים ישראליים להמנע ממאבק נגד ה־תוצאות המדיניות ה־טכנולוגיות־צבאיות והמהירות המנבצות באספקת נשק אמריקאי למדינות ערב ה„מדי־נות העימות" בפרט. קשה שבעתיים להבין איך הם יכולים להכליל עם הרעיון שמידע גרעיני אמריקאי יגיע בנקל לידי מצרים.

שפל בענף הדירות

בחודשים האחרונים חלה ירידה של 10—15 אחוז במחירים

מאת **אלעזר לוין**

אחד המתווכים הגדולים בענף הנדל"ן נטל לעצמו, בחודש שעבר, חופשה של שבועיים, אותה בילה באילת. מתווכים אחרים צימצמו את שעות העבודה במשרדיהם, ואף פיטרו עובדים. בשעות בהם פתוחים המשרדים, ניתן לראות, לרוב, את המתווכים יושבים כשהם עצובים בחדר ריק. אותה תמונה, גם במשרדיהם של רוב הקבלנים בתל־אביב והס־ביבה. אלו הם אותות חיצוניים, סימפטומים למשבר בשוק הדירות.

מכירת דירות בסקטור הפרטי ירדה בחודשיים האחרונים לשפל שלא היה דוגמתו זה שנים. שלושה קבלנים גדולים בתל־אביב דיווחו לי על מכירה של דירה בודדת בתקופה זו, במקום תריסר או שני תריסרים שהיו רגילים למכור בימי הגאות שחלפו. ברחובות, מסרה חברת דירות גדולה כי בנובמבר נמכרו 8 דירות, לעומת 25 בחודש רגיל. בירושלים, מסר מקור מהימן כי מספר קטן ביותר של עיסקות שהאריכו באמצע אוקטובר, או כאחור יותר. צברו לתיקי מס שבח (בירושלים נעשות פעולות ההצהרה זמן קצר ביותר לאחר חתימת העיסקה, לפעמים תוך ימים). בחיפה, דיווח אחד ה־קבלנים הגדולים כי „השוק מת לגמ־רי". ברמת השרון, מסר קבלן אחד כי מכר שש דירות בחודשיים האח־רונים, אך מיד הוסיף כי עמיתיו למקצוע, ככל הידוע, כמעט לא מכ־רו דבר. בראשון־לציון מנסה חברה גדולה זה חודשיים למכור דירות ב־מחיר שאינו עולה — ואינה מצליחה.

גורמי המשבר בענף הדירות גלו־יים לעין: חלק מהביקוש נבע תמיד מעולים חדשים הקונים דירות בשוק הפרטי — והעליה ב־1974 צימצמה ל־32 אלף איש, לעומת כ־50 אלף ויותר ב־1973. משקיעים מחו"ל, ש־היו קונים 1000 ואף יותר דירות לשנה, כמעט נעלמו מן האופק (יש־ראלים ויועצי השקעות חוץ. שתי החברות הגדולות בסוג זה של מכי־רה, דיווחו על מכירה של 20—30 דירות בין אפריל לאוקטובר, כאשר רק בישראלים חלה התאוששות לאחר הפיחות).

מאז הפיחות יש האטה ברורה ב־נטיה של חברות לקנות דירות כדי להפכן למשרדים. בעבר, היו 1500 דירות בתל־אביב לבדה, הופכות ל־משרדים מדי שנה; בחודשים האח־רונים הואטה מאוד נטיה זו. ספקו־לנטים היו קונים דירות לצרכי השק־עה. כיום, כאשר יש מחשבות על אפשרות הוזלת דירות, קניית דירות היא כעצמה כספית, כיעד הכבדה על ידי היקף מס רכוש. כאשר אפשר להרוויח 30%, ואולי אף יותר, כמו לשנה בבורסה, על אגרות חוב, לשם מה להסתבך בקנית דירה?

בערים הגדולות ובסביבתן

גם הביקוש הנבער נעצר, לפחות זמנית. אנשים שרצו להחליף את דירתם בגדולים משופרים יותר, חוש־בים פעמיים, כהסכים. המצב הכל־כלי איננו ברור ולא כל אחד יודע אם יוכל לעמוד בהתחייבויות כספ־יות כבדות. גם הביקוש לדירות ל־זוגות צעירים חלש כאחד — כאשר הסיבה העיקרית, אף כי לא היחי־דה לכך היא יוקר הדירות. דירה של 75 מ"ר בתוך לזוג צעיר עולה היום 140 אלף ל"י, ובירושלים אף כ־165 אלף ל"י. אפילו ניקח בחש־בון כי משכנתא של 60—70 אלף ל"י, מניין יקח הזוג הצעיר את היתר? (יש לזכור כי אלו דירות סטנדרט־יות. ובנוי שיפורים מינימליים, כמו אמבטיה חרסינה, יש להוסיף אלפי לירות).

כל אלו יחד הולידו ירידה במחי־רים. הדירה הרגילה, והפשוט ביותר הוא לאפיין אותו על ידי מחירים לחדר. המדובר בדירה חדשה או לדירה יד שניה במצב טוב מאוד ב־גיל של שנים ספורות.

בתל אביב, מחיר חדר כיום (כמובן להדגיש כי בשוק רגיש כמו היום יתכנו הגודות אפילו בדי שבוע) 80—90 אלף ל"י באיזור המשובח צפונה. דירות יקרה בצפון האכס־קלוסיבי משיגות כיום כ־100 אלף

דירות בבניה

ל"י לחדר, והצהים אף קצת יותר; לפני חצי שנה נעו המחירים לחדר בסוג זה בתל־אביב בין 100 ל־130 אלף ל"י לחדר. משמע, יש כאן הוזלה של כ־10%.

בירושלים, נשארו ללא שינוי ה־מחירים לדירות האכסקלוסיביות ב־מקומות כרחביה — 110 עד 120 אלף ל"י לחדר, אך התנועה חלשה מאוד. בשכונות אחרות גם המחיר בין 70 ל־80 אלף ל"י לחדר. יש כאן הוזלה קלה לעומת הקיץ.

על מצב השוק בחיפה ניתן ללמוד מנתונים שמסר אחד הקבלנים הידו־עים ובעלי המוניטין בעיר: בנוה־שאנן המחיר כ־65 אלף ל"י לחדר לדירה מעולה, וכ־80 אלף ל"י לחדר בפנוראמה; ברחוב איינשטיין בכרמל, גם המחיר סביב 85 אלף ל"י לחדר. הירידה במחיר בבחיר כאן נגע, לפי המיקום והמצב של הקבלן, בין 10 ל־20 אחוז. התנועה, כפי שמדגיש מקור מהימן, חלשה מאוד.

מה קורה בסביבות הערים הגדו־לות בבת ים וחולון יש חלשה ני־כרת מאוד בהיקף העיסקות בחוד־שים האחרונים, והמחירים בירידה. הם נעים עתה בין 70 ל־85 אלף לדירות לחדר, לפי המיקום, טיב הדירה והמצבה. בר"ג ניתן להשיג 5 חדר ב־275 אלף ל"י, כלומר כ־60 אלף ל"י בלבד לחדר! ברעננה נעים המחירים לרוב סביב 50 אלף ל"י לחדר — ללא שינוי בהשוואה למחיר לפני ארבעה חודשים, דבר המגוון למעשה הוזלה בשים לב ל־פיחות ולירידת ערך הכסף. רק קבלן אחד עוד יכול לקבל כ־60 אלף ל"י לחדר, בגלל טיב בניה מעולה. בנוה־דין — (בין תל אביב להרצליה) המחיר 75 אלף ל"י לחדר. בדירה מודרנית, ללא שינוי לעומת הקיץ.

בהרצליה יש הוזלה קלה המחי־רים סביב 60 אלף ל"י לחדר, דירה רגילה. אותה תמונה בקירוב שם המחירים (לרוב לדירות יש עוחסית) סביב 50—55 אלף ל"י לחדר. בראשון־לציון המחירים לדירות רגילות סביב 50 אלף ל"י לחדר, לעומת 65 אלף ל"י לפני שנה חודשים, כלומר הוזלה של 10% — והביקוש מעט למדי. ברחובות המחיר כ־45—50 אלף לחדר, וכאמור העסקים דעכו במידה רבה. בפתח־תקוה הוזלה קלה, המחיר גם סביב 60 אלף ל"י לחדר בדירה מטיב מעולה בבניה.

בכפר סבא ניתן להשיג 4 חדרים בדירה טובה ב־185 אלף ל"י, כלומר כ־46 אלף ל"י לחדר, הוזלה של כ־10% לעומת הקיץ. הוזלה באותו שיעור, ואולי קצת יותר, נרשמה בערי שדה אחרות, כמו נתניה וחדרה.

באזור חיפה, עולה דירה בקרית מוצקין, בבניה חדשה ומעולה, כ־195 ל־220 אלף ל"י לארבעה חדרים, כלומר 49—55 אלף ל"י לחדר. בקרית חיים המחיר כ־50 אלף ל"י לחדר. מקרה אופייני: בקרית ים מציע זוג צעיר למכור את דירתו ב־110 אלף ל"י — בשעה שהמחיר הקטלוגי של דירות בבניה חדשה של משרד השיכון לזוגות צעירים הוא כ־130 אלף ל"י!

חיזויים לעתיד

מה מורים כל המחירים הללו? אין אלו מחירים סופיים, ולא מוחלטים הם בכושר הכיקוש של הקונה המוכר. באופן כללי יש כאן כמעט לאורך כל הארץ, הוזלה ב־שיעור ממוצע של 10 עד 15 אחוז במחירים. המחירים יציבים רק ב־שכונות או ברחובות האכסקלוסיביות של הערים הגדולות. כאן דרים בעלי אמצעים — ולאלו, כנראה, יש זמן להמתין עד שיבוא לקוח ויקנה את הדירה. אלא שיש לצפות שוב: דיווחי קבלנים, מתווכים, וירידה של עשרות אחוזים בהיקף הפרסום על מכירת דירות בעתונים — כולם כי הפעילות בענף בשפל חמור.

יש שתי אסכולות בין מומחים ב־ענף ביחס לחזור בעתיד. יש המצ־ביעים על הירידה המורגשת בתח־ילת בהתחלות הבניה, ואומרים כי בעוד כשנה, לערך, יורגש בשוק מחסור בדירות בשל הירידה בהת־חלה — ואז עשויים שוב המחירים לעלות. זוהי הערכה שנמסרה להתהד לשוק הקבלנים, הטוענים גם (ללא נתונים סטטיסטיים לאישוש דעתם) כי היקף הירידה בעיסקות איננו כה חמור.

אולם סבירה יותר נראית האסכולה השניה. זו מצביעה על כך כי ה־תקציב הלאומי לשנה הבאה חוזה ירידה בצריכה הראלית לנפש ועליה זעומה בלבד בתוצר הלאומי. אלו, יחד עם עליה צפויה של 38% ב־מחירים, יגרמו לכך שכושר הציבור יהיה ב־1975 עוד פחות מאשר כיום לקנות דירה. אי הודאות ה־כלכלית תגבר, גם נוכח המשבר ה־פוקד כעת את העולם, ורבים ימנעו מכניסה לעיסקות כאלה. לכן צפויה ירידה נוספת בהיקף מכירת דירות — ובדרך הטבע יביא הדבר לירידה נוספת במחירים.

הבנות אלו אולי אינן בשורה לקבלנים — אך בוודאי כי הן בשורה טובה לרבבות זוגות צעירים ובעלי משפחות, להם מחירי הדירות היו עד האחרונה כבדים מנשוא.

היש להטיל מסים על הפרשי הצמדה של אג"ח

מאת **ח"כ יחזקאל פלומין ועדי אמוראי**

תושבי ישראל ומוסדותיהם הפיננ־סיים מחזיקים כיום באגרות־חוב צמודות נושאות ריבית שערכן הנו־כחי הוא כ־50 מיליארד לירות. הל־לו מהווים את עיקר החוב הפנימי של כלכלת ישראל לתושביה, ומטילים עליה עול כל פרעון קרן ותשלום הצמדה וריבית בשיעור של כ־5 מיליארד לירות לשנה.

ערכן הנומינלי של אגרות־חוב אלה הוא כדי 60% ואף פחות מערכן הנוכחי, אך התייקרות הדוהרת ב־שנתיים האחרונות גרמה לעליית ער־כן במימדים ללא תקדים.

התפלגות אחזקת אג"ח היא כ־דלקמן: 18 מיליארד ל"י בידי קר־נות הפנסיה, הגמל, 12 מיליארד ל"י — מלוה החובה, ו־10 מיליארד — בידי הציבור, 7 מיליארד ל"י בתכניות החסכון ו־3 מיליארד בידי חברות הביטוח.

נכון יהיה לומר שבדרך כלל, כי כל שרמת הכנסתו של הפרט גבוהה יותר, כן גבוהה יותר כמות אגרות החוב שברשותו, והפרשי ההצמדה והריבית שיעמדו לזכותו ביום הפד־יון יהיו גבוהים כאשר אלה שהכנ־סתם נמוכה והיו פטורים מחובת רכישת אגרות או שלא נותר להם חסכון לצורך רכישה כרצון.

הפרת התחייבות לחוסכים

אין נתונים על התפלגות האוכ־לוסיה המחזיקה אגרות חוב כאלה, יתכן שדווקא בעלי הכנסות בינוניות, יתרות פנויות לחסכון גדולות יותר, מפנים את חסכונותיהם לרכישת נדל"ן או מכונית שניה. אך בדרך כלל סביר להניח שההנחה הראשונה היא הנכונה. מכל מקום אין ספק ש־אגרות החוב בהיותן צמודות נוש־את ריבית ומשמשות נכס נזיל ה־ניתן להמרה, נעשו נכס מבוקש על ידי הכלל. יתרונותיהם המופלגים עשו אותן כתחרות בהשקעות יצר־ניות שיש עמן סיכון מסויים וב־היותן נזילות מאד, ופטורות מתש־לום מס על רווחי־ההצמדה — היתה להן עדיפות על פני השקעה במקר־קעין ונכסי דלא ניידי אחרים, ש־רווחיהם וניכויהם מחוייב במס.

עוד לפני מספר חודשים הטילה הממשלה מס בימון רכוש על מקר־קעין וכלי רכב, והוא פטרה — ל־אחר דיון — נכסי מלאי וציוד מחו־בה זו. אולם לגבי אגרות־החוב, כ־מו לגבי מזומנים — אף לא הועלתה הצעה להטיל מס על החזקתם. רק לאחרונה, בין ההצעות שהושמעו במסגרת מדיניות הפיחות, נרמז על כוונה להטיל מס הון נטו, שיחול על כל הנכסים כולל אג"ח ומזומ־נים, דבר שהיה בבחינת פגיעה ראשונה בעניין זה. ואולם הסרבו של מס הון נטו בכך שהוא מחייב הצ־הרות מס מכל בתי האב בישראל, מצריך מנגנון לטיפול ואיכות ההצ־הרות — דבר שעושה את ביצועו קשה ולכמעט בלתי־אפשרי לגבית מס אמת. לאו היה ניתן לבצע כ־הלכה מס כזה היה נגבע ה־מצב הנוכחי שבו הטלת מס על צורת חסכון אחת כפלה אותה לרע לעומת צורת חסכון אחרת וגורמת להסטת ההשקעות לצורה מסויימת של השקעה או לאפיקי צריכה.

גם אין לשכוח את האפשרות ש־הטלת מס על הון נטו עשויה לגרום להורשת הבעיה של ההון השחור, שגם כיום היא בין הגורמים המשמ־עותיים להגברת הצריכה ולהדרת המחירים הנלהצים האינפלציוניים. הטלת מס תתרום גם לעידוד הצרי־כה או להשקעה בצורה שאינה ני־תנת לפיקוח דבר שהבנתנו היא ב־ספק במסיבות הקיימות — כך ש־נראה שלא יהיה מקום להטלת מס הון נטו ולפיכך תהיה הבעיה לכד קוצה.

מצד אחר אין ספק, כי למרות תרומת ההשקעה באג"ח במימון ה־תקציב, הגיעה למיליארד לירות מדי שנה, כאלטרנטיבה לצריכה ל־השקעה במקרקעין או להשקעות בלתי־פרודוקטיביות אחרות, הרי ב־תנאים השוררים בישראל אין ל־התעלם מהעובדה, שרוכשי האגרות נהנים מהתייקרות שמקורה בחו"ל, או הנובעת ממדיניות ישראלית מ־כוונת לייקור היבוא, עובדה העושה את מחזיקיהן לנהנים מצרת הרבים. עובדה זו הביאה לכך שלאחרונה הועלו הצעות בכיוון אחר, שהמכוונות להן היא הכוונה להטיל מס על הפ־רשי ההצמדה.

עם כל ההבנה לבעיה, אנו סבו־רים שאין להטיל מס על הפרשי הצ־מדה לגבי אגרות שכבר הונפקו ש־אסור לממשלה להפר התחייבות חד־משמעית לחוסכים. אפילו הוגשה הצ־עה להטיל מס רק על אלה שימכרו את אגרות החוב בטרם הגיע זמן פרעונן — תיפגע הממשלה בעקרון הנזילות של האגרות הנובע כהיתר שהיא עצמה נהגה לסחור בהן.

אי לזאת נראה לנו כי מבחינת אמינותה של הממשלה, הרצון לממש אמון כל אמונה בהבטחות ובדיבורה השקפה המקובלת על כל הציבור, יש להימנע בכל הוקף מהטלת מס על הפרשי ההצמדה לגבי אגרות ש־כבר הונפקו ונמכרו. יחד עם זה יש מקום לשיקול מחודש של המדי־ניות כלפי הנפקות בעתיד.

אין להתעלם מהספק לגבי עצם ה־תבונה בהמשכת ההצמדה של אג־רות־החוב. הצינהה במס ערך מוסף, במידה ובאשר יוטל, יגרום לעליה ברמת המחירים וכתוצאה מכך ל־הגדלת החוב הצמוד ולגידול חלק כיתרונות המס, גם היא מהווה ש־קול רב חשיבות שאין להתעלם ממנו. הוא הדין לגבי מדיניות קבלת ההחלטות של הממשלה בנושאים כ־מו שינוי שער החליפין או פיחות — נוכח הידיעה שבגין ההצמדה, יעלה מייד חוב הממשלה לתושבי המדינה, דבר שיהווה נטל על ה־תקציב ויצריך מיסוי נוסף.

אולם במידה ויוחלט להמשיך ב־מדיניות הצמדת אגרות־חוב גם ב־הנפקות חדשות, נראה שיש צורך לערוך רביזיה בהפרשי ההצמדה.

הגבלות על ההצמדה

אחת האפשרויות היא לקבוע שרק אגרות חוב על שם יהיו צמודות, הפרשי ההצמדה ישולמו רק אם האגרת תיפרע לידי הבעלים הרשום. יתרונה של הצעה בכך שהיא מ־אפשרת הצמדת ערך חסכונותיהם של חוסכים כמס. מצד אחר, היא פוגעת באפשרות הסחר באגרות חוב באלה, דבר שיקבע את האפשרו־ת כלשון לציבור. אין גם להתע־לם מהמגבלות שקיימות בארץ כסף שחור בסכומים בלתי מבוטלים, אשר כיום מוצא בדרך של רכישת אגרות חוב ממשלתיות. בדרך זו כותזר חלק מהכסף לקופת האוצר ובמניעת הצפת השוק בכסף שהיה מוצא דרכו לחו"ל. בבחינת הרע במי־עוטו, נראה כי עדיף — כל עוד לא נפתרה הבעיה — לאפשר מכי־רת אגרות חוב למוכ"ז אשר ימשיכו להיות צמודות. אולם לפיתרון בעיה זו, נראה שאפשר לקבוע שיטת הצ־מדה שונות.

אגרות־חוב המוצאות על שם תפ־דות ע"י הרוכש, ימשיכו להיות צמודות למדד יוקר המחיה במתכונ־תו הנוכחית. אגרות חוב למוכ"ז ולמן אגרות־חוב על שם שייפדו שלא על ידי רוכשן המקורי, יהיו צמודות ל־מדד יוקר המחיה, מנוקה מהשפעת הפיחות, מיסי הוצאה והתייקרויות הנובעות בחו"ל. אין ספק שעליות המדד המתוקן המוצע יהיו מתונות יותר, והפרשי ההצמדה יהיו קטנים בהרבה. בצורה כזאת ייצא למעשה מעין מיסוי על רווחי ההצמדה, וזאת על ידי „גביית" חלק מהפרשים, בעוד שעצם העקרון של אי חיוב הפרשי הצמדה במס נשמר להלכה.

אין ספק שמבחינת התיאוריה ה־צרופה יש הרבה סיבות טובות ל־חיוב הפרשי הצמדה במס ביחוד כאשר שיעור המס השולי המירבי על הכנסה מעבודה מגיע לכדי 87.25% מההכנסה. עם זאת, מהסי־בות של שמירה על אמינות מדיניות הממשלה, והחשש מסגירת אחד מ־צינורות החסכון העיקרי שנותר ל־אדם הקטן, נצטרך בלב כבד להגיע למסקנה כי יש להמשיך במדיניות ההצמדה ולפטור אותה ממס, כי האלטרנטיבה לכך תהיה גרועה עוד יותר.

מגפי דפנה

האופנה האחרונה לחורף 1975

מגפי דפנה מצטיינים בעיצובם המודרני ובאיכותם הגבוהה.
מגפי דפנה לכל בני המשפחה, לנשים, גברים וילדים.
דפנה סמל האיכות המעולה.

החוק שיגן עליך מהאזנת־סתר

מאת **זאב סגל**

הצעת חוק חדשה, אשר בדעת ש־ר המשפטים להביאה בפני הממש־לה והכנסת, נועדה לסתום חלל ב־משפט הישראלי, שאיננו לכבודה של מדינה דמוקרטית. המדובר הוא ב־הצעת חוק לתיקון דיני העונשין (האזנת־סתר למניעת פשעים). שתי הצעות אלה נמצאות בתהליכי גיבוש מתקדמים במשרד המשפטים. שר ה־משפטים, חיים צדוק, הביע לאחרונה תקוה כי בקרוב יוכל להניח הצעות אלה על שולחן הכנסת. ידי־עה על פרשת בילוש האזנה ב־ארה"ב הצריפו את הנושא גם ב־תודעת הציבור בארץ.

במדינת ישראל היא כן הבהדות בין הארצות המתקדמות, אשר איסור האזנת־סתר איננו קבוע אפילו ב־ספר החוקים. מטרתו הראשונה של החוק המוצע היא לתת בסיס פו־רמלי איתן להגנת הפרט מפני התע־רבות בענינו, על־ידי האזנה לשי־חותיו, ללא ידיעתו. החוק רואה ב־האזנת־סתר, שלא על פי היתר כ־דין עבירה והוא קובע עונש מאסר עד שלוש שנים על האזנה כזו. מן הצד האחר באות שתי ההצעות להסדיר את ההליכים להאזנה, כשהן מחויבת מכורח הנסיבות, בשני מק־רים: בטחון המדינה ומניעת פש־עים וגילוים.

כיום אין האזנת־סתר מהווה עבירה על פי החוק הישראלי, כך שכל הרוצה בכך יכול להא־זין, מבלי שיהיה צפוי לעונש ב־גין כך. ניתן לתבוע את המאזין אך ורק כאשר יש בפעולת ההאזנה כיסוס השגת־גבול. אלא שאין כאן כל הגנה אפקטיבית. באמצעים המשוכללים הקיימים כיום ניתן להאזין, במרחק רב, מבלי שיהיה צורך כל בחדי־רה פיסית לתחומו של הפרט, שיש בה משום השגת גבולו.

נוסף לכך בהעדר הוראה חוקית האוסרת, ככלל, את ההאזנה אין ב־נמצא כל הוראה חוקית המחייבת הקובעת דרכי האזנה מותרות כאשר האינטרס הציבורי נחשב עדיף על זכותו של הפרט לפרטיות.

החוק המוצע בא לתקן ליקויים אלה. מצד אחד נועד להבהיר שה־זכות לפרטיות קיימת כזכות חשובה בפני עצמה ומצד אחר — לקבוע דרכים ברורות להאזנה הכרחית. ה־הסדר החדש בא להבטיח כי כל בק־שה להיתר האזנה תישקל לגופה ותיבדק מידת הצדקתה, שתהיה בי־קורת מירבית על היתרי האזנה וכן שניתן יהיה, במקרים חריגים להפעיל נהלי חרום לקיום האזנה שנסיבותיה דחופות במיוחד.

בהצעה, הנוגעת לבטחון המדינה, נקבע כי האזנה לשיחת הזולת ב־רשות היחיד, ללא הסכמת אף אחד מבעלי השיחה, ושלא על פי היתר, לפי החוק, תיחשב עבירה שדינה מאסר שלוש שנים. כן מאסר השי־מוש בידיעה כזו, מסירתה לאחר או הקלטתה. הכוח למתן ההיתר המ־סר בידי השר אשר ימונה, לפי הח־לטת הממשלה, על רשות הבטחון. הוא יתן את ההיתר רק אם שוכנע „שהדבר דרוש לבטחון המדינה". ההיתר ינתן בכתב ויקבע במפורש את זהות האדם לו מותר להאזין, את מספר הטלפון שהדבר בו ואת דר־כי ההאזנה. תקופת ההיתר לא תע־לה, בכל מקרה, על שישה חודשים אלא שניתן להאריכו על־פי החלטה נוספת של השר. במקרים דחופים במיוחד, תוכל רשות בטחון להתיר האזנה, אך תוקף היתר זה לא יעלה על 48 שעות.

ההצעה האחרת, שעניינה האזנת סתר למניעת פשעים וגילוים, הולכת ברוחה של ההצעה הקודמת. אלא שבמקרים אלה תימסר ההכרעה ב־דבר מתן רשות להאזנת־סתר ל־רשות השופטת. נשיא בית־המשפט העליון, או שופט משופטיו, וכן נשיא ונשיא תורן של בית־משפט מחוזי — יהיו רשאים להתיר האזנת־סתר לבקשת גורמי משטרה בכירים (הבקשה חייבת להיות מאושרת על־ידי המפכ"ל או ראש אגף חקירות), אם הם סבורים „שהדבר דרוש לשם מניעתו של פשע או לגילוי מבצעי־ו". תקופת ההיתר השיפוטי לא תעלה על שלו־שה חודשים. במקרי־חירום, כאשר שוכנע שר המשטרה שהדבר איננו סובל דיחוי רשאי הוא להתיר, ב־כתב, האזנת־סתר. תקופת היתר זה לא תעלה על 7 ימים.

יוזמתם הברוכה של שר המשפ־טים, חיים צדוק, ושל היועץ המש־פטי לממשלה, מאיר שמגר — מצ־טרפת אל נסיונות חקיקה רבים ב־נושא שאין זה, המבשקים, לסרוגין, כ־15 שנה. המצב הבלתי־נסבל, בו ביתו של אדם איננו עוד מבצרו, הח־ריד את גורמי החקיקה במדינה פע־מים מספר. כבר בשנות השישים הוע־לה הנושא בפני הכנסת על־ידי גור־מים שונים.

ההצעה של משרד המשפטים עוד תעבור שלבים רבים. בנקודות שו־נות תהיה דיון נוסף. למשל, נראה כי הביטוי „בטחון המדינה" הינו בעל משמעות רחבה וכללית. ניתן, אולי, לחשוב על הגדרת עב־רות מסויימות (כריגול, בגידה, הכ־נת חבלה), אשר חשש לקיומן יכול להצדיק האזנת סתר. המונח „פשע" כולל, אף הוא, מספר ניכר של עבי־רות, בעיקר חמורות ביותר וביניהן חמורות הרבה פחות. נראה רצוי, ב־מקרה זה, כי יפורטו סוגי העבירות לגביהן ינתן ההיתר.

אין ההצעה נותנת בידי האדם, אשר לשיחותיו האזינו, אפשרות לתבוע את המאזין לדין. הוא תלוי בהגשת כתב־אישום, על־ידי היועץ המשפ־טי לממשלה. ניתן לקבוע, על־ידי הרחבת מסגרת החוק גם לתחום ה־אזרחי, אפשרות להגשת תביעה אז־רחית לפיצויים על חדירה שלא כ־דין לתחומו של הפרט, אפילו אין בה השגת־גבול פיסית. קביעה נוספת — אפשרות הגשת קובלנה פלילית פר־טית, אם היועץ המשפטי לממשלה יחליט שלא להגיש כתב־אישום.

ההצעה איננה נוגעת בתחום הסו־ביותר של האזנת־סתר, שהינו מרכ־זי בשכבירה נאותה על קיום הוראות החוק. המציאות מוכיחה כי בנושא רגיש זה לא די בעצם קיום החוק. לפיכך פותחה בארצות־הברית תורה משפטית, הנקראת „תורת פירות ה־עץ המורעל". על פי גישה זו נקבע כי ראיות שהושגו באמצעות האזנת סתר, בלתי חוקית, לא יהיו קבילות בבית־המשפט. כשם שעץ־הראייה מורעל — כך גם פירותיו.

בארץ נפסק כי בית־המשפט יקבל ראיות, אפילו הושגו באמצעים בלתי־כשרים, כהאזנת סתר — אם בית ה־משפט משוכנע באמיתותן. אם אכן ייקבע בחוק איסור על קבלתן של ראיות שהושגו באמצעות האזנת סתר בלתי־חוקית, יש להניח כי עק־רונות החוק ייקברו בהקפדה מי־רבית. שהרי במקרים רבים לא יהיה כל טעם בהצגת ראיה שלא ניתן יהיה להגישה לבית־המשפט. לעצמה זו קובעת ההצעה, כי יחשב המא־זין — אך איננה אומרת דבר על קבילותה של הראייה.

סקר של מכון גאלופ מיוחד להארץ

44 אחוז מבין הישראלים פסימיים לגבי 1975

מערכת „הארץ" הזמינה אצל מכון גאלופ ישראל סקר בדיקת כנה כציפיות התושבים ל־1975 בנושאים כלכליים, פוליטיים ואישיים. הסקר בוצע במסגרת כישאל בין־לאומי היקף בשיתוף מכונים החברים בגאלופ הבין־לאומי בארצות רבות. כמערכת „הארץ" רכשה את הזכות לפרסם את התוצאות המתקבלים מכל הארצות האחרות המשתתפות בסקר; תוצאה זו תפורסם ביום ג', 31 בדצמבר, בעת ובעונה אחת ב„הארץ" ובעתונים אחרים ברחבי העולם.

הניתוח המוגש להלן מביא את הממצאים אשר נתקבלו בישראל, ללא ההשוואות הבין־לאומיות. הסקר בוצע בקרב מדגם של 1220 איש המהווה מדגם מייצג של האוכלוסיה היהודית הבוגרת בארץ.

ציפיות אישיות

אלה הראשונות נתבקשו הנדר... לספר אם בשה שקשור אלי־ אישית, הם מצפים כי שנה תהיה שנה טובה יותר מאשר 1974 או, שנה גרועה יותר? ממצאים כמתברר כי אחוז ה־ ... כי שנת 1975 תהיה „גרועה מה" (44%) עולה על אחוז ...ים שהיא תהיה „טובה יותר ...שנה (33%). 26% הנותרים, או כי שנת 1975 תהיה זהה ל־...עה, או שלא הגיבו על השאלה. ...ת הממצאים לפי קבוצות־ ... כראה כי אחוז האופטימיים לגבי שנת 1975, הולך ועולה ..., בילסה, עם הירידה בגיל ...ין: בקרב גילאי 55 ומעלה היו 32% אופטימיים ו־50% פסימיים. אילו בקרב גילאי 18—24 היו 37% אופטימיים ו־40% פסימיים. נשים נמצאו בדרך כלל יותר אופטימיות (32%) מאשר גברים (28%).

אחוז הפסימיים לגבי שנת 1975 עולה עם הירידה בהשכלת המרואיין. אחוז הפסימיים היה גבוה בקרב תו־שבי איזור גוש דן ופרברי הארץ, מאשר בקרב תושבי חיפה הצפון, או ירושלים והדרום.

ציפיות כלכליות

מסתבר כי הישראלי הממוצע משוכ־נע כי שנת 1975 תהיה שנה של קשיים כלכליים (86%), עליה ב־מחירים (81%), עליית מסים (72%), ובמידה פחותה יותר (אם כי עדיין בגמודה) שנה של אבטלה עולה (67%) ושנה של שביתות וחוסר שקט העשייתי (57%).

מכלל האמור נראה כי מעל ל־50% מכלל התושבים במדינה, מצ־פים לחוסר שקט כלכלי בכל אחד מהמרכיבים הכלכליים שנבדקו.

ניתוח הממצאים לפי קבוצות־ בניית נראה כי המצפים לשפל כל־לי, באים מקרב בעלי השכלה בי־נונית ונמוכה; בעוד שבעלי השכלה גבוהה מצפים יותר, יחסית, לקשיים כלכליים. אנשים מתחת לגיל 44 מצ־פים לקשיים כלכליים יותר מאנשים מבוגרים יותר.

המצפים לעליות מחירים ב־1975, באים יחסית יותר מקרב גברים, מקרב בעלי השכלה גבוהה, בעוד ש־בעלי השכלה נמוכה מצפים לירידת מחירים.

החוששים מאבטלה עולה בשנת 1975, באים יחסית יותר מקרב נשים בעוד שגברים אופטימיים יותר לגבי מצב התעסוקה במשק. בעלי השכלה גבוהה חוששים מאבטלה עולה יו־תר מאשר בעלי השכלה נמוכה, ו־כן גם יוצאי אירופה־אמריקה יותר מאשר יוצאי אסיה־אפריקה.

תושבי חיפה והצפון היו האופ־טימיים ביותר לגבי מצב התעסוקה במשק ב־1975.

בנוגע לקשר לשביתות ואי שקט ביחסי העבודה, נראה כי יוצאי אס־יה־אפריקה מצפים לשביתות ואי־שקט, יחסית יותר מאשר יוצאי אי־רופה־אמריקה. ממצא האומר זר־ שני.

תושבי חיפה הצפון מצפים ליותר שקט ביחסי העבודה מאשר תושבי האזורים האחרים בארץ.

נשים נוטות להאמין יותר מאשר גברים כי שנת 1975 תביא תקלאות מסים, וכך מאמינים גם יוצאי אסיה־אפריקה יותר מאשר יוצאי אירופה־אמריקה.

ציפיות פוליטיות

נראה כי הישראלי אופטימי ביחס למצב הפוליטי בשנת 1975, קמעה יותר מאשר ביחס למצבו הכלכלי. רק 50% מצפים שתהיה שנה של מלחמה במזרח התיכון, ואחוז המצפים ל־שנה עם חוסר שלום בין־לאומי ב־עולם (66%), הוא גבוה מאחוז ה־טוענים כי תהיה מלחמה במזה"ת (50%).

הישראלי הממוצע חש כי ב־1975 תגבר עליה יחסית בכוחה של ברית־המ' בעולם, עליה יחסית בכוחה של סין בעולם וירידה יחסית משמעותית ב־כוחה של ארה"ב בעולם. 56% טענו כי כוחה של בריה"מ יגדל בשנת 1975, 18% טוענים כי כוחה יירד. לגבי ארה"ב טענו 38% כי כוחה יגדל, 37% טוענים כי כוחה יצטמצם.

אחוז המצפים למלחמה במזה"ת בשנת 1975 הלך ועלה עם הירידה בגיל המרואיין והגיע ל־55% בקרב גילאי 18—24 לעומת 48% בקרב המבוגרים.

הנשיאים באים

מנהיגי יהדות ארה"ב יוצאים במוצ"ש לשיחות בארץ

מאת דן מרגלית, כתב „הארץ" בארה"ב

וואשינגטון

...כי בבחינת ההסגנה המסבר־ ...צה ראש הממשלה יצחק רבין ...ה את הצעת המנהיגות הציונית ...ים יעטובנון לקיים בארץ ועי־ ...עולמית של היהודים, שתבוע ...ת עם ישראל בשעותיה הקשות. ...ם המכוון לרבין לדבר עם ה־ ...ים היהודים „הבלית", המפ־ ...גי השרשלים ולשיחות „דוגרי" ... או היה זה שיקול נבון לוותר ...לפעולויות לסובה התכליתית. ...כשלוחות מכל רחבי העולם ...י המנין רבין את עצית ה־ ...ב רבה ההשפעה של ארה"ב, ...ת כתר (כמצא־שבה) לאר־ ...בים לישראל.

...הגים היהודים זהו רגע של ... לא ברור להם כה מהותי. ... סאהא נוקשה, ונאיים לה־ ...אלהר את ראש ממשלה ואת ...יס. בכל זאת כפרש הסטייס ...בם את עבודתו כבוכות כב־ ...עקול והודים מזידים ליש־ ...ב פתוע להוכחה כיצד נולדות ...ת כאלה. אם מאחא הדרש ... אינו כציע דבר בתשורה — ...בע כלהתיחס לעצם התביעה ...דים כדינים — נמכא איתה ...פעה אמריקאי או ישראלי זה ... את המתיקה המצרית כאילו ...כבואה בוזמבן ויהודים מזי־ ...לירושלים). קיסינג'ר ושמוה ...נעצים, אלום התרעות הרש־ ...משלם אינן מדברות על שיחות ...שות כ„רוח טובה הבנה שבר

בו רכו של איום.

בכבש זה יכולה הנסיעה לירושלים להיות דרישה יהודי־ישראלי חשוב, אם יתמקד בשני סעיפים:

* יש לישראל קבוצת לחץ אי־תנה בארה"ב. כח חזק זה אינו יודע מה ירושלים מצפה ממנו כי מנהי־גים ישראליים מגישים קטעי מידע והערכות סותרות. לרבין ניתנת עתה הזדמנות מוחשית להבהיר ערב ה־שלב הבא של המגעים עם מצרים, מה רוצה ירושלים.

* חלקם של מנהיגי יהדות ארצות הברית בדרישה חשוב לא פחות מחלקם של הישראלים. אם יהיה הדרישה כן, יחזו המנהיגים ש־על אף כוחם הרב, על אף השפ־עתם הרבה במנגנון הפוליטי, ובי־כולתם המפלגתי באמריקה — נמצ־אים הם במצוקה שלא ידעו כמוה בעבר. כשפורד מתבטא כי הוא חר־ש מפני אנטישמיות כתוצאה מ־מלחמה במזרח התיכון, מכניס הוא אל „סיר הלחץ" הפוליטי גורמים חדשים שלא היו קיימים עד כה ב־מערכת האיזונים הלגיטימית של ה־מדיניות האמריקאית.

זהו מלין נסיון זהיר מאד לראות בעשרת מיליונים יהודי אמריקה לא רק נכס לישראל, אלא גם אחראים או ערבים לכל תוצאה פוליטית ש־תיגרם אם תסרב ירושלים לקבל את המקפותיו של הבית הלבן. אמנם, בשיחותיו עם המנהיגים היהודים היה פורד ידידותי מאד לישראל; וקי־סינג'ר התבטא כי „בעיני הישראלים רק מי שתומך בהם בכל מאה ה־אחוזים הוא אובייקטיבי". אלום מה שהשתמע מדברי פורד עלול להתפ־רש בצורה המוכה: ישראל חייבת לסמוך בכל מאה האחוזים על מדי־ניותו. והא, לא היא, צריך לקבוע מה הוא גבול המחיר למניעת ה־מלחמה.

יהודי ארה"ב לא יורתעו

איני יודע באיזו מידה רציני הוא התליך האנטישמיות בסקרה של כל־ הנה במזרח התיכון (ישראלים ויהו־דים רבים נוטים להאמין כי זה יותר מכסיס לרכך את תמיכת יהודי אמריקה בישראל מאשר מצב ממשי), התערבה הרוחות היא שאם לא יורתעו יהודי אמריקה מאיומים כאלה, יש להם סיכוי טוב לשבצ את דעת הקהל — התומכת ברובה בישראל — כי הערבים אחראים למשברי ה־אנרגיה ולמחירים המאמירים. הקו המנחה למערכת הסברה מקיפה ו־תקיפה כזאת הוא לזהות בבירור את רמזיו המגיעים של הנשיא פורד על אפשרות של אנטישמיות העלולה להתעורר כתוצאה ממגרגו של נפט. לא כפני שמריניותו של הנשיא פורד אינה נוחה (לכשפה היא חזקה אוהדת לישראל), אלא כדי שהממ־של ידע שיהודי אמריקה לא יירתעו מלתמוך בישראל גם אם תפרוץ מלחמה במזרח התיכון, למורת רוחו של הסטייט דפרטמנט; וכדי שלא ישתמשו ברוב המכוון של סכנת אנטישמיות כדי לכרסם בעמדותיה המדיניות של ישראל.

אם תוליך הצירות ירושלים שדר כזה אל הבית הלבן; ואם תצגיע לגבוך המבוכה בזורה באיזו מידה יכו־לים יהודי אמריקה לעמוד בכך — נעשית ההידברות להיחשב כאחד ה־דיאלוגים החשובים בין ישראלים ליהודים מאז 1948.

צעיר יהודי בארה"ב בהפגנת אהדה לישראל

האתגרים של שיראק

ר"מ צרפת נבחר למזכיר המפלגה הגוליסטית וגוברת המתיחות בינו לבין „המנהיגים ההיסטוריים"

מאת אליהו מאייסי
סופר „הארץ" בצרפת

פאריס

לשבועיים נבחר ראש ממשלת... ...ת ז'אק שיראק באורח בל־ ...י למזכיר כללי של המפלגה ...ית בעקבות התפטרותו של ...הכללי הקודם אלכסנדר ...א. זו הפעם הראשונה ש־ ...ממשלה עומד בראש המפלגה ... המפלגה הגוליסטית, ...

...רים לשעבר של דה גול כימי ה־ מלחמה האחרים, המכונים „הברו־ נים"): מישל דברה, שבאן־דלמאס, אוליבייה גישאר, רוז'ה פריי, ...ה כוזויל, פייר מסמר.

...

„הברונים" מתכוננים למאבק

...

אינספקטור של מאבק

...

בתי־ספר - קורסים מקצועיים - שפות

למד אנגלית שוטפת
דבור • קריאה • כתיב ודקדוק — בשיטה אודיאו־לינגואלית!

קורסים מתחילים ב־5.1.75
ההרשמה בימי ראשון, שלישי ורביעי
בין השעות 4.00—7.30 אחה"צ.

למתחילים • למתקדמים
למשתלמים

* ראיונות אישיים ללא תשלום ובלי התחייבות, להבטחת סווג כל הלמיד לקורס המתאים לרמת ידיעותיו, מתקיימים בימי א', ג', ד', בשעות 4.00—7.30 אחה"צ.

מכון סייט אנד סאונד נמצא בשימוש משרד הבטחון, חברות גדולות ומפעלים.

מכון סייט אנד סאונד לאנגלית
רח' אלנבי 98, תל־אביב, טל. 62 42 81

קורסים מזורזים
בוקר צהרים ערב
נפתחים ביום חמישי
• הנהלת חשבונות
• פקידות ומזכירות
• ניקוב I.B.M.
• כתיבה במכונה

שרוטב

תל־אביב, אלנבי 140
תל־אביב, דיזנגוף 82
ירושלים, מרדכי בן הלל 10
רמת־גן, ז'בוטינסקי 54

שעורים בצרפתית
למתקדמים ומתחילים
לפנות בשעות הערב: 740610, 224228.

מבצע תעודת - בגרות

למד בביתך בשעות הפנאי
אם אין באפשרותך לבקר בבית ספר בשל תנאי עבודתך או בשל סיבות אחרות, נצל את ההזדמנות הנתנת לך על ידי שיטת הלימודים המיוחדת של מישלב.

קורס החודש
קורס אוניברסיטאי באנגלית
מאת ד"ר נ. ברקוב

לחיילי מילואים משוחררים עפ"י החוק, הלימודים חינם

תכנית לימודים
חינם לכל דורש

גזור ושלח
שמי: ______
כתובתי: ______

מכון ישראלי להשכלה בכתב
• ליד המרכז לתרבות ולחינוך •

מישלב רח' וייצמן 53 ת"א, ת.ד. 373, טלפון 263185

האוניברסיטה העברית בירושלים

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים — המכון לפילוסופיה — מכון ואן ליר בירושלים

מודיעים על סימפוזיון בינלאומי בנושא

פילוסופיה של ההיסטוריה והפעולה

הסימפוזיון לכבוד יובל השבעים של פרופסור נתן רוטנשטרייך

להלן התכנית:
יום ו', 27.12.74 שעה 16.00: דברי פתיחה: ד"ר יהושע יובל, ראש המכון לפילוסופיה.
קבלת פנים ופגישת היכרות.
ימים א'—ג', 29—31.12.74: דיונים מסביב לנושאים הבאים: היסטוריה ותאולוגיה, הרמנויטיקה ואכסיסטנציאליזם, היסטוריה ופילוסופיה של הפעולה וביקורת הדיאלקטיקה.
בין המשתתפים מחו"ל: סר ישעיה ברלין, פול ריקר, ... ז'אק דונט, ...
בין המשתתפים מישראל: יהושע אריאלי, שלמה פינס, נתן רוטנשטרייך, מנחם ברינקר, עדי צמח, שלמה אבינרי, ירמיהו יובל, עמוס טברסקי, אברהם קפלן, יהודה אלקנה, מיכאל הר, אברהם צ. בראון.
הסימפוזיון יתקיים במכון ון ליר, רח' ז'בוטינסקי 43, ירושלים. תכנית מפורטת ניתן לקבל במזכירות המכון לפילוסופיה ובמכון ון ליר.

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
המדור ללמודי חוץ
מודיע על פתיחת

לימודי תעודה

אשר יתקיימו בשעות הערב
בשנת הלימודים תשל"ה 1974/75
בתל־אביב

* ניהול הייצור
* ניהול הנדסי
* ניהול כח־אדם
* ניהול שיווק
* ניהול אספקה
* ניהול סחר־חוץ
* ניהול נכסי מקרקעין
* קורס מתקדם לניהול משרד
* מינהל בתי מלון (מרוכז בלימודי יום בלבד)
* אבטחת איכות ואמינות
* פיקוח על הביצוע בבניה
* קורס מתקדם לפרסומת
* השתלמות לרשיון הוראה למהנדסים
* קורס מתקדם בהנדסת דרכים ושדות תעופה

לידיעת החייל המשוחרר!
חייל משוחרר הזכאי למענק לימודים, מתבקש להביא עמו בעת ההרשמה תעודת אישור מתאימה.

קטלוג, פרטים והרשמה:
הטכניון, רחוב ליסין 14, תל־אביב,
טלפונים 268126/7, 266992.

הופיע
קטלוג המדור לשנת הלימודים
תשל"ה 1974/75

לִמד הנהלת חשבונות

* הנהלת חשבונות סוג 1 — הלימודים בפיקוח משרד העבודה
* הנהלת חשבונות סוג 2 — בחינות הסיום בבחינת הלימוד
* הנהלת חשבונות סוג 3 — המורים רואי חשבון מוסמכים

בהרשמה יש להציג תעודות המעידות על השכלה
לחיילים משוחררים ע"פ החוק לימודים חינם

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00—19.00 ביום ו' עד 13.00
תל־אביב: רח' בוגרשוב 66, טל. 225690, 225795 — חיפה: רח' הבנקים 20, טל. 666182, 664672 — שדי דוד המלך 39, טל. 267436, 264193 — באר־שבע: רח' הפלמ"ח 47, טל. 77781 — ירושלים: רח' יפו 68 (בית כולבו), טל. 226455

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה — אורט ישראל

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
באר־שבע
מודיעה על

פתיחת ההרשמה של מועמדים חדשים
לשנת הלימודים תשל"ו (1975—76)

לחוגים/מחלקות

הפקולטה למדעי הרוח והחברה: מקרא, ספרות עברית, לשון עברית, צרוף בין חוגי לשון עברית וספרות עברית, מחשבת עם ישראל, היסטוריה של עם ישראל, מגמה לארכיאולוגיה של המזרח הקדום, היסטוריה, גיאו־גרפיה, חינוך, תעודת הוראה, הלשון האנגלית וספרותה, הלשון הצרפתית וספרותה, פילוסופיה, מדעי ההתנהגות, כלכלה, סטטיסטיקה, מתמטיקה.

הפקולטה למדעי הטבע: מתמטיקה (קיימת אפשרות ללמוד מתמטיקה בצרוף חוג במדעי הרוח והחברה; קיימת אפשרות להתמחות, אחרי השנה הראשונה, לקראת מדעי המחשב וסטטיסטיקה), פיסיקה, כימיה, ביו־לוגיה, גיאולוגיה.

הפקולטה למדעי הטכנולוגיה: הנדסת מכונות, הנדסה כימית, הנדסת חשמל (אלקטרוניקה), הנדסת תעשיה וניהול, הנדסת חומרים (מטלורגיה), הנדסה גרעינית (כמגמה לסטודנטים של השנים ג ו־ד במדעי הטכנולוגיה).

הפקולטה למדעי הבריאות: ביה"ס לרפואה.

ההרשמה תיפתח ביום א', כ"ט טבת תשל"ה, 12 ינו' 1975
ותסתיים ביום ו', י"ז אדר תשל"ה, 28 פבר' 1975

לקבלת טפסי הרשמה וידיעון למועמדים נא לפנות ל„מרתף האות", אוני־ברסיטת בן־גוריון בנגב ת.ד. 2053 באר־שבע, ולצרף המחאת דואר על סך 5 ל"י (הפונים בכתב: מתבקשים לציין את תחום הלמודים).

אוניברסיטת חיפה
מזכירות ההרשמה וקבלת תלמידים
מודיעה

על פתיחת קורס הכנה במתמטיקה

לחוגים: כלכלה, מתמטיקה, סטטיסטיקה ולימודי ניהול

הקורס יפתח ביום א', כ"ט בטבת תשל"ה (12.1.75)
ויתקיים בימים: א', ב', ה' בשעות: 17.00—19.00
ויסתיים ביום ו', כ„ בסיון תשל"ה (30.5.75)

טופסי הרשמה ופרטים נוספים ניתן לקבל במזכירות ההרשמה

...
י. ורדימון
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז הדרום

هكذا من الأصل

صكنا من الامل

סיומו הדראמתי של הדו־קרב

שחמט
מאת משה צ'רניאק

כאחר וארבעת המשחקים הראשו־נים בין ליברזון לצ'רניאק לא הביאו להכרעה (2—2) היה צורך להמשיך „עד הנצחון". שני המשחקים האח־רונים, החמישי והשישי הם המרת־קים שבכל משחקי הדו־קרב והראויים לפרסום בשלמותם.

קרב עוצר נשימה

לבן: ליברזון
שחור: צ'רניאק
משחק חמישי; בת־ים 1974.

[illegible]

ליברזון אינו מעוניין להזור אל בוססות המשחק השלישי [illegible]

הקרבת כלי כפויה למעשה. [illegible] ... של הלבן עדיפה.

[illegible]

המשחק ברונשטיין — פורטיש, 1964, [illegible]

[illegible]

מסע בלתי מוצלח. [illegible] ... כל הבעיות, שכן [illegible]

[illegible]

החשור חייב לפצול במרץ, ולא אבדנה לו הכבשה של איבוד הרגלי ב'.

[illegible]

דרך יחידה, בה יכול הלבן לש־אוף לנצחון. [illegible] עם עדיפות השחור.

[illegible] ... אבוד לדעה. המסע במקסם, לכאו־

הה, מכניס את המלך השחור להשתי־מם.

[illegible]

החמצה גורלית

המשחק השישי המכריע נסתיים במפתיע בנצחונו של הצד אשר גל־הום בו של תיקו משמעה בחותם.

לבן: צ'רניאק
שחור: ליברזון
משחק שישי ואחרון.

[illegible]

הלבן אינו מכוון במסע הבא של היריב.

[illegible]

הלבן מתבסס בעמדות המרכז ו־זוכה בהדרגה לעדיפות ברורה.

[illegible]

[illegible] ... השחור רוצה להסל את הרץ ה־מטריד אך במקומו יבוא צריח הד־לחץ ימשך.

[illegible]

כאן יכול הלבן לזכות ברגלי ד' הוא חישב זאת ארוכות. למשל: [illegible]

[illegible]

השחור מאיים 22... [illegible]

[illegible]

מסע שכזה, אבל ההקרבה מטעיקה יומה חזקה ומשפה קהוי לשחור סי־כויים לתיקו. [illegible]

[illegible]

לתיקו מספיק גם 27. [illegible]

הלבן נקלע לדחק זמן המכד ד' משתה, כל מסע שלו הוא כשגה, [illegible]

[illegible]

משגה נוסף. הלבן מאיים 32. [illegible] ואינו מבחין במסע הבא של היריב.

[illegible]

עתה אסור 32. [illegible] השחור זוכה.

[illegible]

אחרי אי־דיוק זה (נכון: [illegible]) השחור הפך את יומתו לסדי־מת הוכרית מכריעה.

[illegible]

לא 46. [illegible] וזוכה במלכה.

[illegible]

המשחק נמשך עוד כ־30 מסע ו־השחור ניצח.

העצה משתלמת

השחור הקריב שני רגלים בצד המלכה בסוף ד'. עם זאת, אילו שיחק עתה הלבן 27. [illegible], לא ברור כי־צד היה השחור ממשיך בהתקפתו. אך הלבן והולים כי עדיין אין כלבו נבון בסכנה של כבש.

27. [illegible]

סיום משחק מס' 866

תחרות בצ'כוסלובקיה, 1974
סוחניקוב

צ'יך

משגה חמור, המוכיח כי גם אב־נים ידועי־שם אינם פטורים מ„עור־רון בחמסי".

27. ... [illegible]; הלבן נכנע.
על כל מסעה של המלכה מכריע 28. ... [illegible]

שחמט בישראל

ידיעות בקצרה. באמצעות מ־לקס הול המשחק הבין־ארצי, בן מתמודד ארנה צוויג, מסובי שח־מאי נורבגיה עם עורך מדור זה. המשחק, בו הגריל צוויג את הכלים הלבנים, נפתח במסע 1. בב, התגיב במיוחד על לרסן הנושא את שמו. במדור הבא תובא סדרת המסעים הראשונה החל מ־1 בינואר הם גם יושדרו מדי יום ברדיו, אחרי מהדו־רת החדשות של שעה 20.00 ● תח־רות אמנים, הנערכת במועדון הסטו־דנטים של אוניברסיטת ת"א מתקד־מת באיטיות. בסיבוב החמישי נס־תיימו 2 משחקים בלבד: לב ניצח את קלדור וכרמל את קופלוביץ ● רב־האמן שמקוביץ החל בפעילות כ־מאמן צוותות נוער ומבוגרים. ביום ב' הוא מדריך את סגל הנוער כאיז־זור ת"א ואת סגל הנבחרת הארצית (אמנים בינלאומיים ואמנים בבי־רים). בימי א', ב' ו־ה' הוא מדריך במרכז הנוער, היא, את חברי מר־עדון זה ● האליפות הארצית הפ־תוחה, הרביעית בבנין, שהיתה צרי־כה להתקיים בראשית פברואר ב־באר־שבע, נתקלה בקשיים תקצי־ביים וייתכן שיהיה צורך לקיימה ב־מקום אחר.

שחמט בעולם

ידיעות בקצרה: בלנינגרד נס־תיימה אליפות ברית המועצות (ליגה עליונה) בנצחונם המשותף של מי־כאל טאל ואלכסנדר בייליבסקי ש־צברו 9½ נקודות כ"א (מתוך 15 מש־חקים). מפתיע האמת־הבמוך בו זכו המנבחים השוברה שבייליבסקי, אשר סיים במקום האחרון (ה־18) באי־ליפות הקודמת, עלה הפעם לצמרת ויוכה כנראה בתואר רב־האמן ה־סובייטי ● בפרונהיים, שבגרמניה, נערכה תחרות בינלאומית קטנה, בה התמודדו 14 אמנים ב־10 סיבובים. לפי השיטה השוויצרית(!). ניצח, עם 8 נקודות, הבולגרי פייב כשאחד־ריו: אלוף טורבניה 7½, וסט־רינג 7, אורנשטיין 6½, לנגדון (בן 70) 5½ ועוד ● בעיר דצ'ינה שב־צ'כוסלובקיה, נערכה תחרות קטנה, בה ניצחו הסובייטים סוחניקוב ו־גיורגדזה עם 8½ (מ־12). אחריהם כוחין (אף הוא רוסי) 8, סוממה (הונגריה) 7½, שמידט (פולין) 7 ועוד.

תחבולות 1974

כניעה במועד

כתי צריך השחמטאי להיכנע? יכהם אמני שחמט המשיכים להיא־בק בנבונה אבודה אף כי הם עצמם הראים כיצד יכול היריב לנצחם. אך יש גם מקרים הפוכים.

לבן: פלאכמקה
שחור: ציך
צ'כוסלובקיה, 1974.

[illegible]

ללבן עדיפות קלה בשל שליטתו על הנקודה ה5.

[illegible]

הלבן מתכנן התקפה ישירה באגף המלך.

[illegible]

אם עדיין ניתן להצילו הרי יש להמ־שיך 11... [illegible] בטקסט מאפשר תחבולה אלגנטית.

12. [illegible]

נושא תחבולה היהיו מששוקים רבים. [illegible] מבשחקיו של האמן הספרדי באלון. היה: [illegible] עם המשך המצבוק.

במשחק שלפנו האמן הכורח־גר־מני, ציך... נכנע. הוא הצביע אחרי המשחק על המשך שהיה מביא ל־נצחונו של הלבן: [illegible]

פענח את הצופן [89]

להלן מעולת חילוק רגילה, אלא שבמקום ספרות רשומות בה אותיות, שכל אחת מהן מייצגת ספרה מסויימת. נסה לפענח, על דרך ההגיון, איזו ספרה מייצגת כל אות. אחר־כך, רשום אותיות מתאימות בבקום הספרות בשורה למטה. הן תצטרפנה לפתגם אנגלי.

```
ב ר י . א  |  ע מ
 . ל י ר      מ,ט ר ה
 ר ה ל
 ר ה ל
     ט ב
     י ר
       ב
```

הפתגם: 2189,5ת846 6801 388ק

3תכ8גן 751 5ת846

הפתרון בשבוע הבא

פתרון „פענח את הצופן 88"

„הרצון הוא הקובע את הפרצוף"

(יעקב וכרמן)

גילוי דעת

אנו הח"מ, הועדים הארציים המאורגנים בחטיבת עובדי הבנקים שב־הסתדרות הפקידים, מביעים בזאת מחאה נמרצת בשם צבור עובדי הבנקים, נגד מסע ההשמצות המתנהל נגדנו.

תנאי עבודתם של עובדי הבנקים, הושגו בזכות ולא בחסד, לאחר מו"מ הוגן ושמירה על יחסי עבודה תקינים, ובשיתוף פעולה מלא עם ההסתדרות.

התערבותם של גורמים, אשר אינם צד להסכמי העבודה, בקביעת שכרם ותנאי עבודתם של עובדי הבנקים, עלולה אך ורק לשבש את יחסי העבודה.

כל נסיון לפגוע בהישגינו, יתקל בהתנגדות נמרצת מצידנו ונידון מראש לכשלון.

כמו כן, דוחים אנו את ההשמצות והסילופים המגמתיים שהושמעו לאחרונה בק"ע תנאי עבודתם של עובדי בנק ישראל ובנקים ממלכתיים אחרים, ומודיעים בזאת כי נעמוד לימינם בשמירה על זכויותיהם ומעמ־דם הארגוני.

אנו מציינים בסיפוק את עמדתה של הסתדרות הפקידים, כפי שבאה לידי ביטוי בעת הדיונים על הסכמי השכר ובתגובות על מסע ההתקפות והלחצים של עובדי הבנקים מצד גורמים שונים.

חתומים ועדי העובדים של:

בנק איגוד	בנק אוצר החייל
בנק א"י־בריטניה	בנק אפותיקאי
בנק ברקליס־דיסקונט	בנק דיסקונט
בנק החקלאות	בנק טפחות
בנק ישראל	בנק יפת
בנק לאומי לישראל	בנק למלאכה
בנק ערבי ישראלי	בנק לפיתוח התעשיה
בנק קופת־עליה	בנק קופת־עם
בנק ישראלי לתעשיה	בנק הספנות
בנק שויץ ישראל	אוצר השלטון
בנק מרכנתיל	פ.ק.או.

בליץ־נורבגי

ברידג'
מאת ג. גשרי

ההפתעה הגדולה ביותר כבין ה־קבוצות שהתמודדו על אליפות אי־רופה ל־1974, שנערכה בישראל ב־חודש לעבר, היתה ללא ספק, הו־פעתה המשכנעת של נבחרת נור־בגיה. קבוצה נורבגית זו, שבאה ארצה בלי שמות של כוכבים ידו־עים, הוליכה ברוב שלבי האליפות, ורק הפסד בלתי צפוי בסיבוב האח־רון נגד פינלנד, גרם לכך שנור־בגיה הצטרכה להסתפק במקום ה־שלישי (הכובד אמנם), לאחר ה־נבחרות של צרפת (1) ואיטליה (2).

הנורבגים גברו בניצחונות בליץ (על האפס) על מיספר נבחרות חז־קות כולל זו האדירה של איטליה, וכן על נבחרתה של ישראל. בתום המיפגש בין ישראל ונורבגיה, הה־בגא הקפטן הישראלי באימרה „נגד הנורבגים לא היה לנו סיכוי". ואכן — במפגש נגד ישראל הוכיחו הנור־בגים את עצמם כיצילים במיוחד, והיד שלפנינו יכולה לשמש כדוגמה באלפה.

בחדר הסגור הגיעו שמספף ו־שוורץ בקו צפון־דרום לחוזה סופי של „3 בלי שליט". הם השיגו 11 לקיחות (ואין יותר בחוזה כזה) עם תמורה של 660 נקודות לישראל.

בחדר הפתוח הגיעו הנורבגים פדרסן — נורדבי בקו צפון־דרום, לחוזה סופי של „6 דיאמונד", ב־שיטת ההכרזה של הקלאב הנאי־פוליטני בו הם השתמשו ביעילות רבה.

פרידריך (מערב) התחיל את הה־גנה בקלאב בתוך שנלקח על ידי ה־K קלאב בדומם. פדרסן שיחק ביד הארט מהדומם ועקף בהצלחה עם ה־Q הארט בידו. הכרוז שיחק את ה־Q דיאמונד שכוסה עם ה־K של מערב ונלקח על ידי ה־A דיא־מונד בדומם. המשחק בדיאמונד אל ה־J דיאמונד ביד הכרוז הבהירה כי הכרוז להפסיד לקיחה אחת (לפחות) ל־10 דיאמונד של מערב. אולם, פדרסן לא התיאש. הוא שיחק את ה־A הארט בידו, ואחר כך המשיך בקלאב אל ה־Q קלאב בדומם. הארט שלישי מהדומם נחתך עם דיאמונד ביד הכרוז, וזה בשך עתה את ה־A קלאב. פדרסן משך שתי לקיחות נוספות עם ה־A, K ספייד, ובשלב זה נראו הידיים כדלהלן:

יד השבוע: דרום מחלק. צפון דרום פגיעים.

צפון
♠ J 7 6 2
♥ J 10 5
♦ A 9 4 3
♣ K Q

מערב
♠ 4 8
♥ 8 7 2
♦ K 10 8
♣ J 8 6 4 2

מזרח
♠ Q 10 9 5
♥ K 9 6 4 3
♦ 6
♣ 10 7 5

דרום
♠ A Q 3
♥ A Q
♦ Q J 7 5 2
♣ A 9 3

דומם
♠ J
♥ —
♦ 9 4
♣ —

מערב
♠ —
♥ —
♦ 10
♣ J 8

מזרח
♠ Q 10
♥ K 6
♦ —
♣ —

כרוז
♠ 3
♥ —
♦ 7 5
♣ —

הכרוז שיחק דיאמונד מידו שנלקח עם ה־10 דיאמונד של מערב. אולם, לזה נותרו רק קלפי קלאב, והוא נאלץ לשחק אחד מהם. זה איפשר לכרוז לזכות בשתי הלקיחות האח־רונות בטכניקה של „חיתוך והש־לכה". הוא הוליך ספייד מהדומם חתך בידו לקיחה אחת, ואחר כך חתך מידו את הספייד האחרון עם הדיאמונד האחרון בדומם. באמצעות טכניקה מושלמת כזאת זכו הנורבגים ב־1370 נקודות על יד זו שהסתכמה ב־710 נקודות נטו, בדרכם לנצחון „הבליץ" על ישראל (20:0).

הקרב על נהר פלאטה

בולים
מאת חיים גלאון

אחת הפרשיות המרתקות במלחמת העולם השניה התרחשה השבוע לפני 35 שנה — הקרב על נהר פלאטה. בין ספינות קרב בריטיות לבין אנית הקרב „כיס" „הגרף שפיי" הגר־מנית. הסיירות הבריטיות אכילס, אייקס ואקסטר גרמו נזק כבד ל־אניה הגרמנית שנכנסה לנמל מונ־טבידאו לתיקונים. אך ממשלת אי־רוגוואי בהתאם לחוק הבין־לאומי הר־שתה לה לשהות בנמל רק 72 שעות. התיקונים לא הספיקו ורב החובל הגרמני לאנגסדורף לא רצה להסתכן בקרב נוסף באנייתו הפגועה עם ה־בריטים המתינו להסבירה אותה. יד־ביים לאחר מכן שלח יד בנפשו ב־בית מלון בבואנוס־איירס בארגנטי־נה.

איי פאלקלאנד הנציחו קרב זה ב־סדרת בולים חדשה שהונפקה השבוע. הסדרה כוללת ארבעה ערכים שונים. בערך שני פנס האניה המלכותית הבריטית „אקסטר". בערך 6 פני אנית הקרב הבריטית „אכילס". אנית הקרב הגרמנית „גראף שפיי" בערך 8 פני והערך האחרון מוקדש לאנית הקרב הבריטית השלישית „אייקס". הבולים בוירו בידי הציירים של סכודיו האדינגטון הודפסו בדפוס האריסון ובניל בלונדון בדפוס אופסט בצבעים מרהיבים.

איי פאלקלאנד נמצאים במרחק 300 מילין מזרחית למיצר מגלאן בקצה הדרומי של יבשת דרום אמ־ריקה. כיום הם כתר בריטית זו מב־פיקה בולים באופן עצמאי כמעט מאה שנה. היצאת הבולים הראשונה הוצאה בבדיגה זו בשנת 1878. איי פאלקלאנד הנפיקו שני בולים לזכרו של סיר רנסטון צ'רצ'יל במלאות מאה שנה להולדתו ב־30 בנובמבר השנה.

בולי מ"י בשבט בישראל

הדאר הישראלי ינפיק בינואר סדרה חדשה בת שלושה בולים המוקדשת לחג ט"ו בשבט. זו הפעם הראשונה שחג האילנות זוכה בבולים ביוחדים. עד כה הוקדשו בולים ישראליים ל־חודש המועדים וליום העצמאות כ־סדרות קבועות מדי שנה. לאחרונה הופסקה הנפקת בולים לכבוד יום העצמאות והחל בהנפקת בולים ל־יום הזכרון בלבד. חגי ישראל אח־רים זכו לבולים מנהגים ותאים, כמו: פסח, פורים, סוכות ושבועות.

הבולים החדשים צוירו על ידי כנר אשר קלדרון מתל־אביב, ש־

ציור אף רבים מבולי ישראל ואת בול יובל האוניברסיטה, שיונפק אף הוא בינואר. הבולים הודפסו בשי־טת פוטוליטו בערכים 1 ו־35 אגו־רות ו־2 ל"י. הבולים מתארים ילד עם פרח על רקע קשת בענן, ציפור מציצת וילד נושא שתיל בעציץ. פסוקים בשיר השירים מעטרים את שובלי הבולים: „כי הנה הסתו עבר הגשם חלף הלך לו", „הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע" ו„לכה דודי נצא השדה נלינה בכפרים".

דיוקן הנסיך אדם בליכטנשטיין

האנס אדם נסיך נסיכות ליכטנ־שטיין הצעירה, בין אוסטריה לשוייץ, (ביתמה האדומ), יום הולדתו ב־14 בפברואר. המנות הנסיך נשקפת מ־בול חדש בסדרה מן המנין בערך 1.70 פראנק שהונפק החודש.

ידיעות בקיצור

התאחדות אגודות הבולאים ביש־ראל מצרפת חברים חדשים לשורו־תיה. דמי החבר כוללים קבלת עיתון ההתאחדות: „הרחות הישראלי ל־בולאות" בעריכת מר אריה לין. ב־מידה שמתארגן חוג חדש בבקום ישוב, יש לפנות להתאחדות אגודות הבולאים בתל־אביב ת.ד. 2896 ו־לבקש הכרה בחוג. החוג יצורף ל־התאחדות בזכויות שוות. כל אגודה חייבת להפריש מדמי החבר 2 ל"י לשנה, להתאחדות אגודות הבולאים.

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות
הלוח הנפוץ ביותר במדינה

אלביט מחשבים בע"מ
מפעל מחשבים מתקדמים בעולם
דרוש
מנהל
יחידת "יצור"
הכשורים הנדרשים:
* נסיון של 5 שנים לפחות בני־הול עבודה במפעל טכני — רצוי אלקטרוני
* הכשרה טכנית מתאימה: הנד־סת ייצור/מכונות/אלקטרוניקה
* שליטה מלאה בעברית וידיעה טובה באנגלית.
— תנאים טובים למועמד המתאים —
לפנות בצירוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם, מדיפת מחשבות

למפעל עיבוד שבבי
דרושים
★ מבקר איכות
בוגר קורס בקר איכות עם שנה נסיון.
★ עובד אחזקה עצמאי
נסיון של 3 שנים.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
לכתוב לת.ד. 1740 חולון.

לחברת מ.מ.מ. מערכות מידע בע"מ
דרוש
טכנאי אלקטרוניקה
בעל נסיון בתיכנון ותחזוקה של מעגלים ומערכות ספרתיות.
העבודה כוללת אחריות על יחידת התחזוקה בחברה בנושא מיני מחשבים וציוד היקפים למחשבים.
להתקשר טל. 410565, 417263.

לצה"ל דרוש
מהנדס מכ"ם
בעל נסיון של 5 שנים לפחות
בא לפנות לד.צ. 3/2145/ג'
מדור ניהול הכח־אדם

למוסד בנקאי
דרושים
1. איש או"ש
להפקיד: ניתוח עיסוקים ובדיקת מבנים ארגוניים, בדיקת הליכי עבודה ויעולם, עריכת נהולים.
הכישורים: בוגר קורס בוחני ארגון ושיטות, ו/או בעל נסיון רב בתחום זה — רצוי תואר ב.א. בתחום מדעי החברה.
בעל ידע ונסיון בניתוח מערכות, בעיבוד נתונים אוטומטי ובעל כושר עריכת נהולים הניתוח ברמה גבוהה.
שליטה מלאה בשפה העברית וידיעה טובה באנגלית.
2. פקיד למדור ניירות ערך
רצוי בעל נסיון
הכישורים: ידיעה בהנהלת חשבונות וידיעת השפות עברית ואנגלית.
3. פקידת ארכיב
בוגרת תיכון או בעלת השכלה מקבילה.
הצעות בכתב בצירוף קורות־חיים ופרטים על נסיון בעבודה — נא לפנות ל־ת.ד. 1462, תל־אביב, או טלפונית ל־52666, קו פנימי 300.

למשרד הנדסי בתל־אביב
דרוש
מהנדס בנין
לתאום הבניות ופקוח על הביצוע, בעל נסיון של 3 שנים לפחות.
התנאים יקבעו בהתאם לכישוריו של המועמד
הצעות בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי קודם, נא להפנות בכתב יד לת.ד. 7057 ת"א עבור ח.ב.

דרוש
טכנאי תחזוקה
לציוד מוכנים מגוון
בוגר ב"ס מקצועי
ידע בהידראוליקה
פנאומטיקה וחשמל
אל־אור בע"מ
טל. 03/292176—7

למשרד עו"ד
דרושה
פקידה—שליחה
ל־5 ימים בשבוע,
08.00—16.30
לטלפן 50548
עד 13.00 לאילנה.

למעבדת אופסט
דרוש
מונטג'ר מקצועי
לפנות בטלפונים
260645, 269248.

מסעדות בשינקל
לעבודה זמנית,
בשעות הצהרים
(מ־12.00) בשכר
גבוה לשעה.
„מנמאוהר"
ביבר 8, ת"א 284120.

אורלייט —
חברה להנדסה בע"מ
* מפעל מתפתח
* צוות צעיר ודינמי
* יחסי עבודה תקינים
* קדום מקצועי
דרושים:
* # כתבנית
# עברית־אנגלית
* # פועלי יצור בפיברגלס
* # מסגרים — פחחים
(רצוי בעלי רקע תעופתי)
על המעוניינים, לפנות למנהל כח־אדם, אזור התעשיה א', גס־ציונה, טלפון: 950066/7/8.

בחברה ישראל בע"מ
TROUSSEAU
ISRAEL LTD.
דרושים
סוכנים
בעלי רכב
רצוי דוברי צרפתית להפצה של מוצרי צריכה ביתיים בשיטות הפצה חדשה
*
טל. 413219 ת"א
בשעות 16.00—20.00

רפא"ל
רשות פתוח אמצעי לחימה
לעבודה באיזור חיפה דרושים
* # מהנדסי אלקטרוניקה
* לתכנון ופתוח מערכות אלקטרוניות (משרות 20—24)
* לתכנון מעגלים ספרתיים ואנלוגיים (משרות 25—29)
● כישורים דרושים: נסיון של 3—5 שנים לפחות.
* # חוקרי מערכות וחקר ביצועים
* לעבודה בחקר מערכות (משרות 30—31)
● כישורים דרושים: בעלי תואר שני באחד מהמקצועות: מתמטיקה, פיסיקה, כלכלה, מדעי הנהול, סטטיסטיקה או הנדסה. רצוי נסיון קודם במחקר מערכות.
* # הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
* לבנית ציוד אלקטרוני בתחום (משרות 32—36)
* לפתוח מכשירי בדיקה למערכות מורכבות והתכנון מערכי יצור מורכבים (משרות 37—41)
* להתכון מעגלים אנלוגיים ודיגיטליים (משרות 42—46)
● כישורים דרושים: בוגרי ב"ס להנדסאים/טכנאים, בעלי נסיון של שנתיים לפחות.
* # טכנאי מכונות
* לתכנון וביצוע מתקני עזר למתקן יצור אלקטרוני (משרה 47)
● כישורים דרושים: נסיון בעבודה מדוייקת על מכונות כרסום ועיבוד.
* # טכנאי מערכות וקום
* להפעלת מערכות וקום ועידוף (משרה 48)
● כישורים דרושים: נסיון בהפעלת מערכות דומות.
* # חרטים/כרסמים
* להריפה וכרסום ברמה גבוהה, עבודות במכניקה מדוייקת (משרות 49—53)
● כישורים דרושים: בוגרי ב"ס מקצועי, עם נסיון של שנתיים לפחות.
* # חשבי משכורת
● כישורים דרושים: השכלה תיכונית, נסיון של שנתיים לפחות בחישוב משכורת.
המועמדים המתאימים ידרשו לעבוד במחלקות מקצועיות (כולל בתוכנה בחישוב משכורת — רמה א').
● המעוניינים יפנו לת.ד. 9757 חיפה, 31096. בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי קודם. רצוי לציין מס' טלפון להתקשרות.

לדפי זאב בע"מ
מו"ל של מחברי עת מקצועיים
דרושים
1. מנהל מחלקת הפצה
2. סוכני החתמה בכל איזורי הארץ
בציון נסיון קודם לפנות בכתב לת.ד. 33389 ת"א
או בטלפון 253397

התיאטרון העירוני חיפה
דרושה
מלתחנית
לעבודה במחלקת התיאטרון
הכישורים הדרושים:
ידע בסיסי בתפירה ו־בתיקוני בגדים.
שעות העבודה: אחה"צ ובערב.
בהצעות נא לפנות עד 15.1.75 להתיאטרון העירוני חיפה, מחלקת כח אדם, ת.ד. 527 חיפה.

עבור מוסך מתפתח
דרוש באזור מרכז תל־אביב או צפונה
שטח עם או בלי מבנה
בגודל 1—2 דונם
בשכ"ח או לרכישה
בהצעות בא לפנות לת.ד. 14142 תל־אביב עבור „מוסך"

מועצה מקומית קרית מלאכי
מכרז מס' 25/74
בניית 3 מקלטים צבוריים
אנו מזמינים הצעת מחירים לבניית 3 מקלטים על ציבוריים בקרית מלאכי.
תיק המכרז ניתן להשיג במחלקה ההנדסית של המועצה בשעות העבודה הרגילות תמורת 200.— לירות (שלא יוחזרו).
הצעה בצרוף ערבות בנקאית בשעור 5% לתקופה של 3 חודשים, יש להגיש בדואר רשום, לא יאוחר מ־15.1.75.
אין המועצה מתחייבת לקבל ההצעה הזולה ביותר או הצעה כל שהיא.
דוד אלבז עבודי, ראש המועצה

קלת אפיקים: הקיבוץ מהדק החגורה

פוטרו 600 עובדים זמניים ✱ קשיים בפיטורי עוד 90

מאת יאיר קוטלר

המשבר הקשה בענף הלבידים בישראל ובעולם הנמשך כבר חמישה חודשים נותן את אותותיו גם בחיי יום יום בקיבוץ אפיקים, שעיקר פרנסתו על תעשיית העץ באמצעות מפעלי קלת. בימים אלה של מיתון מתפשטת האטה בפעילות הכלכלית. מצב רוחם של מנהלי קלת אפיקים אינו מן המשופרים.

מוסר העבודה בישראל

התחלות הבניה בישראל השנה היו 20% פחות מאשר ב־1973. ב־1973/74 שהיתה שנת שגשוג בתעשיית הלבידים, הפיקה התעשייה הלבידים בכל הארץ 107 אלף מ״ק. מכמות זאת צרך השוק המקומי כ־70 אלף מ״ק. היתרה הופנתה ליצוא. קלת, המובילה בישראל בתעשיית הלבידים, יצאה ב־1973 בשנים דהצי מיליונים דולר — 12 אלף מ״ק לבידים מ־28 אלף מ״ק שהפיקה באותה שנה. השנה (מאוקטובר 1974 עד אוקטובר 1975) צפויה ירידה של שליש בייצור בקלה. בסך הכל יפיק בית־החרושת כ־19 אלף מ״ק לבידים, מהם כ־5,000 מ״ק ליצוא, בעיקר לאנגליה, בשווי כ־1.8 מיליון דולר.

מנהלי קלת חוששים מהעמקת המשבר לקראת סוף 1975. באותה שנה (אוקטובר 1975 עד אוקטובר 1976) יוסיף לדעתם הייצור ל־16 אלף מ״ק לבידים. היצוא הוא עתה בגדר נעלם כמעט מהולם. מפריחים מספרים ועורכים תחזיות, אך אין לדעת מה יילד יום בתעשיית הבניה בעולם, שנפגעה בעקבות משבר האנרגיה. ב־1975/76 עלול יצוא קלת לרדת לכ־4,800 מ״ק לאנגליה ולגרמניה.

הירידה התלולה בביקוש ללבידים הביאה מייד בעקבותיה לנפילת מחירים של 35% לעומת 1973. המחיר מתייצב עתה. אנשי קלת אומרים כי המשבר בעולם החל בשיאו באוקטובר 1974. לא מן הנמנע כי מעתה תחול השתפרות בענף, אך אין לדעת זאת בוודאות או להמר על התחזיות הורודות.

בשנים 1972, 1973 ותחילת 1974, השיג קיבוץ אפיקים, המשק השיתופי השני בגודלו בישראל, מחזור שיא בענף יצוא לבידים. רווחיות המפעל, שהוקם ב־1938, הרקיעה: כ־25% אחרי ניכוי כל ההוצאות ולפני מס. המפעל, המשמש בעיקר חזית ומתחזוקה, מתפעל בחלקו כמפעל מאושר. חישובי המס הגובים ממנו מכוסים גם בגלל היותו מפעל קיבוצי. המנהלים אינם מוכנים לגלות את סודם בתחום רגיש זה.

שנות השפע באפיקים חלפו כבר עם הגבילה במחירי הלבידים בחו״ל. גם התמריץ החדש אחרי הפיחות — 7.14 ל״י לדולר יצוא — אין בו די כדי לשמר את הרווחיות. מפעלים חדשים שהוקמו בשנות השפע במזרח הרחוק, בעיקר בקוריאה ובפורמוזה, מציפים את שוקי העולם בלבידים במחירים נמוכים. אלה ניזונים ממלאי עצום של 40 מיליון מ״ק חומר גלם ללבידים הנצבר בארצותיהם. העשייה הלבידים הישראלית מייבאת את הגלם הדרוש לה מאפריקה המערבית, בעיקר מגאבון.

קשה לקלת אפיקים להתגונן בפני לבידי קוריאה או פורמיקה, המחפשים נתיבי יצוא כמעט בכל מחיר. בזמן זה על הפתחות בניה 40% עד 50% באירופה לעומת 1973. למשל: עמדות בלתי מכורות כ־400 אלף דירות בגרמניה המערבית, שנפגעה פחות מארצות אחרות באירופה ממשבר האנרגיה. או: בארה״ב בנו לפני המשבר 2.4 מיליון דירות בשנה, אך עתה — פחות ממיליון. הבניה, בהיותה גורם אינפלציוני מובהק, נבלמת בכל אתר ואתר. באנגליה, שנהלה מקלת את רוב יצואו, פחתה ב־50% לעומת 1973.

קיפוחים והסכמות

התוצאה: 60 עובדים ארעיים, כולל דרוזים, פוטרו בקלה. בהוד

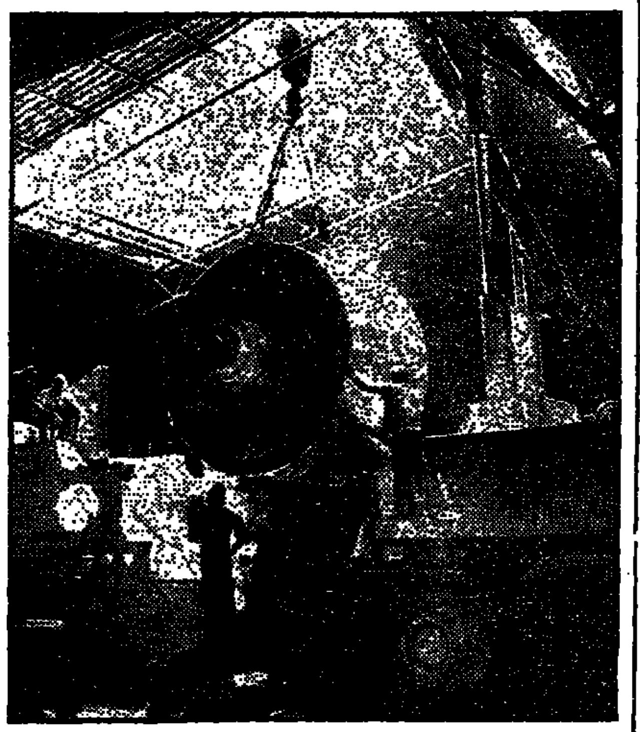

אולם ייצור בקלת־אפיקים

במפעל 440, כהם כשליש חברים היתר שכירים. לא קל לפטר בישראל, קל וחומר בקיבוץ ותיק המבוסס כאפיקים אשר בעמק הירדן. גורמים מקומיים וממלכתיים מפעילים לחץ על קלת להימנע מפיטורים כדי למנוע תסיסה, אך קלת אינו מוכן — גם אינו יכול — לשלם שכר למובטלים סמויים, על פי הדגם של מפעל אחד באשדוד, אשר שכר הפועלים המובטלים כמומן בו על ידי משרד הקליטה בהיותם עולים חדשים מגרוזיה. השכירים של קלת רובם ככולם אינם עולים חדשים, אף לא יוצאי גרוזיה. הם דווקא ותיקים. מכאן הקושי בפיטוריהם הפרביים, שאין כמוס כמוהם.

מנהלי קלת „שוברים את הראש" (מבריחים) כדי למנוע פיטורים. עד שים להפסת עובדים, אך גם מלאכה זאת איכה קלה גם כאשר כרחפה כבל ראשי העובדים חרב הפיטורים. הפועל הישראלי המבצר, לאו דוקא בתעשייה־קלבידים, הוא שכרון בשמורים, איבו זו בנקל מבש־

מרוח. לא משום לפטר בקלת אפיקים אז להמב עובדים במחלקת הלבידים, המושבות בחלקה, לאנשים אחרים שעודם רווחיים. קלת מבקש לפטר לאלתר 90 עובדים, לבד מה־60 הזמניים שפוטרו, אך אין נותנים לו. המנהלים, השומרים על שתיקה בנושא רגיש זה, מוכנים רק למלמם כמה משפטים, כמו „מטפלים" בפרשא, יען בעיות, המהנה האמרית „מקשה..." אומר שהוסיפו ללחוץ בשאלות, השיב לי בשאלה אחד המנהלים: „מה אתה כבר יכול לעזור לנו ד".

בעיית פיטורי המיותרים („אל תקרא להם מיותרים" — התחנן לפני אחד המנהלים) והחריפה בגלל היותם ותיקים ומבוגרים. בגלל השתבת („הנרתא נכנא בטיפולי" — כדברי המנהלים) דוחף מוסר העבודה, אשר בימים רגילים בקיבוץ הוא מן הגבוהים בישראל בגלל מודעות חברי הקיבוץ, הכאיישים את כל עבודת המפעל. קלת הודיע לפני שהודיע כי אינו מוכן להוסיף לשלם משכורות זהנב. הסיבה: המפעל חייב להיות רווחי גם בתקופת המיתון. המנהלים בריבה כי אם יצאו לחו״ל גם במחירית מוקטנות במחירים נמוכים, שלא יגבו רווחים, עשוי המפעל להתאזן, אך בלי הקצבאות לפתה, בתנאי שקלת יהא תופסי בפיטורי השכירים.

ארבע מחלקות פועלות בקלה: 1) לבידים. כאן צפוי ב־1975 מחזור של 40 מיליון ל״י, אך ספק אם המחלקה הגדולה תסיים את כאובה ברווח, או אפילו באיזון ההוצאות. 2) מחלקה דקוראטיבית. המחזור הצפוי: השנה מיליונים ל״י. 3) סיבית. 4) מגנרה — שלושה חצי מיליונים ל״י מחזור. המחזור בכל מפעלי קלת ב־1975 נאמד ב־70 מיליון ל״י. צפוי רווח בכל המחלקות מחוץ ללבידים. העבודה במחלקות האחרות הוגברה בגלל הביקוש הגואה, המפתיע בימים אלה של התאספקות הפרט בתוצאותיו. גדלו מכירות ציפויי־הקיר בשוק המקומי. המפעל מכוון את כל מה שהוא מפיק, איכו מוהיר דבר במלאי.

בימאר התחיל ההרצה של הציוד הגרמני החדש במפעל סיבית — קו כתהמכם העתיד לייצר מוצרים חדשים לבית שקלות השינה וזכות בלעדיות להם בישראל. רק 15 מפעלים כאלה פועלים בעולם. המוצר, העשוי כסיבית דקה, המכונה נוית, או קליה, כנפק מפסולת המפעל ומעץ מקומי אקליפטוס וארן. את מוצרי גויה ישווקו גם בחו״ל. כאיות היצוא רבה העוף־המוסף גבוה בהיות כריכו חומר הגלם רק מייצור מקומי. הושקעו במפעל 13 מיליון ל״י — שלושה מיליונים ל״י ממשאבי המפעל היתרה בהלוואות פיתוח ב־9% ריבית (אזור פיתוח א׳). המחזור הכספי הצפוי ב־1975 בסיבית עשוי להגיע ל־15 מיליון ל״י.

קיבוץ אפיקים, ממבכורי התעשייה הקיבוצית של כפאיי, כשען מכהיבה כלכלית על קלת. ההחזה 75% מן המחזור הכספי במשק. כ־1400 תושבי אפיקים, הקיבוץ השני בגודלו בישראל, נהנו — עודם נהנים — מחיי שפע בגלל רווחיות המפעל. קלת, על אף שייכותו לקיבוץ, כבר נוהל באורח נפרד לגמרי מהקיבוץ. חלק ניכר ממנהליו העמיקו את השכלתם במרוצת השנים, בשער בצלם, רכשו ידע וצברו נסיון בעסקי מסחר בין־לאומיים. חבר צעיר מבטיח של הקיבוץ, המיועד לצמרת בפתח קלת, נמצא עתה בהשתלמות ארגונית־כלכלית בלונדון, ישוב בקרוב לקבל תפקיד. שליש מכוח האדם המובס של אפיקים מועסק בקלה.

צימצום ברמת החיים

בסוף 1974, כאשר מחלקת הלבידים הגדולה בקלת מייצרת בתפוקה ירודה, העלולה להגיע רק לחצי כושרה ב־1975, נאלץ גם קיבוץ אפיקים להדק את החגורה. פחתו הנסיעות הפרטיות של חברי המשק בני 30 המכוניות הפרטיות העומד לרשותם. חדר האוכל מגיש פעם אחת בשבוע פחות בשר. פחתה צריכת הלחם וקצבה הכיבוד. הקצבה השנתית של 3000 ל״י לחבר, המיועדת לרכישת בגדים, הנעלה והכהנים ל־סגוחים בברכיה של הקיבוץ, לא תגדל. בגלל הפיחות האמורה המחירים לא הספיק הקצבה לחידוש הבגדים, ההנעלה, טיולים, ביולוים בעיר. מתידים להבר למשוך בכמור כבים רק 200 ל״י בחודש מהקצובה השנתית הפוונדה לרכושו. כבר אין כהלקים סוכר בכל כמות לכל דהרים אלא ק״ג לנפש בחודש, ועוד ועוד.

כדי לצמצם את ההפסדים הצפויים לקלת בגין המשבר בלבידים מצמצמים את הייצור במחלקות האחרות. אמנם ממשיכים לייצר לבידים בשתי משמרות למלאי בגלל הקשיים שנערכו בפיטורי המיותרים, אך במוקדם או במאוחר יפתרו את הבעיה. כבר נערם מלאי ייצור של לבידים לחודשיים. יבוא הלבידים, שנגל 20% מן הצריכה הכגוחית בישראל, הופסק אך ספק אם הכמזיגיות החדשה תגאל את הענף בעתיד הקרוב. גם הירידה של 20% במחירי הגלם — העץ המיובא מאפריקה המכונה אוקומה — לא הצפר את רווחיות ענף הלבידים. הצרכן הישראלי אינו נהנה מהמשבר, אף אפילו מהירידה בשעור 6% במחירים שהוכרז עליה לפני הפיחות, בגלל הקרטל, שהודיע בענף הלבידים ב־9 בחודש אחרי שהשיתור הקודם פג בתום שלוש שנים.

מנהלי קלת סובבים כי במפעלם אינו נהנה מן הקרטל בגלל השנה הרווחית, בעיקר בשנתיים האחרונות, בעיקר מן היצוא. הרווח מן המכירות בשוק המקומי בלבידים תוצרת קלת נע בין 3% ל־4% על המחזור. הוצאות הייצור כבדות. יום העבודה בקלת אפיקים כחושב ל־130 עד 140 ל״י (אולי יותר) בממוצע לעובד — שכיר כחבר. היעילות גבורה במשך השנים: מ־76 שעות עבודה למ״ק לבידים, ירדו ל־24 שעות, בעיקר על ידי העלאת הפריון, הנהגת נורמות ופרמיות, רכישה ציוד מתוחכם. רוב העבודה נעשית באמצעות לחיצה על כפתורים. המנהלים מתפארים כי בקלת כבר היום הכירון הכי מהודר בעולם. מכבש הלבידים האוטומטי, שבו 25 קומות לבידים, העסיקו כבריים רק ארבעה בכל משמרת. כל עבודה קלת מתבצעת במחשב בגודל בינוני תוצרת אי־בי־אם. הקיבוץ מסתייע בו לניהול המשק, לרבות עבודות החוץ שלו.

(מאמר שמיני בסדרה)

ויליונות מפלסטיק

לחדרי אמבטיה, מטבח

מוכן לפי הזמנה

תוצרת חוץ

מכסים שטיחים

גפנה, תל־אביב, פינסקר 29

פ. טרומפלדור, טלפון 288770

מעיינים במיפול נפשי

קרא בספר

„פסיכותרפיה על חם"

מכון רודי

ספרית־פועלים — ספרים חדשים

גבריאל גארסיה מארקס

אין לקולונל מי שיכתוב אליו

סיפורים אלה של מחבר „מאה שנים של בדידות" קדמו לאותה יצירה כופלאה.

תיאורים רב־קסם של מקונדו, אנשיה, גנפיה ובעשי נסים שלה.

חמורלק, חמוריקו וחמורון

סיפר וצייר עודד בורלא

ספר חדש של המחבר הידוע לילדים, רצוף הפתעות והרפתקאות מרתקות של שלושה צעירים בעולם מלא פלאים. לגילאי 9—6.

מהדורות חדשות:

לאה גולדברג: שארית החיים

דני הקטן והשוטר נסים

מאת דינה דז׳אטלובסקי

הופיע

תפוצות ישראל

שירות מידע על חיי היהודים בעולם

שנה י״ב חוברת ד׳

בהוצאת הוועד היהודי האמריקני/המשרד בישראל

התוכן:

התנועה הקונסרבטיבית: דרכים ולבטים

- ✱ עולמה הרוחני של היהדות הקונסרבטיבית / אדריאל של
- ✱ מגמות ההתפתחות ביהדות קונסרבטיבית / מארשל סקלאר
- ✱ תגובות מגמנים על במקנוזו של סקלאר / סטיוארט רוזנברג, גילברט רוזנטל, ג׳ורדן אופסייר, כולסון סיגל, מרדכי וקסמן, לנרד לוין
- ✱ כושני היסוד ביהדות הקונסרבטיבית / לואיס פינקלשטיין
- ✱ היכוך היהודי בשלב באה״ב / דוד זינגר
- ✱ על הנוער ביתנו — העמדה הקונסרבטיבית / טוביה פרידמן
- ✱ על נשים במנין / רות ואקסמן
- ✱ על המחזור הקונסרבטיבי החדש לימים הנוראים / י. פטוכבסקי
- ✱ על „ההודות" — שנים אחדות אחרי מיתוסן / לנרד לוין
- ✱ ההתפתחות בתחום האהרמנודקסים באה״ב / דוד זינגר

תוספת מיוחדת: דו״ח מאמר קה — בולטין דו־חודשי על מגמות ואירועים בקרב יהדות ארצות־הברית.

בהזמנות לפנות:

הוועד היהודי האמריקני, רח׳ אתיופיה 9, ירושלים.

הוצאת ספרים „ש. זק ושות׳"

רח׳ המלך ג׳ורג׳ 2 טלפון 227819 ירושלים

הופיעו:

שלושה אמצעי־עזר ללימוד הלשון

מאת רבקה גלעדי

א. **פתגמון** — שני משחקי־רביעיה, העוסקים בפתגמים לפי נושאים שונים — בכל רביעיה נושאים אחרים. המשחק עשוי להנגיד בפי המשחקים את הפתגמים העבריים וככך להעשיר את מחשבתם ואת לשונם, ובעקיפין — גם לשפר את הכתיב.

משחק לבית־הספר, למורים ולבית־הספר („בפינת־הלשון").

ב. **לשון בעקבות פתגמון** — 20 דפי־פעילות — דף לפתגם, על 20 פתגמים מתוך „פתגמון". בכל דף: הדרכה למציאת מובנו של הפתגם, וכן פעילויות מאלפות בדקדוק ובכתיב ובעניני לשון אחרים (בשיטת „כתיב ללא כאב"). במבוא: מדריך למורה.

ג. **כתיב ללא כאב** — 180 דפי־פעילות, העוסקים באופן שיטתי בכל בעיות־הכתיב השכיחות בלשון השימושית. ספר־עזר למורה להוראת כתיב בשיטה זהה, האמצעי הטוב לתלמיד בעצמו: בתכנת, או כבוגר, שהוא מתקשה בכתיב עברי — עשוי להיפטר מצרתו תוך חודשים אחדים של פעילות עצמית משעשעת ומאלפת.

בכמוא שני מדריכים מפורטים: 1) למורה ולמדריך, 2) ללומד בעצמו.

כמתואר לעיל, יש קשר בין שלושת האמצעים, אבל, יחד עם זה, אפשר להשתמש בכל אחד מהם, בלי היזקק לשניים האחרים.

להשיגה בכל בתי־מסחר לספרים בארץ

בצלאל ססיל רות

האמנות היהודית

מהדורה חדשה ומורחבת בעריכת

בצלאל נרקיס

חלק ראשון — בימי קדם

חלק שני — מימי הביניים עד תקופת האמנציפציה

חלק שלישי — מתקופת האמנציפציה ועד ימינו

47 לוחות צבע, 345 תמונות בשחור־לבן

258 עמודים, נייר משובח, פורמט אלבומי מהודר

מסדה — הוצאת מסדה

טיול השבוע

אל קניון בית הכרם

מאת אלי אלעד

כמה עשרות מטרים בלבד מכביש עכו־צפת מצוי אחד הקניונים הקטנים והיפים שבשמורו בארץ על אף קירבתם היבה לפורק תנועה מרכזי. המדובר בקניון שנוצר במבואה המערביים של בקעת בית הכרם, בעיקר של נחל שאול אליו מתנקזים כיום מימי הבקעה.

כמומלץ לבוא לכאן למשרתו של יום גשום, כאשר רבה כאד זרימת המים בערוץ ונפילתם במצוק המצוק הצר של קניון נחל שאול. יוצרת כפל מים מרהיב שבשמור בכל מבחינות. במקום לא נעשו כל שבורות פיתוח מו סידורי בטיחות לכן יש להיזהר מאד בלהתקרב לשפת מצוק הקניון או לרדת לערוצו. הנפית, מרהיק, במפל התחיל המצוק צמחיה סבכית, כרשימה וכבמבה.

כדי להגיע אל הקניון יש לנסוע בכביש עכו־צפת, לערך 12 ק״מ מזרחה לעכו. כ־200 מ׳ אחרי השלט שהעמידה כאן הקרן הקיימת והמורה אל יער אחיהוד, במקום שנגבי החורש ומתחיל בטע זיתים תלול, יש להעמיד את הרכב, והרחק לכל האפשר משולי הכביש. מימין, כומשיש מטר, הקניק, הכרקם מתוה שמורת טבע, המקיפה 134 דונאמים.

יער אחיהוד

אחרי תצפית אל מפל המים כדאי לחזור לשלט הקקיל, ולהטות ימינה מכביש צפת־עכו ולנהוג במעלה דרך המורד המסכסה אל כצפה אחיהוד שממולו המתנשא לכ־14 מ׳ ר משובץ בחלוקי אבן גדולים, נראה היטב לנוהגים בכביש. הדרך, עבירה לכל רכב.

המגדל משמש בתקופת הקיץ בקריית המצפה־אש לכל הגליל המרכזי והמערבי, מיותפת עד רכת אירומית. הוא ניצב בהוכחי היער שנטעה כאן הקקיל — יער אחיהוד, והמתמשך בתבנית של איטריה, במקביל לכביש עכו צפת הול בצומת אחיהוד־כפר יסיף עד לכמעי הזיתים של הכפר מניד אל כרום. מכוחבי גבעת מיצפור אחיהוד נראה כביש עכו־צפת והמכוניות העוברות בו, כעל כף היד.

יער אחיהוד מקיף כ־4000 דונמים של עצי אורן ואחרים ושטפט פארק מופס להושבי עכו ומפרץ חיפה. כראש הגבעה, המתרוממת ל־242 מ׳ מעל פני הים, נפרש מראה נוף יפה לכל העברים.

צפונה נראים הכפרים ינוח, ירכא ואחרים ובאופק מאחוריהם רמת אידמית, תגיתא ומצוקי הלבנים של רכס ראש הניקרה. קרוב יותר אלינו, לרגלי הגבעה, מעמיק ערוצו של נחל יבורה. כלפי מערב נראים קטעים מחופו של הגליל המערבי, נהריה, עכו עד לקריות וחיפה. סמוך לכביש המושב אחיהוד ומפעל ציקלון, כבואות בקעת בית הכרם על מכפי הזיתים הרבים המצווים סיכן היכר לה.

הר־גמל

מזרחה יותר, בצד דרך המורד שבה נסענו, נראות עוגות בבירור שתי פיסגותיו של הר־גמל. כדאי לצפות אל הר מאורך זה שאת עתי פסגותיו דמויות דבשת הגמל, מנובר אוקי צר.

עירוץ הגמל שמתחתיו הוא הצרצא הקדם אליו התנקזו כימי בקעת בית הכרם. ערוץ זה ניתק מגליל מיכוי בעטיה של פעילות וולקנית כגרבה להתרוממותו של רכס הר גמל אשר חסם את הערוץ הקדום. כך נשתנה כבב שבו תוילתו של ערוץ זה הבה מראשיתה רחבה רעמוקה ולא לפי צורתו הרגילה של ערוץ קטן שמתנקזים אליו ערוצים נוספים ומתפשט בהדרגה לערוץ גדול יותר. את מקוטו של ערוץ זה כמנקז בקעת בית הכרם תפס בחלקו הקניון בו ביקרנו לפני כן.

מעבר לפבגת הר־גמל נבנידו הדשני של הגרון, כצייתת שתי מערות גדולות — מערה יבבים שהן מן הגדולות במערות הפרום־היסטוריה של ארץ ישראל. במקום נמצאו השרידות הכבאי כלי צור העשם, עצמות בעלי חיים כלפני כעשרות אלפים שנה ועוד. מחוץ למערה שכניים באילוזהיה נהרו שלנים, נמצא בית קברות כתקופת זה.

ליד המיצפור הניון להעמידה כאן הקקיל הכולל שולחנות, כים דסידוי אכספה, כדאי להמשיך בדרך הכורידה. איש אבי היער הכמונה על הגליל המערבי מר אלומן ידע, הניבב בקקיל מ־1949, כמפר כי בטיפוח היער החל לפני 25 שנה, כתייכבי המושב אחיהוד הצבר, כאז הוקם כמצברה.

הדרך עוברת ליד חלקות של דרים ושטי ברום, המגודים את היער, וממתבריות חורה לכביש כמה כאיל כי צפונה לצוכת כפר יסיף, במקום חניון ביער של הקקיל. מצב בתפעה הודית כאן התמנה הקיימת במרבית אתרי הקקיל שמוקרותי צבכה — הייעד שילוט כמספיק.

מיצפור אחיהוד

ציאות

שוק הפשפשים

דין פרוטה

מאת לאה פורת

על פי מסוק הפישפשים נעשה בשנים האחרונות שם לשוק עתיקות מסחריו לכ־ירוס מחירים מפולפלים, ער־יהן להשיג שם גם כציאות מש. זאת בתנאי שמוכנים לק־וצרים משומשים. כדי להצ־משימה לא צריך למהר. מס־ם לאט לאט בשיטוטי הק־ומתבוננים במיגוון הפריטים ים לכביזה — עד שמוצאים שראוי לקנותו. עד אז רצוי ע משאלות ביוחדות. כי אם ם למחירו של פריט כלשהו, סקרנות, בדרך כלל יעמה ה־בכל אמצעי השיכנוע שלו פריט זה. ההוצאה — יש ם חפץ אשר לא נתכוונו לק־

ק הפשפשים מרוגגים כמו ן מוזיאי" או „מחירים קבו־אינם קיימים. שלא כמו ב־הכרמל, למשל, בשוק הפיש־, רצוי לצמוד על המקח. ואם אינו כתויל בכך, יעשה מוכר שימהר להציע „הנחה", ראה שהקונה עתב את החו־

המציאות בשוק הפישפשים הבוים משומשים המוכרים כ־ים או אתרי „סיפורים". עד־תן להשיג גם עתיקות אבל ז זה כדאי תביד להתייחס נות לדברי המוכר בדבר כו־חפץ, ואם אפשר, רצוי לבוא חמה. שוק הפישפשים הוא הריכה הגדול ביותר כל חפ־ולים הכולים רהיטים, מקר־עגלות ילדים, אופניים, בג־הגודי נפט לחימום, מכונות , כעוני סבא, שכיחות, הב־, סתם ברוסאות ושפע של נחושה, כמו ניברשות, מכר־קוקומים, מגשים — שכל יישבע שהם „אוריגינליים" כ־

כמה דוגמאות של מחירים מבצאתי באמצע השבוע. יש בחשבון כי המחירים הם עמידה על המקח: מקרר אמ־בגודל 10 — 600 ל״י, מקרר בגודל 11 — 800 ל״י, עג־לדים 60—80 ל״י, תנור נפט 40 ל״י, מכונת כתיבה ש־שיכת ספם. לטובות היתר־ 40 ל״י, מכונת חישוב לאחר 300 ל״י, שעון עץ גדול ל״י, ארונות בגדים 500—900 שולחן כתיבה „מהדרני" 600 שטיחים מ־100 ל״י ומעלה, זת נחושת 40—65 ל״י, זוג עק מנחושת 110 ל״י, פמוט 5 קנים מנחושת 110 ל״י, שי נחושת 70—90 ל״י, עלי 3 150—200 ל״י, נרגילות ל״י.

ת חלק מהמוכרים שהוכרתי להשיג במחירים יותר נמוכים נייה במקור. שכן, יש להניח מחירים של שוק הפישפשים הם כיד שניה ומוכרים אותם ים יותר גבוהים. אולם ה־של הקניה בשוק הוא שבעי־אתר ניתן לראות עשרות מו־

צרים מכל סוג, ואילו אם רוצים לקנות כיד שניה, דבר הנעשה בדרך כלל על פי מודעות, בעתונים — צריכים לבוא זמן רב.

✱ ✱ ✱

כמה צורך מכשיר החשמל?

כמה קוראים ביקשו שנפרסם רשימה של מכשירי חשמל הצריכה שלהם. אם יודעים את הספק המכשיר בקילוואט לשעה, הצריכה, התחשיב הוא פשוט מאד: המחיר הממוצע של חשמל בתעריף יום הוא 29 אג׳ לקילווט שעה, אך לנוחות אפשר לחשוב — 30 אג׳. צריך איפוא להכפיל סכום זה בהספק המכשיר (קילווט) כפול מספר שעות השימוש.

למשל, מחיר השימוש בתנור חימום חשמלי בהספק של 2 קוטים, הפועל 4 שעות יהיה 2 קי״ו × 4 שעות × 30 אג׳ = 2.40 ל״י. חישוב זה מבוסס על כך שלמכשיר אין תרמוסטט (וסת חום) והוא פועל ברציפות. אולם מכשירים שיש להם תרמוסטט מפסיקים את פעולתם אוטומטית כאשר הם מגיעים למירב החום שלהם. מכאן שיש להעדיף מכשירים עם תרמוסטט וחוסכים בצריכת חשמל.

כשעושים חישוב של מכשירי חשמל שיש להם תעריף של זרם לילה כמו אוגר חום או דוד לחימום מים יש להביא בחשבון שהמחיר הממוצע הוא 22 אג׳ לקילוואט שעה.

צריכת החשמל של מכשירים שונים לפי קילווט שעה, כפי שנמסר לנו במכון התקנים:

המכשיר	הצריכה בקוטש
דוד לחימום מים 120 ליטר	1.5
מקרר, לפי הגודל (ליממה)	2.5—1.5
מקרר „ללא כפור", קטן (ליממה)	6—3
מקרר „ללא כפור", גדול (ליממה)	10—8
תנור אפיה	1.5
מדיח כלים	3—2
מיקסר	0.6—0.3
מיתקן גריל בתוך התנור	1.8
פלטה חשמלית	1—0.4
מכונת תפירה	0.2—0.1
מכונת כביסה בשעת חמום מים	3—2
מכונת כביסה בשעת כביסה	0.5
רדיאטור חשמלי	2—1
תנור ממזג חום	2—1
מגהץ	1—0.75
מגעילה ביתית	1.5—1
שמיכה חשמלית	0.08
שואב אבק	0.5
טלוויזיה	0.2
רדיו (מנורות)	0.05
נורה פלאורוסנטית * 20 ואט	0.035
נורה פלאורוסנטית 40 ואט	0.05
נורה רגילה 40 ואט	0.04

קוראים — וכן יצרנים — מוזמנים לשלוח למדור פרטים על „דין פרוטה" — „הארץ", ת.ד. מוצרים ואבזרים שיש בהם מימול. רצוי לצרף תמונה ומחיר. הצעות אלה יוצעו על פני הצעת. היסכון כליזה שרכוה כתוך כבר הופיע במדור בשבועות האחרונים. את הצעות יש לשלוח ל„דין פרוטה" — „הארץ", ת.ד. 233, תל־אביב, 66532.

* נורה פלאורוסנטית. בחנות צעט פי ארבעה מנורה רגילה הספק ולכן יותר חסכוני ל־ש בנורות פלאורוסנטיות.

הרובה של המישמר

סיפורו של אם־1, נשקם של אנשי המשמר האזרחי

מאת אריה חשביה

...ים אותו ביהדות, בעיר יבי־ לאורכה ולרוחבה של הארץ. לדבר בו, הוחים על קנקנו, כתאגנים בהפעלתו — בעיד יותר מתכים להרים. זהו ה־ האמריקאי אם־1, נשקו של ר האזרחי. כיוון שעתודיה ל שלושים שנה, הוא משמש גם הוא אם־1, אך לא היה אוטומטי, נשא כתבנית בת חמישה כדורים ושקל כחמישה קילוגרם. הרובה היה ארוך, כבד, כסורבל ובעל קצב־אש איטי כאד. הוא לא התאים לשריונאים, לצנחנים, לחיילות־קומנדו — ואפילו לחיילים־רגלים מקרשורת, שהיו שהירבו להתלונן עליו. גם מקלע־הרכש בפנמאגנן לא שבעו נחת ממנו, שכן היה מוליד במד

כבר ב־1940 היה ברור שחדש רובה חדש, קל, אמין ומהיר־ירי, הן בשביל החיילים־רגלים והן בשביל הדרגים העורפיים, עליהם איימה סכנה מכוחות מצנחים ויחידות קומנדו. באוקטובר 1940 פירסם הצבא האמריקאי מיכרז לפיתוח מודל של רובה מתאים. תשע חברות השתתפו במיכרז. זכתה בו חברת וינצ׳סטר, העוסקת עשרות בשנים בפיתוח וייצור נשק קל — לקליעה למטרה, לציד ולחיילים־רגלים. הנשק שפותח נקרא קרבין אם־1, קליבר 0.30.

פיתוחו בשבילו כמו חייל, שאינו גורם להלזהה. הודות לכוחו זה, זכה אם־1 לאריכות־ימים מופלאה. הוא נמצא בשירות עד היום הזה. חיילים אסיאתים נמוכי־קומה אוהבים אותו בשל מידותיו הקטנות. יפן מייצרת אותו ברשיון. ארצות־הברית סיפקה אותו בכמויות גדולות לצבאות קוריאה הדרומית ווייטנאם הדרומית. מאה אלף רובים כאלה מצויים נמצאים בבית־הנשק האמריקאי. רבע מיליון רובים כאלה נמכרו ברשיון לקלעים פרטיים בארצות־הברית. מיליונים נשקו להעברה נאט״ו באירופה.

כעת רכשה ישראל כמות ניכרת, בשביל המשמר האזרחי. אך הדגם שרכש המשמר האזרחי אינו הראשון. כאז אם־1 של 1942 מגרד כתריסר דגמים, ביניהם רובה אוטומטי לגמרי ורובה־צלפים בעל מיתקן לראיה בלילה. הדגם שנמכא לארץ הוא מן המדויקים ביותר מאלה שהכם אוטומטיים־למחצה. יש לו כוונת בחוה לאיפוס. הוא עשוי לירות מנחסכית בת חמישה או עשרה כדורים, אש מהירה ומדוייקת לטווח אפקטיבי של 300 מטרים. אחרי אימון באות, עשוי אם־1 להיות כלי־נשק יעיל כאד.

לסיפורו של אם־1 האמריקאי יש גם ספיח כאלף: כיון שהצבא האמריקאי נזקק למיליוני יחידות, בפיקיקון קצר ביותר, חברה וינצ׳סטר לא יכלה לספק את הביקוש בקצב כזה, היא נאותה לאפשר לעשרות חברות אחרות להשתתף בביצוע המשימה, ובמהליה ויתרו על התמלוגים המקובלים. מכסלת ארה״ב כיסתה את הוצאות המחקר והפיתוח של אם־1 (פחות מ־900,000 דולר) הרכשה את הרובים מכל קבלני־המשנה, במחיר הייצור, בתוספת רווח סביר. חברה וינצ׳סטר מילאה את חלקה בהסדר זה, ככל קבלני־משנה אחר.

קאראבין אם־1 עם מיתקן צליפה לילית

לטובת ולהיות גם בארצות־ אחר מיליונים מחיילים הש־ בו בשלום מלחמה.

סיפורו של רובה צבאי זה, אוטומטי־למחצה האחר יותר מיליונים היחידות יוצרו ב־ נים (1942 — 1945) של אמריקני בארצות־הברית.

ד בפיתוחו של רובה חד־ רגלים האמריקאי, היה אחד כלחמת־העולם הראשונה. ה־ האמריקאי מאותה עת, שנקרא גרונט, כתקלקל ונזרק אל גל הגרוטאות.

תעשיית המשקיהקל בארצות־הברית נתבקשה לפתח דגם של רובה חדש, אוטומטי־למחצה, שמשקלו לא יעלה על 2.5 קילוגרם. צילם הכביר את המחקר הפיתוח של כלי־נשק חדש בחולית מצרה, ובמיוחד הזאת שיהיה ההיתכמם, אין הכרח ליבצע כזה, בתעשיה בבאות כבולה אוחזת ופרנית.

צבא ארצות־הברית, שלא יכול להמתין, רכש כמות גדולה של תת־מקלע בן הדגם תומפסון (הוא ה„טומיגן" המפורסם), כמלא־מנסים בין הרובה הכבד האישי לבין התת־מקלע הקל. התומפסון ירה כדורים של אקדח מקליבר 0.45, היה קצר ובעל מחסנית שהכילה עד 50 כדור — אך היה כבד ובעל טווח אפקטיבי של אקדח: כמה עשרות מטרים בלבד. כליה ביורית, המפתח בו האמריקאים משנת 1932 עד לפרוץ מלחמת העולם השניה בשלהי 1939. ארצות־הברית שנכנסה למלחמת־העולם השניה רק בשלהי 1941, אך

זוגות צעירים בואו

לחיות בעיר הצעירים מצפה רמון

בנה והיבנה במצפה רמון המתחדשת

מובטחים: תעסוקה מיידית, שיכון, חינוך לנוער, תמריצים

פרטים בלשכת המודיעין של המרכז להכוונה לערי פיתוח, רח׳ אסתר המלכה 4, טל. 247261 בימי שני וחמישי בשעות 14.00—10.00, וכן במשרדי המועצה המקומית במצפה רמון.

هكذا من الأصل

صكنا من الامل

תרבות וספרות

יורם ברונובסקי

על החיים (ועל המוות)

ו. ס. פריצ'ט: להחיות מחדש את משמעות של המלים, אפילו הן דהויות ושחוקות לעוצמת המציאות, „אין בעולמנו כבוד לדמיון היוצר".

היינריך בל: נקודת-האפס איננה אנארכיזם מוחלט, אלא נקודת-מוצא שממנה אפשר לבנות מחדש

בית-הכנסת הגדול של תוניס: „לבטא את רעיון המקדש, איתן, רב-כוח, זוויתי, מושפע כנראה מאדריכלות עמי הקדם, ביחוד אשור".

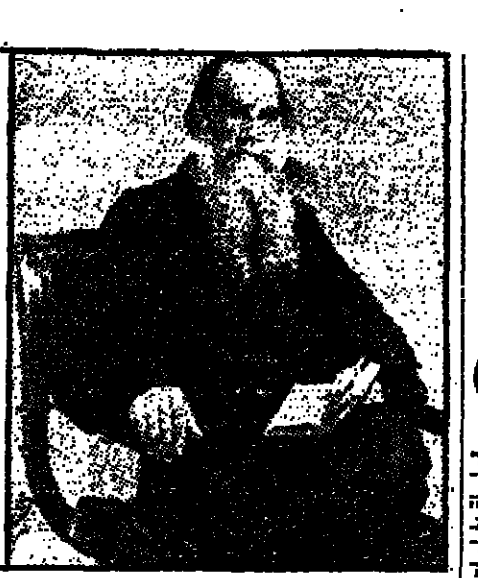

לב טולסטוי: „שקרים, שוד, ניאוף, שכרות ופריצות מכל הסוגים" מוקעים ב„וידוי" עם יצירותיו ה„בלתי-מוסריות".

מות איוון איליץ'. האב סרגיי. השטן מאת ל. נ. טולסטוי
תרגם מרוסית: אלי יציב. הוצאת דביר, ספרית גבעים, תל-אביב תשל"ה, 171 עמודים.

בשנת 1880 מתחולל המשבר הגדול בחייו וביצירתו של טולסטוי. הוא חדל, כביכול, להיות „סופר" ונעשה ל„מורה", להוגה-דעות, לאיש-מוסר, לחוזר בתשובה הכבה על הטאיר „השפלים הנפשעים" (לפי ניסוחו), לקדוש מצוה וכעצה, למטורף, ולבסוף ל„בורח מיאסנאיא פוליאנה" — גיבורה של אגדת-הקודשים המגוחכת והמופלאה ביותר של התקופה המודרנית.

בשלהי שנת 1879 הוא מתחיל לחבר את „הוידוי", זה כתב-הבריאות שלו כ„טולסטוי הצעיר", כפי שיכנוהו לימים על-ידי החוקרים מחברה של „אנה קרנינה" ו„מלחמה ושלום". במסה-סיפור אוטוביוגרפי משונה זה מתחילה התקופה השניה ביצירתו, זו שבה נעשים חייו לעלילה הטולסטויאנית העיקרית, והספרים שהוא מחבר הם כאילו רק תוספות משניות וכפלות לעלילה זו. בין שאר הפשעים של עברו („שקרים, שוד, ניאוף, שכרות ופריצות מכל הסוגים") מוקיע טולסטוי ב„וידוי" גם את יצירות-הספרות הבלתי-מוסריות הסוריאליות שכתב עד אז — את הרומאן על „איזו גבירה שהתאהבה באיזה קצין", ואת השני, ארוך עוד יותר, על „גדולתה של רוסיה". הוא דן לגניזה ולשכחה את אחד-עשר הכרכים של כתביו המוקדמים שהופיעו עד 1879 ומגנה את פילוסופית החיים האנוכית המשתמעת מהם, אשר לפיה „חייב אדם להיות כך שיהיה לו ולמשפחתו טוב ביותר". ואשר לאמנות, אם בכלל כדאי לדבר על אוילות זו, הרי טעותו העיקרית של טולסטוי הצעיר בעיני טולסטוי הזקן היתה גודש הפרטים הריאליסטיים הקטנים, הקישוטיות השובה-לב ומבלבלת את הדעת, שהרומנים המוקדמים שלו שטופים בה.

בקונטרס מאוחר יותר, „מהי האמנות" (1897), הוא פותח את המצבות הללו נגד גודש הפרטים הריאליסטיים ונגד הקישוטיות והרכאת המתוסרות. הסיפור הגדול ביותר שנכתב אי-פעם, נאמר ב„מהי האמנות", הוא סיפור יוסף המקראי. והוא כזה מפני שנעדרים ממנו כל הקישוטים המיותרים וכל הפרטים שאינם במהות העניין. „לכן זה סיפור לכל בני-האדם יכולים להבינו, הוא נוגע לכל האנשים בכל האומות והתמיד בזמננו ויהיה קיים למשך אלפי שנים".

כול מן הרומאנים הטובים ביותר של זמננו את הפרטים הקטנים — ובה יעבור מהם די הגודש הפיוטי הריאליסטי, ריבוי הפכים הקטנים — בהרות בקורתו הנוקבת ביותר של טולסטוי — מקומכים אותו ביחוד כנגד „המשורר הגרוע הבלתי-מוסרי", שייקספיר. הדברים ידועים.

המוז'יק המדומה

ז הסכימה של הדברים, הנוחה לרוב היסטוריוני-הספרות. הנה אצל טולסטוי אפילו הסכימות לא היו סכימאטיות. ככל שהשתדל להיות פשוט ופשטני יותר, „בודיק" לכל דבר, נעשה השתדלות שלתוכן בקלע נפתלות וסבוכות יותר. אפשר לחלק את הגישות של החוקרים לבעיית שני לב טולסטוי — הצעיר והזקן — לשתי קביעות: באחת מצדדים אלה הבנסים להראות כמה הרבה מטולסטוי הזקן היה כבר בטולסטוי הצעיר — כמה פילוסופיה, כמה דידאקטיקה והיסטוריוסופיה, כמה עינוי-נפש; ובחטיבה השניה אלה המבליטים את ההסתכיות, את מה שנשאר מן הצעיר אצל הזקן.

אין ספק, שתי ההסיבות צודקות. טולסטוי הזקן וטולסטוי הצעיר הם איש אחד, על אפו ועל חמתו של הזקן. אלא שדומה כי בצד הגישות האפולוגטיות הללו (בין אם זו אפולוגיה על ההיסטוריוסופיה של טולסטוי הצעיר כדרך ישעיהו ברלין ובין אם אלו האפולוגיות השונות — הנפוצות כאן, ביכוב — על „התחיה", דיבוק-הזקנה שהכיך את מוקירי „אנה קרנינה") יש גם מקום לגישה ישירה יותר, התובעת אכבם כפהו בלתי-מתקבל על הדעת הבידרוב המפורחה שלנו: להאמין גם לטולסטוי הזקן, לאותו פרא אציל, לאותו מוז'יק מדומה (צבוע?) שבבגדי-האיכרים שהוא לובש נסתרים בתוך פרחי והדים מהון האהוב עליו במיוחד. אבל הבה נאמין, ולוא רק בעת קריאת טולסטוי, לפואטיקה הפשטנית שלו, לרבות ההבלים הללו בקונטרס „מהי האמנות", המהלל את „אוהל הדוד תום", ובמאמר „שייקספיר והדרמה" המבפיע את המשורר האמיתי ביותר בעיני יהד בארי-עולם.

על-פי דוב מקובל לחשוב שטולסטוי הצעיר, „הסופר", הוא טולסטוי הגדול, האמיתי, ואילו „הבורח", הזקן המגוחך, אותו המלך ליר (וכמה הוא שבא את המחזה הזה שכמו נכתב על אהוביו!) של יאסנאיא פוליאנה, נגמר כסופר, עקב ביוון הבגולה של דידאקטיקה פרימיטיבית. לראיה: הרומן רחב-היריעה היחיד של התקופה השניה, „התחיה", נופל בלי ספק, בכל הבחינות, משני הרומנים הגדולים של התקופה הראשונה, „מלחמה ושלום" ו„אנה קרנינה". כבר „הוידוי" מדליק אור-אזהרה אצל מוקירי הפיוס החיוני, הגודש הריאליסטי הפכים הקטנים, הצילים את שני הרומנים המוקדמים לחיוניים יותר מן החיים, אם מותר לומר. בעיני קוראים רבים „הוידוי" — המתיימר לומר הכל — אומר הרבה פחות על הכל מן התמונה של הנסיך אנדריי השוכב פצוע בשדה-הקרב או העומד לפני האלון השב ומלבלב. ביביה הכהביה של טולסטוי המאוחר אף אינם מוכרים לרוב הקוראים, טולסטוי הוא בשבילם קודם-כל מחברו של הרומן „מלחמה ושלום", ויש המעדיפים על פניו את „אנה קרנינה". צריך איזו רגישות ביהדות, אכסצנטריות קמעה, כדי לומר ש„הוידוי" הוא אולי הגדולה שביצירות טולסטוי, כדרך שאומר סביאטופולק מירסקי ב„תולדות הספרות הרוסית" שלו. (ג'יימס ג'ויס כמו שחושב הסיפור „לכמה אדמה זקוק האדם" הוא הדבר החשוב ביותר שכתב טולסטוי). מכל-מקום, הרוב גזר זה כבר: טולסטוי הוא בראש-וראשונה טולסטוי הצעיר! בשנת 1883, שלוש שנים לאחר ראשית המשבר הגדול, כותב טורגנייב מצרפת לתלמידו וידידו איגרת אחרונה, נרגשת, ובה הוא מודיע לו על מותו הקרב ובא וקורא לו, ל„סופר הגדול של ארץ רוסיה", לחזור לספרות! האיגרת לא נענתה — הרי משמע.

מותו של שופט

ל חזור לספרות? והרי טולסטוי כתב בתקופתו השניה, תקופת „הוידוי", את שבעים העמודים הגדולים ביותר שכתב הוא או אולי כל אדם אחר, אי-פעם! הוא כתב את „מותו של איוון איליץ'". כתב אותו לא בניגוד לתורותיו הבוטארות של טולסטוי הזקן, לא שהשרים על עצמו הגניב בדלת האחורית לתא-הנוירים של טולסטוי הזקן את „הספרות האמנותית" של טולסטוי הצעיר — אלא כתב אותו בתואם מלא עם טולסטוי הזקן, לרבות הפואטיקה שלו המתנכרת לגודש הריאליסטי ולכל הקישוטיות המהוה את דפי הרומנים הגדולים של התקופה הראשונה.

לדידי — ודומני שגם לדידם של קוראים אחרים — „מותו של איוון איליץ'" הוא „כל טולסטוי" הוא אותו חלק תמצית הכלל, שבעים העמודים שלעומתם מחוויר כמעט כל דבר אחר בספרות, כולל יצירותיו האחרות של טולסטוי.

כאן אין שום מקום לאפולוגיה, אין צורך לתרץ דבר — למען האמת, כל מלה על „מותו של איוון איליץ'" היא מיותרת. יש עוד שני סיפורים קצרצרים של טולסטוי שרמתם קרובה לרמתה של הנובלה המבאימת הזאת על חייו (יותר על חייו כאשר על מותו) של איוון איליץ' הם כמוה מושלמים בתכלית: הסיפור „אליושה גורשוק" שכתב הזקן המופלג בשנת 1905, והאגדה „שלושת הזקנים" כסוף שנות השמונים (אם איננו טועה).

אביא כאן רק את משפט-הסיום של הסיפור „אליושה גורשוק", סיפור חייו ומותו של הילד-הקדוש (איזה קשר נורא יש בכל נסיון „לסכם" איכשהו סיפור כזה!): „משהו הדהים אותו, הוא התמתח ומת". תשע-עשרה שנה קודם-לכן, בשנת 1886, סיים טולסטוי את הסיפור „מותו של איוון איליץ'" במשפט דומה: „הוא שאף אוויר אל קרבו, עמד מלשאוף באמצע, התמתח ומת". אליושה, הנער הכפרי, והשופט והחוקר המבקש „לסלק את האנושי" (ע' 30) מחייו עד שבאה המחלה וכופה עליו בכוח-איומים את האנושי ביותר, הם שתי הכוויות שונות מאוד מבחינות יחסו של טולסטוי אליהם ומכל הבחינות (המקביל לאליושה ב„מותו של איוון איליץ'" הוא המוז'יק גרסים). אך בהעתם שלטונו האמיתי של טולסטוי הם נפגשים ועשוים לדמות אחת — כי טולסטוי האמיתי, הגדול באמת, כותב רק על שני דברים: על החיים והמוות. כל השאר — התורות והדוקטרינות הסבוכות בתאומתן, הפוליטיקה, ההיסטוריוסופיה הטולסטויאנית — הן רק ספלוות מעניינות, הצריכות לחוקרים ולאפולוגטים. לכאן שייכים גם הפרטים על חיבורו של הסיפור שאביא כאן, מפני שהם חסרים על כריכת הספר העברי, חוסר גם מבוא כלשהו (ואולי גם זו לטובה!)

בתחילה אמור היה הסיפור להיקרא „מותו של שופט" והוא מבוסס על מעשה במכרו של טולסטוי (או אח של מכרו), שופט-חוקר בעיר טולא בשם איוון איליץ' מצ'ניקוב שמת בסרטן בשנת 1881. וכך, „איוון איליץ'" איננו בהכרח שם שנבחר כדי לסמל „כל אדם", בתור השם הרוסי הנפוץ ביותר (כפי שהימו כמה מבקרים), אלא הוא נאמן למציאות. מחלתו של איוון איליץ' מתוארת בסיפור בדיוק של תיק רפואי — אך לא נאמר בו מהו סרטן. מדוע? מפני שטולסטוי שנא רופאים ולא היה מוכן לחזור על ההזדמנות לשים אותם ללעג כבורים כחוללים המלהגים בריב הסיבות. בצד הרופאים שנא טולסטוי את המשפטנים. לא היה בעיניו מקצוע נתעב יותר מרופא או שופט-חוקר.

האשה כשטן

ב כרכון הנאה שיצא זה עתה בהוצאת דביר נספחים ל„מותו של איוון איליץ'" שני סיפורים קצרים יותר — שניהם מפרי-עטו של טולסטוי הזקן. הסיפור השלישי, „השטן", הוא כעין המשך ובקבילה ל„סונטה קרויצר" והוא נכתב באותה עת כמעט (1889—1890), ובתוך אותן התלבטויות ואידאות. לשני הסיפורים משותף המוטו מתוך הבשורה על-פי מתי: „ואני אומר לכם כל המסתכל באשה לחמוד אותה נאוף נאפה בלבו". האפולוגטים המנסים להראות כמה מן הזקן היה בצעיר מצביעים על פרק בטיוטה הראשונה של „אנה קרנינה", שם מתוארת אנה בתור „שטן" — וזה גם שמו של הפרק שטולסטוי מחק אותו לאחר-מכן, כאשר הלך והתאהב בגיבורה שלו. „השטן" פורסם לאחר מותו של טולסטוי. ביומניו הוא מספר על נסיונותיו הגרוטסקיים להחביא את כתב-היד שלו מפני אשתו, שנעלבה נוראות מ„סונטת קרויצר" המגנה את חיי-האישות ומוקיעה את האשה — כל אשה, גם הנשואה — כאויבו הגדול של הגבר. ב„שטן" האשה היא פשוט שליחתו ותציגתו של השטן עצמו, אך „השטן" היה עוד יותר מוכן: „סונטת קרויצר" מבוססת על סיפור ששמע טולסטוי. ואילו „השטן" מעורר זכר של אהבה נושנה לבת-הכפר אקסיניה, שטולסטוי היה קרוב להיות אבי בנה, ואשר אשתו קנאה בה קנאה קשה, גם אם טולסטוי — כמו יבגני, גבור הסיפור — ניתק את הקשר עמה לפני נישואיו. עוד אפשר להעיר, לבין ההמשכיות בחייו וביצירתו של טולסטוי, ששם משפחתו של גבור „השטן" — אירטנייב — הוא כשמו של הגיבור האוטוביוגרפי של „ילדות, בחרות, נעורים".

הסיפור השני, „אבא סרגיי" מוכר כבר לקורא העברי מתרגומים קודמים, כמו גם „מותו של איוון איליץ'" המתורגם כאן, ככל שידיעתי מגעת, בפעם השלישית. אינני יכול להאריך כאן בכתיבה על אגדת-קודשים ספק-מודרנית ספק-קדמונית — ובאד טולסטויאנית בעצם הספק הזה. על כל סיפור של טולסטוי אפשר לכתוב ספר והמוטב לא לכתוב דבר. רבנזיה בעתון היא דווקא פיזרון מסיים, בניגוד לכל המשוער: היא מעין הכישה טולסטויאנית, בזעיר אנפין, למיתחייו של הגשר החלש, הנך מדעוה לבזיון שבה. התרגומים החדשים הם טובים מאד, אך בטופס שלי (רק שלי?) העמודים 144—121 נדפסו במהופך לכל יותר עמודי הספר, צורת הדפסה לא-מקובלת, המקשה במקצת על הקריאה.

אני חייב עוד הסבר לכותרת הרשימה: שאלתיה מכותרת המאמר הבוראליסטי שכתב טולסטוי בשנת 1889: בתחילה כינה אותו „על החיים ועל המוות" אך תוך כדי הכתיבה, השתכנע שוב שהמוות אינו קיים (כמו בסופו של „איוון איליץ'"), קיצר את הכותרת ל„על החיים" ונתן את כתב-היד להעתקה לאשתו השונאה המסורה. זו הגישה בינה לבינה לפשרה של נוסח הכותרת: „על החיים (ועל המוות)".

עם נעילת קונגרס פא"ן בירושלים

אורי סאם

היינריך בל ונקודת האפס

אירוח האיגוד הבינלאומי לסופרים, פא"ן, בירושלים היה מאורע בעל משמעות פוליטית אם גם ספרותית. היתה זו הזדמנות מצויינת להרחיב את הדעת, לחילופי דעות וידיעות על הלכי הרוח בעולם, שהסופרים הישראלים מנותקים מהם במקצה.

הבעיות הפוליטיות והמאבקים הפנימיים בישראל מצמצמים במידה רבה את הראיה וההתעניינות בנעשה מחוץ לגבולות הארץ. הסופר הגרמני, היינריך בל, בעל פרס נובל, חשף לפנינו בנאום הפתיחה ראיה כלל-אנושית של בעיות העולם. העמדת השואה מול סבלם של שאר העמים, וראייתה במסגרת „נדודי העמים" מלפני כאלף שנה. הדגשת הבעיה של „חיי האדם בגלות" כבעיה אכסיסטנציאלית כלל אנושית, ניתוקה למעשה נושאים המיוחדים כאילו לעם ישראל, הוציאה אותם מההקשר היהודי המצומצם, והעמידה לפני השומע השקפה הולה על כל עם או קבוצה חברתית.

הרכבת הנוסעת בזמן

תיאוריה אחרת של בל, החוזרת והכרחית לנקודת-האפס, נקודת-המוצא, על-ידי ההרס הטוטאלי המאפשר בניה מחדש — תיאוריה זו מעמידה בספק את המקובל ואת הערכים ה„מובנים מאליהם" כמו לאומיות, מולדת ואפילו תרבות. נקודת-האפס של בל איננה אנארכיזם מוסתר או גלוי, אלא נסיונו של הסופר להביע את נקודת ההתחלה, אשר ממנה אפשר לבנות הכל מחדש. במסיבת עתונאים ענה בל בענין זה: „גרמניה שוב נתנה סימני חיים עצמיים, היא לא נשארה בנקודת האפס". באותה ההזדמנות הכחיש בל שגם המוקיון שלו הולך בכיוון האפס. לדבריו, אין הידרדרותו של המוקיון לשפל המדרגה החברתית דומה לחזרה לנקודת-האפס, שאותה הוא רואה בוקשר המצומצם של גרמניה בסוף מלחמת העולם השניה.

אני מרשה לעצמי לחלוק על האינטרפרטציה העצמית של הסופר, החוזר בכמה מיצירותיו (הן ב„תמונה קבוצתית עם גברת" הן בסיפוריו שלא תורגמו לעברית) על אותה בעיה כלל-אנושית: הירידה החברתית של גבוריו, כמעט עד להתאפסותם וביטול עצמיותם.

בספרו „המוקיון" מסתבך הגבור הראשי — המוקיון — בשיטתיות, עם כל בני משפחתו וידידיו. סופו — אדם בלא כסף, בלא אהובה וחברים, הנשאר כחוסר כל וללא תקוה לעתיד. הנושא הכללי ב„תמונה הקבוצתית עם גברת", דומה. כאן נעלמה הדמות הראשית, הגבורית, ודמות המספר חוקרת מספר רב של דמויות-משנה, על-אודות אותה הגברת. גם כאן מתגלה הריחוק בין האנשים, חוסר ההבנה ההדדית ואי-הסובלנות. בל אינו בונה לפנינו דמות מגושמת ומגובשת, וככל שהקורא מתקדם בספר, ככל ש„יודע" יותר על אותה לני פפאפר, כך מתקשה הקורא לבסוף לגבש לעצמו דמות שלמה ועגולה. בדרכים ספרותיות הצליח הסופר להרוס, להוביל לנקודת-האפס, את עצם עיצוב אותה הדמות.

אותו מוטיב, בצורה אחת, נמצא כבר באחד מסיפוריו הקודמים, „הרכבת הגיעה בזמן". סיפור זה, שנתפרסם בשנת 1949 מתאר חייל בדרכו לשדה הקרב. החייל הגרמני יודע שבמלחמה של היטלר כבר אבודה (הסיפור מתרחש בשנת 1944) והוא מנחש כי ימות, אף לפני הגיעו ליעד המתוכנן. חבריו, כולם חיילים בדרכם למוצבים גרמניים ברוסיה, מתוארים כחיות-פרא, שאנושיותם מוטלת בספק. שיא העלילה מתרחש בבית-בושת, בו נפגש הגיבור הראשי עם אחת הזונות ופגישתם מסתכמת שלא בדרך המקובלת: הם מספרים זה לזו על דרכם, עד הגיעם אל אותו מקום. בסיום הסיפור, נהרגת הזונה-האהובה על-ידי מארב של חיילים פולנים, אשר להם מסרה ידיעות על מקום-הימצאם של הגרמנים. לגבי הגיבור הראשי, אבידת אהובתו קשה והרסנית יותר מאשר מותו הצפוי לו-עצמו. שוב הגענו לאותה הנקודה, אשר ממנה יש להתחיל הכל מחדש. כאן מסתיים תפקידו של הסופר בל, ועלינו, כקוראים, לחפש את הדרך ואת המוצא. הסופר אינו מרמז לעתיד ואינו נותן אף ברמז קורטוב בה להמשך שיבוא.

אופטימיסט שמאלני ושמרני

הדרך להשיב פתרונות לבעיות שמעורר בל בספריו, היא להכיר את היחס של הסופר ודעותיו בענייני יום-יום. אינני רוצה לחזור על הצהרותיו האוטופיות בענייני פוליטיקה ובריחוד זו הקשורה בישראל, מאחר שאין להן חשיבות מרכזית ביצירותיו. בל אינו פוליטיקאי, ודעתו האישית בנושאים אקטואליים הקשורים לאזורנו חסרה משקל, למי שמצפה לדעה מוסמכת. להכרת הסופר חשוב יותר לדעת אולי את יחסו לפוליטיקה באופן כללי. בל אמר במסיבת העתונאים שאין כיום סופר היכול להנתק לחלוטין מן הפוליטיקה. הוא כינה את החלוקה המקובלת בין „ספרות טהורה" לבין „מעורבות" כאבחנה בורגנית. לדעתו, אין הספרות הטהורה בעלת מידה טובה כנגד הספרות „המעורבת" כבעלת מידה רעה, אלא הסופר המודרני חייב לשלב את השתיים יחדיו. הסופר צריך לאהוב את השפה ובאותה מידה להיות בעל אחריות כללית. כאשר נשאל אם היה מגדיר עצמו כשמאלני, ענה בל בגאוה שהוא אופטימיסט שמאלני ושמרני מאד.

בל שלל מכל וכל יחוס חד-משמעי ובלתי-מסויג כפשטני מדי, והדגיש שהסופר חייב לחקור ולהכיר את הגונים הקיימים בעולמנו. לדעתו, אין עוד שום „שמאלי", אלא הכל נתון בתהליך התפתחות ושינוי מתמיד. כדי להבין כל זאת במשמעות שאליה מתכוון בל, יש להתעלם מהמציאות המוכרת לנו בישראל: באירופה בכלל, ובגרמניה בפרט, תנועת השמאל היא האופנה, ואין כמעט משכיל שירשה לעצמו להופיע ללא תג זה. הסתייגותו של בל היא למעשה רק סיסמה, או ראיה פשטנית. אני מניח שאילו נשאל אם הוא „ימני", ודאי לא היה מהסס לשלול זאת מכל וכל.

שיכות-הלב הרבה שקבל היינריך בל בביקורו כאן, ההתרכה שהשפכה עליו ללא סייג הבחנה, נובע ודאי בעובדה שסופר זה הוא בעל פרס נובל לספרות. כיום זכה בגרמניה במידה רבה. ואין זה פלא לאחר הופעת ספרו האחרון „קתרינה בלום". הספר כתוב בסגנון של עתונאי בעתון ערב, והעלילה מתאימה יותר לעתון הרב-תפוצתי ה„תמונה" הרבה „בילד ציימונג" (אין בארץ עתון ברמה כה נבוכה שניתן להשוות אליו). והנה אכן קיבלה את הספר בקורת קטלנית למדי בגרמניה. לדעתי אף „תמונה קבוצתית עם גברת" לא הגיע כלל לרמה של „המוקיון" ואף לכמה מסיפוריו הראשונים של בל. התמונה הקבוצתית מתפרקת מרוב „תמונות" של הפרטים הרבים סדורים ומגובשים לאחדות או לרצף סיפורי. גם ביצירה ספרותית גדולה יש שפרטים רבים מיותרים, וביצירה זו נראה שהאריכות בחלקים מסויימים והגבבת העדויות, גורמת בהולט.

„המוקיון", שהיא ללא ספק יצירתו הגדולה של בל, המיבנה ברור בה, הדמות העיקרית משתלבת יפה באוירה ובסביבה המעוצבות באמנות רבה. בגרמניה בולטים כיום סופרים אחרים, בני דורו של בל וצעירים ממנו, המצליחים לא פחות ממנו, ואולי אף יותר. בל לא הגיע שוב לרמה וליכולת הכתיבה שהוכיח ב„מוקיון". שאלתי סופר גרמני אחר, שהשתתף בקונגרס פא"ן בירושלים, מי לדעתו הטובים בסופרי גרמניה בימינו והוא השיב לי: „אני רואה כיום אף סופר גדול באמת וכאשר אני אומר גדול, כוונתי לדוגמת תומס מאן, טולסטוי וגודריך בל".

הדה בושס

ראיון שלא נערך (כמעט) עם ו. ס. פריצ'ט

לונדון 58'. אני עדיין מלאה רגשות כבוד והערצה לאנשים שכותבים. אני מראיינת את הסופר והמבקר האנגלי ו. ס. פריצ'ט ל„תרבות וספרות". פנים אל פנים עם האיש שהשתייך אל דור הסופרים האנגלים של שנות ה-30, ועל-ידים כמו נתוודעתי אל הספרות האנגלית בת-זמננו.

מצאתי עצמי כבולת-לשון מהתרגשות. אני חוזרת אל עצמי לאחר שאני יושבת על תקע חשמלי, המצא לו מקום על כסא, והיבה מצבצת פתוחה שלידי, מכתימה את שמלתי. קשה למצוא מקום ישיבה בבית ההפוך. (רק עכשיו, לאחר שנים, נודע לי שבאותם ימים עברו פריצ'ט ורעייתו לביתם החדש). פריצ'ט באדיבותו ובחביבותו הופך את האווירה לנוחה ונעימה. אשה נאה, צעירה ממנו בשנים רבות בשמלת מאפסה חומה בהירה, בת מעמד הפועלים על פי מיבטאה, מזמינה אותי לארוחת ערב. כיום אינני מצליחה למצוא את הרשימה שכתבתי אז. אבל בתיק ישן שלי אני מגלה מכתב אל העורך הספרותי דאז, הד"ר יעקב הורוביץ, ובו אני מספרת בהתלהבות טיפוסית כי ראייתי את פריצ'ט השיחה היתה מעניינת להפליא. כאו, לא שכחתי לא את הבית בקמדן-טאון ולא את האיש.

*

ירושלים, 74'. אני מקוה שאוכל עכשיו להמשיך את השיחה כאן. (פריצ'ט מתארח בארץ כנשיא פא"ן העולמי). אני עדיין נלהבת לספרות ולסופרים, אם כי במשך השנים הארוכות נעשיתי גם לכודת אכזבות. אני עוקבת אחר יצירתו של פריצ'ט במשך כל הזמן הארוך הזה. קראתי את הביוגראפיה המצויינת שלו על בלזק, ובקורות על האוטוביוגראפיה שלו שנתפרסמה לאחרונה, ולאחרונה על קובץ סיפורים בשם „יחפנים קבורנזואל וסיפורים קצרים אחרים". („פארסה על נושאים לא-קדושים עם התגיוני הסבירי"). פה ושם אני מגלה בשמחה ובהנאה את הביקורות שלו. הן מצטיינות תמיד בחשר ביטוי נדיר, ובכולה אבחנה דקה וחותכת, גדושות תרבות וליטוש, כצפירות כוהן דמותו של האינטלקטואל האנגלי כסופר וכמבקר.

גברת עבריית כאר בשם ריבה רמז מודיעה לי טלפונית בתשובה לבקשתי, בהתוקף שנקבעה לי פגישה עם פריצ'ט ביום ה' ה-19 בחודש בשעה 12.00 בדיוק. אני מתכוננת לפגישה בהתרגשות, ותוהה אם פריצ'ט בן ה-76 יזכור אותי מאותם ימים רחוקים.

בחדר 330 של מלון „דיפלומט" הירושלמי. שאליו אני מגיעה קצרת-רוח, מודיעה לי הגברת הפעלתנית, שהכוונה איננה לראיון אלא למסיבת עתונאים אשר זמנה קציב לעשרים דקות בלבד. כפי שניתן לי להבין, אין נכבב על הסופרים האורחים פני לעניינים בבלים. אני נוכחת לדעת לאחר מכן, שכוונה הבכוה לראיונות סמויה ומובטחת בלעדיות למלווים לראדיו ולמראיינים השבדיים המקצועיים של עתוני הערב. (כך נתבשרתי על-ידי עתוני ... על סול בלו: המחזאי האמריקאי הנודע, ובראיון ארוך בעתון ערב כלל הבראיין את בלו [illegible] באסכולה ספרותית אחת, בלא לדבר על גברת שהזכירה את אכזבתה הגרמניה על היינריך בל, ורבים ומדברים שאנשים את יוכתקו להכריז קבל עם ועדה על אהבה הספרות הנצרית לישראל. איש כמובן לא טרח לשאול את הסופרים על בת שבעבן).

הפגישה בעקיפה

אני נקלעת כעיסה ורוגזת ללובי של מלון „דיפלומט". הנוף שבחלון מכבד להלהבה כדי ביופיו. אבל אני מוצאת את עצמי ללא כל התראה מהשכבת בשולי אדמה של הספרות העברית. גברת ספרותית [illegible] הסידה באמצעיתו של [illegible], [illegible] הודעות מחריכות-אנגליים על הרב-קיל, [illegible] היא מכבבת את המערכה הפוליטית [illegible]. [illegible] אירית שמקיבו לא יתדר [illegible], ולידו אשה, רעיה עד איבה בלביט אנגלו-בוהמי ובתחרוקת תואמה.

נער-הפלא המזקן של ביבי-הופכין ה„ספרותיים" בלווית נערה צעירה כבולה שבריה-קסם למסתחרי-הציירה, הולך על פני ביעף, בחיפש אחר האביונות הרהבית. סופר אחר משפיע אהבת-אדם דביקה על גברה אמבותיה ומציף מבטים חודרים ובוחנים לצדדים. עוד סופר חיווי-הגב נושא על כתפיו את יסגרי האכנה כולה וגם עיניו מתפשות רבולשות. (את א. ב. יהושע ועמוס עוז, למהל, לא ראיתי באולם).

אני נמלטת כל עוד נפשי מן ההכנאה אל האולם שבו אמורה להתקיים מסיבת העתונאים. מצלמות הטלויזיה כבר הפכו עבדה בטוחה. הכרב ככל שהספרות תיראה פוטר נאבית. את פריצ'ט אני רואה מסבב ליד אחד השולחנות בחברת כמה אנשי רדיו ישראלים, שוודאי ידודתו לקהלם על כל הפרטים העיניים שלו. לידי יושב על כסא מרצה צעיר לספרות שאני דווקא מחבבת. אני שואלת לתומי אם קרא מיצירותיו של פריצ'ט והוא משיב בשלילה גמורה.

אני מבליחה לריב עם הגברת רמז הממונה על הסופרים האורחים, והיא עונה אותי בחוכה שפוכה. כיצד שואל אותי בתביעה מדוע אני מתעקשת לראיין דווקא את פריצ'ט. יש כביב מועמדים רבים אחרים, צעירים ונאים יותר. בעזרת אחד מבכירי הירושלמים, הבקי בדרכי הסדר ההיררכיה השולטים כאן, אני מגיעה בכל זאת עד לפריצ'ט. אנחנו מחליפים מספר מלים. הוא נזכר בפגישה שלנו משנת 1958, אבל גם מסביר לי בהתיבות רבה שלצער איננו נתון לדליטתו וצריך לקחת חלק בקוקטייל, [illegible]. גם הוא כבר יודע שבמסיבת העתונאים ודאי ישאל על עתידה של הספרות העברית על עמדתה הפוליטית כלפי ישראל, [illegible] אפילו נתבות, כמום כה בוה דעתה של הגברת רמז היא מודיעה לי שלאחר המסיבה הארגן לי ראיון, אבל לעשר דקות בלבד. כהה ראר-ית לפניו.

*

פריצ'ט עדיין אדיב וחביב. הוא [illegible] האינטלקטואלים האנגליים [illegible] אין כאן מעין [illegible]. [illegible] אני [illegible] לזמן כדי לעבוד [illegible] אין לעשות [illegible], אלא אך ורק בריאה! [illegible] „הזמן (של הספר) הוא של [illegible]". [illegible]

פריצ'ט, אילו קרית פריין, אילם אי אפשר [illegible]. פריצ'ט [illegible] בחלקו, ובולקו Connaisseur כ- של הטבע האנושי, מספר לי על כתיבתו: „כשאני כותב את סיפורי איני מעוניין דווקא בפעילויות ההיבתיות של חיי אנשים, אלא באופיים — בחיי הדמיון ובפנטסיות שלהם. כאן מוטיב חזק ובולט בספרות האנגלית (דיקנס הוא דוגמה טובה.) אני מבקש ומחפש לא את הפעילות האנושית לשמה אלא את הפנטסיות האנושיות. צורי-אנוש אכנם דומים זה לזה, אבל הדגש שהם שמים על אספקטים שונים בחיים שונה מגזע לגזע ומתרבות לתרבות.

„יש לי ידידים יהודים רבים שעל כמה מהם לא ידעתי אפילו שהם יהודים, אבל תמיד חשתי באינטנסיביות הרבה שלהם".

בישראל לא פגש באנשים שיוכל לעמוד על אופיים אבל בין קוקטייל לדיון, נעשה לו ביקורו כאן ל„חוויה רגשית מסעירה".

הוא מגלה את ארץ התנ"ך; והוא כמו חש כיום שהוא יודע הרבה יותר על רגשות ואת „מעין הרחבה של Passion. הבשורה הגדול של היהודים הוא כשרון של Passion וסבל, וכאן הומחש לו הטווח הרחב והמגוון של Passion שבני העם היהודי התנסו בו. ושוב, בין דיון לקוקטייל אין הוא חש שכאן מדינה במצור, אבל כולם מדברים על כך. ואף על פי כן הוא מאמין שעל הזהבים במדינת ישראל „לזהות מחדש את משמעותן של המילים", גם אם הן שחוקות ודהויות לעוצמת המציאות. הוא מספר על כילפון שכאשר עמדו ההולנדים להחריב את לונדון במאה ה-17, קרא לבני עמו להמשיך במחשבות בודיבחים, מפני שאלה יעניקו להם את הכוח להלחם, וכך גם על הישראלים הנבה לדבר ולהגות בכל נושא הבא השכפש בחופש, ו„ענין זה יתן לכם את הכוח להלחם".

זכותו של הסופר לפי פריצ'ט היא זכות הדמיון החופשי. אולם פריצ'ט היהבא כעת לדרכו אל אולפן הטלוויזיה, מבכה את גדולה של הספרות ואת ירידתה בימינו: „אנו חיים בעולם שאין בו מקום של כבוד לדמיון, היוצר השירי הסיפורי", הוא אומר ומצביע על נכיה ניכרת לבנאליות בשירה ובסיפורת — תוצאה ההשפעה הישירה של אמצעי התקשורת השליטים בחיינו. זמני תם והוא נקרא ללכת. אני נשארת עם קטעי דברים ופחד מפני שלטונה של הבנאליות.

אחדות אירית בשירה

כל מי שמתכוון לערוך אנתולוגיה של שירה אירית, מוצא את עצמו מתמודד עם אותן בעיות שמטרידות מנוחתו של ההיסטוריון שבא לכתוב את ההיסטוריה של אירלנד. מהו „אירי"? האם יש אומה אירית, שתיים ואולי שלוש? כלום יש דבר שקרוי תרבות אירית, אם נקח בחשבון את חורבן העולם הגאלי ואת שלטונה של התרבות האנגלית למן המאה ה-18 ואילך?

על שאלות אלה השיבו ההיסטוריונים, לאחרונה, תשובות מפוקפקות. בעקבות הקונפליקט בצפון אירלנד, והסיכוי למלחמת אזרחים כוללת, מוצאים ההיסטוריונים קושי לדבר על אחדות, עד כמה שנוגע לאירלנד, ובצער באלצים להתייחס לשתי אומות שאין אפשרות פיוס ביניהן.

מעניין איפוא לבוא כי עורכיהן של שתי אנתולוגיות שירה אירית מסכימים, כי אכן קיימת אחדות מעבר לכל הניגודים הברורים בין הגאלים והאנגלו-אירים. גם ברנדן קאנאלי ב„פנגווין בוק אוף איריש ווארס" (ספר פינגווין של שירה אירית) שיצא לפני כמה שנים וגם ג'ון מונטגיו ב„פאבאר בוק אוף איריש ווארס" (ספר פאבאר של שירה אירית) יוצאים בדיוק מאותה נקודה — שאכן היו באירלנד שתי מסורות זו בצד זו במשך דורות, הן השפיעו זו על זו ללא הרף, כיתרצאות ההשפעה מתחילות להיות ניכרות במאה ה-18, נעשות ברורות יותר במאה ה-19 והן ברורות לגבי בשירתו של ייטס. השפעה זו גם הצמיחה כמה משוררים מדרגה ראשונה שכתביהם דו-לשוניים בהבנתם, אם לא בכתיבתם. גם קאנאלי, גם מונטגיו, הם דוגמאות יוצאות מן הכלל לדו-לשוניות מעין זו, והקלות שבה הם מתהלכים בין המסורות, לא רק העניקה לשירתם עומק, אלא גם איפשרה להם להוציא מתחת ידיהם אנתולוגיות, אשר יותר מכל אנתולוגיה אחרת, מקלות את הצעיר הלא רגיל של השירה האירית, הן באירית, הן באנגלית.

אחד הדברים המעניינים באנתולוגיה של מונטגיו נוגעת להיה בספרות האירית שחלה בסוף המאה ה-19 שהיתה כרוכה בגילוי מחדש של עבר, אשר כתובו ניתן היה לעצב ספרות אירית באנגלית. בשליש הראשון של ספרו תוקף מונטגיו עבר זה בפני קורא האנגלית באמצעות התרגום. זכתה השירה האירית הקדומה שיהיו לה מתרגמים כבירים, שהם משוררים בזכות עצמם. זו שירה שיש בה הרבה של הוט והן, כמו הארציות. זו שירה על בנים, לעתים כתובה בידי נשים, שירת-טבע, שירה על הקונפליקט בין הנפש והבעצורים. שיר נפלא במיוחד הוא קינה מן המאה ה-9 של אשה על נעוריה שאבדו: „זרועות אלה, שקוגרומות עכשיו, כחושות / ואין בהן תועלת לאנשים צעירים / ידעו פעם ללפף בזרועות / אברי נסיכים! / בעצב מבקש גופי להתגבר / עם כהרה בבגוריהם האפלים / כי יבחר אל להנבעו / ישיב את משכו [illegible] / למענו, לא עד מתוק אבהבים / ולא מיהה תוגה; / שיער אפור דליל-כוכב / להסתיר בבעוה / ולמה אתעצב? / הלא רבים הי צעירים הזהרים / שעימם רחשי בימיה / ששתיתי עם בני מקום על הארץ. / אכן יתלל האל / שכך הוצאתי ימי! / ואם נפתה המכילה נרפות / או נפתה, הלא מוקדר בדם תולדי".

לאחר הופעת הנורמנים במאה ה-12 מתמקדת השירה האירית, השירה הבארדית הבאותה, בנושא האבדן, הקלקול. בנושא זה מעסלת השירה האירית עד לימינו. אלה חותמם של האנגלית היה נגבע המנגדות, ולוהזן מספה סופרים אנגלו-אירים כאבן השואבת. ואולם הגדול שבהם — סוויפט — קשר עצמו לדבלין והשאר כאין להברה האנגלית האירית. באמת, ובאישיותו התרכבו הסתירות הפחותים של הסטירקן. ואין זה מקרה שממונטגיו ואילך הכלילו האנגלו-אירים כמוהו בין שני ההרכבות היו לנעשי השפשופים האמיתיים של העולם הכאבבי, על כשרונם המיוחד לקטגוריה הרטטית. דומה שבמאה ה-19 המסדרה האנגלית כנצחה. אבל לא היה זה נצחון שלם, כי בעת ההיא כבר עסקו החוקרים בגילוי אוצם מיתוסים ואגדות-עמים ישאבו בעתיד המשוררים בני הדור הבא.

ייטס [illegible] להאפילה על כל בני דורו ועל בני הדור שבא אחריו. ואולם כדאי לציין שמותיהם של כמה משוררים שידעו להשתחרר מהשפעתו ולהצב לעצמם [illegible]. כאלה הם אוסטין קלרק, פטריק קוואנאו, תומס קינסלה, ריצ'רד מרפי, [illegible], הקולות הצעמצמים מאירלנד הם בצלי מבוא בעצמו, קולות המבטאים את המצוקה של הצפון.

מונטגיו מגיש ספר עשיר ויפה, שיש בו כדי לשיע בהבנתה של תרבות מסובכת בדיאלקטיקה (ב.ב.).

קלוד סיטבון

בית ישראל בצפון אפריקה

בתי-הכנסת באפריקה הצפונית
מאת יעקב פינקרפלד
מוסד ביאליק, ירושלים, 1974, 173 עמודים.

„לישועת-נפשה, הרוכה שפתחה יוליה, עלמה בת נארו, פסיפס לבית-הכנסת הקדוש של נארו" — כתובה זו, בלטינית, נמצאה בחורבות בית-הכנסת העתיק של חמאם ליף 17 קילומטרים מדרום לטוניס והיא כשלעצמה מלמדת על נוכחות יהודית בצפון-אפריקה במאות שקדמו לכיבוש הערבי. יעקב פינקרפלד ז"ל הבין זאת יפה, שהרי בשנת 1954 יצא לצפון-אפריקה לאסוף עדויות אדריכליות להיסטוריה בת-אלפיים זו. הוא ידע כי מנקודת-ראות מחקרית לא נעשה דבר בתחום זה, וקץ יקבת היהודים באפריקה הצפונית עודד הכיס שרידים אדריכליים אלה מיצוד בו או ייהרסו כליל.

פינקרפלד כבר פרסם חיבור חשוב על בתי-הכנסת בארץ-ישראל[1], שעל-פיו היה אפשר לקוות למחקר מבריק באותה מידה על בתי-הכנסיות באפריקה הצפונית. הוא קלט בנושא זה, כפי שניתן לקרוא במאמרו המעניין „עדויות העבר בתהליך כליונן: בתי-הכנסיות באזור דירבה, שנתפרסם ב"Cahiers De Byrsa"[2].

במה דיוקנות והבנה

עצם ציון שמו של פינקרפלד, די היה בו להעיד על רצינות המחקר, בבשיכה שנטל על עצמו למלא חלל ריק בהיסטוריה היהודית. במלויו של חלל זה עסקו גם הפרופסור ת.ג. הודשברג ודוברים הכל. כדור ירדני שם קץ לחייו של פינקרפלד, בעת ההקרית ברבת-רחל בשנת 1956, וכך נפסקה יצירתו המדעית, שהיתה למבל של דייקנות והבנה.

הנה, למרבה הצער, ההערות שנועדו למחקר על בתי-הכנסת בצפון-אפריקה כבו נפלו לקיים לא-אכוזות, ואף שהרעיון להוציא לאור את כתבו של פינקרפלד היה רעיון מצוין, הגשמתו איננה נקיה מפגמים.

1) מוסד הרב קוק, תשי"ו, ירושלים.
2) כרך 7, קרתגו, טוניסיה, 1957.

החיבור משובש בשגיאות שקשה לתרצן, החל בשגיאות העתיק וכתיב וכלה בשגיאות בכיתובים לתצלומים שבספר.

וכך, בפתח הספר, נראה בית-הכנסת הגדול של טוניס ולידו תרשים-התבנית שאין לו כל קשר עם זה: בית-הכנסת הגדול של העיר האירופית נתחלף לעורכים בתרשים בית-הכנסת של הגאטו — שהוא העתיק בבתי-הכנסיות של העיר. בבית-הכנסת הגדול עצמו אין רואים שום תרשים. בית-כנסת זה, שבקרבתו גדלתי, הוא פנינה באוצר בתי-הכנסת הצפון-אפריקאים. בנובמבר 1942 חיללו אותו הנאצים וב-5 ביוני 1967, ביום פרוץ מלחמת ששת הימים, הועלה באש. השורות הבולא-היראלי לא טעה כאשר בחר בו בשנת 1970 לייצג יהדות הגולה, עם בתי-הכנסת של מוסקבה, ניו-יורק, קראקוב ואמסטרדם.

אדריכלו של בית-כנסת זה, ואלנסי, מוסמך בית-הספר לאמנות „בוז-אר" של פאריס, כתב כי בתכניתו לבניין ביקש „לבטא את רעיון המקדש, איתן, רב-כוח, זוויתי, מושפע כנראה מאדריכלי עמי-הקדם וביחוד אשור". פנים בית-הכנסת כבכא את רעיון התפילה המזרחית בצינעא, שבה כל מאמין משיח עם בוראו ו„מנהל התפילה" אינו מתערב בה אלא כדי לתת קצב ולהסדיר את מהלך הטכס.

הקורא יבחין גם בשלד-הבניין המרשים של בית-הכנסת הגדול באוראן ולאדריכלות שלו שחציה ערבי וחציה נוצרי; בית-כנסת זה נהפך כיום למסגד, בהשראת המוקרס המהלל בוכדיאן.

ערך היסטורי ויזואלי

פינקרפלד גילה גם את המיבנים המיוחדים שטופחו לבתי-הקברות לעם איהשון הגניזות. ידועה יראת-הכבוד לגניזות ביהדות המסורתית והיה ב„קבורתן" משהו נוגע ללב. מיבנים אלה קיימים רק באלג'יריה ובמארוקו. אלה של מרקש, סאלא וקזבלנקה מרשימים מאד.

בסופו של החיבור בא הנספח של מר קודקוס, העשוי בתמון כלשהו; ההערות על כל אותת מן הצרים אינן פרופורציונליות. חשוב היה לתת במסגרת ספר זה הרבה יותר מן ההיסטוריה היהודית של הקהילות אלה, מאשר סתם את תולדותיהם. ולסוף, רשימת בתי-הכנסיות שביקר בהם פינקרפלד איננה מנוצלת להרחבה, חבל.

ואף-על-פי-כן, יש לספר זה ערך היסטורי ורגשי רב. ערך היסטורי — מפני שקובץ זה משמר את דמותה של מורשה עשירה חוויתית; וערך רגשי מפני שאבנים אלו מדברות אל לבם ואל זכרונם של יותר מ-300,000 ישראלים; הן מסמלות את קיצה של גלות שהיה לה עבר כה-זיר ושוב אין לה עתיד. בשעה שקהילה אלג'ירית שוב איננה קיימת כלל, וקהילות טוניסיה ומארוקו אינן אלא צל עצמן, כאשר בתי הקברות העתיקים מחוללים ובתי הכנסיות נהפכים למסגדים או למוצרים מוסלמיים, חשוב לאסוף בהקדם ולשמר את העקבות — ובעיקר העדויות הכתובות — של קהילות אלו בנות האלפיים, שההיסטוריה שלהן ברובה ליהדות זמננו.

בדומה לחיבור הקלאסי של ד"ר ראל הלפרין „בית ישראל בפולין" (1948—1954) ראוי להקים בבחיה אנדרטה מחקרית ראויה לבנה ליהדות אפריקה הצפונית, כין „בית ישראל בצפון-אפריקה", והציצר בינבונה של תולדותיה ותרבותה. ל„ביבלי" זה מביא בספרו של פינקרפלד כמה יסודות להוכר ברובה.

רות אלמוג

להג מזויף בתפירה גסה

שנים
מאת ארנון הדר
ספריית מעריב, 1974
221 עמודים

על דש „שנים" מאת ארנון הדר — רומן ראשון על מלחמת יום הכיפורים — מצאתי כתוב: „ארנון הדר. בן 30. יליד קבוצת כסוה שבעמק הירדן. עוסק במלים".

בעניין המלים יש לי ויכוח עם כמה מצמיתי. אך לא אנוח מדעתי: לא האידיאה, לא הבשורה ולא הפאבולה, כי אם המלים הן בעיני מושכל ראשון בכל מה שנוגע לספרות. נפניתי אפוא לבדוק את האופן שבו בורר מר הדר את מלותיו. מצאתי דימויים שחוקים מרוב שימוש, או סתם מגוחכים („העיר הבערה התרפקה כגבירה מדוקנת בדרשות העלטה", עמ' 57); מטאפורות באנליות (עקיצה צורבה בלב, עמ' 103); תיאורים סטריאוטיפיים („ששלדיהם כוזקפים השמיכה כאצבע מאשימה", עמ' 104); ובקיצור, סתכיות מהסיבה, שעטנו של לשון עצורנאית נבוכה-רדודה ורצופה אידידיקים קטנים („הזריק שלפתחיות", עמ' 103; „סוכה לו את התנקשות הקלה", עמ' 23) ושל מלים גבוהות-יפות-נמלצות — כה שיהגר לשון צורמת ומטיפה.

להעצה, מצאתי חוסר יחס בעוד למלים מצד כי שמגדיר עצמו כ„עוסק במלים". נוטה הייתי לסלוח לכשלון, שהר כשלון הוא תוצאה של מאמץ, אבל אינני מוצאת כאפשר להתייחס בסלחנות לחוסר יחס, להזנחתה של לשון.

התבונת המסחרית

ועוד מצאתי כתוב על הדש: „זהו ספר מלחמה על מלחמת העולם של ד' ביטוס (מיל.) איתן כבפי".

כלום כגשים „שניים" הבטחה (בומבאסטית) זו? ההבטחה הזאת מתארה במחמת של הזמן רב-כבר מן המדרגה הנמוכה ביותר, זה המתקבל על לב הסכבות הרחבות ביותר של הציבור ועל כל פנים, אינו מיועד לאניני-טעם. כי כשמתבונן בצד המסחרי של הספרות, יודע כי כל רומן שיתפרד אותו בין המדרבים שאפנה להלון, כבור יבבר ואולי אף יצורר רפט: א. מלחמה; ב. מין; ג. דכוה שבאופנה — כגדל שיער, בתלבש, מבוקר, או כפי שבגבורה אותו האהובה: „יש בך איזה אי-קשר מבהיר — כמו על זאב הערבהי" (עמ' 44); ד. נגיעה בעניינים הכודרים את כנהתו של הציבור ובמקרה שלנו, בעניינים המרוגשים כנותו של הציבור הישראלי: שחיתות (צבא, מנהיגות, ממשלה); דו-שיח יהודי-ערבי.

אין לי ספק כאותו הדר כביר את החוק. כמובן, על מלחמה ועל הפוליטיקה אפשר לכתוב גם רומן טוב, גם רומן גדול (ראה: „מלחמה ושלום" של טולסטוי, או אפילו „למי צלצלו הפעמונים" של המינגוויי). אולם ארנון הדר מכיר רק את הבאבולוני: תיאורי הקרבות ומעברי הנפש של הגיבורים הנוטלים בהם חלק עצמיים בצורה כה גסה עד שבעל כורחך אתה נעצב גבוך רוח דעצוב; התיאור המין נעים כבכל רבר המכר; הדו-שיח היהודי-ערבי הוא פתוח כלא-אבין, הוא עסוב אדיוקני, אך והאי יקודם בטריביונל על-ידי כל חסיד שוכח, וכיוצא בזה „הטיפולי" בבעיות הכיבוש; הגוזיה של פסבדו-אינטלקטואלי, [illegible], ההיה כאן מהבאה.

אכן, לא אכפתנו אם יוצא „שניים" להצלחה. ארנון הדר הספיר להבין אמת גדולה: בימים הרעבים אלה יפרסם כל כי [illegible] להילהב במהוברתה של הגדק הבוהר. [illegible] אי-אפשר לומר [illegible] (תכנית „מוידי" ביום 15.12.74).

בגדי לפניכם פרי הלילים ספרותי ראשון של מלחמה יש הכובפרים. הכבא אנו ראויב לכוב בה? אי כמא לא בזו כל צבר הספרים שאינה לא מזעזעת?

ספרי דורות קודמים

מאת אהוד בן עזר

מאה אחוז לאפטון סינקלר

אפטון סינקלר נתפרסם ברומאנים שלו „הג'ונגל" על תעשיית בתי־המטבחיים בשיקאגו בראשית המאה, וב„מלך פחם", בו תיאר שביתה במכרות־הפחם בקולוראדו ועורר את דעת הקהל לשיפור מצב הכורים. הפאתוס של המחאה הסוציאלית, המאפיין את כתיבתו, היה בו נופך רומאנטי המתחייב מעצם הנושא. מצד אחד, תיאור נאטוראליסטי לצדדיה האפלים, המכוערים והמשפילים של החברה האמריקאית בעשורים הראשונים למאה; ומצד שני, ההבחנה הברורה בין טוב לרע, בין חיובי לשלילי, היא המעניקה את הגוון הרומאנטי לספריו ולמאבקיו הציבוריים. עיקר כוחו היה, כנראה, בנושאיו ולא בעומק החדירה הפסיכולוגית לדמויות שאותן תיאר. שהרי רבות מדמויותיו הן בראש וראשונה טיפוסים מייצגים של שכבה חברתית בכוחות או מקצוע מסוים, והקורא מתבקש להבין מלקח חייהם לא את משמעות גורלם האישי לכל עומקה אלא את ההשלכות ההברתיות של מחאה והתרעה. וכשום כך, אמר בשעתו הרולד לסקי כי ספרות־המחה באמריקה, פעמים היא רצשנית וצרחנית כזו של ג'ק לונדון ואפטון סינקלר, ופעמים רצינית ונבוכה, כמו אצל תיאודור דרייזר.

כוהן פרובוקטור

כתיבתו של אפטון סינקלר מעורבת במציאות לחמה, נוקטת עמדה. רחוקה מן העידון של סקוט־פיצג'ראלד, מן המורכבות הרגישה של המינגוויי, ובוודאי שאין למצוא עקבותיה באפרוהו של בלו, רות ובלמוד כיום. ואפילו ספרות המחאה הכושית באמריקה, שהיא ספרות כהיליסאנטית ומעורבת במאה אחוז במאבק החברתי, אינה דומה לזו של סינקלר. זאת, מפני שכיום גם הסופר הלוהם יעדיף לתאר את המאבק החברתי או הגזעי לפי השתקפותו הפנימית בחייו של גיבור אחד בעיקר, בעוד אשר אצל סינקלר הדה הגיבור רק כבין משל לטיב היחסים שבין כמה שכבות חברתיות; וקהל קוראיו כאילו התעניין יותר ב„סנסאציה" של גילויי שחיתות בהעצשיית הבשר או בכרוסט המכוניות כאשר בהשפעת הכיכור והאפליה ההברתית על גורלו של פרט זה או אחר. הסיבה לשוני היא בין השאר בכך, שפרשת זוטרנייס, למשל, אינה זקוקה ביומינו לרומן כסוג רומנו של סינקלר כדי לחשוף אותה, אלא די לה באמצעי התקשורת ההמוניים, ולכל היותר בספרים תעודיים למיניהם, ובביוגרפיות וספרי זכרונות. אותה שחיתות מבורכת, שאיפשרה לסופרים כסינקלר לכתוב רומנים ביניוניים מתוך הכרה פנימית עמוקה ואמיתית, ולפעול באמצעותם לשיפור החברה ולהוה דוגמא חיובית לקוראים בתקופתו, אותה שחיתות, או מסוב לכנותה בשם — חיצוניות, היא כיום מותרות שאין הספרות הרצינית יכולה להרשותם לעצמה.

במחשבות אלו ואחרות עלו בי למקרא „מאה אחוז", אשר ודאי עברו כבר מעל לחמישים שנה מעת שנכתב. פיטר גידג', גיבורו, הוא כמעט דמות ברכטיאנית, אך ללא העדינות הקרה, התוחכת, המסוגננת, ללא אותו קורט ציניות הנוטה את הטיפוסי לאנושי. סינקלר, שכל עבודתו פותה מעודנים מאלה של ברכט, וכתיבתו אינה כלל כאטירית, מבקש לעשות את האנטי לטיפוסי, כלומר, לאלגוריה, ובכך חולשתו. וזאת למרות כוחו הרב ברקימת עלילה, בתיאורים, בהתבוללות, בהפתעות ובשמירה על המתח.

פיטר גידג' הוא נהד, כמין גאסיב לטיפוס הנווד של צ'ארלי צ'אפלין, ללא הומור, ללא שבחת־חיים, ללא שנינות ולא האנושיות הנפלה, העמוקה, של טיפוס הנווד הצ'אפליני. פיטר גידג' אסור להיות דמות אדם, ולכשא בגורלו את מה שעולה לו לגנל, לפרובוקאטור, לאנטי־מתעדש — שעה שהוא נקלע לחברה שיסודותיה מושחתים. בתחילה הראשון הוא מוצג כנוכל קטן שפוטר ממקום עבודתו האחרון עקב מעילה עלובה ועתה הוא מסתובב רעב ברחובות העיר אמריקאית. צירוף מקרים מביא אותו להיפגע, ואף להיחשד, בפרובוקציה של הטלת פצצה מטעם ארגון פועלים תנארכיסטי על תהלוכה פטריוטית נלהבת ערב כניסת אמריקה למלחמת־העולם הראשונה. מכאן משתלשלים העניינים בקצב מהיר: נאסר, צינוק, שידול לעדות שקר לאחר שברור לחוקרים שאין לו קשר לעניין, כשלונו לשמור סוד, ושחרורו כדי „לשתול" אותו בתוך ארגוני „האדומים", שעמם הוא יאמצהו אל חיקם כגיבור. כך אמנם קורה.

הסכנה האדומה

מעתה נפתח פרק חדש בחייו של גידג'. הוא מתקשר ל„אדומים", מרגל אותם ומתעב אותם, ויחד עם זאת הוא מתעב גם את אדוניו, אנשי הבולשת, בעלי מרוסס הטובלה, דוחו עשירי העיר המסתבלים עליו ומשתמשים בו כבשרין. קורותיו של גידג' מעניינות אך אינן חשובות. אופיו מוליך אותו להיות תמיד כלי־שרת ביד אחרים. ביצורו גורם לו להיכשל כל איבת שאשה גוטה לו חסד תעשייה מעורבת בפסקיו. הוא מסתבך בתכלולים של סוכן־פרובוקאטור, ונכשל כשלון חרוץ שעה שהוא מוסת על־ידי אחת מידידותיו לביים פרובוקאציה בכוחות עצמו. אחת הסיבות לכשלונו היא שמתברר לו, אמנם במאוחר, כי אותו מנהיג „אדומי" שבו תלה את עיקר האשמה — הוא עצמו סוכן־פרובוקאטור של הבולשת. תוך שלם עכור זה שוחה פיטר גידג' כדג ביבשה, העומד לנפוח נפשו כל רגע. פיטר גידג' הוא נוכל גרוע, נוכל טיפש, פחדן ולא־מוכשר לשום־דבר עבירה. הקאריירה שלו רצופה כשלונות. הפלא הוא כיצד, למרות הכל, מצליח למהול כחו יגול; שעה שרבים מבני ארצו מתגייסים ונהרגים בשדות פלאנדריה, עוסק גידג' בהלשנות ובעדויות־שקר. כאשר החיילים המשוחררים הוא עוסק בהדבקת פרובוקציות לאלה כבין מנהיגיהם הבאיימים לשנות משהו בסדר החברתי. השפלות שהוא סופג מצד מעבידיו או בפגישותיו הספורות עם מיליונרים אמיתיים אינן כעוררות בו שום רגשות חרטה, או נסיון להזדהות עם בני־מעמדו. להיפך, להצדרת בו קנאתו הנודאה של העבד באדוניו, הרצון לזכות גם הוא בקורט מן השלטון, הנוכח; להגיע, להשתייך.

התיקון הסופי

ואכן, כשעה שעדויות־השקר שלו, המתגלות לכל, פוסלות אותו מלשמש בתפקידו, הוא נעשה מדריך לפרובוקאטורים אחרים, שולח „אדומים", הקרויים מעתה „בולשביקים" לגלות, בחזרה לרוסיה מולדתם. ורובם של „אדומים" אלה הם כמובן פועלים יהודים קטיים וצעירות יהודיות שנתלקחו באש המהפכה העולמית. גידג' בא על תיקונו הסופי כאשר פוגש באשה הראשונה בחייו שאינה חודקת אותו לאחר השימוש, אלא משכילה להינשא לו ולהשתמש בו כל ימי חייה. זו מאניקורסטית קטנה בעלת השקפות שמרניות־נבסיסטיות ושמה גלאדיס. בעזרתה נעשה פיטר לדמות מכובדת, לפטאוריוס אמריקאי במאה אחוז, אשר אליו באים להתייעץ אנשי החברה הגבוהה השלטון בכל הקשור לכגיעת הסכנה האדומה, הסוציאליסטית. פיטר נעשה מרצה מבוקש בכל החוגים החברתיים המיוחסים. הספר מסתיים בדיאלוג בינו לבין אשתו:

„הוי, פיטר, כה נפלא הדבר להיות אמריקאי! באמריקה אפשר תמיד לאדם להגיע למעלה גבוהה, אם רק ימלא את חובתו כראוי. אמריקה היא ארץ החופש! כל אדם יכול לכבוש לו מעמד אם רק מוכן לעבודה. היודע אתה? שכעתי כי באמריקה יכול גם הנער המסכן ביותר להיבחר לנשיא! פיטר, ואתה, האם נכסף אתה להיות לנשיא?"

פיטר נתבלבל במקצת. נדמה היה לו כי אין תפקיד קשה זה הולם אותו ביותר. אבל עם זה יהיה כי בלאדיס תכעס אם יאמר כך. הוא השיב בגמגום:

„אולי... באחד הימים..."

„איך שהוא, פיטר", הוסיפה אשתו בהתרגשות, „האני נאמנת לארץ הזאת! אני — אמריקנית הנני!"

ופיטר לא פקפק בזה כלל וכלל: „ודאי", קרא והוסיף את הנוסחה החביבה עליו: „את אמריקנית במאה אחוז!" (עמ' 199).

אפטון סינקלר: כאה אחוז. רומאן. תרגם מ.ז. ולפובסקי. הוצאת ספרים מצפה בע"מ. תל־אביב. תרצ"ב. 1932. 199 עמ'.

צסים מבורך

ה„אדם הקטן" והמלחמה

יורם רוזוב
מוזיאון תל־אביב
שדרות המלך שאול

משלם קבלה המלחמה ביטוי מרד בה באמצעות האמנויות השונות, ב... היתה תופעה חזקה ובעלת תוצאות מרחיקות־לכת. היא מקבלת, לפחות בימינו, כהתרחשות שלילית ועם זאת, קשה להתעלם מן ההשראה ש... באמצה ממנה והניבה פירות ברמות שונות.

שלוש הן הגישות הנפוצות העקרוניות בעניין הסיפול האמנותי בנושא המלחמה. אין הבדל כמהותי בעניין זה בין האמנויות השונות. גורם כשר תף לשלושתן הוא אי־היותן אוביקטיביות־דוקומנטאריות אפילו הן מתחזות כאלה. המלחמה, כמסתבר, אינה מותירה פתח לשוויון־הנפש.

הגישה האחת היא הירואית ונוטה לתת לנושא סיפול הגובל באידיאליזאציה. תבופות הוחמנו יצירות בו על־ידי אנשים שהמלחמה אר מנותם. כך, למשל, ציוה אשורבניפל לעטר את ארמונו שבנינוה בתבליטים מלחמתיים כאלה. הבלטת הגבורה נעשתה בהם כדי לרומם את בבציה, אבל התוצאה מצד האמנות היא בעלה ערך נצחי. ברמה שונה הנציח הצייר דוד חלק ממלחמותיו של בונאפרט. הסבל והפיכות הדמים כתוארים אצלו בצורה לא־בר־ראה, מסוגננת, סכסית ודהאמאקית. כיוצא באלה בגו גם דלקרואה, ורבים אחרים, כיד הרומאנטיקה הטובה עליהם.

הגישה השניה נוטה לשים את הדגש על הזוועה, וזאת מטעמי הנאת־פיגולים, או לצורך הוקעה ולרוב עקב שני הגורמים הנזכרים כאחד. בתחום זה הגדיל לעשות כוולהו פרנסיסקו גויא בסידרת איומי־המלחמה שלו, שהרקע להם הוא מלחמת הגאריה של הספרדים כנגד חילות הכיבוש הנפוליאוני.

הגישה השלישית מתבססת על הצגתו של האדם הקטן על רקע מכרנות המלחמה העבקיות וההתרחשויות הכבירות. הוא מופיע שם, לעתים, באור נלעג, מעורר רחמים, מעוות דקדקמורי. יורם רוזוב אימץ לעצמו גישה זו. חלק ניכר מן העבודות המוצגות בתערוכתו מוקדש לנושא המלחמה. כמו־כן, הוא מקיש, כמו־כה, מגורלו של האדם הנשחק בתוך מלתעות המלחמה על מהותה האנושית בכללותה.

צפילת נהיות — ציורו של יורם רוזוב

השער פתוח

רוזוב מציג עבודות בשחור־לבן בלבד, חלקן רישומי־עט ופחם וחלקן הדפסים־בחושה. אין ספק שמצויה בו מידת הבקיצנות. הוא יודע את מלאכתו ואף זכה בהישגים פורמאליים נכבדים. העצק לו פרס אוניסקיו לשנת 1967, שספק הוא אם במציאות הפוליטית של היום היה נופל בחלקו. כמו־כן, עמד רוזוב בראש הבשלות הישראלית לשיקום הנזקים שגרמו השטפונות לאוצרות האמנות בפירנצה. כיום הוא עוסק בהוראה בבית־הספר לאמנות „בצלאל", אשר בו קנה הוא־עצמו את השכלתו האמנותית. היחס האקדמי הקפדני לטכניקה, המאפיין לטובה את עבודתו בא לו, מן־הסתם, גם מן ההשתלמויות שעבר באקדמיה של פירנצה.

במבט ראשון ניתן להיתפס לקביעה מוטעית כי רוזוב משתייך לאסכולה הסוריאליסטית. למעשה, הוא מטפל בנושא המלחמה בדרך אכספרסיוניסטית שגורה. רק מן הבחינה ההיצורית נוקט הוא בשיטה המקובלות על הסוריאליסטים כגון צירופים אנאטומיים ואחרים התורגים מן הסבע. כמו־כן, הוא משלב בעבודתו צורות של כלי־מלחמה כגון טנקים, מסוסים הארטילריה ותך פירוק הרכבה מחדש. אין בכך משום הזק נוסף לזה הנגרם על־ידי המסיכה הסוריאליסטית שלו, שכן בבקחת־השקפתו של הציור הטהור, שהי האסכולות גולשות לכיוון ספרותי, שיש השוללים את חדירתו להחומה של האמנות הפלאסטית. למעצה קובעת, במקרה דנן, הכוונה ולא העיקרון הבלתי־מתפשר.

רוזוב פורצ מתוך דחף ריגשי חזק המעוגן, ככל הנראה, בהחיות איש. דחף זה משפיע באופן הריף על חוש־המידה אצלו. התוצאה היא בלתי־נבצבה היא סעבודות רבות שלוקות עד כדי לבישת אופי עובלר־ציסטי אנטי־בלהשתי. למכורה השורה בה זו מאתים מדיום אחר או סיפול בדרך עקיפה ומעודנת יותר, אם בהרך להשיגה בדרך ציורית־אמנותית.

הסיכויים והמגרעות

על יסוד האמור לעיל, יש משום הפתעה נעימה לראות בתערוכה כמה עבודה המתארות שקיהול, קיר־אביבים וארונות־עץ, שהם כנראה ארונות קבורה להללי המלחמה. אם מתעלמים, במידת האפשר מן המסמעות הריגשית שניתן לייחס לנושא עבודות אלה, מתקבלת התרשמות חזיבית ואפילו הנאה. מרחיקות־לכת יותר, בכיוון רצוי זה, הנבונות־גוף אחרות. הן תריפות במקצת. העצים המופיעים בהן ראויים לשמש, אולי, איורים לאגדה מיתולוגיות בראשית קודרות. לעומת זאת, הסלפים המכעה המוצגים לצדם טובים מאד. חסר בהם שפע מן השירה שיש בגופיה של אנה טיכו, שירה הנובעת מעצם הצגת הנוף בנשמיותו וברוחו, ככות שהוא. הסיבה היא שגם בעבודות אלו מצוי טפס־לוהאי מגבהי. עם זאת יצירות אלו הן בבחינת השער הפתוח אל דרך בזולת־פתחים.

צבי רפאלי

תבליט התקשורת של דנציגר

תבליטו של יצחק דנציגר בכנרת עילית

שילוב האמנות בבניה, שבו נעשה הציצוב הפלאסטי חלק אינטגרלי של הבניה, השתת בעיקר על תורת האסתטיקה האדריכלית החדשה, שראשיתה מסתמנת בעשור השני למאה שלנו. רעיונותיו הפלסטים של הולנדי תיאו פן דסבורג, שבשיתוף האדריכלים אוד ויילס, ביקש לתרגם את הציור הדו־מימדי לשפת תבנית בהלל ולחברה אורגנית אל הבינוי האדריכלי, מצאו ביטוי בספרות המקצועית של קבוצות „סטיל" ה„סטיל" ההולנדיות שבישרו בבואה את „סלילת הדרך למען ידרושא הרדיקלי של האמנות האדריכלית כאחד". (כתוך המיגשר של „סטיל").

שילוב האמנות בבניה מסוג זה אינו חדש בארץ, אך רוב העיצובים האמנותיים בבניה נעשו בערים הגדולות ואפילו ערי שוה, צירות פיתוח זקוקות למעט אסתטיקה בבניה כאויר לנשימה, עומדות בשיויון האמנותית, ושום מירואל ותבליט בעל איכות סבירה אינו כקשט את שממת „הקופסאות הקטנות" של השיכונים למיניהם.

לאחרונה, בסיועה של מעייץ, בימי כהונתו של שמעון פרס כשר התקשורת, בנו אמנים שונים כארבעים אתרי־אמנות־בבניה שחלקם הגדול נעשה באזורי פיתוח. אחד מהם הוא „תבליט התקשורת" שבנצרת עילית, שנעשה על־ידי יצחק דנציגר ובשיתופה של ריגה ולרה. התבליט המלבני שמידותיו 7.5 × 3 מטר, עשוי גירוסטה הוצאים פלסטים, מוקם בבנין התקשורת, שתוכנן על־ידי האדריכל א. סאו. התבליט העשה, בו משתקפים בראי הגירוסטה מיבני נצרת העתיקה, נתון למשחק קרני השמש ושבירתן הגלית, משנה מזויות הראיה ואת סילותי העורה בכל שעות היום. הרפלקסים התאורתיים יוצרים כאן הדמית קינטית, המגמילות במעט את תיפקודה המעשי של מיבנה התקשורת; הרמיזה המיתוארי הפלסטי, המעבר מהאורגני לגיאומטרי, משתלבים כאן בקליגרפיה כופשטת של דמויי אותיות; לפנינו נסיון צנוע של שילוב אמנות בבניה, אשר בו נעשה גם הדצמחה המשתקף בראי הגירוסטה לשותף פעיל בשילוב סביבתי־אדריכלי־אמנותי, הפשוט כמיקשה אחת.

צבעי הזכרונות

יהושע גרוסברד
המוזיאון לאמנות חדשה
רחוב ביאליק 4, חיפה

התצוגה הרטרוספקטיבית של הצייר התיק יהושע גרוסברד כוללת את רשמי העבר, ובהם נהפכה כל התמונה המצטבת לאוגר של אהריה; מה שנותר, הוא אך רעלכם נשכח של האתמול. ציורי שמן בעלי מיגוון חם ואסיבי, המושתתים על צבעי־יסוד בעידוב נאה של לבנוניות חסיד, יהר־רים כאן בעין איקונות קטנות, הרצאויות בחלקן בטיגנה אימפרסיוניסטית.

שפת הצבע הרגוע, הבוהק היום היכותי, המתמבן בעשרות ציורי בדתים, הם צבעי הזכרונות של כושבות קטנות ושכונות עירוניות שחלקן בצלמו או „שופצו" על־ידי אמני הדרס הסביבתי.

בעבודותיו הראשונות של גרוסברד קמורה עוד ביתי ביכורי נעוריו בפולין, מורגשה עדיין צורנות בלתי־אחידה ותרכיביה אינם חורגים מתחום הפורמליזם האקדמי.

ספרים חדשים

מקור

כאשר יובעו להזדר ילון — פי מחקרים בעריכת יהזקאל קוטשה, בעריכת ... (remainder illegible)

ספרי ילדים ונוער

תרגום

כתבי עת

The Twelve Tribes of Israel By Salvador Dali

• ART GALLERIES
• INTERNATIONAL ART EXHIBITIONS

Rooz
רוז

ליטוגרפיות
● שאגל
● מירו
● פיקאסו
● רובין
● אגם

רוז גלריה לאמנות
סמטת בית השואבה 1
(פינת אלנבי 94)
תל־אביב, טל. 613924
Rooz

חדש!

ספר חדש
בשפה האנגלית

ART IN ISRAEL

האמנות בישראל

ערך רן שחורי
צילם ישראל צפריר

ספר אלבומי של מבחר יצירות האמנות הישראלית מראשיתה ועד לזרמים החדישים בני ימינו.

200 עמודים, 56 עמודי צבע, 96 עמודים שחור־לבן ב־2 טונים. הדפסה מהודרת על נייר כרום. כריכה קשה. 45.00 ל"י.

הוצאת „סדן", תל־אביב
הפצה ארצית סוכנות „סטימצקי"

שי לידידך בחו"ל
ואחד לספריתך!

שירה שהיתה לקלסית
בספרות העברית החדשה

שירי יונתן רטוש

חופה שחורה — בארגמן — יוחמד — צלע

„יונתן רטוש הוא פובליציסט, הוגה־דעות ואחד מטובי המשוררים העברים בדורנו, ומן המקוריים ביותר" („דבר")

„מבקרים הצביעו על מקומו המרכזי והמיוחד בשירה העברית". לשירתו של רטוש המוקדם, בעל „חופה שחורה" ו„יוחמד", היתה השפעה רבה על משוררים בני דורו וגם על צעירים יותר".

„שירי „צלע" ... זכו לצבור אוהדים חדש בגלל התמורה הפואטית המכרעת המקרבת אותם, קרבה חיצונית לפחות, לשירת זך, עמיחי ואבידן ומקדימה אותם" („הספרות — כתב־עת למדע הספרות — אוניברסיטת תל אביב)

„יונתן רטוש הוא אחד המשוררים החשובים ביותר בשירה העברית החדשה (יש הרואים בו את המשורר החשוב ביותר), משורר שאלמלא דעותיו הפוליטיות היה זה מכבר חתן פרס ישראל" הדה בושס „הארץ"

„הדר" הוצאת ספרים, תל־אביב. להשיג בחנויות הספרים. הפצה ראשית: בית־עלים, קרל נטל 3 ת"א

לכבוד „הדר" הוצאת ספרים, ת.ד. 2993 תל־אביב.
נא לשלוח לפי כתובתי את הספר „שירי יונתן רטוש"
אני מצרף שק בסך 24 ל"י כולל דמי משלוח לביתי.
השם ושם המשפחה ______
כתובת ______

הוצאת הקיבוץ המאוחד

רח' נהרדעה 15, טל. 225222, ת"א

שלמה גרודזנסקי / אוטוביוגראפיה של קורא

מסות ורשימות על ספרות

מבחר עשיר ומייצג של רשימות ומסות שנכתבו במשך מחצית היובל. פרקי אוטוביוגראפיה, מסות מקיפות על י. ח. ברנר, שמעון הלקין, ב. פאסטרנאק ואחרים, ורשימות קצרות שעוררו פולמוס חריף ולא איבדו מחיותן גם עתה.
ספר שקוראיו של ש. גרודזנסקי ב„דבר", ב„משא", ב„אמות" ובכתבי־עת אחרים מצפים לו זה כבר.

יונת ואלכסנדר סנד / לאן ונואין

מבחר מיצירתם ובו: "סנדו" (כולו); וכן פרקים מתוך "בין המתים ובין החיים", "הנסיון הנוסף" ו"אדמה ללא צל".
והמבחר מצטרף למבחרים שהופיעו עד כאן:
אהרן מגד — "חצות היום"
בנימין תמוז — "אנג'יוכסיל תרופה נדירה"
יצחק אורפז — "עיר שאין בה מסתור"
חנוך ברטוב — "אחות רחוקה"
עמוס עוז — "אנשים אחרים"

עומד להופיע:

א.ב. יהושע - „עד חורף 1974"
יהושע רבינוב / שירי שהות

שערי הספר: שירי שהות; לילות מכבר; מסע לבחוה העלומים; שירי תשרי ועוד.
עד כאן ראו אור בהוצאתנו: משעולים לאופק, שירה אמיתי, ברקים בחלום ועוד.

עולם הספרות והאמנות

ירושלים דליטא

...מים אלה רואה אור הספר „ירושלים דליטא" שהוא מורה־דרך, אלבום תמונות וספר־זכרון ל־500 שנות יצירה היהודים בווילנה, מן הקדומים ועד אחרי השואה — שני כרכים, המקיפים 1000 עמודים גדולים, עם הסברים בעברית, באנגלית וברוסית. ...עדך לייזר ראן עם מבואות הפרופ' בן־ציון דינור, פרופ' יהושע השל וחיר ישראל ... את הספר מלווים 3000 איורים תעודות, תדפיסים ולוחות. כן ... הספר אל הנסיונות להחריב ... היהודים לאחר השחרור, אל הזיסול הסוביטי וכולל ביבליוגרפיה עשירה ורב־לשונית.

הספר יוצא לאור על־ידי הוועד ליאלבום וילנה. במבוא לספר כותב העורך: „לא היתה לעינינו כל דוגמה לספר כזה, אך מסקנתו ברורה היתה: למשימה התורגנת מן הרגיל עלינו למצוא גם צורה החורגת מן הרגיל. בדרך זו נתגבשה תוך חיפוש צורה הסופית: ספר־עיון עיוני של ירושלים דליטא. במיתן העיוני הארוזה לנו ההוראה לא־כתובה: לספק לחוקר, לקורא המעוניין בנושא כל־שהו את העובדות האובייקטיביות, הצלומים, תעודות, תאריכים וגם בספרים סטאטיסטיים".

המשפחה היהודית

...רפת יצא לאור לא־מכבר אלבום ...ר וצבן „האלבום הגדול של ה־משפחה היהודית" (הוצ' „אשאש") ...בוא מאת אלכסנדר דאן רוטשילד ...וה הסברים מאת הרב יוסי ...ברג. באלבום יותר מ־500 ...ם ישנים, כשהראשון בהם כ־... 1900 ובו שבי יהודים בקפטנים ...ים ופגבעות שחורות — אולי ...ם, ואולי גבאי קהילה, וכתאריך ...הצהריים, בקיץ בגליציה". ...בהים אחרים מצאים „איכרים ...ים בכפר אושיצה, ליד זיטומיר", ... „תמונת רחוב בטאוזבה־הי־... גליציה 1900" ; „בעל תגות קפה מלומר, בקרפסים, באוקרינה, 1925".

הספר כתרכו בעיקר בחיי הקהילות האשכנזיות של אירופה המרכזית: יהודי הגיטו והעיירה; הכפרים היהודים של אירופה המרכזית; הקהילות העירוניות של וינה, פראג, ברלין, לונדון, פריס; המהגרים לעולם החדש, החלוצים הראשונים בארץ־ישראל. ואולם שני שלישים של הספר מוקדשים לגדולי היהודים, לבעלי הארמונות, המגובקלים ונואי האצולה, למוסיקאים, לציירים — אייננשטיין, פרויד, שרה ברנאר ד' אה דיזראלי (נובאל איבנשרוואסר").

זמן שנתגלה במקרה

...מן היחיד שכתבה המשוררת ...יה אליזבט ברט בראונינג, ...השבה ב„כתבות של המרטנו־... והפאבה הסאית „אורורה לי", ...ה בדרך מקרה בבשרדו של ...דין ב־1961. הרומן פותח ב־... 1831 ומפך על 12 הדשים ... ב„הים אביך" — חוויה ב־... אביה על גבולו בוסטרשייר ... וורדשייר. באותה עת היתה בת ... שאיה להרבק בראונינג נה־... רק כעבור 15 שנים. ...בה היא מספרת על תורכישפעו נבוים אנשים יוצאי־דופן ... ים, שאת קטאותיהם ואהבותי־... א תעשת. היא מספרת בו על ... המבכותי ואהב המשאיה ש־... בם אגיו אחותה צעירות ב־... שא, אך הגיד לה להגיש זנבעלים יהיד והעגיבה כמגילה תור ברבריה.

היא כספרת על יהסיה עם יר סטיוארט בויד, כלומר עיוור שהיה קיפים כמנה ב־25 שנים ואיש נבור. הענינים לכוד יהודי יצירתה יתגיות במקורן הברית אינטלקטואלית זו, היא אקדהה לפריכת האהבים ה־... ... המשוררים האנגלים, הכורם בראו־...

את היומן ערכה הבקחרת הסופרת אליזבט באידיגז, שהוסיפה גם כבוא בן 40 עבוד, שהמבקרים כהסיבים אותו כיצירת־אמנות קטנה בפני עצמה.

היומן שראה אור לא־מכבר קרוי „משפחת ביים בהוף אבד", ויצא ב־הוצ' „ג'ין כאייר".

התורה בפירוש ליברלי

...ך הראשון של פירוש ליברלי ... הראשון שנעשה כטעם התנועה ... הרפורמית ביהדות היהודי כבר ...ורסם אי־פעם בארצות־הברית, ... ם והיעתה על־ידי איגוד ה־... ה העברית של אמריקה.

...גוה — פירוש כודרני" היא ... ספרותית־דתית כומנבליה. ...ים הטכסטי כתייחס אל התורה ... כתבי קודש ואל ספרות בעת ... אתה, והוא מחבר תכמה מ־... בת 4000 שנה עם מחשבה ...ית. כתיבה הכרך הראשון, פי־... בראשית, נבשכה ארבע שנים ... על־ידי הרב גונתר פלאוט כ־... אחד התיאולוגים הבולטים ... בתנועה הרפורמית. ... מצפים כי הפירוש יזכה להתפוצה גדולה, ויסייע להתקרבות כאודכת אל המורשה היהודית.

בפר אחד למשפחה אחת

בפירוש החדש מחולק כל אחד מ־ספרי התורה לשישה חלקים — כבוא, המקור העברי, תרגום אנגלי וביאור קצר שבעקבותיו ניתנת הנושא או הנושאים. בחלק זה נכללו קטעים ממקורות יהודיים כמישנה והתלמוד, ממצאים ארכיאולוגיים ומקורות עתיקים אחרים כמו ספרי התלמוד ה־מצריים, ונכללו כו מחקרים לשורביים. יצירות ספרות ביצבו־בבינים והערות החדשה, ציבורים בין הקוראן ובקורות אחרים.

נקודת המוצא של הפירוש היא הדתיה, כלומר: ראיית התורה כספר אחד של כסורה אחת. הפירוש יצא לאור על־ידי „הועד להינוך יהודי". מחיר הכרך יהיה 12.50 דולר (בכריכה קשה) ו־7.50 דולר (בכריכה רכה).

חייה ומותה של סימון וייל

„לכתוב על חייו של אדם גדול, כמו היו משהו מנותק מעבודתו" — כתבה פעם סימון וייל על ביוגרפיה של מארכס — „פירושו להציג את הצד המרושע והקסנוני של אופיו, כאחר שאת מיטב הוקיע ביצירותיו."

ספרה של סימון פטרמאן (Petrement) „חיי סימון וייל" (שני כרכים, הוצ' פאיאר, פאריס), הוא עדות על האמונה השלמה של חייה ויצירתה. סימון וייל היתה צטוריה מיקשה אחת: כתביה נבעו בחייה, וחייה הפיקו רעיונות חדשים. ולא היה בה שום דבר כורשע או קטנוני.

סימון פטרמאן, שכתבה את הביוגרפיה, לבקשת אמה של סימון וייל, היתה ידידה קרובה לסימון וייל ואף השפיעה על דרך מחשבתה.

כדי להבין את הגותה של סימון וייל יש צורך לדעת כי היא העריצה את השקפת העולם של כת האלבינזים הכתרים, שהאמינו בדואליזם המניכאי והיתה שותפה לגינויים את חוסר הגבורות של אלוהי המקרא.

השקפתה קרובה אותה לכנסיה הקתולית ואותה עת הרחיקה אותה כמנה. סימון פטרמאן מצדדת בהשקפת דוכות ואולם, כפי שה"א ציירה על עצמה „היו לי אותן המחשבות, אך לא חייתי על־פיהן. לא כן סימון וייל".

כשעסקה כמורה לפילוסופיה באזורי הפרובינציה הצרפתית חיפשה סולידריות בתנועת האיגודים המקצועיים, ובדרך זו ניסתה לעבוד את מה שכינה כארכס „ההבחנה הבכיסית בין עבודת כפיים ועבודה אינטלקטואלית. „הנגה אף־על־פי שנגותה בעחרנות הבקוכיה ב„סוכות רוסיה", הרחיקה אתה כאבקה כן המפלגה הקומוניסטית. היא הבינה את דרכו של סי. ליין זמן רב קודם שתפס השמאל במערב את המתרחש. היא הצהירה כי תפקיד הכל למכן מעמד הפועלים תוך הלעיסו בשקרים. טרוצקי שקרא כן הדברים שכתבה, דחה אותם כ„ליברליזם מנוגע בלהט ארכאי", ואולם הוא לא עבד מימיו כפועל בבית־חרושת, כדרך שעשתה סימון וייל בשנות ה־30.

נסיונה זה יגעה ושינה אותה. לאחר־מכן, רדפה אותה הבעיה, שכאילו אין לה פתרון, כיצד לגשר בין הצורך לארגן את העבודה לבין הצורך של הפועלים בהירות כתנאי להגשמה עצמית. חוסר האפשרות לפתור בעיה זו גרם לה להחשד ברעיון המהפכה. ואולם היותה לכך תוצאה מפתיעה יותר: נסיונה כפועלת, אמרה, „התוה בה את אות הקלון של העבדות", ואיפשר לה להבין ולהעריך את הנצרות כדת של עבדים.

צום כתוך סולידאריות

ב־1936 עלתה לשלטון בצרפת החזית העממית בהנהגת ליאון בלום, וזמן קצר היתה תקוה כי ריפורמות־ביות־החרושת של סימון וייל יתגשמו, ואולם המצב הבינלאומי החמיר והחזית העממית התמיטה. סימון וייל יצאה לספרד שבה החלה מלחמת האזרחים. עכשיו נעשו חיפושיה אחר סולידריות ותשוקתה לסכנה כאיימים על השוכבים אותה. זמן קצר התחייבה לארגון האנרכו־סינדיקליסטי, והתגבנה כי יותר לה לצאת למשימות ולסאת רובה. ואולם קוצר ראייתה וגבלותיה העמידוה בסכנות. פיזור נפשה גרם שתכניס רגלה בשבן רותח ורק בוא אביה הרופא כבא את כריתת רגלה. בשובה לביתה, הגנה על העמדה האנרכיסטית. כיחוסי־ראש התעדיים שלה התכירו היא באלבה להתפטר כן ההוראה. המסע לאיטליה הולידה לכנסיית פרנסיסקו הקדוש באסיסי, ושם, לראשונה „היית, כרעה על ברכיה התפללה. כעבור שנה עשתה את השבוע הקדוש בכנסיית סולאם ושם אירע ה„חבלתו של ישוע ותורה אל תוכי לעומקה ואותת להמדיו". היה זו צורה אחרת של סולידריות, ולימים אמרה שלצעתים חשה קנאה ביצוע שעל הצלב.

בגבור סכנת מלחמת־העולם השניה, גברה הלכה התעניינותה בשאלות דת. ובנפול צרפת היתה תקוותה „ליצור דבר של אהבה בעולם של אימה". היא עבדה בחוות ההגנודה בבקתה עלר בה. אחר־כך, עקרה לכרסאי, ר... שהוה שם היותה התקופה הפוריה ביותר בחייה מבקודה־הראות הספרותית. סגנגה בשל והיה לכל כצנון. היא אזויה כדרך הפרנציסקנים. אכלה כעט, ישנה כעט, הרבתה לצטן ולא הסכה בכהונתית. כן הכרירה כמרים רבים בשאלות איבצופיות בקשר להגשכהה את התנאים הכהיים להמרת הדת. היא אכרה כי היותה כתבנה למות למכן הכנסיה אך לא להתחבר, עבה.

יחסיה עם הכנסיה הרומית־קתולית אינם ברורים, ויש על כך עדויות סותרות. נראה שלהר סיפה בהקשר עם הכרת הדת היו שלוש סיבות: התחברותה הרבשית עם הכנסיה היתה מורבת לה יסורים, שכן זו היתה מנהקת אותה מכל הכהן האלהיםים. (שוב עניין הסולידריות). וכן האמינה כי הכנסיה השחותה על ידי הכוח השורר, והיתה סבורה כי דרך־מחשבתה איננה אורתודוכסית.

כל אותה עת קיוותה כי תוכל לתרום מכהו לכאבק המלחמתי ולהתגנות בסכנה. בסופו־של־דבר, הגיעה ללונדון וכאן הוטל עליה לבדוק כסמכים פוליטיים שהגיעו מצרפת הכבושה. היא נפגעה בכך שהשוקתה לחזור לצרפת כסוכנת נדחתה כבכם ב־לצג. הדרך היחידה שנותרה לה היא לרעוב כדרך שרעבו תושבי צרפת הכבושה, אשר גדלם שני כבפי ששבתה. היא כתה באוגוסט 1943 בקנס שבאנגליה ושם נקברה. השופט החוקר דחה קביעת התאבדות „הוך סירוב לאכול בזמן שכושרי־מסקלה הגפשי היה כעירער". ספרה של סימון פטרמאן כאן כספק עדות הבאפשרת ב־הולם לדעת סעק זה ולקבוע כי סימון וייל אכן הואבדה (ב.ל.ס.).

רחוב בגימו העתיק של וילנה — שער כרכי הספר „ירושלים דליטא מאויר ומתועד".

صكانا من الامل

בירושלים דרוש
מפעיל שופל־דוזר

להתקשר: 02—231429

להברת „אדי קדי" בע"מ
שד' רוטשילד 42 ת"א
טלפון: 622293
דרושות:
נקבניות I.B.M.
בעלות נסיון של שנה לפחות
למערכות המתאימות, תנאים מצויינים
נא לפנות אישית
או טלפונית

דרוש
פקיד טכני
רצוי מהנדס בעל רקע מבני בפרקטורים,
ציוד חקלאי או רכב
ידיעת אנגלית רצויה.

נא לפנות בכתב לת.ד. 9730 חיפה.

לחברת שיכון ציבורית
דרוש
כלכלן
דרישות המשרה: תואר ראשון בכלכלה ותואר שני או תעודה במינהל עסקים וניסיון של שלוש שנים לפחות בעבודה כלכלית
המלצות רצויות

מועמדים העונים על הדרישות הנ"ל יגישו הצעותיהם עם פירוט תולדות חיים בכתב יד לפי ת.ד. 7037 תל־אביב, מסדרת כלכלה.

דרוש
מנהל כח־אדם
למפעל תעשייתי גדול ומתפתח
(מעל 1.000 עובדים)
באזור חיפה

* נסיון קודם בניהול כח־אדם במפעל תעשייתי.
* השכלה גבוהה בשטח כח־אדם או מקבילה.
* שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית — הכרחית.

על המועמד לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 4868 חיפה, עבור מס' 156.
— סודיות מובטחת —

מפעלים גרפיים בין־לאומיים
(כ.ב. 1972) בע"מ
דרושים:
* טכנאי ייצור
בוגר קורס של המכון לפריון עבודה
* שרטט מכונות
בעל נסיון בעבודות מדוייקות
לפנות טלפונית: 8־7־055/95566 יבנה

משרד הבריאות

בבית החולים הממשלתי יפו
פנויות מספר
משרות
לאחיות אחראיות ולסגניות

אחיות מוסמכות הפנינה לאחות הראשית
טלפון 03/888307

לחברת נתיבי נפט בע"מ
דרושים
* **פקידת משכורות**
עם נסיון של שנה לפחות
לעבודה זמנית
* **עוזרת למנהל חשבונות**
(לעבודה קבועה)
נסיון של שנה לפחות
* **מנהל חשבונות**
בעל סוג ג'
עם נסיון של 3 שנים לפחות
לעבודה קבועה

בעלי הכישורים המתאימים מתבקשים לפנות בצירוף פרטי קורות חיים ונסיונם המקצועי לת.ד. 20072, תל־אביב.

דרוש לנו
מהנדס מנוסה
לניהול פרוייקט בניה בנצרת
לפנות „אחזקות־נדל"ן" בע"מ גבעתיים
אלוף שדה 17 03—767260

דרושה
אשה לניהול משק בית
אשה מסודרת ואחראית
בגיל 30 עד 40
לעבודה במשרה מלאה
תנאים טובים למועמדת המתאימה
נא לפנות טלפונית לטלפון: 744614 גבעתיים
רק בשעות אחר הצהרים.

למפעל תעשייתי
באזור חדרה
דרושים:
1) **מהנדס חשמל**
לניהול צוות האחזקה המכנית והחשמל של המפעל, בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה.
2) **מהנדס כימאי**
בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה.
רצויים תושבי חיפה, נתניה ובעיקר אזור חדרה
נא לפנות בכתב לת.ד. 1363, תל־אביב

דרוש
טכנאי
בנין
עם נסיון
של שנתיים לפחות
בפקוח על עבודות בנין

תנאים טובים לאיש המתאים
לפנות בכתב ת.ד. 4909 ת"א

סודיות מובטחת

לחברה ארצית
לתיאום ופיקוח הנדסי
דרושים
בירושלים:
* **מהנדס בכיר**
בעל נסיון של 8 שנים לפחות לתיאום, תכנון וריכוז הפיקוח על הביצוע באתרים בירושלים.
— רצוי תושב ירושלים —
* **מזכירה מנוסה**
בעלת ידע בניהול משרד והדפסה במכונת כתיבה עברית.
ידיעת השפה האנגלית רצויה.
*
המעוניינים יפנו בכתב, בציון תולדות חיים ונסיון קודם, לת.ד. 157, רמת־גן עבור מס' 873
*
תנאים טובים למועמדים המתאימים
סודיות מובטחת

לאספלט פיתוח בע"מ
דרושים
1. **מכבשן מעולה**
למכבש דרכים
2. **פינישריסט מעולה**
3. **טרקטוריסט מעולה**
4. **פקיד/ה עוזר/ת**
למנהל חשבונות
לפנות טלפון: 32811, 33729
בין 18.30 — 17.00

דרוש
מהנדס מכונות
לתפקיד מהנדס המפעל
עדיפות לבעלי נסיון
בתכנון ציוד הרמה ומערכות הידראוליות
וניהול ייצור
תנאים טובים בהתאם לכישורים
סודיות מובטחת

הידקו הידראוליקה ומכונות בע"מ
קרית גת, אזור התעשיה, ת.ד 214 טל. 051-91050

דרוש טכנאי
למכונות סטנדרטיות
בביח"ר לתרופות
המכונות הן מהסוג:
HOFLINGER & CARP
MANESTY • OLSA
התפקיד כולל 3 ניהול, במפעל גדול
התנאים טובים במיוחד
רק מועמדים ברמה מתאימה יפנו בציון הנסיון וקורות חיים לת.ד. 2578 ת"א ל„טכנאי". סודיות מובטחת:

למשרד מהנדסים לתאום ופיקוח
דרושים
1. **מהנדס בכיר**
לתאום פרוייקט שיכון גדולים באזור חיפה והצפון, ולניהול משרד הנדסי בחיפה
על המועמד לגור בחיפה.
2. **מהנדס מנוסה**
לתאום פרוייקטי שיכון גדולים
תנאים טובים למתאימים
על המעונינים לפנות בכתב לת.ד. 16540 ת"א עבור „תאום ופיקוח" ולפרט השכלתם ונסיונם ההנדסי.
— סודיות מובטחת —

מכון התקנים הישראלי
דרושים
1. מהנדס/הנדסאי ייצור
2. הנדסאי/טכנאי מכונות
3. בוגרי בי"ס מקצועי
למעבדה למתכות
4. כתבנית
• לפנות: מכון התקנים הישראלי, רח' האוניברסיטה 42, רמת־אביב, טל. 413151.

LIFE
תכנון הנדסה
תעשייתית
לייף בע"מ
דרושה מיד
כתבנית אנגלית מעולה
עם נסיון קודם של 3 שנים לפחות
שעות עבודה 16.00 — 7.00
נא להתקשר כל־ כס. 04/720136 (מחלקת כח אדם) חיפה.

למשרד התיירות בירושלים
דרושות
1. **מזכירה אנגלית־עברית**
2. **מזכירה בעברית**
לעבודה זמנית
בדבר פרטים נא לפנות: משרד התיירות, רח' המלך ג'ורג' 24, ירושלים. טלפון: 223361 קו פנימי 207.

מכרז
לעבודה בהנהלת־חשבונות
דרושים:־
מנהלי חשבונות ראשיים
או עצמאים או סטודנטים
לראיית־חשבון שנה רביעית
בעלי נסיון בעבודה בהנהלת־חשבונות
עבודה מלאה במשך 7 חודשים
החל מה־1.2.75 לערך בשעה 8.00 עד 16.00
נא לפנות בכתב יד ברור, עם ציון השלום מבוקש ליום עבודה ותיאור נסיון קודם בעבודה לת.ד. 16091 תל־אביב
— סודיות מובטחת —

מבוקש
סגן מנהל כללי לכספים
בחברה תעשייתית דינמית
עתירת מדע
המעסיקה כ־750 עובדים

אנו מחפשים אדם מוכשר ודינמי בצבר נסיון מגוון בניהול פיננסי בתעשיה. הנסיון הודע המבוקשים הם בתחזיות והראיה השבות, בתמחיר, בתקציב ובפקוח התקציב, בעבוד נתונים במחשב, בניהול מוסכים ובנהלי בקרה פנימית.
התפקיד כולל ארגון וניהול צוות קיים של עובדים מקצועיים, כולל פקידים בכירים. כמוכן על המועמד להיות בעל כושר ייצוגי ויכולת לנהל משא ומתן עם גורמים מקר ביים וחוץ, ממשלתיים ואחרים, בעברית ובאנגלית, ולהתכתב בשפות אלה.
מועמדים המשוכנעים כי אישיותם, נסיונם והשכלתם תואמים את הדרישות הנ"ל, יפנו (בכתב יד) אל דן סולקובסקי, חברה להשקעות של בנק דיסקונט בע"מ, ת.ד. 1688, תל־אביב.
סודיות מוחלטת מובטחת

לבית דפוס גדול בתל־אביב
דרוש/ה
עוזר/ת למנהל חשבונות
נא לפנות בשעות העבודה לחוגה, טל. 623644, 623950 או בכתב לת.ד. 159
אפשרויות קידום

למפעל מתקדם
בענף המתכת והמיכשור
דרושים:
• **מהנדס אלקטרוניקה**
5—7 שנות נסיון
• **מהנדס מכונות**
3 שנות נסיון
• **הנדסאי אלקטרוניקה**
• **הנדסאי מכונות**
בדבר פרטים נא לפנות ת.ד. 18084 תל־אביב

למפעל טכסטיל נודע
באיזור תל־אביב
דרושים:
* **אורגים**
* **תופרים/ות**
* **עובדים לשזירה**
* **נערים/ות**
לעבודות עזר
(קיימת אפשרות לקבלה במעבר ע"י המפעל)
— תנאים טובים ואפשרויות קדום —
— אוירה נעימה —
לפרטים וקביעת ראיון,
נא לפנות טלפונית: 472637

דרושים
סוכנים מעולים
בכל הארץ
נא לפנות: **היבה** בע"מ
שד' העצמאות 39 בתים
בימים: ראשון ושני בין השעות
4—6 בערב.

למפעל כימי גדול בדרום
השייך לתשלובת תעשיתית
דרושים
מנהל תפעול
התפקיד כולל ניהול הייצור והתחזוקה במפעל.
הכישורים הנדרשים:
* מהנדס מכונות או מהנדס כימאי
* נסיון רב בניהול הייצור
* נסיון רב בניהול צוות גדול של עובדים
מנהל אחזקה
הכישורים הנדרשים:
* הנדסאי או טכנאי בכיר
* נסיון בניהול אחזקה במפעל תעשייתי
* נסיון בניהול צוות עובדים
המתקבלים לעבודה יידרשו לגור באזור באר־שבע
יש לפנות בכתב יד לת.ד. 1549 תל־אביב ולפרט קורות חיים. נא לציין ע"ג המעטפה „למנהל האדמיניסטרטיבי עבור מס' 15—12".
תנאים מצויינים למועמדים המתאימים.
— סודיות מובטחת —

נציבות שרות המדינה
משרד הבריאות
דרושים
בבית החולים לחולי נפש באר יעקב
טל. 03/963651
— **אחים/יות מעשיים או מוסמכים**
דרגה א'—ד' בדרוג האחיות
— **אחראי למחלקות**
דרגה ה' בדרוג האחיות
— **סגנית אחראית למחלקה**
דרגה ד' (1) בדרוג האחיות
בבית החולים שער מנשה טל. 063/77666
— **פיזיותרפיסטים**
דרגה ה' בדרוג הפיזיותרפיסטים
בבית החולים רמת היחידה הפסיכיאטרית טל. 02/951275
— **אחים/יות מוסמכים מעשיים**
דרגה א'—ד' בדרוג האחיות
— **כוחות עזר**
בעלי נסיון, דרגה נ'—א בדרוג דאחיד

אוניברסיטת תל־אביב
דרוש למחלקת המנגנון
חשב משכורת
רצוי בעל רקע בהנהלת חשבונות.
עדיפות תינתן לבעל נסיון בהכנת משכורות בשטח המיכון.
על המעוניינים לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים ופרטים על נסיון בעבודה, לענף כח אדם, מחלקת המנגנון, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב, עד ליום 3.1.75

לתעשיות סלוואפלסט בע"מ
קרית בטלון פתח־תקוה
דרוש
מפעיל מכונות
למשמרת לילה
לפנות בימים א'—ה'
טלפונים: 911186 או 912061

למפעל מזון
דרוש
סוכן בירושלים
נא לפנות טלפונית 916231, ת"א
בשעות העבודה.

בירושלים
דרושה
אשה משכילה
בעלת נסיון לטיפול בשלושה ילדים
בגיל 9 עד 13 ל־4 שעות עבודה ביום
משעה 4 עד שעה 8 בערב
נא לפרט קורות חיים בכתב יד ולצרף המלצות
התחלת העבודה מ־1.2.75
ת.ד. 2091 ירושלים

דרוש
נגר לנגריה
אחראי ורציני
שתתמצא בתוכניות
וניהול נגריה
עם עובדים
ת.ד. 24113 ת"א

מרכיבים
לעבודות
אלומיניום
לאיזור חיפה והצפון
בעלי מקצוע יפנו ל־ תריכון בע"מ נור־ דו 14, חיפה טל. 644184/5.

למוסך סוסיתא
בת"א
דרושים:
חשמלאי מעולה
מכונאי מעולה
נגר לצבע ופחחות
טלפון 254641.

למשרד מבורר
דרוש/ה
תכניתן/ית
למשרה מלאה.
עם ידע בשפת COBOL, נסיון של שנה לפחות.
נא לכתוב לת.ד. 29510 ת"א בצירוף פרטים על נסיון בעבודה.
סודיות מובטחת.

דרושים
משוחררי צה"ל
תושבי חיפה
לעבודות שמירה בחיפה
לפנות בין השעות 18.00 — 20.00 טל: 04—251137.

דרוש/ה
עוזר/ת למנהל חשבונות
ראשי
אפשרי משרה חלקית
לפנות כל. 264947 ת"א

דרוש
דפס מולטיליט
1/4 לעבודה מלאה
טל. 983215

דרושה נערה
[illegible]

אשטרום
חברה להנדסה בע"מ
סניף ירושלים
דרוש
מהנדס
מנהל אתר בניה גדול
להתקשר: 02—226787

לחברה דינמית
בענף התחבורה
דרוש
קצין מבצעים
בר ידע בניהול חדר מבצעים
והשכלה גבוהה
מועמדים יפנו בכתב בצרוף תולדות חיים לת.ד. 14024 תל־אביב

למשרד אדריכלים
דרושה
מרכזנית - כתבנית
* עברית * אנגלית
בדבר פרטים להתקשר לטל. 283146

לדפוס אופסט וכריכיה
דרוש
מנהל עבודה
לפיקוח ולניהול עבודות, כוח אדם ושלבי ייצור
לפנות בטלפונים 260645, 269248
לבר ראובן קינן

משרד העבודה / משרד החנוך — המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית — אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
המכללה הטכנולוגית
באר־שבע
דרוש
מדריך ראשי לחריטה
הכישורים הדרושים:
* בוגר בית־ספר מקצועי ארכיטקטוני
* נסיון בהדרכה
* נסיון של לפחות שלוש שנים בעבודה
הדרגה תקבע בהתאם לכישורי המועמד
בפרטים נא לפנות בכתב אל המכללה הטכנולוגית באר־שבע
ת.ד. 45, רח' בזל 71, טלפון 79132, באר־שבע

ערד
תעשיות כימיות
בע"מ
לקראת פתוח והרחבת מפעלנו
דרושים
* **מהנדס מכונות**
בעל 7—10 שנות נסיון באחזקת מפעלים, רצוי בתעשיה הכימית.
* **מהנדס מכונות**
לתכנון ופתוח, 3 שנות נסיון תעשייתי
* **מהנדס חשמל**
לארגון ופקוח על האחזקה ופתוח מערכות.
בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה.
* **מהנדס כימאי בכיר**
לתפקיד בקורת ייצור והדרכה
בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה.
* **מהנדס כימאי**
לעבודה במתקני הייצור.
* **הנדסאי/טכנאי ייצור**
לתכנון ופקוח על עבודות אחזקה ושפוצים כלליים
בעל נסיון של 3 שנים לפחות בתחומים האלה.
* **טכנאי/שרטט**
לתכנון ופתוח.
* **לבורנטים**
לעבודה במעבדת תהליך
* **הנדסאי/טכנאי בנין**
בעל נסיון של 5 שנים לפחות
בשטח אחזקת מבנים בתעשיה
* **פקיד טכני**
בעל רקע טכני
הכרת ציוד תעשייתי
ידיעת שפות עברית ואנגלית.

תנאי שכר ייקבעו בהתאם לכישורים ולניסיון.
הנתן עזרה לדיור.

על המעונינים לפנות בכתב או טלפונית לקביעת ראיון, טלפון 057—91121 ערד תעשיות כימיות בע"מ, מישור רותם דואר נע הערבה.
קיימת אפשרות לראיון בתל אביב במשרדנו רח' ס' 2 הקריה ת"א ביום ד' בשעות 0900—1300 ומשעה 0400 עד 0600 אחה"צ. טלפון 255452.

סודיות מובטחת

הלוח הכפול | **הארץ** | **ידיעות אחרונות**

דרוש
נהל חשבונות
עצמאי
בעל נסיון בעבודת י.ב.מ.
במפעל תעשייתי בת״א
לטלפון 37971 ת״א
עבור גרשונה

דרושים
סטודנטים
עבודות שמירה במשמרות
הנאים מובים
המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 33344 ת״א, בציון פרטים האישיים.

למוסד ציבורי גדול
דרוש
הנדס מכונות
בעל נסיון של 5 שנים לפחות
בנושאי רכב כבד
הצעות בכתב בציון ההשכלה הפור־מלית, הנסיון המקצועי, רקע צבאי וקורות חיים יש להגיש לא יאוחר מה־7.1.75 לת.ד. 7061 תל־אביב 61071 עבור 145(15)

עץ הזית
דרושים
מסגרי אחזקה ומכונאי אחזקה
עם נסיון
מפעילים
איש טכני לביצוע סיכה
פקיד טכני
לפנות לגרשון במפעלי „עץ הזית״ קרית אריה, פתח־תקוה, טל. 917171

למפעל תעשיתי גדול,
באשדוד
דרושים
מהנדס
אלקטרוניקה
לתפקיד של מרכז דוקומנטציה טכנית. רצוי נסיון קודם בעמדה כזו.
בנאי/ת כימיה
הכשורים הדרושים: בעל/ת נסיון בכימיה אלקטרונית.
המעונינים לפנות בכתב בצרוף פרטים לת.ד. 330 — אשדוד.

לבנק גדול בת״א
דרוש
תכניתן
בעל נסיון בתכנית במחשב — N.C.R.
רצוי בעל ידע בחשוב משכורות.
המעונינים לפנות לת.ד. 7095 עבור מס׳ 99, ת״א.

——*—*—*
מפעל תעשיתי גדול,
בירושלים
דרוש חשמלאי
עם נסיון עבודה
לפנות טלפונית 02—522281
ובשעות, לשם קביעת ראיון
——*—*—*

אלקטרוניים ישראליים בע״מ
למפעלנו בחדרה
דרוש כלכלן
למחלקת התקציבים
לא נדרש נסיון קודם
השפות עברית ואנגלית הכרחית
לפנות למח׳ כח אדם ת.ד. 142 חדרה
מיקוד 38100
עולה לכל מטרה

דרושים • דרושים • דרושים
למפעל תעשיתי
באזור התעשיה ראשל״צ
דרושים
* מכונאי דיזל
* מחסנאי חלקי חלוף
לפנות טלפון 03—453141/5

למפעל תעשייתי לתפירה
קונפקציה
באיזור צפת
דרוש גזרן/ מנהל עבודה
תיבדק אפשרות עזרה בדיור
למועמדים מתאימים
השכר יקבע בהתאם לכישורי
המועמד
הצעות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי קודם נא להפנות עד 10.1.75 לת.ד. 7061 ת״א 61071 מס׳ 145(15).

ביגודקלים ומוצבים בע״מ
למפעלנו דרוש
טכנאי
או הנדסאי בנין
בעל נסיון של 5 שנים בניהול אחזקת מבנים תעשיתיים, רשת כבישים, תעלות ניקוז, מערכת ביוב, צבע, בידוד ולבני שמוט.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למחלקת כח אדם של מפעלנו, ת.ד. 1428, חיפה 31000, או טלפונית 04—721381.

לחברת אומטיסו (ישראל)
בע״מ
דרושה
עוזרת למנהל חשבונות
נא לכתוב בכתב־יד, בציון פרטים אישיים ונסיון קודם לת.ד. 4694, תל־אביב

דרושות
כתבניות (עברית)
ברמה טובה ובעלות נסיון לעבודה בתל־אביב
(אחרי שירות צבאי)
לים עבודה שלם
(אפשרי משרה חלקית רק אחה״צ)
נא לפנות לת.ד. 7042 (ב) תל־אביב
„עבור כתבניות״ בציון פרטים אישיים

אנו מחפשים:
אדמיניסטרטור
למשרד תכנון בדרום־אמריקה
כישורים:
* נסיון באדמיניסטרציה של פרויק־טים בחו״ל
* ידיעת השפה הספרדית על בוריה
* נסיון בניהול כספים והתחשבונות
לפנות לטלפון 6—39415 תל־אביב
שרותי הנדסה בישראל בע״מ

מפעלי צביעה, הדפסה ואשפרת בדים עדינים בע״מ
דרוש
מסגר
לשם קבלת פרטים
נא לפנות אישית
בין השעות 3.00—4.00
אחה״צ, פרט ליום ו׳
*
תנאים טובים למועמד המתאים

למוסד ציבורי גדול,
דרושה
אחראית לחדר ניקוב
לתפקיד הכולל
פיקוח והדרכה נקבניות
רמת השכר תיקבע בהתאם
לכישורי המועמדת המתאימה.
מועמדות בעלות נסיון בתפקיד זוכה של 3 שנים לפחות הגשנה הצעותיהן בכתב בציון נסיון מקצועי קודם וקורות חיים מפורטים עד ה־5.1.75 לת.ד. 7061 עבור 147 (15).

התעשיה האוירית לישראל בע״מ
למפעלנו בבאר־שבע
דרושים
* מנהל ייצור -
לנהול בתי מלאכה לעבודות מתכת בהיקף גדול.
הכישורים: נסיון קודם בנהול ייצור, השכלה אקדמאית
* מהנדס מפעל -
לעבודות פיתוח בהיקף גדול, אחזקת ציוד ומבנים.
הכישורים: נסיון קודם בתחומים הנ״ל. השכלה אקדמאית.
למועמדים המתאימים מובטחים
תנאי שכר הולמים.
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות בכתב או אישית אל מח׳ כח אדם במפעל ב״ש, טלפון 057—74851, 057—76644.

למפעל טכנולוגי מבוסס
באזור תל־אביב
דרושים:
* בעל מקצוע מעולה בשטח ההשחזה (שטוחה/עגולה) במכונות TAST PIROE, TRIPET, STUDER.
* בעל מקצוע להשחזת כלים (כלי חתוך).
* מבלטן, בוגר בי״ס מקצועי.
תנאי העבודה מיוחדים ונוחים.
קידום בהתאם לכישורים,
תנאים טובים למועמד המתאים.
● המעונינים יפנו טלפונית 757211 למחלקת כח אדם לשם קביעת ראיון או בכתב לת. ד. 75 יהוד מיקוד 56100.

לחברת „אפריקה ישראל" להשקעות בע״מ
— אגף הבניה כביון —
דרוש:
חשמלאי אחזקה
לעבודה קבועה במפעל ביהוד
בפרטים, נא לפנות טל. 5—757191
(בין השעות: 16.00—09.00)

מ. ג. אלקטרוניקה
בע״מ
מפעל עתיר מדע
המתמחה במיכשור
מערכות אלקטרוניות
רפואיות
המוצרים משווקים לבתי
חולים בכל רחבי העולם
דרושים: מנהל בקורת איכות
לנהול וארגון כל פעולות מחלקת בקורת איכות במפעל אלקטרוני.
הכשורים:
● כושר נהול צוות עובדים במחלקה לבקורת איכות ● ידע רחב בתקנים.
● ידיעות בסיסיות בתחום האלקטרוניקה ובתהליכי היצור.
● רצויה יכולת תכנון של מתקני בדיקה.
● ידיעה טובה באנגליה — הכרחית.
מרכזנית
לעבודה על מרכזיה אוטומטית.
רצוי נסיון קודם בעבודה על מרכזיה. ידיעת השפה העברית על בוריה — הכרחית. דרושה ידיעה טובה באנגלית, כולל הדפסה.
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות עם פירוט השכלה ונסיון אל: מ. ג. אלקטרוניקה בע״מ, קרית ויצמן ת.ד. 102 רחובות.
סודיות מובטחת

דרושים
רואי־חשבון
* עבודה ל־5 חודשים רצופים בשעות 08.00 עד 16.00.
* מועד ההתחלה משוערת 1.2.75.
* מועד סיום משוער 1.9.75.
נא לפנות בצירוף קורות חיים, תיאור נסיון קודם ותבלים מבוקש ליום עבודה, בכתב יד ברור לת.ד. 16091 ת״א.
— סודיות מובטחת —

מוסד ממלכתי
אקדמאי!
אם ברצונך להשתלב בעבודה מעניינת ובלתי שגרתית המחייבת בגידות רבה, והנך בעל הנתונים הבאים:
* עד גיל 30
* בעל נסיון פיקודי בצה״ל
* כושר בריאות מעולה
פנה לת.ד. 17164 תל־אביב בצרוף קורות חיים פרטים אישיים ומספר טלפון.
— רק מתאימים מתאימים יענו —

במפעל לייצור מכשירים מדויקים
דרוש למשרד הטכני:
אחראי לצוות שרטטי אלקטרוניקה
לעבודה רבת ענין ברמה מקצועית גבוהה
● המעונינים יפנו למחלקת כח אדם בכתב: 56100 יהוד ת.ד. 75, או בטלפון: 03—757211.

לעבודה בלתי שגרתית בתל־אביב
דרושים
דוברי רומנית או דוברי רוסית
העונים לדרישות הבאות:
* ותיקים המגורים היטב בחיי הארץ עד גיל 40.
* בעלי השכלה גבוהה או גבוהה חלקית.
* ידיעה כוללת בעברית. שפות נוספות רצויות.
העבודה במשרה מלאה, קבלה קביעות בתום תקופת נסיון.
● המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 33252 בצירוף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים.
— רק פונים מתאימים יענו —

התעשיה האוירית לישראל בע״מ
נמל תעופה בן־גוריון
כעת אנו מתרחבים
דרושים
בעלי מקצוע במתכת, תעופה ואלקטרוניקה
גברים בעלי השכלה של 12—8 שנות לימוד לקורסים הטופחים.
גברים להשתלמות תוך כדי עבודה בבקצועות התעופתיים.
בנה עתידך המקצועי והכלכלי
במפעלינו המתפתחים
פנה
אל יחידת התעסוקה, התעשיה האוירית (אוטובוס 475 בתחנה מרכזית בת״א) בימים א׳—ה׳ בין השעות 15.00—08.00.

מכתשים באר־שבע
מפעלים כימיים בע״מ
ליחידה לאקולוגיה, העוסקת
בשיפור איכות הסביבה, טיפול וטיהור שפכים
דרושים
מהנדס כימאי
למציאת פתרונות טכניים בשטח
האקולוגיה וביצועם.
בעל 5 שנות נסיון
טכנאי כימיה
לתפקיד של פיקוח על מערכות אקולוגיות
ומיתקנים למניעת מטרדים.
בוגר בית הספר לטכנאים/הנדסאים
בעל 3 שנות נסיון.
תנאים טובים מובטחים למועמדים המתאימים
סודיות מובטחת
מועמדים יפנו בכתב בציון נסיון קודם
למחלקת כח אדם, ת.ד. 60 באר־שבע 84100.

דרושים צורפים
למפעל תכשיטים חדש
בירושלים
להתקשר: 02—67225

דרוש
חרט מעולה
לבית מלאכה מבני
תנאים טובים למתאים
רחוב ז׳בוטינסקי 137
רמת־גן

למפעל
תעשייתי
במפרץ חיפה
דרושה
פקידה
נסיון ודרוש בהדפסה
נא לפנות
ת.ד. 10002
במפרץ חיפה
עבור „פקידה"

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION
אלביט
מחשבים בע״מ
דרושים
מנתח מערכות/ תכנת בכיר
לרכוז צוות תכנה ומנתחי מערכות תכנה לפיתוח מערכות המבוססות על מחשבים קטנים.
דרושה ידיעה טובה בתכנות בשפות עליות ובשפות אסמבלר וכן נסיון ברכוז צוות תכנתים.
כתב טכני
לכתיבה ועריכה של פרסומים טכניים ולעריכת תיעוד.
יתרון לבעלי רקע בשטחי המחשבים.
לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כוח אדם. סודיות מובטחת.

הועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני-נגב
דרושים:-
* הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
משרה ה־א׳
● כישורים הדרושים: בוגרי קורס הנדסאי/טכנאי מוכר. דרוש נסיון מקצועי של שנה לפחות: בעבודה במערכות אופטיות, או מכניקה עדינה, או ציוד קצר אלחוטי (מוכחותה) או בכשור מדידה אלקטרוני.
* הנדסאי/טכנאי מכונות
● כשורים הדרושים: בוגרי קורס הנדסאי/טכנאי מיום פרסום המודעה זה, דרוש נסיון מקצועי של שנה לפחות באחזקת מערכות המבוקשת, ו/או במערכות הקיום, רצוי נסיון בעבודה עדינה.
* מתכננים
● כשורים הדרושים: בוגרי קורס הנדסאי/טכנאי דרוש נסיון מקצועי של 5—3 שנים בתכנון.
* שרטטי מכונות
● כשורים הדרושים: בוגרי ביה״ס מקצועי במגמת שרטוט בכונות או קודם זו שנתי מוכר בשרטוט מכונות.
* מכשירני תעשיה ובקרה
משרה ז׳—ח׳
● כשורים הדרושים: בוגרי ביה״ס מקצועי במגמת מכשירנות ו/או ביה״ס הטכני של חי״א במגמת הנ״ל. דרוש נסיון מקצועי מתקופת השירות הצבאי לפחות. רצוי נסיון באחזקה ותפעול מערכות אופטיות.
* חשמלאים
משרה ז׳—ו׳
● כשורים הדרושים: בוגרי ביה״ס מקצועי ובעלי רשיון עוזר חשמלאי לפחות. דרוש נסיון מקצועי מתקופת השירות הצבאי (המשיליק). רצוי נסיון מקצועי באחזקת מתקנים תעשייתיים המבוצעים במערכות אוטומטיות.
* מכונאי אחזקה
משרה ה־ו׳
● כשורים הדרושים: בוגרי ביה״ס מקצועי תלת־שנתי לפחות במגמת מכונאות או מסגרות מבנית. דרוש נסיון מקצועי מתקופת השירות הצבאי לפחות. רצוי בעלי נסיון מקצועי באחזקת מתקנים תעשייתיים.
* חרטים
משרה ז׳—ח׳
● כשורים הדרושים: בוגרי ביה״ס מקצועי תלת שנתי במגמת עבוד שבבי או מסגרות מבנית. דרוש נסיון מקצועי של שנה לפחות בעבודה מקצועית.
* רתכי ארגון/חשמל
משרה ז׳—ט׳
● כשורים הדרושים: בוגרי ביה״ס מקצועי תלת שנתי לפחות. נסיון מקצועי בתעשיה של 3—2 שנים.
* הנדסאי כימיה
משרה ה׳—ו׳
לעבודה במעבדת מחקר
● כשורים הדרושים: בוגר קודם כימיה, בעל תעודה הנדסאי כימיה, רצוי נסיון מקצועי של במעבדות.
* טכנאי כימיה
משרה ה׳—י״א
● כשורים הדרושים: בעל הסמכה כטכנאי כימיה, דרוש נסיון מקצועי של שנה.
בכל פניה יש לציין מספר המשרה:
המועמדים שיתקבלו יקבלו:
— שכר בהתאם לכשורים, והנסיון המקצועי.
— אפשרויות ניתנות לקדום מקצועי.
— עזרה בדיור למועמדים מחוץ לאזור.
— הסעה ממקום המגורים לעבודה וחזרה.
— ארוחה כוללת בשעות העבודה.
— נקודות מגורים אפשריים: באר־שבע, דימונה, ערד, ירוחם.
המעונינים יפנו תוך פירוט כירבי של השכלתם ונסיונם המקצועי לת.ד. 9001 מיקוד 84190 באר שבע, ויחתמו לראיון אישי.
סודיות מובטחת

صكنا من الاجل

— מהיום צריך לצעוק שאבס רק כל שבועיים!

פירוז האיזור מנשק גרעיני

הידיעות בקרן זווית בישרו את ה־עובדה, שעצרת האו"ם החליטה ב־9.12 על פירוז המזרח התיכון מ־נשק גרעיני. העצרת קראה למדינות המזרח התיכון להתחייב כבר עתה לא לייצר ולא לרכוש נשק גרעיני. ההחלטה נתקבלה ברוב מכריע של 113 מדינות, כאשר אף אחת לא הצביעה נגדה. 11 מדינות נמנעו ו־בינהן ישראל.

אזרחים ישראליים לא מעטים, ש־קראו ידיעה זו, שאלו את עצמם: מדוע ממשלת ישראל לא תמכה ב־אורח פעיל בהחלטה על פירוז ה־מזרח התיכון מנשק גרעיני? זכורה ההתרגשות שאחזה את הציבור ל־משמע הידיעה על ההסכם בין נשיא ארה"ב לשעבר ריצ'ארד ניכסון ל־בין נשיא מצרים סאדאת שכלל אס־פקת כור גרעיני מצד ארה"ב למצ־רים. האם אין צעד יותר בטוח ב־תחום זה מאשר להתמך במאמצים הבינלאומיים לפירוז גרעיני של אזו־רנו?

לאחר שההחלטה היתה לעובדה, ה־אם לא תיטיב ממשלת ישראל לע־שות אם תבחון מחדש את עמדתה ותודיע על רצונה להתמך בצעדים מעשיים לקראת פירוז גרעיני של אזורנו? אם שתי מעצמות־העל ב־עלות משטרים חברתיים מנוגדים מוצאות את הדרך לדיון משותף על צמצום הנשק הגרעיני, האם לא ראוי שממשלת ישראל תעשה צעד יזום בתחום פירוז אזורנו מנשק קטלני זה?

תל-אביב אסתר ויגלפקה

רשימת צללים

האם באמת צפונה האלטרנטיבה בליכוד? את ד"ר בדר הפקיד ה־ליכוד בראשות הועדה החשובה ל־ביקורת המדינה, ובכך שיתק ועיקר אותה. את תמיר הלוחם — מפיפים כעת מועדת הכלכלה. שכטרמן, ש־נכשל בראשות ועדת הכלכלה, קיבל כפרס את ראשות ועדת החינוך. בגין מסרב להציג את רשימת „ממשלת הצללים" שלו, והוא בהחלט יודע מה הוא עושה. כנראה שזו באמת רשימת צללים.

חיפה גבריאל מרום

במגדל שלום
משרדים בשכ"ח
לפנות טלפון 38766 תל־אביב

מכתבים למערכת הארץ

אפליית בעלי בתים

בימים אלו אנו מוצפים ב„אבות" כובים לכל מיני קבוצות לחץ. שומ־עים משר כי לירה שטרלינג שווה ללירה ישראלית לצורכי מס; שמע־נו על רשיכת הטבות ליבאים הדי־רוגיים האחרים; גם מקומה של הר־ספת „בושתי" לא נשכח. היבואנים זכאים להעלות מחיריהם ב־19%, ו־היצרנים ומשווקי תוצרת הארץ ב־אחוז נמוך יותר. חברת החשמל כע־לה תעריפיה, משרד התקשורת כע־לה את אגרותיו, העירייה מעלות את תשלומי המים והביטים השונים ועוד היד נטויה.

רק סקטור צנוע, כודקן ושכוח־אל, בצלם במפת ההעלאות — בעלי ב־תים. אצלם אין העלאה. אני אחד מהם. אין לי בית אך יש לי שלוש דירות (בבניין בן 7 דירות) ברחביה.

הדירות מפוארות ויפות. באחת מהן, בת שישה חדרים (שטח רצפה נטו 132 מ"ר) מתגורר אלמן בודד ה־משתמש בה למרפאה ולמגורים. הוא לא קילם שום דמי־מפתח כי נכנס בתחילת 1940. בדירה השניה, בת שלושה חדרים, גרה משפחה שמשל־מת — 300 ל"י כדמי יתור על מש־פט פינוי שהוגש נגדה מאחר וגב־נבה בראשית שנות החמישים ל־דירה כדי „לשמור" עליה לטובת ה־דייר החוקי שלה. (וזה לא נחשב לפי הפסיקה כדמי מפתח). השלישי, שי־לם דמי מפתח ב־1958 (ועל השליש שקיבלתי „שילמתי" מייד את מלוא מס־ההכנסה המגיע).

ערכתי את חשבון התקבולים וה־הוצאות לשנת המס הנוכחית (1.4.74 — 31.3.75).

סך כל ההכנסה מדמי שכירות ובהשתתפות הדיירים בהוצאות לפי החוק — שלא שונו מאז יוני 1973(!)	12,175.— ל"י
חלקי בהוצאות הבניין החלות על בעה"ב (חצי אספלט, ניקוי ביוב, מאור מדרגות תיקונים וכו')	1,751.— ל"י
הכנסה אחרי הוצאות	10,424.— ל"י
מס רכוש לשלוש הדירות	770.— ל"י
יתרה לפני מס הכנסה	9,654.— ל"י

אני עובד ומרוויח יפה ועל כן אני משלם 80% מס־הכנסה, מלוות וכו'. המס לאחר ניכוי פחת, יהיה כ־7,500 ל"י. היתרה נטו אחרי מס היא איפוא רק 2,154 ל"י, אלא שההברכנו גם במס רכוש (שאינו ניתן לניכוי מההכנסה) וזה עלה לי 646 ל"י ל־שנה זו. נשארו ברשותי איפוא 1,508 ל"י נטו כהכנסה שנתית לשלוש די־רות מפוארות ברחביה ששטח רצפתן הכולל הרשום נטו הוא 268 ממ"ר, ואם יקרה חלילה קלקול כלשהו ב־בניין שיצריך השקעה נוספת מצדי, לא ישאר לי אסימון שחוק כהכנסה.

ולבסוף — שאלת תם. היתה ועדת... הסוציאליסטים הדיירים „האומ־ללים" זעקו, ואז הקים המערך (ש־לפעמים יש לו יסורי מצפון בעניין, אך לא יותר מזה), את ועדת צדוק. עד מתי נגזור על שכמוני להחשב כ„טרף" שגם צריך לסבסד דיירים שאפילו לא שלמו דמי מפתח? מד־ברים על צדק ועל כך שהוא צריך להראות — רק באל על, בצים, במל אשדוד, בבנק ישראל ובמיסוי, או שמא גם בעל דירה זכאי להכנסה הוגנת ממנה?

ירושלים עמי כהן

„הבוץ הזה כאן"

בתוכנית הטלוויזיה מבט מיום (16.12) שאל ירון לונדון את ד"ר בירי וסטינג העולה החדש איך הוא מרגיש „בבוץ הזה כאן".

האם חושב מר לונדון שכספי אז־רחי ישראל, מהם משולמת משכורתו כעורך תוכנית מבט, משולמים כדי שיוכל להשמיץ בצורה בוטה זו את המדינה ואזרחיה? האם הטחת בוץ הנראיה לעינינו בתוכניות מסוג זה אינה נובעת מביטחון עצמי מופרז של המראיין, עד כדי אובדן הבקורת העצמית? חוסר אחריות זה בדיבור בוודאי שאינו מעודד עולים בכוח ותורפה ידי עולים בפועל. מוטב היה לראות ולשמוע כיצד הדייר העולה החדש, ניסה להביע את דעתו של ה־מראיין שמצב הדברים בארץ אינו כה נורא ושיש לאל ידנו לשפר פני ה־דברים. ההרגשה היא שלאחרונה יש־נה תחרות בין אנשי התקשורת ה־מכתית על הסחרת פני המדינה ו־אזרחיה.

ירושלים גבריאל פרץ

בר־לב: לא אמרתי

בידיעה תחת הכותרת: „ישראל: מוכנה לוויתורים בכל הגדה" („הא־רץ" מאתמול), מביא הסופר הפר־למנטרי של „הארץ" דיווח על דברי בפגישה עם פעילי התא סטודנטים של מפלגת העבודה בירושלים.

בחלק הראשון של הידיעה מתפר־סמים דברים המתייחסים להסדרים עם מדינות ערב שכנות אותם לא אמרתי ואינני גורס. לא אמרתי כי „ממשלת ישראל מוכנה לוויתורים בכל הגדה המערבית" וכו', שהרי הכל יודעים שממשלת ישראל לא קיבלה החלטה בעניין זה. כן אינם נכונים הדברים המיוחסים לי בדבר ההסדר ברמת־הגולן.

חיים בר־לב
שר המסחר והתעשיה

מנפיקים
חברה להנפקות של בנק דיסקונט בע"מ

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך תשכ"ח—1968 כי פורסם תשקיף בדבר

הנפקה

(מס' 6) של אגרות חוב — 6% רשומות ...דות לפדיון בשנים 1980—1991 שהקרן צמודות למדד המחירים לצרכן, ...ל של

80,000,00 ל"י

סדרה הנ"ל תונפקנה בשבע קבוצות יסודיים שונים המותאמים לכל למועדי הגשת הבקשות לרכישתן, עבור חודש דצמבר 1974 ואילך.
...ב מסדרה זו מיועדות רק לבנקים לצורך כספי תכניות חסכון מאושרות ולקופות

...ת החתימות תפתח ביום 29 בדצמבר 1974 ותסגר ביום 30 ביוני 1975.
עותק מהתשקיף והעתק מההיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות.
עותקים מהתשקיף ניתן להשיג במשרד הרשום של החברה ברחוב יהודה הלוי 27/29 תל־אביב.
הזמנות לאגרות החוב יש להגיש לחברה באמצעות בנק דיסקונט לישראל בע"מ, סניף ניירות ערך, רחוב יהודה הלוי 38, תל־אביב או באמצעות כל בנק אחר או סוכן ניירות ערך החברים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב.
הודעה זו איננה מהווה הזמנה לציבור לרכוש את ניירות הערך המוצעים.

אניית־פאר בצרה

ג'גרנוט, חן, ת"א

ג'גרנוט: מפרק הפצצות נלחם נגד הזמן

קולנוע
מאת רחל גורדין

שבעה מתקני־חבלה מתוחכמים מסכנים את חייהם של אלף ובאחיים נוסעים ואנשי־צוות על סיפונה של אניית־פאר בריטית, בהפלגתה ה־ראשונה לארה"ב עם תום עונת ה־חורף. הסחטן ששתל את מתקני־החבלה משתמש בשם־הצופן ג'גרנוט ותובע מחברת האניות חצי מיליון ליש"ט תמורת המידע הדרוש לפירוק מתקני־החבלה.

בעל חברת־האניות נוטה לשלם. נציג הממשלה הבריטית מפעיל לחץ שלא להיכנע לסחטנות. הסקוטלאנד־יארד חוקר את כל המומחים המזמ־נים־לשעבר בתחום חומרי־נפץ ו־חבלה. צוות של אנשי־מקצוע מע־לים מוטס לספינה בתקווה לגלות את המפתח לפירוק מלכודות־התופת. הנוסעים על סיפונה של „בריט־ניק", ממתינים...

ריצ'ארד לסטר (שביים את סר־טי ה„חיפושיות" — „לילה של יום קשה", „הצילו" — וכן את „ה־פטנט", „דבר מצחיק קרה בדרך לפורום", „פטוליה", ו„שלושת ה־מוסקטרים"), שומר אמונים לתוק־הז'אנר של סרטי־קופה כ„גמל הער־פה" ו„הרפתקה בפוסידון", אך מצ־ליח להעניק לסרט גם מגע אישי. הוא נמנע מיצירת דרמה פסיכו־לוגית, המבוססת על קונפליקט מר־כזי, ומשתמש במגנטו המהיר ו־הקופצני כדי לשרטט בקלילות את הדמויות המרכזיות, ולהעביר את מרכז־הכובד אל המתח הכרוך במא־מצים לפירוק המיתקנים.

הבמאי מצלם את מוקשי־החבלה מבעד לסבך של חוטים ומכשירים, שמגע בלתי־זהיר בכל אחד מהם עלול להיות גורלי לבני הספינה ו־נוסעיה. ובעוד הקהל עוצר את נשי־מתו, ומצחו של ריצ'ארד האריס נו־טף זיעה, עוקבת המצלמה אחר הצ־בת המנתקת את החוטים בזה אחר זה. הזהות למלאכת־עריכה מצויינת. פועלים כל המישורים של הסרט במקביל, והחיתוך מתחום־פעולה ל־תחום־פעולה מגביר את התודעה כי כל רגע הולף מקרב את הנוסעים והצוות שבספינה אל המוות.

התסריט של ריצ'ארד דקוקר אינו מוותר על מוסר־ההשכל של הדרמה (קברניט הספינה וראש צוות מוכחי־החבלה שותים לחיי „אי־שפיות ה־דעת של ממשלות, לחיי הסירוב של האנשים שבחרו בהן, ולחיי אלה ה־אוספים את השברים"), ומתעכב גם על היבטים אנושיים, כגון הרכבת השותפות הכבוד המקצועי בין ה־פושע שהתקין את מלכודת־התופת לבין מי שנועד לפרקה.

התסריט והמצלמה בונים את הר־גשת המועקה של הנוסעים, את העליזות המאולצת של הבריטים, הכבודים כי גם בפני המוות יש ל־הקפיד על העמדת־פנים שהכל כשור־רה. אך מרכיבים אלה אינם נעשים למרכז הסרט, אלא משרתים את ה־מטרה העיקרית, שהיא יצירת מתח. בניגוד לסרטו הקודם של לסטר „שלושת המוסקטרים", שניסה לדבר אל סוגים שונים של קהל — „ג'גר־נוט" אינו מתיימר להיות יותר מא־שר סרט נוסף על אסון אניות. על אף הופעתו האנכסימית וההלא־משכ־נעת של עומר שריף בתפקיד קבר־ניט הספינה, אפשר לומר בפה מלא ש„ג'גרנוט" הוא בידור מצוין.

הארץ ממליץ

● קולנוע

תל-אביב:
הולך רגל (גורדון) — נאצי לש־עבר עורך חשבון־נפש עם עצמו ו־עם החברה. אמריקן גראפיטי (גת) — ליל קיץ בעיירה נידחת בארה"ב, פרידה מהנעורים, ולהיטי רוק מ־ראשית שנות השישים. ג'גרנוט (חן) — סרט מתח על אניית נוסעים מ־פוארת שהוטמנו בה מטעני חבלה. אוריינט אקספרס (סטודיו) — גיר־סה קולנועית שיגרתית לסיפור ישן ומפורסם לאוהבי אגתה כריסטי. אהבה אחר־הצהריים (פריז) — סרט חינני ורגיש על גבר השוקל בגידה באשתו, ונעצר על הסף. השיחה (סינמה 2) — על הפלישה לפר־טיות, שפרשת ווטרגייט היא אחד מ־גילויה. קזבלנקה (תכלת) — המפרי בוגרט ואינגריד ברגמן, בקלסיקה רומנטית שלא נס לחה.

חולון:
הכל למען פים (רינה) — קומדיה על עקרת־בית צעירה, המוכנה לה־גיע לקיצוניות כדי לעזור לבעלה. ירח של נייר (ארמון) — קשר מוזר נוצר בין ילדה עיקשת ותושיה־הה־לס"ה, לבין נוכל זעיר, בסרטו של פיטר בוגדנוביץ'.

רמת-גן גבעתיים:
נהריק עם רישיון (אורדע) — קו־מדיה על שלומיאליות, בכיכובו של הזמר ז'אק ברל. העוקץ (אהאים) — תעלול־הונאה משעשע מסייע ל־נוכלים לגנוב מן הגנבים. משחקי בילוש (לילי) — סרט מתח, שכולו מבוסס על משחק המצוין של לר־נס אוליבייה ומייקל קיין. ירח של נייר (שביט) — ראה ארמון, חולון.

חיפה והסביבה:
שנה טובה לאוהבים (אורה) — סרט על שוד, בעל תסריט לא קונ־בנציונאלי. אהבה... (אורלי) — קו־מדיה רומנטית בנוסח ישן, של בילי ויילדר. ג'גרנוט (ארמון) — ראה חן, תל־אביב, אמריקן גראפיטי (חן) — ראה גת, תל־אביב. סרפיקו (מו־ריה) — סיפור אמיתי על שחיתות במשטרת ניו־יורק. ירח של נייר (עממי) — ראה ארמון, חולון. מה? (רון) — קומדיה מהירה ואסתטית של רומן פולנסקי. אוכפים לוהטים (שביט — הכרמל) — קומדיה מטו־רפת על מערבונים, עם אינדיאני דובר יידיש.

הרצליה:
הזלילה הגדולה (דוד) — החברה המערבית מתאבדת, באקס גאוש של זלילה מטורפת. הכל למען פים (הד־כל) — ראה רינה, חולון.

● רדיו

מה מציק על פורטנוי (גלי צה"ל, מחר, שעה 19.05) על סיפורו של פי־ליפ רות משוחחים הד"ר שולמית נרדי הפסיכולוג ד"ר רודי. יקרא מהספר יוסי גרבר. עורך: דורון רו־זנבלום.

● ספרים

דוסטוייבסקי: שדים (הוצאה עם עובד, המחיר: 38 ל"י) תרגום חדש לרומן הנודע בו מתמודד ענק־הספ־רות הרוסי עם הפילות המהפכניות המתהוות בשנות השישים והשבעים של המאה הקודמת. מצער שלא נמ־צא עד כה בארץ הסדר, שיאפשר להוצאות להציע את הספרים במחי־רים זולים יותר. לגרות ההוצאה ה־גבוהה — כן הדין לרכוש את הספר.

● תערוכות

בן־גוריון (ביתן הלנה רובינשטיין, תל־אביב) דיוקנו של מנהיג כאיש צעיר, מבוגר, זקן.

אסקר פז אספלטים בע"מ
חיפה
מתכבדים להודיע לצבור לקוחותיהם,
שהחל מיום 1/1/1975
הכתובת החדשה של מפעלנו היא:
ת. ד. 942, חיפה
מיקוד 31000
טלפון: 04-713261
04-912161

אגרקסקו — חברה ליצוא חקלאי בע"מ
רחוב הארבעה 20, ת"א, טל' 264—264
מכרז
מוזמנות בזה הצעות
לאספקת משטחים מתכלים ליצוא תוצרת חקלאית
מפרט המוצר ניתן לקבל במחלקה לחומרי אריזה, במשרדי החברה בכתובת הנ"ל.
הצעות בתוך מעטפות סגורות שאינן ניתנות לזיהוי יופקדו בתיבת המכרזים, הנמצאת במזכירות החברה עד לתאריך 9.1.75 שעה 10.00 לפנה"צ.
על כל מציע יהיה להפקיד בידי אגרקסקו ערבות בנקאית בגובה 10% מערך הצעתו.
הצעות אשר תוגשנה לאחר התאריך והשעה כמפורט לעיל לא תשתתפנה במכרז.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
מכירות
כמו כן אנו מציעים למכירה שקיות פוליאטילן מודפסות במידות שונות המתאימות לאריזה קמעונאית.
דוגמאות אפשר לקבל במחסני החברה בלוד, אזור התעשיה.
המחלקה לחומרי אריזה

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

ליגה לאומית

השבת של נתניה?

האלוף יעלה לראשונה העונה לפיסגה אם יגבר על מכבי פ"ת בהפרש גבוה מנצחון שמשון על בית"ר ת"א המוטל בספק ★ כפר-סבא מתכה לחיפה

מאת סופר „ספורט הארץ"

ארבע הקבוצות שהופיעו בשבת האחרונה באיצטדיון בלומפילד, ישו־בו אליו גם השבת להתמודד על בימשה הדשא היפואי — אולם בסדר מיפגשים שונה מזה של ה־שבוע שעבר.

המוליכה, קבוצת שמשון תל־אביב שהתקשתה לגבור על סוגר הטבלה מכבי פ"ת (0:0) מודעת היטב ל־עובדה שאי נצחון שלה מחר ב־משחק המוקדם על בית"ר ת"א עלול לנשל אותה מן הראשות ב־התחשב השערים בפער הזעיר בין הקבוצות בצמרת. לכן יש לצפות שהשמשונים יעקיצו את מירב מא־מציהם כדי לצאת מן המשחק כש־רגלם על העליונה. מאידך, הבי־ת"רים אינם קוטלי קנים: הראיה לכך, הסיום המפתיע שלהם במשי־חקם נגד מכבי נתניה, שהניב שני שערים מבויימים של אליעזר צוייג בדקות הסיום. יכולתן הטובה של שתי הקבוצות בשבועות האחרונים מבטיחה מאבק מעניין, כאשר ה־פרס הפיקנטי בו הופעתו של ה־הלוץ הבית"רי משה רומנו נגד קבוצתו לשעבר, שמשון ת"א.

האלוף מול סוגר הטבלה

במשחק המרכזי בבלומפילד, כע־בור שעתיים (שעה 2) ישחקו קבו־צות מכבי פ"ת ומכבי נתניה, אשר לשתיהן יומרות מנוגדות לחלוטין. הנתניים המפגרים בשער זכות אחד מן המקום הראשון, ישאפו ל־השיג נצחון גבוה ככל האפשר ע־יבניך להם סיכוי סביר לטפס ל־פיסגה, גם במקרה של נצחון שמ־שון במשחק המוקדם, בפער זעיר יותר. בבירה שטפיגלר, מכנס ר' חבריהם יזכבו ויציגו יכולת מצב־נעת דומה לזו שהוצגה על ידם ב־85 הדקות הראשונות של משחקם בשבוע שעבר נגד בית"ר ת"א, טובים סיכוייהם להעשיר את מאזנם בשתי נקודות נוספות.

סוגר הטבלה, מכבי פ"ת, המעודד משתי תוצאות התיקו האחרונות ע־השיג בהדרכת מאמנו החדש, זאב זלצר, מקווה לחולל הפתעה ולשפר את מצבו הבלתי נעים בתחתית.

השלישי בדירוג, הפועל כפר־סבא, אשר גם לו מספר נקודות זהה (17) לזה של שתי הקבוצות המקדימות אותו, ורק הפרש שערים גרוע, ישוב מחר למגרשו להתמו־דדות כיתקה נגד הפועל חיפה להתקדם עד כדי נקודה אחת מן הפיסגה. לשתי הקבוצות, המתבססות על הולית הפקה מכוונה, סיכויים טובים במקרה של נצחון אחת מהן, לטפס לראשונה.

שוב הפיגל מצד אחד מול בני אלון ואנגלנדר מהצד השני — די בשמות אלה כדי לעורר בשבת התעניינות מרובה ביציעי הבררים צר המידות של הפועל כפר־סבא.

קבוצת הפועל באר־שבע תשחק שבת נוספת במגרשה, נגד הפועל תל־אביב. שחקני באר־שבע שאכ־זבו מן התוצאה שהשיגו בשבת ה־חולפת בביתם נגד הפועל חדרה (0:0) בוודאי לא ירצו לחזור על ההצגה החלשה שלהם, ומכך עלו־לה לסבול הקבוצה התל־אביבית השרויה במצוקה בתחתית. כיצי־מה של התל־אביבים ימריצו אותם שלא לרדת מנוצחים, שכן כל הפסד נוסף מקרב עבורם את הדרך לירידה ל־ליגה המשנה.

מאבק מעניין צפוי גם באיצטדיון בחדרה בין קבוצת הפועל המקומית לבין הקבוצה המצליחה מאד באח־רונה, הפועל ירושלים. בנצחונותיהם האחרונים של הירושלמים הצליחו אותם למקום השישי בדירוג וברגע הם נמצאים בפיגור שתי נקודות בלבד מן המקום הראשון. הם ינסו כמובן לחזור ולנצח בפעם נוספת. דבר שיהיה קשה מאד בהתחשב ב־עובדה שבילם תתייצב קבוצה הח־דרתית שאפיגעת שעיקר כוחה ב־משחקיה הביתיים.

הופעה אחרונה של בית"ר ירושלים בחדרה

במגרש מכבי חדרה הסמוך ירדה בית"ר ירושלים (ב־10.30 בבוקר) פעם נוספת ואחרונה את עונש אי־סור הביתיות שלה, ויפגש בו את מכבי ת"א, הלוקה באחרונה ב־חוסר יציבות. הפגישתם האחרונים של הירושלמים הדליקו אור אדום אצל שחקניהם היודעים כרק נצחון ישחרר אותם מאימת התחתית אליה התקרבו.

משחק בו יתגלו קבוצות בעלי יכולת שווה יהיה באיצטדיון ב־גבעתיים בין הכח ר"ג למכבי יפו. שחקני הכח ינסו לנצל את יתר־ון הביתיות כדי לזכות בנצחון על יריביהם שנצחונם בשבת האחרונה על בית"ר ירושלים (0:1) הצלה את המזול בקבוצה לאחר סידרה ארוכ־כה של כשלונות.

בפתח־תקוה תארח קבוצת הפועל המקומי את בני־יהודה היא במשחק בו נצחון אחת הקבוצות עשוי להר־חיקה מן האזור המסוכן.

טבלת הליגה הלאומית

.1	שמשון ת"א	12	8־15	17
.2	מכבי נתניה	12	15־21	17
.3	הפועל כ"ס	12	11־16	17
.4	הפועל חיפה	12	10־20	16
.5	הפועל ב"ש	12	6־11	15
.6	הפועל י"ם	12	9־15	14
.7	הפועל חדרה	12	12־13	12
.8	הכח ר"ג	12	18־15	12
.9	מכבי ת"א	12	11־10	11
.10	בית"ר ת"א	12	16־14	11
.11	בית"ר י"ם	12	11־11	10
.12	הפועל פ"ת	12	13־12	10
.13	מכבי יפו	12	15־13	10
.14	בני יהודה	12	15־7	8
.15	הפועל ת"א	12	14־5	6
.16	מכבי פ"ת	12	20־6	6

מחר במחזור ה-13 בליגה א'

ראשל"צ תנסה לבלום את בת...

מאבקי בית למכבי חיפה (מול בני-נצרת) ועכו (מול נחליאל)

מאת סופר „ספורט הארץ"

המירוץ הצמוד על בכורת מחוז הצפון, בו מתמודדים זה כנגד זה מכבי חיפה והפועל עכו, עשוי לי־צור סטאטוס קוו בתום המחזור ה־13 בו יזכו כחר שני היריבים הגדולים ביתרון הביתיות.

מכבי חיפה המוליך ביתרון 2 נקו־דות, יתמודד במגרשו עם הפועל בני־נצרת (8), המגלה פתיה יעילה במשחקי חוץ כאשר במגרשו הביתי, ואילו הפועל עכו (2) יארח במגרשו את הפועל נחליאל (7) שאינו כה מאיים במשחקי־חוץ. אם לא תיפול הפתעה אמיתית, עשויים שני הכת־מהדים לא רק לשמור על סטאטוס קוו, אלא גם לברוח מהפועל רמת־גן הדולק אחריהם במקום השלישי, א־שר יצא לנהריה להתמודד שם עם הפועל המקומי שאינו מצוי בכושר טוב העונה.

צמרת ליגה א' — צפון

.1	מכבי חיפה	12	6—14	18
.2	הפועל עכו	12	7—21	16
.3	הפועל ר"ג	12	10—20	14

יתר משחקי מחוז ה־צפון: הפועל הרצליה — הפועל טבריה, ביתר נתניה — הפועל צפת, הפועל נתניה — הפועל קרית־שמו־נה, מכבי הרצליה — מכבי חדרה, הפועל קרית־אתא — הפועל טירת־הכרמל.

בעוד ההדיינות על המאבק בין קבוצות הפועל מבית־שמש וראשון־לציון, שלא נערך בשבת שעב־רה, הועברה לבית הדין העליון של ההתאחדות לכדורגל, תנסה מחר רא־שון־לציון (4) לבלום את המוליך הפועל בת־ים על מנת להשתוות ל־מספר נקודותיו. אם תצליח במשי־מה זו, עשויה ראשון־לציון, במי־דה שיוחלט על קיום משחק חוזר ב־בית־שמש, להתבסס בצמרת. מכבי

ליגה א'

רמת־עמידר (2) תנסה לגבור על הפועל לוד (7) והמדורג הפועל יהוד יצא לרמלה הסמו התמודד שם עם ביתר (13).

צמרת ליגה א' — דר...

.1	הפועל בת־ים	12	21—
.2	מכבי עמידר	12	19—
.3	הפועל יהוד	12	16—
.4	ראשון לציון	11	25—

יתר משחקי מחוז דרום: נס־ציונה — הפוע... יעקב, הפועל חולון — מכב... רים, הפועל דימונה — בית... הפועל אשדוד — הפועל רמ... פועל מרמורק — הפועל בית...

שני משחקים דחויים בכדורעף

שני משחקים דחויים בסי... ראשון בליגה הלאומית בכ... יהיו במוצאי־שבת ב־7. בש... מעורבות קבוצות צמרת: ה... קבוצת הפועל עין־המפרץ/כפ... ריק תארח את הפועל המע... בית־זרע יתמודד קבוצה הש... ניה (המובילה בטבלה) ב... בית־זרע.

אליפות ג'ודו לילדי...

אליפות ישראל בג... ומחר בבית־ברנר בתל־אב... תחרויות יחלו היום ב־4 ... (שלושה משקלים) וימשכו מ... 10 לפנה"צ (ארבעה משקלים).

אליפות הפועל בסי...

אליפויות הפועל ... ומחר במכון ... בחרב ובסיף ... מח.

שוער הסטמקם מרווין דיי (שרוע משמאל) בזינוק ... לקליטת כדור חזק שנבעט על־ידי חלוץ צ'לסי, סטיב קמ... (בלבן משמאל), במאבק הצמרת של הליגה האנגלית הר... שונה, שנסתיים בשבת בתיקו 1:1. (צילום של ס. פ...)

כדורסל

חיפה תנסה לגמול לירושלים

הערב בליגה הלאומית

מאת סופר „ספורט הארץ"

המשחק המרכזי של המחזור ה־15, הערב בליגה הלאומית בכדורסל, יה־יה בחיפה בה יתמודדו קבוצות הפו־על ירושלים והפועל חיפה שלשתיהן יומרות למיקום בצמרת. בסיבוב ה־ראשון ניצחו הירושלמים את ביתיד־הם ונזכרו אחר מאבק בתוצאה 85:86. הפעם טובים סיכויי החיפאים לגמול להם.

יתר המשחקים יעמדו בסימן נסיו־נות קבוצות התחתית להפתיע את הצמרת. בית"ר ירושלים יארח במג־רשו שבבקעה המצלבה את קבוצת ה־פועל תל־אביב. התל־אביבים ש־הביסו את יריביהם במשחק הראשון 62:124 יצטרכו הפעם להתאמץ מאוד כדי לנצח. קבוצת התחתית אחרת, הפועל עפולה, תשחק במגרשה נגד הפועל גבעת־ברנר/גנן וכאן טובים סיכויי המארחים לנצח את הקיבוצ־ניקים המצויים באחרונה בנסיגה.

האלוף, מכבי תל־אביב, הצועד ב־בטחון בראש הטבלה, יארח למשחק קל את קבוצת הפועל בגידוד הסוגרת את הטבלה. קבוצת הפועל גבת/יגור המבוקפת במקום השני, תארח גם היא למאבק קל קבוצת תחתית, הפועל קרית־חיים. בגבעתיים יהיה משחק ללא קהל, בגלל עונש שהוטל על הפועל רמת־גן, אשר יארח את מכבי חיפה (תחילת כל המשחקים ב־8).

המשחק השביעי של המחזור, בין אליצור תל־אביב למכבי רמת־גן, יהיה כמתוכנן ביד־אליהו.

ג'ואן ורפאל מורג-מורקוס
שמחים להודיע על הולדת בתם
טליה
21 בדצמבר 1974 רמ...

למנהלנו
אבישי דוידזון
במלאת לו 70 שנה
עד מאה ועשרים
לבריאות ואושר והתמדה
בעבודה ציבורית
אגודת „פריתזי" בע...

קנה אצלנו כרטיס טיסה ל...
אילת
ותקבל שני ימי ארוח
(במלון שני סבבים לינה וארוחת בוקר)
במתנה!
אשון ארוח ונופש בע"מ
המשרד הראשי: חיפה: רח' הרצל 22, 645404.
שדרות הנשיא 126, 82277.
טבריה: רח' הרצל 4, 22947.
ירושלים: רח' שמאי 8, 1624.
תל אביב: אבן גבירול 33, 567.
בני דיזנגוף: דיזנגוף 4, 306.
חדרה: הנשיא 36, 367.

תדיראן
חטיבת התקשורת
אנו מביאים לידיעת ציבור לקוחותינו
ב־1.1.75 עוברת מחלקת התקנות מרכזיות פרטיות למיקומה החדש בפתח־תקוה
רח' הסיבים 18 (אזור תעשיה, רמת סיב).
לצורך הזמנת שירות ואינפורמציה נא לפנות החל ממועד זה לטלפונים הבאים:
03-903679, 03-903671, 03-918585
(בימי שישי רצוי לפנות למספר האחרון)

בית ציוני אמריקה
הערב 27.12.74 ב־9.30
פסיפס
מועדון למוסיקה ודרמה
מן הרבב עד לסטרדיברי
(הרבב, הרבק, הפידל, הויאולה, הכנור)
שיחה: אמנון ויינשטיין (בונה כנורות)
הדגמה: זאב שטיינברג
(חבר התזמורת הפילהרמונית)

מסעדת תיאטרון ירושלים
פתוחה מחדש
בהנהלה חדשה (הבי נביא)
מקום המפגש לאניני הטעם
תפריט אירופאי מגוון (בשרי)
אוירה נעימה — הגינה
ארוחות צהריים: מ־12 עד 3
ארוחות ערב: מ־6.30 עד 10.30
רחוב מרכוס 20, טל. 30078, ירושלים

מעונינים במנוף על גלגלים
לעומס עבודה של 20 טון
ומנוף לעומס עבודה של 40 טון
הצעות מפורטות נא להגיש לת. ד. 308, חולון